

4 Сучасна система надання психологічної допомоги здатна зберегти мільйони бюджетних коштів

6 Не можна ставити хрест на вітчизняному машинобудуванні. Як показує досвід багатьох країн, його треба розвивати, орієнтуючись на кращі технології сучасності

УРЯДОВИЙ КУР'ЄР

СЕРЕДА, 4 ЖОВТНЯ 2017 РОКУ

ЦІНА ДОГОВІРНА

№186 (6055)

ЦИТАТА ДНЯ

САТУ КАХКОНЕН:

«Швидке зростання економіки хоч би на рівні 4 відсотків необхідне для підвищення рівня життя українців, які досі відчувають економічну кризу 2014—2015 років».

Директор Світового банку в справах України, Білорусі та Молдови про темпи розвитку нашої країни

Влада — за створення антикорупційних судів

РЕФОРМИ. Антикорупційну палату буде сформовано у межах оновленого Верховного суду. Про це заявив Генеральний прокурор Юрій Луценко під час брифінгу в Харкові, повідомляє УНІАН. Він висловив сподівання, що це буде зроблено найближчим часом, оскільки створення антикорупційної палати передбачено законопроектом про судоустрій та законом про Вищий антикорупційний суд. «Упевнений, що ця верхня касаційна антикорупційна палата започаткує процес створення антикорупційних судів в Україні», — заявив Юрій Луценко.

Він заповнив, що і Президент, і Генпрокуратура, і Міністерство юстиції, і весь Кабмін підтримують створення антикорупційних судів. «Різниця полягає лише в одному: в масштабі цих судів і в суб'єктах їхньої діяльності», — зауважив Генпрокурор. Він наголосив, що країна не може повертатися до часів, коли суддів призначали Верховна Рада і глава держави, оскільки це створює передумови для політичного тиску. «Ми переконані, що суддів мають призначати судді під наглядом громадськості», — заявив Юрій Луценко.

ЦИФРА ДНЯ

11,58 млн грн

компенсації за придбання техніки спрямовано аграріям у межах бюджетної підтримки сільгосптоваровиробників

Тепліше, ще тепліше

Фото з архіву редакції

НА ЧАСІ. Підготовка комунального господарства Черкащини до зими буксує через дрібниці

Односторонній зв'язок

АКТУАЛЬНО. Чи мають право мобільні оператори самотійно змінювати тарифи?

Ірина ПОЛІЩУК,
«Урядовий кур'єр»

Дедалі частіше люди скаржаться, що той чи той оператор підвищив ціни на послуги. Для деякого з користувачів така новина стала неприємною й неочікуваною. Люди скаржаться, мовляв, компанії під-

вищують ціни, не попередивши клієнтів. Щоправда, оператори переконують, що вони попереджають про зміну тарифу, проте не всі уважно читають SMS-повідомлення. Тож чи мають право оператори мобільного зв'язку самовільно піднімати ціни, з'ясував «Урядовий кур'єр».

Згідно з чинним законодавством, тарифи на послуги стільникового зв'язку держава не регулює, тому його вартість у компаніях визначають самотійно. На відміну від послуг місцевого телефонного зв'язку і зв'язку за таксофонами. «Відповідно до чинного законодавства України, оператори телекомунікацій ма-

ють право самотійно встановлювати тарифи на послуги зв'язку і змінювати умови надання послуг, попередивши абонентів не менш ніж за 7 днів до запровадження таких змін, — каже провідний спеціаліст зі зв'язків з громадськістю компанії «Київстар» Ірина Леліченко. — Наша компанія поінформувала абонентів про

заплановане закриття старих тарифів за два тижні. Це було зроблено за допомогою персональних SMS-повідомлень, публікації на офіційному сайті компанії. Міграція в нинішні тарифні плани була з урахуванням профілю користувачів, їхніх потреб у голосових послугах та інтернеті.

8

4 820 103 080 022

КУРСИ ВАЛЮТ/БАНКІВСЬКІ МЕТАЛИ

встановлені Національним банком України на **3 жовтня 2017 року**

USD 2665.4606
за 100 доларів США

EUR 3130.3169
за 100 євро

RUB 4.6105
за 10 рублів

AU 339499.72
за 10 трійських унцій

AG 4419.33

PT 245222.38

PD 249220.57

НОВИНИ ТА КОМЕНТАРІ

«ЄС+3» як новий прорив у відносинах

АКЦЕНТ. Україна, Молдова і Грузія опрацьовують варіанти додаткових форматів взаємодії з цією міжнародною організацією

Катерина МАЦЕГОРА,
«Урядовий кур'єр»

Країни — учасниці «Східного партнерства» мають заручитися готовністю ЄС тримати двері відчиненими. Таку думку висловила віце-прем'єр-міністр з питань європейської та євроатлантичної інтеграції Іванна Климпуш-Цинцадзе під час виступу на відкритті щорічної конференції Української національної платформи Форуму громадянського суспільства «Східного партнерства».

На її думку, країни «Східного партнерства» потребують диференційованого підходу і, можливо, навіть започаткування додаткового формату взаємодії «ЄС+3» (Україна, Молдова, Грузія). «Це потрібно, щоб зосередитися на дуже конкретних речах. Йдеться про нашу співпрацю в інфраструктурних проектах, зниження роумінгових тарифів, збільшення квот на навчання в європейських вищих навчальних закладах, стажування державних службовців в інституціях ЄС, створення спільного авіаційного простору, уніфікацію послуг поштових доставок і поступову інтеграцію в енергетичний ринок ЄС», — сказала Іванна Климпуш-Цинцадзе.

Окрім цього, прозвучала думка, що Україна, Молдова та Грузія потребують тіснішої співпраці з ЄС у секторі безпеки та оборони, оскільки мають схожі виклики та спільного агресора — Росію. Не менш важливо виробити адаптованішу до потреб цих трьох країн політику.

Продовжуючи тему, віце-прем'єр-міністр з питань європейської та євроатлантичної інтеграції опосередковано закли-

Країни «Східного партнерства» потребують диференційованого підходу і, можливо, навіть започаткування додаткового формату взаємодії

кала зробити модель співпраці «ЄС+3» відкритою і для інших країн «Східного партнерства» за умови їхньої готовності до посилення зобов'язань з ЄС. По-перше, нинішні реалії вимагають більшої гнучкості інструментів ЄС в межах «Східного партнерства», по-друге, інструменти, які мали країни-кандидати на вступ, можна адаптувати до «Східного партнерства». «Але говорити про таке рішення під час листопадового саміту за-

рано (саміт «Східного партнерства» заплановано в Брюсселі на 24 листопада. — Авт.)», — цитує слова Іванни Климпуш-Цинцадзе прес-служба віце-прем'єра.

Надзвичайний і Повноважний посол Естонії в Україні Герт Антсу розповів, що його країна під час нинішнього головування в ЄС прагне якнайширше просувати ідею «Східного партнерства». Він погодився з думкою віце-прем'єра з питань європейської та євроатлантичної

інтеграції, що є підстави думати про майбутнє з огляду на великі амбіції співпраці з Європейським Союзом. А згодом підкреслив важливість співробітництва в оборонній та безпековій сферах. У цьому контексті особливо виокремлювали роль стратегічних комунікацій. Герт Антсу додав, що захоплюється активністю громадянського суспільства в Україні під час обговорення важливих ініціатив співпраці Україна — ЄС. За його словами,

20 років тому Естонія не мала такої переваги.

А Надзвичайний і Повноважний посол Королівства Швеція в Україні Мартін Хагстрьом закликав розширювати національні дебати в питаннях європейської інтеграції. «Східне партнерство» — це чудова нагода пропонувати позитивний порядок денний, а не лише зосереджуватися на кризовому менталітеті», — наголосив він.

Про хороший початок співпраці в оновлених форматах говорила й перший секретар політичного відділу Представництва ЄС в Україні Євеліна Шульц. Переваги нинішнього співробітництва стануть помітними згодом. Нині, на її думку, потрібно «доступно говорити про процеси, які відбуваються». Щодо європейських прагнень країн «Східного партнерства» Євеліна Шульц висловила своє слово: «Сусіди Європейського Союзу — на півдні, на сході — європейські партнери».

Директор Європейської програмної ініціативи Міжнародного фонду «Відродження», керівник проекту «Громадська синергія» Дмитро Шульга запропонував країнам, які підписали угоди про асоціацію з ЄС, звернутися до Брюсселя із проханням чіткіше прописати поняття «політична асоціація», а також роз'яснити, про що йдеться, коли говорять, що країни поділяють спільні цінності. На його думку, конкретика у визначенні критеріїв свободи, демократії, верховенства права і прав людини сприятиме пришвидшенню євроінтеграційних процесів.

Якщо в реформу вірити, до неї можна долучитися

Лора ВОВК
для «Урядового кур'єра»

НА ЧАСІ. Одна з учорашніх прес-конференцій в Українському кризовому медіа-центрі була присвячена питанням забезпечення прозорості конкурсів на нові посади державної служби — фахівців з питань реформ. Міністр Кабінету Міністрів Олександр Саенко, виконавчий директор Офісу реформ КМУ Антон Яценко, співзасновник ГП «Нова Країна» Валерій Пекар, голова Центру політико-правових реформ Ігор Коліушко, керівник відділу адвокації Реанімаційного пакета реформ Вадим Міський, член правління Асоціації «Професійний уряд» Аліна Свідерська — саме ці посадовці й експерти намагалися дати відповіді на кілька запитань. З-поміж них: хто відповідатиме за прозорість та відкритість конкурсів на нові посади фахівців з питань реформ; як громадські організації планують долучитися до моніторингу та повідомляти про перебіг конкурсів та результати моніторингу?

З відповідей стало зрозумілим, що всі охочі долучитися до змін в країні можуть ознайомитися на сайті <https://career.gov.ua> з переліком імовірних вакансій і з нормами-вимогами до проходження відбору, складом конкурсних комісій. Там само подають й документи. Триває набір працівників до директоратів — нових структур при десяти пілотних міністерствах, Секретаріаті Кабінету Міністрів, ЦОБВ. Директорати займатимуться саме розробленням урядових рішень, а міністерства поступово перетворюватимуться на сучасні аналітичні центри для вироблення та впровадження державних рішень. Уже відкрито 109 конкурсів. Охочих спробувати сили понад півтисячі. Серед них і випускники західних університетів, представники експертного середовища.

Експерти вважають однією з найбільших проблем залучення потенційних кандидатів неправдивою інформацією. Мовляв, потрібен обов'язковий стаж роботи на державній службі. В уряді, навпаки, відчиняються двері для нових не заплямованих корупційним минулим облич. А переконані всі в тому, що реформа державного управління здатна виростити кадри, які зможуть якісно та позитивно впливати на перетворення в країні.

Земельний кадастр перевели на технологію блокчейн

Відділ новин
«Урядового кур'єра»

ПРОЗОРІСТЬ. Міністерство аграрної політики та продовольства спільно з Держагентством з питань електронного урядування ввели в дію оновлений Державний земельний кадастр, що працюватиме на технології блокчейн. Вона дасть змогу забезпечити надійну синхронізацію даних, унеможливить їх заміну в результаті зовнішнього втручання, а також здійснювати громадський контроль за системою. Про це повідомив голова Державного агентства з питань електронного урядування Олександр Риженко на презентації оновленого земкадастру, повідомляє УНІАН.

«Робота кадастру на технології блокчейн забезпечить надійну синхронізацію даних і дасть змогу здійснювати громадський контроль завдяки нодам-аудиторам, які можуть встановлювати собі громадські організації», — пояснив він. За словами посадовця, реалізація проекту стала можливою завдяки спільній роботі Міністерства аграрної політики та продовольства України, міжнародної антикорупційної організації Transparency International, а

технічну організацію підтримав один зі світових лідерів у сфері блокчейн компанія Bitfury.

Як зазначив заступник міністра аграрної політики та продовольства Максим Мартинюк, земельний кадастр — це перший публічний реєстр в Україні, який переходить на технологію блокчейн. «На тлі масових актів рейдерства, пов'язаного із землею, захист даних державного кадастру важливий для грома-

«Втручання можна буде здійснити, але залишиться слід, і під пильним контролем зовнішніх аудиторів, думаю, ми це швидко виявлятимемо», — уточнив він і додав, що передбачено план подальшої інтеграції технології блокчейн до державного земельного кадастру. — У підсумку перейдемо до повного моніторингу в режимі онлайн усіх транзакцій, всіх операцій у земкадастрі».

Переведення на блокчейн фактично відкриває інформацію про власників землі й знімає одну з найбільш критичних точок дискусій — про те, чи можна вводити ринок сільськогосподарських земель.

дян — власників землі. Захист цих даних — надзвичайно важливий аспект якісного виконання державою її функцій», — переконаний заступник міністра. Він також зазначив, що технологія блокчейн у земельному кадастрі унеможливить втручання земельних реєстраторів — операторів державного земельного кадастру з корисливою метою.

А присутній на презентації виконавчий директор міжнародної антикорупційної організації Transparency International Україна Ярослав Юришин зазначив, що відкриття інформації про власників земельних ділянок і неможливість змінити дані дає шанс на запровадження ринку сільськогосподарських земель. «Для нас дуже важливим було прагнення

профільного міністерства розпочати роботу в земельному кадастрі. Чому? Тому що переведення на блокчейн фактично відкриває інформацію про власників землі й знімає одну з найбільш критичних точок дискусій — про те, чи можна вводити ринок сільськогосподарських земель. У форматі відкритої інформації про власність маніпуляції, підтасовування документів стають фактично неможливими», — сказав Ярослав Юришин.

Він зазначив, що можливість відстежувати операції в земельному кадастрі може отримати будь-яка громадська організація, скачавши ноду-аудитора. «Ми стали першою громадською незалежною організацією, яка отримує ноду-аудитора і починає використовувати механізм блокчейн як засіб для публічного онлайн-контролю за реєстром», — додав представник антикорупційної організації.

Постанову про переведення Державного земельного кадастру на технологію блокчейн, що забезпечує високий рівень інформаційної безпеки, а також про переведення земельних аукціонів в електронний формат уряд ухвалив 21 червня.

НОВИНИ ТА КОМЕНТАРІ

Найкривавіше вбивство в історії США

ТРАГЕДІЯ. Американські правоохоронці та журналісти намагаються з'ясувати мотиви, які перетворили звичайного пенсіонера на жорстокого кілера

Вікторія ВЛАСЕНКО,
«Урядовий кур'єр»

Смертельна стрілянина на музичному фестивалі у Лас-Вегасі, внаслідок якої вбито 59 людей і поранено понад 500, увійшла в історію США як найкривавіше вбивство. Скоїв його американець Стівен Крейт Педдок зі штату Невада. Напередодні фестивалю він приніс у свою кімнату на 32-му поверсі казино-готелю Mandalay Bay 10 валіз зі зброєю і набоями. Коли поліція увірвалася в номер, звідки розстрілювали невинних людей, то побачила там автоматичні гвинтівки з оптичними прицілами, встановлені на трингох перед вікнами кімнати. Поряд лежало тіло Стівена Педдока, який за кілька хвилин до появи правоохоронців скоїв самогубство.

Мотивів, які підштовхнули Стівена Педдока до такого жажливого вчинку, поки що не встановлено. І їх з кожної деталлю, яку американські журналісти з'ясовують про його особу, зрозуміти дедалі важче. Адже безжалний убивця виявився не ісламським радикалом, не сирійським біженцем і навіть не шизофреніком, якого переслідують демони. Зазвичай біографія кілера допомагає знайти пояснення його вчинкам і так запобігти повторенню трагедій. Проте, повідомляє ABC News, людина, яка вчинила наймасовіше вбивство в сучасній історії США, поки що залишається загадкою.

«Не маємо уявлення, як і чому це трапилося», — запевнив журналістів брат Стівена Ерік, додавши, що не може пригадати очевидних причин, які штовхнули б Стівена на вбивство і що жодних таємниць у його минулому немає.

64-річний білошкірий Стівен Педдок — мільйон-

Хвилиною мовчання вшанували загиблих у Лас-Вегасі на галявині біля Білого дому. У США оголошено п'ятиденну жалобу...

нер, який успішно займався інвестиціями у сфері нерухомості. Він жив у новому будинку в містечку Месквіт за 200 кілометрів від Лас-Вегаса і ніколи не потрапляв у поле зору правоохоронців.

Згідно з офіційними даними, він мав ліцензію на польовання і був власником двох літаків. Щоб отрима-

Washington Post, гравецька фортуна нерідко усміхалася Педдоку, якимось йому вдалося виграти 250 тисяч доларів.

Відгуки сусідів про Стівена Педдока суперечливі. Дехто назвав його «тихим» і «недружнім», інші — «хорошим сусідом без дивацтв».

Найвизначніша деталь, яку вдалося з'ясувати з

до списку ФБР, то там його кваліфікували як «психопата зі схильністю до самогубства, котрий може бути озброєний і дуже небезпечний».

Можливо, Стівен Педдок успадкував від батька цю патологічну схильність до злочинів, яка прокинулася в ньому у певному віці. Проте хопатися за цю версію правоохоронці США не поспішають. Поки що американські ЗМІ широко тиражують характеристику Стівена Педдока, яка прозвучала з вуст його брата: «Він був звичайним хлопцем, який грав у відеопокер, їздив у круїзи і їв буріто. У нього не було жодних політичних чи релігійних мотивів. Нам нічого про таке не відомо».

Тож особа Стівена Педдока не вписується ні у портрет убивці-психопата, ні релігійного маніяка. Він, на перший погляд, був середньостатистичним звичайним громадянином, і це, певно, одна з його найстрашніших рис.

64-річний убивця Стівен Педдок — мільйонер, який успішно займався інвестиціями у сфері нерухомості і ніколи не потрапляв у поле зору правоохоронців.

ти дозвіл на керування літаком, який нещодавно було продовжено, Педдок пройшов медичний огляд. Він засвідчив, що Стівен не страждає на шизофренію та інші психічні розлади. Він не був самотнім, мав 62-річну подругу Марілу Денлі, з якою частенько навідувався у казино Лас-Вегаса. Як пише

біографії Педдока, стосується не його самого, а його батька Бенджаміна. У 1969—1977 роках ФБР внесло старшого Педдока до списку десяти найбільш розшукуваних злочинців. Бенджамін Педдок на прізвище Лисий Старий грабував банки в Арізоні, згодом втік із тюрми Техасу. Коли він потрапив

Фізікам — за гравітаційні хвилі, фізіологам — за біоритми

Ганна РОМАШКО
для «Урядового кур'єра»

НОБЕЛІВСЬКИЙ ТИЖЕНЬ. Триває оголошення цьогорічних лауреатів найпрестижнішої наукової нагороди. Учора у Стокгольмі оголосили майбутніх володарів Нобелівської премії з фізики-2017.

Науковців Райнера Вайса, Беррі Сі Берріша та Кіпа Ес Торна відзначили за «вирішальний внесок у розроблення LIGO-детектора та спостереження гравітаційних хвиль».

LIGO (Laser Interferometer Gravitational-Wave Observatory) — лазерно-інтерферометрич-

на гравітаційно-хвильова обсерваторія, у розробленні якої брали участь дослідники з понад 20 країн, йдеться в офіційному релізі Нобелівського комітету.

Нобелівські лауреати Райнер Вайс, Беррі Берріш та Кіп Торн довели, що за 40 років досліджень гравітаційних хвиль завдяки LIGO їх усе-таки вдалося спостерегти.

Гравітаційні хвилі розповсюджуються зі швидкістю світла, заповнюючи Всесвіт, ішлося у розробках загальної теорії відносності Альберта Ейнштейна. Та видатний учений був переконаний, що виміряти їх не вдасться нікому й ніколи. Од-

нак проекту LIGO вдалося застосувати кілька гігантських лазерних інтерферометрів для вимірювання змін, у тисячі разів менших за атомне ядро, які відбуваються, коли гравітаційна хвиля проходить Землю. Річ у тім, що в 1970-х Райнер Вайс винайшов детектор, лазерний інтерферометр, який міг подолати фоновий шум, що весь час заважав дослідженню гравітаційних хвиль. Тепер винахід належно оцінено.

А днем раніше — 2 жовтня — секретар Нобелівського комітету з фізіології та медицини оголосив переможців у цій галузі.

Ними стали Джеффри Хол, Майкл Розбах та Майкл Янг. Вони отримали нагороду за відкриття молекулярних механізмів, які контролюють циркадні ритми. Ідеться про циклічні коливання інтенсивності різних біологічних процесів, пов'язаних зі зміною дня та ночі.

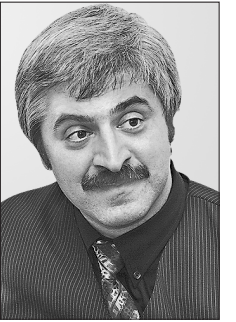
Використовуючи фруктових мушок у ролі піддослідних організмів, вони виокремили ген, відповідальний за добові біологічні ритми.

Цього тижня світ дізнається імена нових лауреатів з хімії, літератури та премії миру. Лауреата у галузі економіки буде оголошено наступного тижня.

ПРОШУ СЛОВА!

Je suis Калинівка

Іван ШЕВЧУК
для «Урядового кур'єра»

Так і є насправді. І не із солідарності, а за походженням. І можете казати про людський егоїзм і про те, чия сорочка ближча до тіла. Та навіть за високої здатності до співчуття ти зовсім по-іншому сприймаєш факт, що не якась літня жінка, а твоя мати з жахом вдивляється в палаючий небосхил і похапцем збирає речі, щоб шукати прихистку якнайдалі від рідної домівки. Що здригається від вибухів не якесь одне із тисяч, може, нічим не гірших українських містечок, а саме те, де ти народився і виріс.

Що громадяни, які, не полишаючи небезпечної місцини, організовують евакуацію населення — то не якісь абстрактні чиновники «при виконанні», а люди, яких знаєш з дитинства і з якими сподіваєшся ще багато-багато разів побачитися.

На щастя, вже можна видихнути: в самій Калинівці жертв і великих руйнувань немає. У селах, наближених до епіцентру вибухів, — кілька згорілих хат, кілька травмованих. Загалом люди кажуть: ще легко відбулося. І це означає, що могло б бути набагато важче.

Рятували дерева, що росли довкола складів, та, мабуть, сам Господь Бог не послав жодного керованого випадком боеприпасу у скупчення людей, доки вони ще не виїхали з домівок у безпечне місце, здебільшого до родичів у селах.

Рятувала місцева влада, що організовувала максимально швидку евакуацію. Рятували просто небайдужі земляки — соцмережі рясніли повідомленнями на кшталт «Усі, хто не можуть виїхати з Калинівки, набирайте... Оля, Вадим. Допоможемо». Дах над головою і гарячу їжу пропонували евакуйованим вінницькі кафе.

Рятували близькі люди — навіть ті, що були далеко, — бодай словом підтримки. Воно було не зайвим. Бо навіть зараз, коли можемо говорити про відносний хепі енд, ще не всі оговталися від шоку.

Зворушила й акція Київстару, який надав по 100 бонусних гривень абонентам, котрі телефонували з/або в Калинівку. Передусім як ще одне свідчення небайдужості.

Рятували всі, хто як міг.

І в цьому навіть якось губилося питання: від кого? Розумію, комусь дуже хотілося, щоб було від ворожих диверсантів. Так хотілося, що про це з упевненістю говорили тоді, коли здоровий глузд відкидав саму можливість про щось говорити напевне. Ситуація набувала якоїсь анекдотичності на тлі повідомлень про те, що напередодні калинівської катастрофи на Вінниччині проводили антитерористичні навчання. Навіть не знаю, яка з диверсійних версій була ганебнішою — та, що від початку і вповні провітали підступного супостата, чи та, що знали про нього, всім кагалом ловили, а ввіймали тільки облизня.

Уже б краще погоджувалися на недопалок. Як пропагандистський хід таке теж не спрацювало, бо потрапляло в дисонанс з уявленнями місцевих людей про цей випадок.

Були серед моїх знайомих і ті, хто й при цій нагоді слав прокльони всюдисущому Путіну. Проте більшість схилилася до думки, що руйнівна сила вітчизняного нехлюйства самодостатня.

Безглуздо було б шукати винних і в далекому радянському минулому, мовляв, вирішили робити склади у густонаселеній місцевості. Можливо, тоді ця обставина компенсувалася значно краще поставленою службою з охорони арсеналів. Жодних інцидентів з боеприпасами ні на мій пам'яті, ні на пам'яті моїх батьків не було. Згодом, за півтора десятиліття, хто вам заважав вивести їх у безпечніше місце, коли безпеку вже зауважували?

Калинівчани почали бити на сполох ще років з дев'ять тому, коли рвонуло на Лозовій. Що вони не помилялися, з'ясувалося тільки нині. Хто винен, з'ясуватиме слідство. Єдине, що можна почути з цього приводу від людей, те, що вони не хотіли б побачити в ролі вичерпних винуватців солдатиків, що чергували тоді на складах і були найближчими до смерті й першими, хто чинив їй опір.

Про те, що проблема наших арсеналів системна і потребує розв'язання на державному рівні, цими днями було сказано не раз, тож не повторюватимемося. Говоримо тільки про тих, хто прийняв на себе чергове загострення хронічної болячки.

Калинівчани поводитися організовано і досить-таки дисципліновано. Хоч сама по собі масштабна гава, піймана силовиками, не налаштувала особливо їм довіряти. Тож попри повідомлення про поліційне патрулювання містечка, люди вже наступного дня після перших вибухів, не чекаючи на дозвіл, почали пішки, обходячи пости, повертатися до домівок, щоб не допустити їхнього грабунку. Втім, масового мародерства в Калинівці не було. І подальша робота військових, котрі знешкоджували боеприпаси, що не розірвалися, викликала у жителів містечка тільки повагу.

На повагу заслужували і самі городяни — згуртованістю, готовністю допомагати одне одному. Мимоволі згадувалися вже розтиражовані слова про те, що нинішня війна згуртувала націю.

Дуже хочеться, щоб її гуртувало щось інше. Бо нація, яку може згуртовувати тільки війна, неодмінно програє мир. І тоді війна з часом повертатиметься — як не виступом зовнішніх чи внутрішніх ворогів, то викидом якогось смертоносного нехлюйства. І жодна Калинівка, хоч би де вона лежала, від лиха не застрахована. А воно — те рідне маленьке містечко — є якщо не в кожного з нас, то в більшості.

ПОДІЇ ТА КОМЕНТАРІ

ДОКУМЕНТИ

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про утворення Вищого суду з питань інтелектуальної власності

Відповідно до підпункту 6 пункту 16¹ і розділу XV «Перехідні положення» Конституції України, статті 19, пунктів 15, 40 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судову систему і статус суддів» **ПОСТАНОВЛЯЮ:**

1. Утворити Вищий суд з питань інтелектуальної власності з місцезнаходженням у місті Києві.

2. Кабінету Міністрів України забезпечити фінансування заходів, пов'язаних із реалізацією цього Указу.

3. Цей Указ набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України П. ПОРОШЕНКО

м. Київ

29 вересня 2017 року
№299/2017

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА
від 27 вересня 2017 р. № 721
Київ

Про внесення змін до пункту 3 Порядку виготовлення і видачі посвідчень батьків багатодітної сім'ї та дитини з багатодітної сім'ї

Кабінет Міністрів України **ПОСТАНОВЛЯЄ:**

Внести до пункту 3 Порядку виготовлення і видачі посвідчень батьків багатодітної сім'ї та дитини з багатодітної сім'ї, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 2 березня 2010 р. № 209 «Деякі питання виготовлення і видачі посвідчень батьків багатодітної сім'ї та дитини з багатодітної сім'ї» (Офіційний вісник України, 2010 р., № 16, ст. 734; 2012 р., № 31, ст. 1144; 2016 р., № 2, ст. 91), зміни, що додаються.

Прем'єр-міністр України В. ГРОЙСМАН

ЗАТВЕРДЖЕНО

постановою Кабінету Міністрів України
від 27 вересня 2017 р. № 721

ЗМІНИ,

що вносяться до пункту 3 Порядку виготовлення і видачі посвідчень батьків багатодітної сім'ї та дитини з багатодітної сім'ї

1. Абзац дванадцятий викласти в такій редакції:

«у разі народження або навчання дитини за межами України — копій свідоцтва про народження дитини та довідки з навчального закладу з перекладом на українську мову, вірність якого засвідчена нотаріусом»;».

2. Доповнити пункт після абзацу дванадцятого новим абзацом такого змісту:

«У разі коли нотаріус не володіє відповідною мовою, переклад документів може бути зроблено перекладачем, справжність підпису якого засвідчує нотаріус.».

У зв'язку з цим абзаци тринадцятий — двадцять другий вважати відповідно абзацами чотирнадцятим — двадцять третім.

3. Абзац двадцять другий викласти в такій редакції:

«копії довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи»;».

4. Доповнити пункт після абзацу двадцять другого новими абзацами такого змісту:

«у разі навчання дитини за межами України — копії довідки з навчального закладу з перекладом на українську мову, вірність якого засвідчена нотаріусом.

У разі коли нотаріус не володіє відповідною мовою, переклад документа може бути зроблено перекладачем, справжність підпису якого засвідчує нотаріус.».

5. Абзац двадцять п'ятий виключити.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА
від 27 вересня 2017 р. № 724
Київ

Про внесення зміни до пункту 1 постанови Кабінету Міністрів України від 1 червня 2011 р. № 869

Кабінет Міністрів України **ПОСТАНОВЛЯЄ:**

Внести зміну до пункту 1 постанови Кабінету Міністрів України від 1 червня 2011 р. № 869 «Про забезпечення єдиного підходу до формування тарифів на житлово-комунальні послуги» (Офіційний вісник України, 2011 р., № 62, ст. 2472; 2014 р., № 84, ст. 2373), виключивши абзац шостий.

Прем'єр-міністр України В. ГРОЙСМАН

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА
від 20 вересня 2017 р. № 739
Київ

Про внесення змін у додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 4 липня 2017 р. № 474

Кабінет Міністрів України **ПОСТАНОВЛЯЄ:**

1. Внести у додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 4 липня 2017 р. № 474 «Деякі питання використання коштів, передбачених у державному бюджеті за програмою 2401500 «Здійснення заходів щодо реалізації пріоритетів розвитку сфери охорони навколишнього природного середовища» на 2017 рік» (Офіційний вісник України, 2017 р., № 60, ст. 1830) — із змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 20 вересня 2017 р. № 706, зміни, що додаються.

2. Міністерству екології та природних ресурсів забезпечити погодження змін, передбачених пунктом 1 цієї постанови, з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету.

Прем'єр-міністр України В. ГРОЙСМАН

ЗАТВЕРДЖЕНО

постановою Кабінету Міністрів України
від 20 вересня 2017 р. № 739

ЗМІНИ,

що вносяться у додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 4 липня 2017 р. № 474

1. У напрямі «3. Охорона і раціональне використання водних ресурсів»:

1) у графі «Обсяг коштів, тис. гривень» цифри «133346,969» замінити цифрою «152971,305»;

2) доповнити напрям такими позиціями:

«Вінницька область»

Реконструкція об'єктів механічного очищення ОСК 19624,336». м. Вінниця, розташованих за адресою: м. Вінниця, вул. Сабарівське шосе, 4

2. У позиції «Усього» у графі «Обсяг коштів, тис. гривень» цифри 181434,244» замінити цифрами «201058,58».

Як зекономити на стресі

ВАЖЛИВО. Сучасна система надання психологічної допомоги здатна зберегти мільйони бюджетних коштів

Тетяна МОІСЕСЬВА,
«Урядовий кур'єр»

«Знаєш... — подруга відсуває чашку кави вбік й, крутячи в руках паперову серветку, дивиться кудись убік. — Тільки це між нами... Я ходжу до психолога».

Ми досить спокійно говоримо про негаразди із серцем чи шлунком, але тонка, аж інтимна сфера питань, пов'язаних із психологічними проблемами, в нашому суспільстві досі майже табу. Довкола неї чимало страхів, ще свіжі в пам'яті багатьох спогади про каральну психіатрію, яку собі застосовували задля тиску на нескорених. Додати до цього суто інстинктивний страх людини перед втратою розуму, нерозуміння різниці між психологічною, психотерапевтичною й психіатричною допомогою — і марево побоювань стає для багатьох майже непроглядним. А між тим хто знає, скільки, наприклад, інфарктів виникло саме тому, що люди не посоромилися звернутися по підтримку, а сама впоратися зі стресом не змогла? Скільки наших співвітчизників частіше заглядають у чарку тому, що не можуть знайти порозуміння із близькими?

Нині команда експертів при МОЗ напрацювала національну концепцію охорони психічного здоров'я. У ній ідеться про законодавчу базу у сфері фінансування та підготовки відповідних фахівців. Сутність дорожньої карти в багаторівневій системі надання такої допомоги, її доступності. Великий акцент зробили на програмах профілактики.

Допомога, а не обмеження

«Охорона психічного здоров'я — це більш ніж психіатричні послуги. Без психічного здоров'я не може бути фізичного. Погодьтеся, навіть якщо людина фізично добре почувається, якщо є проблеми психічного характеру, задоволення від життя не буде», — каже психіатр, психотерапевт, кандидат медичних наук Андрій Карачевський, один з експертів у роботі над концепцією.

Найважливіший пласт, за його словами, — інформувати людей про психічне здоров'я. «Принизливе ставлення, обмежувальні заходи щодо психічних хворих досі в нас поширені. Весь розвиток цієї галузі спрямовано на те, щоб допомога справді була допомогою, а не обмеженням».

Люди, які відрізняються від інших, часто викликають, скажімо так, настороженість у будь-якому суспільстві. І що більше воно розвинене, то більше прийняття й розуміння формується до тих, хто інакший.

Показник зрілості суспільства й у тому, що для та-

ких людей створюють умови, аби вони мали змогу бути частиною соціуму. Приятелька-голландка якось розповідала про ресторан, офіціантами в якому працюють тільки люди із синдромом Дауна.

«Там дуже приязна й спокійна атмосфера, завжди повно відвідувачів», — казала вона. В Ізраїлі співгромадян-аутистів запрошують до певних видів діяльності, де дуже важлива гранична уважність. Саме завдяки специфіці світосприйняття такі люди здатні вгледіти нюанси, не помітні для інших. В Україні таке поки що на початковому етапі, є лише кілька кафе, каже Ан-

вого розладу, є курси для сімейних лікарів, де вони можуть здобути такі знання, зокрема щодо ПТСР. Важливо, аби ці знання були системними, це упродовжувалося у всій країні й була співпраця з іншими фахівцями. Щоб від держави було більше ініціативи щодо можливості надання такої допомоги й у лікарнях був баланс між тими, хто виписує ліки й тими, хто може підтримати психологічно, допомогти людині адаптуватися в соціумі. У нас уже впроваджується фах ерго-терапевта — спеціаліста, що допомагає фізично реабілітуватися після важ-

ефективним амбулаторним лікуванням.

«Важлива співпраця з родичами, аби вони також мали підтримку, знали куди звернутися й як поводитися в таких ситуаціях. Це також певна зрілість і суспільства, і кожної особистості — не відмежовуватися, а допомогти близькій людині. Наприклад, у разі алкогольної чи наркотичної залежності родичі часто стають співзалежними від стану хворих.

Що це означає? Навіть коли близька людина не вживає алкоголю, вона постійно перевіряє та очікує, що може зірватися. З одного боку, це допомагає вижити, з іншого — не дає змоги змінити ситуацію. Бо коли так людина одужує й повертається додому, ставлення до неї, як правило, не змінюється. І тоді в неї виникає запитання: навіщо лікуватися, як мені так само не довіряють і не сприймають нормально?» — каже Андрій Карачевський.

Ще одна проблема — брак цілісного уявлення, що ж загалом відбувається із психічним здоров'ям українців. У нас нема свіжих досліджень стосовно епідеміологічної ситуації, останнє, яке стосувалося депресій, тривожних розладів та вживання алкоголю, робили 15 років тому.

Так само нема статистики того, скільки учасників бойових дій мають посттравматичний стресовий розлад. «Насправді частка людей, котрі мають такі розлади після того, як зіткнулися з тяжкими подіями, не така вже й велика. Власних даних не маємо, але зазвичай, за досвідом інших країн, близько 10—20% усіх, хто брав участь у важких бойових діях, можуть мати психологічні проблеми. З них дві третини здатні самотужки впоратися з цим протягом року, ще третини потрібна допомога фахівців. Із власного досвіду роботи з ветеранами знаю: вони часто справляються з цими проблемами самостійно. Гадаю, тому, що воюють на своїй території, за свої ідеали». Більше того: для деякого досвід війни, навпаки, став сходинкою до духовного зростання, вони більше цінують життя, рішучіші й налаштовані на зміни.

Ми досить спокійно говоримо про негаразди із серцем чи шлунком, але тонка, аж інтимна сфера питань, пов'язаних із психологічними проблемами, в нашому суспільстві досі майже табу. Довкола неї чимало страхів, ще свіжі в пам'яті багатьох спогади про каральну психіатрію, яку собі застосовували задля тиску на нескорених.

дрій Карачевський, де працюють люди, які одужують від наркотичної залежності, інші ініціативи.

Нормальна реакція на ненормальні події

Через стигматизацію і брак інформації ми досі мало бачимо різницю між психологічною, психотерапевтичною та психіатричною допомогою. Змішуючи все, часто вішаємо ярлики на тих, хто звертається по таку допомогу. «Наприклад, важливо розуміти, що розлади після травматичного стресу — це нормальна реакція на ненормальні події. У будь-якої людини можуть бути психологічні проблеми, що потребуватимуть підтримки фахівця», — зазначає експерт.

Одна з важливих умов — доступність такої допомоги, починаючи від сімейного лікаря, бо в нас основний акцент роблять на стаціонарному лікуванні, хоч світові дослідження свідчать, що амбулаторна допомога в багатьох ситуаціях може бути так само ефективною й значно дешевшою. Тому в концепції багато уваги приділяють навчанню сімейних фахівців, аби вони могли угледіти прояви психічних захворювань, мали інструменти скринінгу таких розладів і знали, що робити з цими пацієнтами.

«У нас до деяких протоколів вже внесли сімейного лікаря як такого, що надає допомогу пацієнтам, наприклад, у разі депресії чи посттравматичного стресо-

ких недуг. Так само потрібні ті, хто покаже людині, як виробити навички пошуку роботи», — каже Андрій Карачевський.

Дамоклів меч ліжко-дня

Одне із завдань — впровадження міжнародних стандартів психотерапевтичної освіти на державному рівні. Громадські організації тут, до речі, попереду: за словами експерта, на цьому рівні вже є фахівці, що здобули відповідні знання і мають акредитацію міжнародних фахових асоціацій.

Знов-таки розвиток нової системи впирається в медичну реформу. Зміни до законодавства за принципом «гроші йдуть за пацієнтом» дадуть зелене світло різним варіантам допомоги, коли ліжко-день нарешті не висітиме дамоклісвим мечем над усією системою і з'явиться можливість варіювати між часто не потрібним стаціонаром і дешевшим та не менш

Насамкінець. Лікарі кажуть однозначно: 60% успіху будь-якого лікування — у психологічному настрої людини. Наша підсвідомість — та точка відліку, невидимий і вправний лямповод, волі якого ми підкоряємося, часто не розуміючи цього. Наслідки, втім, цілком реальні й навіть монетизовані: 2007 року уряд Великої Британії порахував, що на соціальну допомогу батькам, діти яких мають депресію, витрачають 3,8 мільярда фунтів стерлінгів.

Стратегію змінили: на навчання фахівців певних психотерапевтичних методів витратили 170 мільйонів фунтів стерлінгів. На те, щоб ці фахівці надали допомогу дітям, які цього потребували, пішло приблизно стільки само. Зрештою економія державного бюджету становила майже 3 мільярди фунтів стерлінгів.

За результатами іншого дослідження, долар, витрачений на лікування хворого на опіумну наркоманію, економить 12 доларів бюджетних грошей.

ЖКГ: АКТУАЛЬНА ТЕМА

Тепліше, ще тепліше

Роман КИРЕЙ,
«Урядовий кур’єр»

Підготовка Черкащини до початку нового опалювального сезону виходить на фінішну пряму. Так коментують ситуацію черкаські керівники. Це загалом. А якщо конкретно, то подекуди роботи ще чимало.

Позитив і негатив разом

Варто почати з позитиву. А він здебільшого зосереджений в обласному центрі. Тут під час поточного ремонту житлових будинків уже підготовлено до осінньо-зимового періоду майже всі покрівлі, 420 із 500 запланованих систем опалення, 90% запланованих систем гарячого та холодного водопостачання, виконано промивку всіх опалювальних систем, перевірено та поладжено всі електрощитові. Уже підписано понад 600 паспортів готовності, і вони передані на погодження до теплопостачальних підприємств.

Як інформують у КП «Черкасиводоканал», здійснено заходи з підготовки об’єктів водопровідно-каналізаційного господарства до роботи в осінньо-зимовий період. Перевірено й поладжено всі водогінні та каналізаційні насосні станції, водозабори, більшість свердловин. Підприємство відремонтувало понад кілометр водопровідних і чимало каналізаційних мереж.

У місті за підтримки міської влади та фінансової допомоги з бюджету поступово здійснюють заплановані заходи з енергозбереження. Особливо інтенсивно за-

мінюють вікна, утеплюють фасади, встановлюють сучасні теплові пункти в лікувальних закладах. Це вже дає позитивні результати. За попередньою інформацією, кошти, вкладені у лікувальні заклади міста на енергозбереження останніми роками, окупляться наступного року.

Новому асфальту не раді

Весь цей позитив стосується забезпечення житлово-комунальними послугами будинків. А ось те, що на вулиці, тривожить. Зокрема жителі вулиці Можайського в Черкасах б’ють на сполох: стіни й фундаменти їхніх будинків ходять ходором і беруться тріщинами від постійного руху вантажівок та автобусів. Уже понад місяць у години пік тут важко навіть перейти недавно відремонтовану проїжджу частину. Відремонтовану, але не скрізь якісно.

Попри попереджувальні знаки, вузькою вулицею на чималій швидкості прямує багато транзитного транспорту, що в’їжджає чи виїжджає з міста. Жителі мікрорайону куди тільки не звертали-ся, а віз, як мовиться, і нині там. Про заміну зруйнованих бордюрів, облаштування тротуару підрядник, здається, теж забув. Люди стверджують, що люки підземних колодязів зливової каналізації покладено криво, найжджаючи на них, важкі автомобілі руйнують нещодавно покладений асфальт, а вібрацією — сусідні будинки.

Більш як місяць тому 30 мешканців вулиці нагада-

ли про недоробки спільним листом у міськраду. Та й на це звернення — жодної реакції. Тим часом люди пропонують встановити обмежувачі швидкості (так звані лежачі поліцейські), висоти для вантажівок, відновити в потрібних місцях знаки, розмітку, бордюри. Одним з виходів, на думку жителів вулиці, було б зробити рух одностороннім. Та чи дослухається влада до проблеми відремонтованої вулиці? А як буде взимку?

Чигиринці переходять на автономне опалення

Небагато оптимізму в плані підготовки до осінньо-зимового періоду і в деяких районах Черкащини. Жителі Чигирини масово закуповують обладнання для індивідуального опалення. Як з’ясувалося з розмов з городянами, невпевненість у майбутньому безперерйному забезпеченні теплом серед чигиринців спричинило скрутне становище, в якому перебуває місцеве теплопостачальне підприємство. Дехто наголошує на його можливому банкрутстві.

Як розповів виконавач обов’язків Чигиринського міського голови Володимир Цівіна, ситуація і справді непроста, хоч підприємство «Чигиринські теплові мережі» офіційно банкрутом і не визнано. Але його загальний борг становить 8,5 мільйона гривень. Значна частка цієї суми — несплата за газ. За таких обставин підприємству справді можуть припинити постачання га-

зу, тож городяни, чие житло приєднано до мережі центрального опалення, можуть залишитися без тепла.

На обслуговуванні «Чигиринських теплових мереж» залишилося 260 осель. У місті справді підвищений попит на прилади індивідуальних систем опалення. Люди масово відмовляються від послуг центрального теплопостачання. Тільки за останній місяць так вчинили мешканці майже 150 квартир. У громадян просто не залишається іншого виходу. Хоч місцева влада й намагається допомагати їм: з міського бюджету вже спрямували майже 160 тисяч гривень на виконання електромонтажних робіт, завершення яких дасть змогу деяким будинкам облаштувати електроопалення. Також передбачили значні суми на те, щоб забезпечити для певної кількості будинків змогу встановлення систем індивідуального газового опалення.

Без чіткого плану дій

За словами голови облдержадміністрації Юрія Ткаченка, нині розрахунки підприємств теплоенергетики області за спожитий газ перебувають на рівні 91%. Однак є й традиційні боржники. Приміром, ТОВ «Сміла Енергоінвест» заборгувала газопостачальним компаніям понад 178 мільйонів гривень. Це майже половина загального боргу області. Тим часом чіткого плану дій у керівництва Сміли немає. Чи посеред опалювального сезону, як було торік, не виникне критична ситуація?

«Відірзатися» від центрального теплопостачання і перейти на «автономку» — мрія чималої кількості жителів багатоповерхівок

Насамкінець. Недавно на засіданні обласного штабу з координації робіт щодо своєчасної підготовки підприємств паливно-енергетичного комплексу, житлово-комунального господарства та об’єктів соціальної сфери області до стабільної роботи в осінньо-зимовий період наголошували на необхідності прискорення встановлення вузлів обліку природного газу в бюджетних установах, створення необхідного запасу палива у закладах медицини, освіти, культури, проведення навчання відповідальних за безпечну експлуатацію газового господарства та загальний стан теплового господарства. Отож роботи ще багато. А холоди, як давно ведеться, чомусь застануть знезацька.

Столиця модернізує мережі ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ. Чи допоможе це зменшити суми в платіжках?

Інна МИКОЛАЄНКО
для «Урядового кур’єра»

Щороку перед початком опалювального періоду столичні комунальники традиційно рапортують про ремонт теплових та водопровідних комунікацій, однак так само традиційно без аварій сезон не минає. Вочевидь, кажуть комунальники, грошей на все не вистачає, а латання старих дірок бажаного ефекту не дає. Єдине, в чому кияни бачать стабільне зростання, — в сумах до сплати за житлово-комунальні послуги. Проте столичне керівництво обіцяє, що заходи з модернізації мереж, які нині впроваджують, відобразяться і на тарифах за комунальні послуги, отже сподіватимемося, і на цифрах у платіжках.

За словами заступника голови КМДА Петра Пантелеева, цього року в столиці вперше за багато років тривають масштабні роботи на об’єктах міського теплоенергетичного комплексу. Замінюють на попередньо ізольовані мережі ділянку магістральних мереж ді-

метром 800 міліметрів на проспекті Соборності. А на ТЕЦ №6 встановили новітнє обладнання, яке забезпечить економію газу.

«Поступово нарощуємо обсяги ремонту та модернізації тепломереж, обладнання ключових об’єктів ЖКГ. Цього року на сміттєспалювальному заводі «Енергія» модернізуємо котлоагрегат №2 із заміною електрофільтра. У планах і модернізація котла №1. Уперше в Україні встановлюємо на ТЕЦ конденсаційний економайзер такої значної потужності. Це устаткування, що здійснює так звану утилізацію димових газів, які утворюються під час роботи станції. У підсумку отримуємо додаткове тепло, ККД котлів і досягаємо економічності роботи ТЕЦ», — зауважив Петро Пантелеев.

Як повідомила прес-служба КМДА, завдяки цим заходам можна буде знизити витрати, які впливають на вартість тарифу на тепло для киян. «Наполягаємо на тому, щоб законодавство змінювати в напрямі більш прозорого та орієнто-

ваного на зниження затрат тарифоутворення. Це сприятиме тому, що підприємства будуть зацікавлені економити і застосовувати ошадливіші технології та обладнання», — зауважив заступник голови КМДА.

Про впровадження заходів з енергоефективності рапортує і Київводоканал. Його прес-служба повідомила, що цього річ з урахуванням енергозбереження модернізовано кілька насосних станцій, що дасть змогу додатково заощаджувати понад 10,7 млн кВт·год за рік.

Заходами з енергозбереження мали б перейматися не тільки столична влада і комунальники, а й самі кияни. А вони, як свідчить статистика, особливою активністю не вирізняються. У недавно оприлюднених Мінрегіоном результатах моніторингу соціально-економічного розвитку регіонів за січень — червень 2017 року вміщено і підсумки укладання кредитних договорів у межах механізмів підтримки заходів з енергоефективності в житловому секторі за рахунок коштів держбюджету, зокрема зі спів-

фінансуванням з місцевих бюджетів. Так ось, у моніторинговій таблиці Київ на останньому місці. Лише 0,13% домогосподарств узяли кредити на утеплення будинків. Це, до речі, на рівні минулого року, тоді як у всіх інших регіонах відсотковий показник більший ніж у Києві й відносно 2016-го.

Тож можна було б закинути киянам інертність. Тим більше, що, як кажуть, хто не встиг, той запізнився. Бо нині, наприклад, мешканцям будинків, які об’єдналися в ОСББ, взяти кредит буде складно, якщо навіть захочуть. «На жаль, у цьому році вкотре «теплі» кредити призупинено через брак коштів — цього разу для ОСББ. Чи будуть — не відомо», — зауважила координатор житлово-комунальних програм Громадської мережі ОПОРА Тетяна Бойко.

Вочевидь, перед початком цього опалювального сезону енергоощадливість лежить переважно на плечах комунальників. Однак як їхні зусилля відобразяться у платіжках киян, побачимо.

У Сумах ремонтують тротуари

Олександр ВЕРТІЛЬ,
«Урядовий кур’єр»

БЛАГОУСТРІЙ. На одній з недавніх апаратних нарад Сумський міський голова Олександр Лисенко повідомив, що наступний 2018-й в обласному центрі стане роком ремонту тротуарів. За його словами, цю роботу розпочато ще торік, продовжено нинішнього, а 2018-го необхідно значно наростити обсяги і темпи. Адже від стану пішохідних доріжок значною мірою залежать не тільки щоденний комфорт городян, а й зовнішня культура і привабливість міста. Оскільки готують бюджет на наступний рік, то міський голова зажадав прискорити обрахунок потреб на поточний і капітальний ремонт, щоб передбачити відповідні кошти. При цьому особливу увагу звернуть на облаштування тротуарів пандусами для дитячих та інвалідних візків.

На 2018-й заплановано капітальний ремонт історичної візитівки Сум альтанки. Передбачають, що її поладодять до вересня наступного року, коли відзначатимуть День міста. Поки що міська влада зосереджує зусилля на ремонті дворів багатоповерхових житлових будинків. Мешканці десятків багатоповерхівок уже мають оновлені дворові території.

ДЕРЖАВНИЙ ІНТЕРЕС

Чи втворює Україна шлях

ЕКОНОМІКА. Не можна ставити хрест на вітчизняному
Як показує досвід багатьох країн, його треба розвивати,

Нині дехто поширює міфи щодо неможливості та недоцільності індустріального розвитку України. Посилаються на те, що від часів незалежності її локомотив — машинобудування — втратив ключові компетенції.

Міф 1. Україна — аграрна країна, її майбутнє — у розвитку сільського господарства

Цю тезу активно поширюють як представники аграрного лобі, так і західні експерти, котрі пропонують найбільш оптиміальне, з їхнього погляду, місце України у глобальній економіці. Вони вбачають Україну одним із найбільших виробників сільськогосподарської продукції, яка повинна стати сільськогосподарською наддержавою. Щоб зрозуміти наслідки такого шляху для нашої країни, слід згадати історію.

Коли 1961 року генерал Пак, лідер Південної Кореї, на зустрічі з радником президента Дж. Кеннеді з питань національної безпеки В. Ростоу запитав щодо цілей економічного розвитку, той відповів, що країні передусім необхідно підвищити продуктивність праці корейських селян і посилити зв'язок з промисловістю та сільським господарством.

У країні на той час не було внутрішніх ресурсів: 36-річний період японського колоніального панування, поділ півострова на Південну та Північну Корею, Корейська війна, зруйнована промисловість далися взнаки. Аграрний сектор сягав 40% ВВП! Уряд і бізнес-еліта розуміли, що економічне зростання можливе лише за рахунок індустріалізації, а не нарощування сільгоспвиробництва. Завдяки цілеспрямованим діям керівництва держави промисловість зросла до 30% ВВП на тлі скорочення сільгоспвиробництва до 5% у 1997 р. Стратегічним пріоритетом було нарощування випуску машин і транспортного обладнання — з мізерних 5% у структурі промислового виробництва воно піднялося до 35%, що дало змогу наростити високотехнологічну складову у поставках на зовнішні ринки до 30%. Країна змінила ключові статті експорту із залізної руди, шовку-сирцю та каракатиць на кораблі, безпроводне телекомунікаційне обладнання, напівпровідники, рідкокристалічні дисплеї, автомобілі.

Без перебільшення можна сказати, що саме переорієнтація з аграрного на промислове виробництво, де ключову роль відіграє машинобудування, забезпечила Південній Кореї зростання ВВП з 988 до 12 848 доларів на душу населення у 1996 році і від-

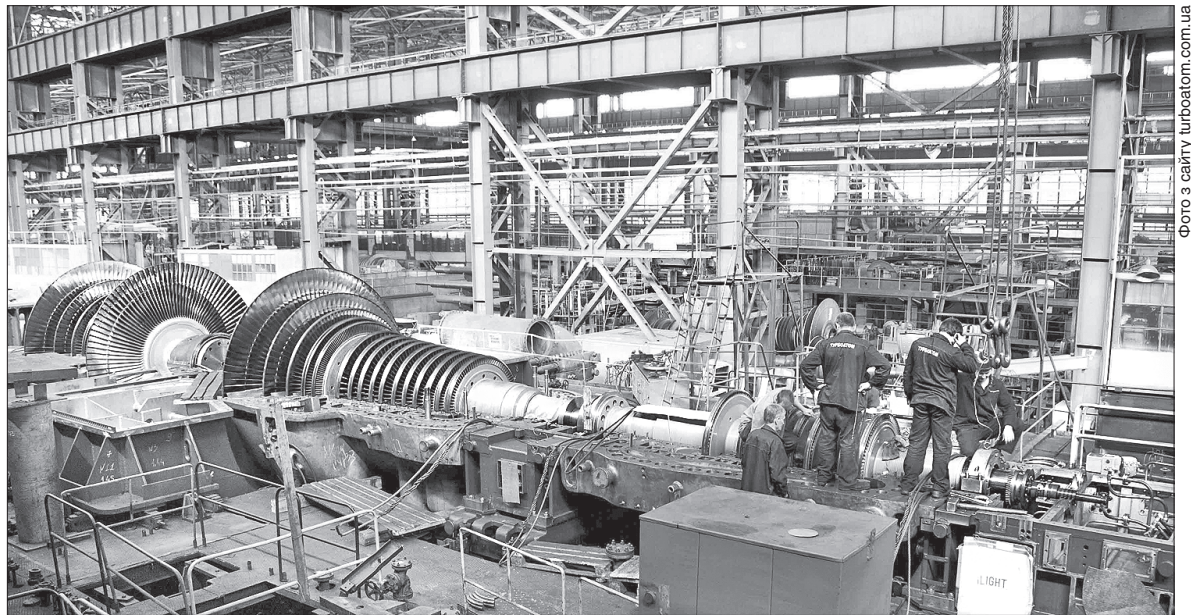
крила можливість увійти до Організації економічного співробітництва та розвитку, яку ще називають Клубом багатих держав. За світовим індексом промислової конкурентоспроможності Корея сьогодні посідає п'яте місце, а дохід на душу населення зріс до 25,46 тисячі доларів.

Аналогічним шляхом у 1960-х роках пішли Китай, Індонезія, Малайзія, Таїланд — країни, в економіці яких на той час також домінував АПК. На початку 2000-х років їхня промисловість становила вже третину ВВП. Причому у структурі виробництва на машинобудівну продукцію припадало 20—30%, а в Малайзії (2000 р.) — близько 40%. ВВП на душу населення в цих країнах збільшився не в рази, а на порядки!

Є й інші, протилежні приклади. Південно-Африканська Республіка на момент здобуття незалежності на початку 1960-х років мала частку аграрного сектору у ВВП країни 11%. І хоча 2016-го вона скоротилася до 2%, якісного зростання індустрії і зокрема машинобудування не відбулося. У країні з багатими мінеральними ресурсами локомотивом залишилися добувна промисловість та чорна металургія — сектори з малою доданою вартістю. ПАР, маючи величезні поклади алмазів і золота та кращі стартові умови для розвитку промисловості, ніж Корея, за часи незалежності не змогла навіть подвоїти ВВП на душу населення. Її результат — 7,5 тисячі доларів у 2016 році проти 4,6 тисячі доларів 1961-го.

Як показує статистика Світового банку, у країнах, де аграрний сектор сьогодні сягає понад 15% у ВВП, — а це здебільшого африканські економіки зі слабкорозвинутою індустрією — дохід на душу населення не перевищує 2 тисяч доларів.

Безперечно, є й позитивні приклади економік, де на початковому етапі розвитку ставку зроблено на сільське господарство. В Ізраїлі за перше десятиріччя існування держави аграрний сектор піднявся до 13% ВВП. Харчові продукти у товарному експорті країни сягали 30%. Ключова аграрна позиція — апельсини. Але не це дало поштовх економічному зростан-

Збирання роторів на харківському ПАТ «Турбоатом», яке є дуже важливим підприємством в Україні

ню, стрімкому розвитку технологій та індустріалізації. Протягом 1960—2010-х років у структурі промисловості випуск машин і транспортного обладнання зріс із 11 до 25%, хімічних продуктів — із 6 до 22%. Не зацікаючись на аграрному секторі, країна скоротила частку харчових продуктів до 3% у структурі експорту, а високотехнологічних товарів наростила до 15%. Як результат, дохід на душу населення протягом 1960—2010-х років зріс із 7,8 тисячі до 30,6 тисячі доларів, що дало країні зелену картку до Клубу багатих держав.

І хоча успіхи в нарощуванні масштабів сільгоспвиробництва та продуктивності праці в аграрному секторі Ізраїлю вражають (за 60 років існування держави в рази збільшилося виробництво овочів, плодів, пшениці, м'яса птиці, великої рогатої худоби, молока), не він формує нині конкурентні переваги країни. Примітно, що на відміну від ПАР, Ізраїль не має покладів алмазів, але з кінця 1970-х років почав розбудовувати індустрію їх шліфування й огранювання. Сьогодні 93% експорту країни — це товари переробної промисловості, зокрема 27,5% — діаманти (різниця між імпортом необроблених алмазів і експортом діамантів у 2016 р. становила близько 8 мільярдів доларів). На другому місці — фармацевтичні продукти, на третьому — мікросхеми.

Попри всі уроки історії, Україна рухається в бік нарощування масштабів сільгоспвиробництва (його частка у ВВП вже сягає 14%) зі скороченням промислового потенціалу. Загальний обсяг капітальних інвестицій в аграрний сектор за I півріччя 2017 року збільшився на 44,8%, у промисловість — лише на 28%.

Але проблема не у висхідному тренді АПК, а в низькій продуктивності праці: у вітчизняних аграріїв показник у рази, а то й на порядки нижчий, ніж у країнах, що мають власну передову промисловість і науково-технологічну базу.

Немає сумнівів, що шляхом екстенсивного нарощування виробництва сільгосппродукції Україна не ввійде до Клубу багатих держав, а її громадяни не стануть заможними.

МІФ 2. Україна за прикладом розвинених країн має зробити ставку на розвиток сектору послуг

Справді, у світових лідерів послуги формують 70—80% ВВП. Перше, до чого апелюють прибічники такого шляху для України, — це ІТ-сектор, що є сучасним рушієм передових економік. З цим не можна не погодитися. Але не слід ігнорувати того, що в розвинених країнах перехід до постіндустріального суспільства відбувся не в період розквіту аграрного сектору, а на піку розвитку промисловості, передові технологічні рішення якої дали поштовх інноваційному розвитку інших секторів економіки. Тобто не відбулося скорочення масштабів промислового виробництва та падіння його технологічного рівня. Різні темпи зростання зумовили перерозподіл внеску у ВВП в бік сектору послуг.

Фахівці ЮНІДО проаналізували 100 країн, аби з'ясувати передумови структурних зрушень, і встановили: коли ВВП на душу населення наближується до 14 тисяч доларів, а промисловість у ВВП — до порогового значення 30% (переважно за рахунок скорочення частки АПК), починається перехід капіталу до сектору послуг та його стрімке зростання.

Нагадаємо, що в Україні нині дохід на душу населення — 2,9 тисячі доларів, а переробна промисловість забезпечує лише 14% ВВП.

Bloomberg у Глобальному індексі інновацій серед інших розраховує показник «виробничі потужності» — додана вартість переробної промисловості на душу населення. Для України цей показник на межі лише 291,5 долара, тоді як у постіндустріальних країнах, де домінує сектор послуг, він на порядок вищий: у Японії — 9,77 тисячі доларів, Німеччині — 9,5 тисячі доларів, США — 5,89 тисячі доларів, у середньому по ЄС — 5,13 тисячі доларів.

Хоча в розвинених країнах основна кількість робочих місць у сфері послуг, переробна промисловість залишається основним джерелом фінансових та

інтелектуальних ресурсів, необхідних для підтримки зростання, отже далі є двигуном розвитку.

Передчасна деіндустріалізація, яка відбувається в Україні за низького ВВП на душу населення, незначного платоспроможного попиту, технологічно відсталої індустрії, не дасть змоги створити сектор послуг із високою доданою вартістю.

Україні для забезпечення економічного зростання необхідно орієнтуватися передусім на розроблення нових технологій, виробництво складної та спеціалізованої техніки і комплектуючих для неї, нових матеріалів та речовин. Це створить підґрунтя для розбудови високопродуктивного, конкурентоспроможного сільського господарства та сектору послуг.

Щодо ІТ-індустрії, на яку покладають багато надій як на майбутній локомотив економічного зростання України, тут слід згадати Індію. З 2010 року в країні активно розвивається цей сектор. Рівень зайнятості в ІТ-послугах та сегменті ВРО / ІТеS у 2017 році сягнув 3,68 мільйона осіб. Дохід цієї індустрії оцінюють у 141 мільярд доларів, з них 117 мільярдів отримано від експорту послуг. Тобто 83% цих послуг спрямовано на експорт, оскільки в країні немає внутрішнього платоспроможного попиту на них. Розвиток ІТ-сектору відбувається автономно від інших секторів індійської економіки і не сприяє посиленню їх конкурентоспроможних переваг. Повертаючись до локомотиву економічного зростання — промисловості, доречно сказати, що в Індії його внесок у ВВП залишається на вкрай низькому рівні — 16,5%.

Аналогічна ситуація в Україні. Готуючи за бюджетні кошти ІТ-фахівців і створюючи сприятливі умови для аутсорсингу ІТ-послуг, на які нині припадає вже близько 90% проектів, без розвитку промисловості як внутрішнього споживача цих послуг Україна не досягне сталого економічного зростання.

Результативність АПК, 2015 р.

	Додана вартість АПК у ВВП, %	Додана вартість АПК на 1 працюючого, дол.*	Додана вартість переробної промисловості на душу населення, дол.*
Канада	1,8	91 291,2	5 007,6
Франція	1,5	88 578,3	4 273,6
США	1,1	80 537,7	5 889,0
Японія	1,1	55 901,0	9 771,3
Великобританія	0,6	41 717,8	3 409,0
Німеччина	0,6	34 808,0	9 549,5
ЄС	1,5	28 620,7	5 130,2
Південна Корея	2,2	27 678,5	7 230,1
Ізраїль	2,1	55 985,9	3 328,8
ПАР	2,4	9 020,5	937,3
Україна	13,7	6 962,5	291,5

*у пост. дол. США 2010 р.

Джерело: Світовий банк

ДЕРЖАВНИЙ ІНТЕРЕС

до Клубу заможних держав

машинобудуванні.
орієнтуючись на кращі технології сучасності

МІФ 3. Україна вже втратила промисловий та науково-технологічний потенціал. Її доля — бути збиральною фабрикою Європи

Хоч би як намагалися укорінювати цю тезу, як і неможливість і недоцільність використання здобутків, що нагромаджувалися в Україні десятиліттями, залишилося багато особистостей, відданих ідеї відродження національної промисловості, для реалізації якої є достатньо підстав.

По-перше, сектор освіти випускає фахівців в галузі природничих наук, технологій, інженерії, математики, якість і професіоналізм яких визнають в усьому світі. Це стосується і спеціалістів у галузі ІТ-індустрії, рівень підготовки яких дає їм змогу працювати без кордонів. У них є великий потенціал для створення програмних продуктів і ІТ-послуг, що посилять конкурентні переваги промисловості.

По-друге, всупереч обставинам збереглися виробничоорієнтовані наукові колективи, що здійснюють прикладні розробки; великі приватні підприємства організували власні КБ; серед академічної спільноти є професіонали, чиї знання і досвід дають змогу закласти фундамент технологічного розвитку промисловості.

По-третє, Україна має багаті природні та мінеральні ресурси, розвинену гірничорудну, металургійну і хімічну промисловість. Вони здатні забезпечити сировиною, матеріалами й комплектуючими виробництва, де збереглися компетенції випуску продуктів передових технологій.

З невеликого переліку «останніх з могикан» — ДП «Антонов», «Мотор Січ», ХАРП, КВБЗ, Південмаш, Зоря-Машпроект, Турбоатом, Енерговажмаш.

Як тут не згадати аналогічну ситуацію, що була в Баварії у повоєнні роки, на території якої залишилися кілька промислових лідерів, таких як Сіменс та Альянс. Керівництво регіону тоді скористалося наявною перевагою і започаткувало селективну політику, центром уваги якої стали капіталомісткі експортоорієнтовані підприємства. Це дало поштовх розбудові автомобілебудування, авіако-

конструкцію. А спроектувати її — місія держави.

У цьогорічному Посланні Президента України до Верховної Ради вказано, що «модернізаційні перетворення у промисловості гальмуються повільним рухом реформ. Значною мірою це спричинено нестачею стратегічних документів, що мали б забезпечити нормативно-правовий фундамент відновлення економічно-

Але проблема не у висхідному тренді АПК, а в низькій продуктивності праці: у вітчизняних аграріїв показник у рази, а то й на порядки нижчий, ніж у країнах, що мають власну передову промисловість і науково-технологічну базу.

го зростання в Україні». Серед пріоритетів, на які вказав Президент, — «ухвалення Стратегії розвитку промислового комплексу на період до 2025 року». Уряд також поставив перед собою таке завдання.

Аби стратегія стала дієвим інструментом, а не припала пил, як безліч аналогічних документів, під час її розроблення має бути враховано історичний індустріальний досвід України, наявні ресурси та кращі світові практики.

Її відмінністю має стати відмова від традиційної для України галузевої спрямованості. У фокусі має бути створення лінійки інноваційних продуктів у тих технологічних напрямках, де країна має явні здобутки та переваги. Спираючись на них, промисловість завоює перспективні світові ринки.

Отже, в основу розроблення стратегії має бути покладено продуктивний підхід, реалізація якого відбуватиметься на засадах державно-приватного партнерства у фінансуванні інноваційних проектів. Ключова мета — створення високотехнологічних товарів з високою доданою вартістю та експортним потенціалом. Найбільш оптимальна форма її досягнення — фор-

мування кластерів, які забезпечать розроблення і впровадження цих продуктів. Під час підбору проектів, що їх реалізовуватимуть кластери, в першу чергу треба брати до уваги наявність ресурсів; рівень локалізації виробництва нових продуктів та попит на внутрішньому і зовнішніх ринках. З огляду на наявні компетенції для кожного проекту має бути свій сценарій реалізації: використання суто вітчизняних ресурсів чи додаткове залучення іноземних технологій, яких бракує Україні.

Наріжним каменем клас-терної ініціативи мають стати українські компанії, що сьогодні є успішними виробниками й експортерами. Зважаючи на дефіцит капіталу, кваліфікованої робочої сили та технологій, лише вони здатні взяти на себе втрати і ризики, а в подальшому започаткувати нові бренди й мережі збуту. Сьогодні, наприклад,

у машинобудуванні є підприємства, що мають явні переваги і здатні стати «точками росту» цілих індустрій, як-от: транспортне машинобудування; виробництво дорожньо-будівної техніки; комунальне машинобудування; сільськогосподарське машинобудування; аерокосмічне машинобудування; енергетичне машинобудування, виробництво обладнання для альтернативної енергетики; виробництво обладнання для харчової промисловості; виробництво озброєння, військової та спеціальної техніки.

Така ініціатива потребує запровадження Державної програми створення національних інноваційних продуктів з фінансуванням проектів на засадах державно-приватного партнерства та формуванням науково-виробничих кластерів для їх реалізації. Разом із програмою необхідні додаткові державні стимули, які сприятимуть кластерній ініціативі: компенсація відсотків за кредитами, субсидії на придбання машин та обладнання, співфінансування придбання ліцензій та патентів, пов'язаних з реалізацією проектів тощо.

Виведення України з власних високотехнологічних продуктів на орбіту інноваційних країн світу — це стратегічне завдання. Але є й тактичне — зберегти позиції традиційних товарів на внутрішньому та зовнішніх ринках, посилюючи їхню конкурентоспроможність за рахунок інновацій. Рішення цього завдання вимагає невідкладного запуску механізмів технологічного оновлення промислових підприємств.

Задля форсованої модернізації потрібен широкомасштабний імпорт інвестиційних товарів, оскільки через втрату деяких компетенцій, насамперед у верстат- та приладобудуванні, Україна не зможе власними силами задовольнити внутрішній попит на нові засоби виробництва. До речі, Україна до 2012 року вийшла на обсяг витрат 12 мільярдів доларів на рік на імпорт машин та устаткування для потреб промисловості. У теперішніх фінансово-економічних умовах 2016 року на це було ви-

трачено лише 4 мільярди доларів. На трикратне зменшення імпорту вплинуло не нарощування випуску власних засобів виробництва, а недоступність фінансових ресурсів. Розстрочення сплати ПДВ на 36 місяців на машини і обладнання, які не виробляють у країні, стане дієвим інструментом у розв'язанні проблеми модернізації.

Ще одним вагомим інвестиційним ресурсом для розвитку мають стати публічні закупівлі. Сьогодні їх обсяг сягає близько 15% ВВП України. У 2016 році сумарна вартість укладених договорів зросла до 263,35 мільярдів гривень, або 10,4 мільярда доларів. Ці гроші мають працювати на економіку, максимально орієнтуючись на використання українських товарів і послуг. А отже, необхідно запровадити механізми надання преференцій національним виробникам у тендерних закупівлях.

Чимало експертів говорять про вирішальну роль прямих іноземних інвестицій. Із цим неможливо не погодитися. Але не слід ігнорувати досвід розвитку нових індустріальних країн, який доводить, що отримання ефекту від іноземного капіталу залежить не лише від масштабу його залучення. Країни Ла-

твінської Америки, де іноземний капітал часто використовували для фінансування дефіциту платіжного балансу, мають гірший економічний результат, ніж країни Азії, де інвестиції супроводжували трансфером технологій.

Безперечно, залучення іноземних інвестицій може зумовити збільшення масштабів виробництва й експорту через перенесення в Україну складальних виробництв чи налагодження певних операцій із залученням низькокваліфікованої праці. Не слід забувати, що іноземні корпорації реалізують так власні бізнес-стратегії, які не обов'язково приведуть до збільшення конкурентоспроможності і нарощування потенціалу української промисловості.

Тут вкрай важлива чітка позиція держави. З інвесторами (як під час приватизації, так і в процесі надання державної підтримки) необхідно вести переговори, висувати такі вимоги, наприклад: забезпечення певного рівня локалізації; створення складальних виробництв лише за умови одночасного будівництва інвестором підприємств з виробництва компонентної бази

для них; здійснення частини досліджень і розробок на території України. Отже, іноземні інвестиції стануть вагомим важелем впливу на економічне зростання, якщо вони будуть інтегровані в реалізацію стратегічних пріоритетів розвитку промисловості України.

Поряд із залученням іноземних технологій має відбуватися створення потужного вітчизняного науково-технологічного базису, нарощування прикладних розробок для потреб промисловості. Тут роль держави має полягати у частковому фінансуванні витрат на дослідження і розроблення у межах спільних проектів між дослідницькими колективами та господарюючими суб'єктами промислового сектору. У законі про науку та науково-технічну діяльність закладено механізми фінансування розробок виробничоорієнтованих наукових установ.

Але реалізація будь-яких ініціатив неможлива без відповідного кадрового ресурсу. Підготовку фахівців вищої та середньої ланки слід здійснювати у співпраці з бізнесом і орієнтуватися на розв'язання проблем кадрового голоду в промисловості України. Навчати слід не лише теорії в освітніх закладах, але й

Україні для забезпечення економічного зростання необхідно орієнтуватися передусім на розроблення нових технологій, виробництво складної та спеціалізованої техніки і комплектуючих для неї, нових матеріалів та речовин. Це створить підґрунтя для розбудови високопродуктивного, конкурентоспроможного сільського господарства та сектору послуг.

практики на підприємствах. Це вимагає запровадження інструментів спільного фінансування державою і бізнесом підготовки безпосередньо на підприємствах фахівців з потрібними промисловості професіями і навичками.

Реалізація запропонованих ініціатив потребує Perez-вантаження промислової політики. Зі світового досвіду очевидно, що лише цілеспрямованими важелями та чіткими інструментами можна здійснити ре-індустріалізацію і досягнути економічного зростання на рівні 5 і вище відсотків.

Немає сумнівів, що шлях України до Клубу заможних країн проходить виключно через розбудову національної промисловості та посилення ролі держави в управлінні цим процесом. Усвідомлення того, що зовнішні та внутрішні загрози зростатимуть, якщо терміново не розпочати модернізацію індустрії і не досягти соціального балансу, має спонукати уряд і бізнес-еліти до консенсусу щодо стратегічних пріоритетів та заходів промислової політики України. Від цього залежить не лише економічний розвиток і добробут, а й національна безпека.

СОЦІУМ

Односторонній зв'язок

(Закінчення.

Початок на стор. 1)

Крім того, абоненти мають змогу самостійно обрати інший тарифний план, доступний для підключення, і перейти на нього».

Представник компанії «Vodafone» Вікторія Рубан переконує, що їхня компанія також обов'язково інформує абонентів про важливі для них новини та пропозиції, які з'являються. Нині контроль за діяльністю операторів мобільного зв'язку здійснює Комісія у сфері зв'язку.

Старший партнер ЮФ «Кушнір, Яким'як та партнери» Олег Яким'як додає, що оператори мобільного зв'язку мають регулювати тарифи на послуги ринковими механізмами. «Важливо, щоб оператори неухильно дотримувалися законів «Про захист від недобросовісної конкуренції» та «Про захист прав споживачів» і не поширювали інформації, яка вводить в оману споживачів. Згідно з цим законом, абонент має право на вільний вибір надавача послуг і справедливую їхню ціну за умови монопольного становища мобільного оператора».

Приміром, змінюючи тарифи, оператор зобов'язаний не пізніше ніж за 7 календарних днів їх оприлюднити. Це можна зробити через ЗМІ й через власний веб-сайт. Тож споживач має право відмовитися від послуги за зміненними тарифами. «Оператор повинен встановлювати граничний, тобто мінімальний строк чинності тарифу, під час якого змінювати достроково умови тарифних планів заборонено, — наголошує правник. — Отже, оператор не зобов'язаний погоджувати тарифи з Комісією у сфері зв'язку та інформатизації, тобто має право в односторонньому порядку встановлювати і змінювати тарифи на послуги мобільного зв'язку. Однак це робити він може, виконавши зазначені умови. Заради справедливості варто сказати, що деякі оператори не вважають встановлення строків тарифів обов'язком. Якщо порушення не призвело до істотного обмеження чи спотворення конкуренції або таким порушенням не було завдано значних збитків окремим особам чи суспільству, Антимонопольний комітет навіть не розпочинає провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції. Однак операторам надають необмежено безконтрольне поле для маневрів щодо зміни вартості тарифів і тарифних планів без отримання згоди абонента, з яким вони уклали договір про надання послуг».

Публічний договір

Питання можливої односторонньої зміни тарифів стосується і споживачів, які отримують послуги за передплатою, і контр-

Фото з сайту amazonaws.com

Змінюючи тарифи, оператор зобов'язаний не пізніше ніж за 7 календарних днів їх оприлюднити

актних абонентів, які укладають договір про надання послуг мобільного зв'язку в письмовій формі. Якщо людина отримує послуги за передплатою, вважається, що між оператором та абонентом укладено договір про надання послуг в усній формі. Згодом на укладення такого договору вважається факт активації SIM-карти без ідентифікації абонента.

Договір про надання послуг мобільного зв'язку публічний (його умови мають бути однаковими для всіх споживачів). Форму договору переважно затверджує оператор та оприлюднює на веб-сайті. По суті, це договір приєднання, оскільки споживач не може запропонувати свої умови, а тільки погодитися на запропонований варіант.

«Договір має відповідати положенням Основних вимог до договору про надання телекомунікаційних послуг, затверджених рішенням Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, — зауважує **молодший юрист ЮФ «Кушнір, Яким'як та партнери» Алла Скрипник.** — У контексті зміни тарифів цей нормативно-правовий акт висуває до змісту договору лише вимогу щодо висвітлення порядку і строків інформування споживача про заплановані зміни, не обмежуючи права операторів самовільно змінювати вартість послуг у будь-який час. Це стосується абонентів, що укладають письмовий договір (контрактних), і абонентів за передплатою. По суті, абонент за передплатою, активізуючи SIM-карту, автоматично приймає та погоджується з усіма умовами надання послуг мобільного зв'язку, тарифами, порядком їх зміни, здійснення оплати всіх односто-

ронньо запропонованих послуг, попередньо не ознайомившись з умовами. Контрактний абонент хоч і підписує письмовий договір, вплинути на його зміст також не має змоги».

З огляду на законодавство споживач може розраховувати на те, що тарифний план не змінюватимуть лише за наявності встановленого мінімального строку його чинності. Тобто споживач після зміни тарифу (якщо мінімальний строк його минає) може або погодитися з новими умовами, або відмовитися від надання послуг. Якщо мінімального строку чинності тарифу оператор не встановив, можна стверджувати, що йо-

відно до цих змін, під час реєстрації знеособленого абонента в оператора, провайдера телекомунікацій без згоди абонента заборонено змінювати умови укладеного між ними договору про надання телекомунікаційних послуг, — каже Олег Яким'як. — Зокрема скорочувати чи змінювати послуги, їхній перелік, тарифи, тарифні плани, умови і порядок оплати, перетворювати внесені на особовий рахунок абонента кошти на бонуси, бали тощо. Абоненти, які отримують телекомунікаційні послуги без укладення договору в письмовій формі, мають право зареєструватися в оператора, провайдера телекомунікацій».

Оператор не зобов'язаний погоджувати тарифи з Комісією у сфері зв'язку та інформатизації, тобто має право в односторонньому порядку встановлювати і змінювати тарифи на послуги мобільного зв'язку.

го визначають з початку отримання послуги до настання певної події, а саме припинення отримання послуги.

У пошуках вигідного тарифу

Законодавство передбачає, що споживач, який не укладав договору з оператором у письмовій формі, має змогу пройти процедуру реєстрації в оператора. «У 2015 році Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, ухвалила зміни до зазначеного порядку, щоб обмежити необґрунтоване підвищення тарифів в односторонньому порядку. Відпо-

Реєстрація надає змогу абоненту повернути невикористану частку коштів з особового рахунка в разі відмови від передплатених телекомунікаційних послуг і користування персональним номером. Можна скористатися послугою перенесення абонентського номера.

Без реєстрації абонент фактично не має змоги захистити свої права навіть у судовому порядку. За словами юристів, судовою практикою свідчить, що абонентів, який користується послугами оператора знеособлено, важко довести факт надання послуг конкретно йому. Навіть якщо констатувати порушення законодавства оператором, суди

часто відмовляють у задоволенні позовних вимог у зв'язку з недоведеністю факту, що позивач — абонент оператора. Саме порушення довести важко, оскільки вважається, що абонент надав згоду на всі умови, про існування яких він не здогадувався.

«Урядовий кур'єр» звернувся до Антимонопольного комітету, щоб з'ясувати, чи проводив він перевірки мобільних операторів на предмет невідповідного підвищення цін на послуги зв'язку. Як повідомили в прес-службі АМККУ, для припинення дій, що містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, ПрАТ «Київстар» було надано обов'язкові для розгляду рекомендації.

«Для забезпечення однакових умов до рівнозначних угод зі споживачами вжити заходів щодо встановлення ціни (тарифу) на послугу зі здійснення абонентами власної мережі вихідних дзвінків на телефонні номери абонентів фіксованого зв'язку України на економічно обґрунтованому рівні шляхом зміни певних тарифних планів та/або впровадження нових тарифних планів, в яких передбачити, що ціна (тариф) на послугу зі здійснення абонентами власної мережі вихідних дзвінків на телефонні номери абонентів рухомого (мобільного) зв'язку буде прирівняна до ціни (тарифу) на послугу зі здійснення абонентами власної мережі вихідних дзвінків на телефонні номери абонентів фіксованого зв'язку України», — зазначено у відповіді.

Ось і виходить: не влаштує новий тарифний план від оператора — йди до іншого. Але якщо і він через кілька місяців змінить тарифи — доведеться все робити знову.

Мін'юст оприлюднив списки чорних нотаріусів

Катерина БРАТКО
для «Урядового кур'єра»

НА ЧАСІ. Міністерство юстиції на офіційному сайті почало публікувати прізвища реєстраторів і нотаріусів, яким анульовано або обмежено доступ до державних реєстрів із зазначенням терміну такого обмеження. За словами заступника міністра юстиції з питань державної реєстрації Олени Сукманової, така практика

сприятиме відкритості й прозорості діяльності міністерства, а також убезпечить людей від звернення до недобросовісних реєстраторів.

«На сайті Мін'юсту завжди розміщували накази про призначення камеральних перевірок реєстраторів (камеральна перевірка — безвиїзна перевірка дій реєстратора на основі реєстру). Отже, існував певний вакуум в інформуванні, бо з одного боку, люди бачили, що нотаріусу чи ре-

єстратору призначили камеральну перевірку, а з іншого — не розуміли, чим ця перевірка закінчилася», — зазначила Олена Сукманова.

За її словами, стала доступною вся інформація, а саме дані про початок перевірки та результати після її завершення. Заступник міністра додала, що рекомендацію публікувати дані про результати перевірок надала Мін'юсту рада бізнес-омбудсмена у системному звіті щодо протидії рей-

дерству. «Вони нам порадили публікувати інформацію про те, чим закінчується камеральна перевірка, щоб усі клієнти, які користуються послугами реєстратора, бачили, що його відключили», — сказала Олена Сукманова.

Відтепер повний список реєстраторів і нотаріусів з інформацією про те, коли і на скільки їх відключили від реєстру чи повністю анулювали доступ, можна знайти за посиланням <https://minjust.gov.ua/spysok-der-reest-ta-not> на сайті Мін'юсту.

«Це дає змогу самим реєстраторам контролювати доступ до реєстру, а також убезпечить їхніх клієнтів від потрапляння в неприємну ситуацію, — зазначила Олена Сукманова. — Варто звернути увагу, що реєстратор надає публічні послуги, відповідно інформація про те, що той чи інший реєстратор не може їх надавати, також має бути публічною».

ОРІЄНТИР

ДОКУМЕНТИ	КОМЕНТАРІ	КОНСУЛЬТАЦІЇ	РЕКЛАМА
-----------	-----------	--------------	---------

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про освіту

Освіта є основою інтелектуального, духовного, фізичного і культурного розвитку особистості, її успішної соціалізації, економічного добробуту, запорукою розвитку суспільства, об'єднаною спільними цінностями і культурою, та держава.

Метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству, збагачення на цій основі інтелектуального, економічного, творчого, культурного потенціалу Українського народу, підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору.

Цей Закон регулює суспільні відносини, що виникають у процесі реалізації конституційного права людини на освіту, прав та обов'язків фізичних і юридичних осіб, які беруть участь у реалізації цього права, а також визначає компетенцію державних органів та органів місцевого самоврядування у сфері освіти.

Розділ І

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Основні терміни та їх визначення

1. У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

- 1) автономія — право суб'єкта освітньої діяльності на самоврядування, яке полягає в його самостійності, незалежності та відповідальності у прийнятті рішень щодо академічних (освітніх), організаційних, фінансових, кадрових та інших питань діяльності, що провадиться в порядку та межах, визначених законом;
- 2) академічна свобода — самостійність і незалежність учасників освітнього процесу під час провадження педагогічної, науково-педагогічної, наукової та/або інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова, думки і творчості, поширення знань та інформації, вільного оприлюднення і використання результатів наукових досліджень з урахуванням обмежень, установлених законом;
- 3) безоплатна освіта — освіта, яка здобувається особою за рахунок коштів державного та/або місцевих бюджетів згідно із законодавством;
- 4) викладацька діяльність — діяльність, яка спрямована на формування знань, інших компетентностей, світогляду, розвиток інтелектуальних і творчих здібностей, емоційно-вольових та/або фізичних якостей здобувачів освіти (лекція, семінар, тренінг, курси, майстер-клас, вебінар тощо), яка провадиться педагогічним (науково-педагогічним) працівником, самозайнятою особою (крім осіб, яким така форма викладацької діяльності заборонена законом) або іншою фізичною особою на основі відповідного трудового або цивільно-правового договору;
- 5) електронний підручник (посібник) — електронне навчальне видання із систематизованим викладом навчального матеріалу, що відповідає освітній програмі, містить цифрові об'єкти різних форматів та забезпечує інтерактивну взаємодію;
- 6) заклад освіти — юридична особа публічного чи приватного права, основним видом діяльності якої є освітня діяльність;
- 7) засновник закладу освіти — орган державної влади від імені держави, відповідна рада від імені територіальної громади (громад), фізична та/або юридична особа, рішенням та за рахунок майна яких засновано заклад освіти або які в інший спосіб відповідно до законодавства набули прав і обов'язків засновника;
- 8) здобувачі освіти — вихованці, учні, студенти, курсанти, слухачі, стажисти, аспіранти (ад'юнкти), докторанти, інші особи, які здобувають освіту за будь-яким видом та формою здобуття освіти;
- 9) індивідуальна освітня траєкторія — персональний шлях реалізації особистісного потенціалу здобувача освіти, що формується з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду, ґрунтується на виборі здобувачем освіти видів, форм і темпу здобуття освіти, суб'єктів освітньої діяльності та запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін і рівня їх складності, методів і засобів навчання. Індивідуальна освітня траєкторія в закладі освіти може бути реалізована через індивідуальний навчальний план;
- 10) індивідуальна програма розвитку — документ, що забезпечує індивідуалізацію навчання особи з особливими освітніми потребами, закріплює перелік необхідних психолого-педагогічних, корекційних потреб/послуг для розвитку дитини та розробляється групою фахівців з обов'язковим залученням батьків дитини з метою визначення конкретних навчальних стратегій і підходів до навчання;
- 11) індивідуальний навчальний план — документ, що визначає послідовність, форму і темп засвоєння здобувачем освіти освітніх компонентів освітньої програми з метою реалізації його індивідуальної освітньої траєкторії та розробляється закладом освіти у взаємодії із здобувачем освіти за наявності необхідних для цього ресурсів;
- 12) інклюзивне навчання — система освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципах недискримінації, врахування багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників;
- 13) інклюзивне освітнє середовище — сукупність умов, способів і засобів їх реалізації для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей;
- 14) кваліфікація — визнана уповноваженим суб'єктом та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей (результатів навчання);
- 15) компетентність — динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність;
- 16) освітній процес — система науково-методичних і педагогічних заходів, спрямованих на розвиток особистості шляхом формування та застосування її компетентностей;
- 17) освітня діяльність — діяльність суб'єкта освітньої діяльності, спрямована на організацію, забезпечення та реалізацію освітнього процесу у формальній та/або неформальній освіті;
- 18) освітня послуга — комплекс визначених законодавством, освітньою програмою та/або договором дій суб'єкта освітньої діяльності, що мають визначену вартість та спрямовані на досягнення здобувачем освіти очікуваних результатів навчання;
- 19) освітня програма — єдиний комплекс освітніх компонентів (предметів вивчення, дисциплін, індивідуальних завдань, контрольних заходів тощо), спланованих і організованих для досягнення визначених результатів навчання;
- 20) особа з особливими освітніми потребами — особа, яка потребує додаткової постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі з метою забезпечення її права на освіту;
- 21) педагогічна діяльність — інтелектуальна, творча діяльність педагогічного (науково-педагогічного) працівника або самозайнятої особи у формальній та/або неформальній освіті, спрямована на навчання, виховання та розвиток особистості, її загальнокультурних, громадянських та/або професійних компетентностей;
- 22) результати навчання — знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів;
- 23) рівень освіти — завершений етап освіти, що характеризується рівнем складності освітньої програми, сукупністю компетентностей, які визначені, як правило, стандартом освіти та відповідають певному рівню Національної рамки кваліфікації;
- 24) розумне пристосування — запровадження, якщо це потрібно в конкретному випадку, необхідних модифікацій і адаптацій з метою забезпечення реалізації особами з особливими освітніми потребами конституційного права на освіту нарівні з іншими особами;
- 25) система освіти — сукупність складників освіти, рівнів і ступенів освіти, кваліфікацій, освітніх програм, стандартів освіти, ліцензійних умов, закладів освіти та інших суб'єктів освітньої діяльності, учасників освітнього процесу, органів управління у сфері освіти, а також нормативно-правових актів, що регулюють відносини між ними;
- 26) спеціальні закони — закони України «Про дошкільну освіту», «Про загальну середню освіту», «Про позашкільну освіту», «Про професійно-технічну освіту», «Про вищу освіту»;
- 27) суб'єкт освітньої діяльності — фізична або юридична особа (заклад освіти, підприємство, установа, організація), що провадить освітню діяльність;
- 28) універсальний дизайн у сфері освіти — дизайн предметів, навколишнього середовища, освітніх програм та послуг, що забезпечує їх максимальну придатність для використання всіма особами без необхідної адаптації чи спеціального дизайну;
- 29) якість освіти — відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом освіти та/або договором про надання освітніх послуг;
- 30) якість освітньої діяльності — рівень організації, забезпечення та реалізації освітнього процесу, що забезпечує здобуття особами якісної освіти та відповідає вимогам, встановленим законодавством та/або договором про надання освітніх послуг.

2. Положення цього та спеціальних законів щодо батьків стосуються також інших законних представників здобувачів освіти. Батьки, інші законні представники реалізують відповідні положення цього Закону та спеціальних законів стосовно осіб, які не дося-

гли повноліття, а також відповідно до законодавства стосовно осіб, дієздатність яких обмежена.

Стаття 2. Законодавство України про освіту

1. Законодавство України про освіту ґрунтується на Конституції України та складається із цього Закону, спеціальних законів, інших актів законодавства у сфері освіти і науки та міжнародних договорів України, укладених в установленому законом порядку.
2. Підзаконні нормативно-правові акти не можуть звужувати зміст і обсяг конституційного права на освіту, а також визначених законом автономії суб'єктів освітньої діяльності та академічних свобод учасників освітнього процесу.
- Листи, інструкції, методичні рекомендації, інші документи органів виконавчої влади, крім наказів, зареєстрованих Міністерством юстиції України, та документів, що регулюють внутрішню діяльність органу, не є нормативно-правовими актами і не можуть встановлювати правові норми.
3. Суб'єкт освітньої діяльності має право самостійно приймати рішення з будь-яких питань у межах своєї автономії, визначеної цим Законом, спеціальними законами та/або установчими документами, зокрема з питань, не врегульованих законодавством.

Стаття 3. Право на освіту

1. Кожен має право на якісну та доступну освіту. Право на освіту включає право здобувати освіту впродовж усього життя, право на доступність освіти, право на безоплатну освіту у випадках і порядку, визначених Конституцією та законами України.
2. В Україні створюються рівні умови доступу до освіти. Ніхто не може бути обмежений у праві на здобуття освіти. Право на освіту гарантується незалежно від віку, статі, раси, стану здоров'я, інвалідності, громадянства, національності, політичних, релігійних чи інших переконань, кольору шкіри, місця проживання, мови спілкування, походження, соціального і майнового стану, наявності судимості, а також інших обставин та ознак.
3. Право особи на освіту може реалізовуватися шляхом її здобуття на різних рівнях освіти, у різних формах і різних видах, у тому числі шляхом здобуття дошкільної, повної загальної середньої, позашкільної, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти та освіти дорослих.

4. Кожен має право на доступ до публічних освітніх, наукових та інформаційних ресурсів, у тому числі в мережі Інтернет, електронних підручників та інших мультимедійних навчальних ресурсів у порядку, визначеному законодавством.

5. Держава здійснює соціальний захист здобувачів освіти у випадках, визначених законодавством, а також забезпечує рівний доступ до освіти особам із соціально вразливих верств населення.

6. Держава створює умови для здобуття освіти особами з особливими освітніми потребами з урахуванням індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів, а також забезпечує виявлення та усунення факторів, що перешкоджають реалізації прав і задоволенню потреб таких осіб у сфері освіти.

7. Іноземці та особи без громадянства здобувають освіту в Україні відповідно до законодавства та/або міжнародних договорів України.

8. Особа, яку визнано біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту згідно із Законом України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту», має рівне з громадянами України право на освіту.

9. Право на освіту не може бути обмежене законом. Закон може встановлювати особливі умови доступу до певного рівня освіти, спеціальності (професії).

Стаття 4. Забезпечення права на безоплатну освіту

1. Держава забезпечує: безоплатність дошкільної, повної загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти відповідно до стандартів освіти; розвиток дошкільної, повної загальної середньої, позашкільної, професійно-технічної, фахової передвищої, вищої і післядипломної освіти відповідно до законодавства.
2. Право на безоплатну освіту забезпечується: для здобувачів дошкільної та повної загальної середньої освіти — за рахунок розвитку мережі закладів освіти всіх форм власності та їх фінансового забезпечення у порядку, встановленому законодавством, і в обсязі, достатньому для забезпечення права на освіту всіх громадян України, іноземних громадян та осіб без громадянства, які постійно або тимчасово проживають на території України; для здобувачів позашкільної, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та післядипломної освіти — у закладах освіти чи інших суб'єктів освітньої діяльності за рахунок фінансування з державного та/або місцевого бюджетів у порядку, встановленому законодавством; для здобувачів вищої освіти — у закладах освіти за рахунок фінансування з державного та/або місцевого бюджетів у порядку, встановленому законодавством.
3. Держава гарантує усім громадянам України та іншим особам, які перебувають в Україні на законних підставах, право на безоплатне здобуття повної загальної середньої освіти відповідно до стандартів освіти.

Держава гарантує безоплатне забезпечення підручниками (у тому числі електронними), посібниками всіх здобувачів повної загальної середньої освіти та педагогічних працівників у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Стаття 5. Державна політика у сфері освіти

1. Освіта є державним пріоритетом, що забезпечує інноваційний, соціально-економічний і культурний розвиток суспільства. Фінансування освіти є інвестицією в людський потенціал, сталий розвиток суспільства і держави.
2. Державну політику у сфері освіти визначає Верховна Рада України, а реалізують Кабінет Міністрів України, центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки, інші центральні органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування.
3. Державна політика у сфері освіти формується і реалізується на основі наукових досліджень, міжнародних зобов'язань, вітчизняного та іноземного досвіду з урахуванням прогнозів, статистичних даних та індикаторів розвитку з метою задоволення потреб людини та суспільства.
4. Документами державного прогнозування і стратегічного планування розвитку освіти є прогноз розвитку освіти України, стратегія розвитку освіти України, відповідні державні, регіональні та місцеві цільові програми, плани діяльності у сфері освіти органів влади. Органи влади забезпечують відкритий доступ до зазначених документів шляхом їх оприлюднення на своїх офіційних веб-сайтах.

Держава створює умови для здобуття громадянської освіти, спрямованої на формування компетентностей, пов'язаних з реалізацією особою своїх прав і обов'язків як члена суспільства, усвідомленням цінностей громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина.

Стаття 6. Засади державної політики у сфері освіти та принципи освітньої діяльності

1. Засадами державної політики у сфері освіти та принципами освітньої діяльності є: людиноцентризм; верховенство права; забезпечення якості освіти та якості освітньої діяльності; забезпечення рівного доступу до освіти без дискримінації за будь-якими ознаками, у тому числі за ознакою інвалідності; розвиток інклюзивного освітнього середовища, у тому числі у закладах освіти, найбільш доступних і найближчих до місця проживання осіб з особливими освітніми потребами; забезпечення універсального дизайну та розумного пристосування; науковий характер освіти; різноманітність освіти; цілісність і наступність системи освіти; прозорість і публічність прийняття та виконання управлінських рішень; відповідальність і підзвітність органів управління освітою та закладів освіти, інших суб'єктів освітньої діяльності перед суспільством; інституційне відокремлення функцій контролю (нагляду) та функцій забезпечення діяльності закладів освіти; інтеграція з ринком праці; нерозривний зв'язок із світовою та національною історією, культурою, національними традиціями; свобода у виборі видів, форм і темпу здобуття освіти, освітньої програми, закладу освіти, інших суб'єктів освітньої діяльності; академічна доброчесність; академічна свобода; фінансова, академічна, кадрова та організаційна автономія закладів освіти у межах, визначених законом;
2. Гуманізм; демократизм; єдність навчання, виховання та розвитку; виховання патріотизму, поваги до культурних цінностей Українського народу, його історико-культурного надбання і традицій; формування усвідомленої потреби в дотриманні Конституції та законів України, нетерпимості до їх порушення; формування поваги до прав і свобод людини, нетерпимості до приниження її честі та гідності, фізичного або психічного насильства, а також до дискримінації за будь-якими ознаками; формування громадянської культури та культури демократії; формування культури здорового способу життя, екологічної культури і дбайливого ставлення до довкілля; невтручання політичних партій в освітній процес;

невтручання релігійних організацій в освітній процес (крім випадків, визначених цим Законом);

різноманітність та збалансованість інформації щодо політичних, світоглядних та релігійних питань;

державно-громадське управління;

державно-громадське партнерство;

державно-приватне партнерство;

сприяння навчанню впродовж життя;

інтеграція у міжнародний освітній та науковий простір;

нетерпимість до проявів корупції та хабарництва;

доступність для кожного громадянина всіх форм і типів освітніх послуг, що надаються державою.

2. Освіта в Україні має будуватися за принципом рівних можливостей для всіх.

Стаття 7. Мова освіти

1. Мовою освітнього процесу в закладах освіти є державна мова.

Держава гарантує кожному громадянину України право на здобуття формальної освіти на всіх рівнях (дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої), а також позашкільної та післядипломної освіти державною мовою в державних і комунальних закладах освіти.

Особам, які належать до національних меншин України, гарантується право на навчання в комунальних закладах освіти для здобуття дошкільної та початкової освіти, поряд із державною мовою, мовою відповідної національної меншини. Це право реалізується шляхом створення відповідно до законодавства окремих класів (груп) з навчанням мовою відповідної національної меншини поряд із державною мовою і не поширюється на класи (групи) з навчанням українською мовою.

Особам, які належать до корінних народів України, гарантується право на навчання в комунальних закладах освіти для здобуття дошкільної і загальної середньої освіти, поряд із державною мовою, мовою відповідного корінного народу. Це право реалізується шляхом створення відповідно до законодавства окремих класів (груп) з навчанням мовою відповідного корінного народу України поряд із державною мовою і не поширюється на класи (групи) з навчанням українською мовою.

Особам, які належать до корінних народів, національних меншин України, гарантується право на вивчення мови відповідних корінного народу чи національної меншини в комунальних закладах загальної середньої освіти або через національні культурні товариства.

Особам з порушенням слуху забезпечується право на навчання жестовою мовою та на вивчення української жестової мови.

2. Заклади освіти забезпечують обов'язкове вивчення державної мови, зокрема заклади професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти — в обсязі, що дає змогу провадити професійну діяльність у вибраній галузі з використанням державної мови.

Особам, які належать до корінних народів, національних меншин України, іноземцям та особам без громадянства створюються належні умови для вивчення державної мови.

3. Держава сприяє вивченню мов міжнародного спілкування, насамперед англійської мови, в державних і комунальних закладах освіти.

4. У закладах освіти відповідно до освітньої програми можуть викладатися одна або декілька дисциплін двома чи більше мовами — державною мовою, англійською мовою, іншими офіційними мовами Європейського Союзу.

5. За бажанням здобувачів професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти заклади освіти створюють можливості для вивчення ними мови корінного народу, національної меншини України як окремої дисципліни.

6. Держава сприяє створенню та функціонуванню за кордоном закладів освіти, у яких навчання здійснюється українською мовою або вивчається українська мова.

7. Особливості використання мов в окремих видах та на окремих рівнях освіти визначаються спеціальними законами.

Стаття 8. Види освіти

1. Особа реалізує своє право на освіту впродовж життя шляхом формальної, неформальної та інформальної освіти. Держава визнає ці види освіти, створює умови для розвитку суб'єктів освітньої діяльності, що надають відповідні освітні послуги, а також заохочує до здобуття освіти всіх видів.

2. Формальна освіта — це освіта, яка здобувається за освітніми програмами відповідно до визначених законодавством рівнів освіти, галузей знань, спеціальностей (професій) і передбачає досягнення здобувачами освіти визначених стандартами освіти результатів навчання відповідного рівня освіти та здобуття кваліфікацій, що визнаються державою.

3. Неформальна освіта — це освіта, яка здобувається, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визисених державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій.

4. Інформальна освіта (самоосвіта) — це освіта, яка передбачає самоорганізоване здобуття особою певних компетентностей, зокрема під час повсякденної діяльності, пов'язаної з професійною, громадською або іншою діяльністю, родиною чи дозвіллям.

5. Результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в системі формальної освіти в порядку, визначеному законодавством.

Стаття 9. Форми здобуття освіти

1. Особа має право здобувати освіту в різних формах або поєднуючи їх. Основними формами здобуття освіти є: інституційна (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева); індивідуальна (екстернатна, сімейна (домашня), педагогічний патронаж, на робочому місці (на виробництві); дуальна.
2. Очна (денна, вечірня) форма здобуття освіти — це спосіб організації навчання здобувачів освіти, що передбачає їх безпосередню участь в освітньому процесі.
3. Заочна форма здобуття освіти — це спосіб організації навчання здобувачів освіти шляхом поєднання очної форми освіти під час короточасних сесій і самостійного оволодіння освітньою програмою у проміжку між ними.
4. Дистанційна форма здобуття освіти — це індивідуалізований процес здобуття освіти, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу у спеціалізованому середовищі, що функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.
5. Мережева форма здобуття освіти — це спосіб організації навчання здобувачів освіти, завдяки якому оволодіння освітньою програмою відбувається за участю різних суб'єктів освітньої діяльності, що взаємодіють між собою на договірних засадах.
6. Екстернатна форма здобуття освіти (екстернат) — це спосіб організації навчання здобувачів освіти, за яким освітня програма повністю засвоюється здобувачем самостійно, а оцінювання результатів навчання та присудження освітньої кваліфікації здійснюються відповідно до законодавства.
7. Сімейна (домашня) форма здобуття освіти — це спосіб організації освітнього процесу дітей самостійно їхніми батьками для здобуття формальної (дошкільної, повної загальної середньої) та/або неформальної освіти. Відповідальність за здобуття освіти дітьми на рівні не нижче стандартів освіти несуть батьки. Оцінювання результатів навчання та присудження освітніх кваліфікацій здійснюються відповідно до законодавства.
8. Педагогічний патронаж — це спосіб організації освітнього процесу педагогічними працівниками, що передбачає забезпечення ними засвоєння освітньої програми здобувачем освіти, який за психофізичним станом або з інших причин, визначених законодавством, зокрема з метою забезпечення доступності здобуття освіти, потребує такої форми.

9. Здобуття освіти на робочому місці — це спосіб організації навчання здобувачів освіти, завдяки якому оволодіння освітньою програмою (як правило, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти) відбувається на виробництві шляхом практичного навчання, участі у виконанні трудових обов'язків і завдань під керівництвом фахівців-практиків, залучених до освітнього процесу.

10. Дуальна форма здобуття освіти — це спосіб здобуття освіти, що передбачає поєднання навчання осіб у закладах освіти (в інших суб'єктів освітньої діяльності) з навчанням на робочих місцях на підприємствах, в установах та організаціях для набуття певної кваліфікації, як правило, на основі договору.

11. Особливості застосування форм здобуття освіти для різних рівнів освіти можуть визначатися спеціальними законами.

12. Положення про форми здобуття освіти затверджуються центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Розділ ІІ

СТРУКТУРА ОСВИТИ

Стаття 10. Складники та рівні освіти

1. Невід'ємними складниками системи освіти є: дошкільна освіта; повна загальна середня освіта; позашкільна освіта; спеціалізована освіта; професійна (професійно-технічна) освіта; фахова передвища освіта; вища освіта; освіта дорослих, у тому числі післядипломна освіта.
2. Рівнями освіти є: дошкільна освіта, яка відповідає нульовому рівню Національної рамки кваліфікацій; початкова освіта, яка відповідає першому рівню Національної рамки кваліфікацій; базова середня освіта, яка відповідає другому рівню Національної рамки кваліфікацій; профільна середня освіта, яка відповідає третьому рівню Національної рамки кваліфікацій; перший (початковий) рівень професійної (професійно-технічної) освіти, який відповідає другому рівню Національної рамки кваліфікацій; другий (базовий) рівень професійної (професійно-технічної) освіти, який відповідає третьому рівню Національної рамки кваліфікацій;

ОРІЄНТИР № 36

третій (вищий) рівень професійної (професійно-технічної) освіти, який відповідає четвертому рівню Національної рамки кваліфікацій;
фахова передвища освіта, яка відповідає п'ятому рівню Національної рамки кваліфікацій;

початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти, який відповідає шостому рівню Національної рамки кваліфікацій;
перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, який відповідає сьомому рівню Національної рамки кваліфікацій;
другий (магістерський) рівень вищої освіти, який відповідає восьмому рівню Національної рамки кваліфікацій;
третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень вищої освіти, який відповідає дев'ятому рівню Національної рамки кваліфікацій;
науковий рівень вищої освіти, який відповідає десятому рівню Національної рамки кваліфікацій.

3. У системі позашкільної освіти та освіти дорослих (включно з післядипломною освітою) можуть здобуватися часткові кваліфікації відповідного рівня Національної рамки кваліфікацій.

Часткові кваліфікації, які здобуваються в системі позашкільної освіти, можуть відповідати нульовому — третьому рівням Національної рамки кваліфікацій.

Стаття 11. Дошкільна освіта

1. Метою дошкільної освіти є забезпечення цілісного розвитку дитини, її фізичних, інтелектуальних і творчих здібностей шляхом виховання, навчання, соціалізації та формування необхідних життєвих навичок.
2. Діти старшого дошкільного віку обов'язково охоплюються дошкільною освітою відповідно до стандарту дошкільної освіти.
3. Відповідальність за здобуття дітьми дошкільної освіти несуть батьки.
4. Батьки самостійно обирають способи та форми, якими забезпечують реалізацію права дітей на дошкільну освіту.
5. Органи місцевого самоврядування створюють умови для здобуття дошкільної освіти шляхом:

формування і розвитку мережі закладів освіти;
замовлення підготовки педагогічних працівників;
реалізації освітніх програм неформальної освіти для батьків;
проведення інших заходів.
6. Порядок, умови, форми та особливості здобуття дошкільної освіти визначаються спеціальним законом.

Стаття 12. Повна загальна середня освіта

1. Метою повної загальної середньої освіти є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності.

Досягнення цієї мети забезпечується шляхом формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності: вільне володіння державною мовою;

здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами;

математична компетентність;
компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій;
інноваційність;
екологічна компетентність;
інформаційно-комунікаційна компетентність;
навчання впродовж життя;
громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, доброти та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей;
культурна компетентність;
підприємливість та фінансова грамотність;
інші компетентності, передбачені стандартом освіти.

Спілними для всіх компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, ініціативність, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, здатність співпрацювати з іншими людьми.

2. Повна загальна середня освіта в Україні є обов'язковою і здобувається в інституційних або індивідуальних формах, визначених законодавством, як правило, в закладах освіти.

3. Повна загальна середня освіта має три рівні освіти: початкова освіта тривалістю чотири роки; базова середня освіта тривалістю п'ять років; профільна середня освіта тривалістю три роки.

Початкова, базова середня і профільна середня освіти можуть здобуватися в окремих закладах освіти або у структурних підрозділах однієї юридичної особи (закладу освіти).

4. Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років. Діти, яким на початок навчального року виповнилося сім років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року.

5. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку, а тривалість здобуття ними початкової та базової середньої освіти може бути продовжена з доповненням освітньої програми корекційно-розвитковим складником. Особливості здобуття такими особами повної загальної середньої освіти визначаються спеціальним законом.

6. На рівнях початкової та базової середньої освіти освітній процес може організовуватися за циклами, визначеними спеціальним законом, поділ на які здійснюється з урахуванням вікових особливостей фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей.

7. Здобуття профільної середньої освіти передбачає два спрямування: академічне — профільне навчання на основі поєднання змісту освіти, визначеного стандартом профільної середньої освіти, і поглибленого вивчення окремих предметів з урахуванням здібностей та освітніх потреб здобувачів освіти з орієнтацією на продовження навчання на вищих рівнях освіти; професійне — орієнтоване на ринок праці профільне навчання на основі поєднання змісту освіти, визначеного стандартом профільної середньої освіти, та професійно орієнтованого підходу до навчання з урахуванням здібностей і потреб учнів.

Здобуття профільної середньої освіти за будь-яким спрямуванням не обмежує право особи на здобуття освіти на інших рівнях освіти.

Заклади освіти можуть мати освітні програми профільної середньої освіти за одним чи обома спрямуваннями.

8. Результати навчання здобувачів освіти на кожному рівні повної загальної середньої освіти оцінюються шляхом державної підсумкової атестації, яка може здійснюватися в різних формах, визначених законодавством, зокрема у формі зовнішнього незалежного оцінювання.

Державна підсумкова атестація здобувачів початкової освіти здійснюється лише з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладів освіти та/або якості освіти.

Порядок, форми проведення і перелік навчальних предметів, з яких проводиться державна підсумкова атестація, визначає центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки.

9. Порядок, умови, форми та особливості здобуття повної загальної середньої освіти визначаються спеціальним законом.

Стаття 13. Територіальна доступність повної загальної середньої освіти

1. Для забезпечення територіальної доступності повної загальної середньої освіти органи місцевого самоврядування створюють і утримують мережу закладів освіти та їхніх філій.

Кожна особа має право здобувати початкову та базову середню освіту в закладі освіти (його філії), що найбільш доступний та найближчий до місця проживання особи.

Право особи здобувати початкову та базову середню освіту у державному або комунальному закладі освіти (його філії), за яким закріплена територія обслуговування, на якій проживає ця особа, гарантується, що не обмежує право особи обрати інший заклад освіти.

2. З метою створення умов для здобуття повної загальної середньої освіти, запровадження профільного навчання, забезпечення всебічного розвитку особи, раціонального та ефективного використання наявних ресурсів і матеріально-технічної бази закладів освіти, їх модернізації створюється освітній округ.

Освітній округ — це сукупність закладів освіти (їхніх філій), у тому числі закладів позашкільної освіти, закладів культури, фізичної культури і спорту, що забезпечують доступність освіти для осіб, які проживають на відповідній території.

Опорний заклад освіти — це заклад загальної середньої освіти, що має зручне розташування для підвезення дітей з інших населених пунктів, забезпечений кваліфікованими педагогічними кадрами, має сучасну матеріально-технічну і навчально-методичну базу та спроможний забезпечувати на належному рівні здобуття профільної освіти.

Положення про освітній округ і опорний заклад освіти затверджується Кабінетом Міністрів України.

3. З метою наближення місця навчання дітей до їхнього місця проживання у відповідному населеному пункті може утворюватися філія закладу освіти. Філія закладу освіти — це територіально відокремлений структурний підрозділ закладу освіти, що не має статусу юридичної особи та діє на підставі положення, затвердженого засновником відповідного закладу освіти на основі типового положення, що затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Початкова школа може забезпечувати здобуття початкової освіти дітьми (незалежно від їх кількості) одного або різних віку, які можуть бути об'єднані в один або в різні класи (груп). Освітній процес у такій школі може організовуватися одним чи кількома вчителями або в будь-якій іншій формі, яка є найбільш зручною та доцільною для забезпечення здобуття дітьми початкової освіти відповідно до стандарту початкової освіти.

4. Особи, які здобувають повну загальну середню освіту, проживають у сільській місцевості і потребують підвезення до закладу освіти і у зворотному напрямку, забезпечу-

ються таким підвезенням за кошти місцевих бюджетів, у тому числі із забезпеченням доступності відповідного транспорту для осіб з порушенням зору, слуху, опорно-рухового апарату та інших маломобільних груп населення.

5. Органи місцевого самоврядування різних адміністративно-територіальних одиниць мають право прийняти з урахуванням потреб і пропозицій територіальних громад спільне рішення про організацію здобуття початкової, базової та профільної середньої освіти в закладі освіти (його філії) та забезпечення підвезення здобувачів освіти до нього і у зворотному напрямку.

Стаття 14. Позашкільна освіта

1. Метою позашкільної освіти є розвиток здібностей дітей та молоді у сфері освіти, науки, культури, фізичної культури і спорту, технічної та іншої творчості, здобуття ними первинних професійних знань, вмінь і навичок, необхідних для їх соціалізації, подальшої самореалізації та/або професійної діяльності.

2. Позашкільна освіта може здобуватися одночасно із здобуттям дошкільної, повної загальної середньої, професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти. Компетентності, здобуті за програмами позашкільної освіти, можуть враховуватися та визнаватися на відповідному рівні освіти.

3. Здобуття позашкільної освіти забезпечується закладами позашкільної освіти різних типів, форм власності та підпорядкування, іншими закладами освіти, сім'єю, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами, організаціями та іншими юридичними і фізичними особами.

4. Державні заклади позашкільної освіти утворюються центральними органами виконавчої влади та фінансуються за кошти державного бюджету. Інші заклади позашкільної освіти утворюються органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями, у тому числі релігійними організаціями, статuti (положення) яких зареєстровано у встановленому законодавством порядку, іншими юридичними і фізичними особами, за наявності необхідної матеріально-технічної та науково-методичної бази, педагогічних та інших працівників.

5. Фінансування позашкільної освіти здійснюється за кошти засновника, державного та/або місцевих бюджетів, батьків, з інших джерел, не заборонених законодавством.

6. Органи місцевого самоврядування створюють умови для доступності позашкільної освіти шляхом формування, утримання та розвитку мережі закладів позашкільної освіти відповідно до освітніх, культурних, духовних потреб та запитів населення.

7. Порядок, умови, форми та особливості здобуття позашкільної освіти визначаються спеціальним законом.

Стаття 15. Професійна (професійно-технічна) освіта

1. Метою професійної (професійно-технічної) освіти є формування і розвиток професійних компетентностей особи, необхідних для професійної діяльності за певною професією у відповідній галузі, забезпечення її конкурентоздатності на ринку праці та мобільності і перспектив кар'єрного зростання впродовж життя.

2. Професійна (професійно-технічна) освіта здобувається на основі базової або повної загальної середньої освіти. Здобуття професійної (професійно-технічної) освіти на основі базової середньої освіти здійснюється з одночасним здобуттям профільної середньої освіти та отриманням відповідного документа про повну загальну середню освіту.

Заклади професійної (професійно-технічної) освіти можуть також здійснювати підготовку фахівців за окремими професіями без забезпечення здобуття повної загальної середньої освіти.

Особи, які з певних причин не можуть одночасно з набуттям професії здобувати повну загальну середню освіту або не мають базової середньої освіти, а також ті, які потребують реабілітації, мають право здобувати професійну (професійно-технічну) освіту.

3. Рівнями професійної (професійно-технічної) освіти є: перший (початковий) рівень професійної (професійно-технічної) освіти; другий (базовий) рівень професійної (професійно-технічної) освіти; третій (вищий) рівень професійної (професійно-технічної) освіти.

4. На першому (початковому) рівні професійної (професійно-технічної) освіти особа може здобути кваліфікації, що відповідають другому рівню Національної рамки кваліфікацій.

На другому (базовому) рівні професійної (професійно-технічної) освіти особа може здобути кваліфікації, що відповідають третьому рівню Національної рамки кваліфікацій.

На третьому (вищому) рівні професійної (професійно-технічної) освіти особа може здобути кваліфікації, що відповідають четвертому рівню Національної рамки кваліфікацій.

Заклади професійної (професійно-технічної) освіти мають право здійснювати за відповідними стандартами підготовку фахівців, компетентності яких відповідають п'ятому рівню Національної рамки кваліфікацій. Ліцензування такої освітньої діяльності та акредитація відповідних освітніх програм здійснюються в загальному порядку.

5. Особа, яка здобула професійну (професійно-технічну) освіту відповідного рівня, може продовжити навчання на наступних рівнях освіти, у тому числі за скороченою програмою підготовки — у випадках та порядку, визначених законодавством.

6. Заклади професійної (професійно-технічної) освіти здійснюють підготовку, пере-підготовку і підвищення кваліфікації осіб за кошти державного та/або місцевих бюджетів, а також за угодами з підприємствами, установами, організаціями, окремими фізичними та/або юридичними особами.

7. Порядок, умови, форми та особливості здобуття професійної (професійно-технічної) освіти визначаються спеціальним законом.

Стаття 16. Фахова передвища освіта

1. Фахова передвища освіта спрямована на формування та розвиток освітньої кваліфікації, що підтверджує здатність особи до виконання типових спеціалізованих завдань у певній галузі професійної діяльності, пов'язаних з виконанням виробничих завдань підвищеної складності та/або здійсненням обмежених управлінських функцій, що характеризуються певною невизначеністю умов та потребують застосування положень і методів відповідної науки, і завершується здобуттям відповідної освітньої та/або професійної кваліфікації.

2. Фахова передвища освіта здобувається на основі повної або базової середньої освіти. Здобуття фахової передвищої освіти на основі базової середньої освіти здійснюється з одночасним здобуттям повної загальної середньої освіти та отриманням відповідного документа про повну загальну середню освіту.

3. Система фахової передвищої освіти передбачає здобуття кваліфікацій, що відповідають п'ятому рівню Національної рамки кваліфікацій.

4. Заклади фахової передвищої освіти також мають право здійснювати за відповідними стандартами підготовку фахівців, компетентності яких відповідають третьому та четвертому рівням Національної рамки кваліфікацій. Ліцензування такої освітньої діяльності та акредитація відповідних освітніх програм здійснюються в загальному порядку.

5. Заклади фахової передвищої освіти можуть утворювати навчально-методичні, навчальні, науково-виробничі та інші об'єднання за галузевими або професійними ознаками.

6. Особа, яка здобула ступінь фахової передвищої освіти, може продовжити навчання на рівнях вищої освіти, у тому числі за скороченою програмою підготовки.

7. Порядок, умови, форми та особливості здобуття фахової передвищої освіти визначаються спеціальним законом.

Стаття 17. Вища освіта

1. Метою вищої освіти є здобуття особою високого рівня наукових та/або творчих мистецьких, професійних і загальних компетентностей, необхідних для діяльності за певною спеціальністю чи в певній галузі знань.

2. Вища освіта здобувається на основі повної загальної середньої освіти. Рівні, ступені вищої освіти, порядок, умови, форми та особливості її здобуття визначаються спеціальним законом.

3. Наукова, науково-технічна та інноваційна діяльність закладів вищої освіти (для закладів вищої освіти культурологічного та мистецького спрямування — мистецька діяльність) є обов'язковою та невід'ємною складовою частиною їхньої освітньої діяльності.

4. Складовою освітньої програми вищої освіти мистецького спрямування є асистентура-стажування, яке проводиться в університетах та академіях на основі ступеня магістра і є основною формою підготовки мистецьких виконавських кадрів вищої кваліфікації.

Стаття 18. Освіта дорослих

1. Освіта дорослих, що є складовою освіти впродовж життя, спрямована на реалізацію права кожної повнолітньої особи на безперервне навчання з урахуванням її особистісних потреб, пріоритетів суспільного розвитку та потреб економіки.

2. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування створюють умови для формальної, неформальної та інформальної освіти дорослих.

3. Складниками освіти дорослих є: післядипломна освіта; професійне навчання працівників; курси перепідготовки та/або підвищення кваліфікації; безперервний професійний розвиток;

будь-які інші складники, що передбачені законодавством, запропоновані суб'єктом освітньої діяльності або самостійно визначені особою.

4. Особа має право на вільний вибір закладу освіти, установи, організації, іншого суб'єкта освітньої діяльності, видів, форм, темпу здобуття освіти та освітньої програми в межах здобуття освіти дорослих.

5. Післядипломна освіта передбачає набуття нових та вдосконалення раніше набутих компетентностей на основі здобутої вищої, професійної (професійно-технічної) або фахової передвищої освіти та практичного досвіду.

6. Післядипломна освіта включає: спеціалізацію — профільну спеціалізовану підготовку з метою набуття особою здатності виконувати завдання та обов'язки, що мають особливості в межах спеціальності; перепідготовку — освіту дорослих, спрямовану на професійне навчання з метою оволодіння іншою (іншими) професією (професіями);

підвищення кваліфікації — набуття особою нових та/або вдосконалення раніше набутих компетентностей у межах професійної діяльності або галузі знань; стажування — набуття особою практичного досвіду виконання завдань та обов'язків у певній професійній діяльності або галузі знань.

7. Післядипломна освіта у сфері охорони здоров'я також включає:

інтернатуру;

лікарську резидентуру.

Інтернатура проводиться в університетах, академіях, інститутах, наукових установах, закладах охорони здоров'я, визнаних центральним органом виконавчої влади у сфері охорони здоров'я як бази інтернатури, і є обов'язковою формою первинної спеціалізації осіб за лікарськими та провізорськими спеціальностями для отримання кваліфікації лікаря-спеціаліста або провізора-спеціаліста.

Лікарська резидентура проводиться в університетах, академіях, інститутах, наукових установах, закладах охорони здоров'я, визнаних центральним органом виконавчої влади у сфері охорони здоров'я як бази лікарської резидентури, і є формою спеціалізації лікарів-спеціалістів за певними лікарськими спеціальностями для отримання кваліфікації лікаря-спеціаліста згідно з переліком лікарських спеціальностей, затвердженим центральним органом виконавчої влади у сфері охорони здоров'я.

8. Засади професійного навчання працівників визначаються законом.

9. Курси підвищення кваліфікації проводяться для набуття здобувачем освіти нових компетентностей у межах професійної діяльності або галузі знань.

10. Безперервний професійний розвиток — це безперервний процес навчання та вдосконалення професійних компетентностей фахівців після здобуття вищої та/або післядипломної освіти, що дає змогу фахівцю підтримувати або покращувати стандарти професійної діяльності і триває впродовж усього періоду його професійної діяльності.

11. Заклади освіти, що провадять освітню діяльність з підвищення кваліфікації працівників, обов'язковістю якої передбачена законом, мають отримати ліцензію на відповідну діяльність та/або акредитувати відповідні освітні програми.

Працівниками закладів післядипломної освіти, які мають ліцензію на освітню діяльність, є педагогічні, науково-педагогічні та/або наукові та інші працівники.

Стаття 19. Освіта осіб з особливими освітніми потребами

1. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування створюють умови для забезпечення прав і можливостей осіб з особливими освітніми потребами для здобуття ними освіти на всіх рівнях освіти з урахуванням їхніх індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.

2. Держава забезпечує підготовку фахівців для роботи з особами з особливими освітніми потребами на всіх рівнях освіти.

3. Особам з особливими освітніми потребами освіта надається нарівні з іншими особами, у тому числі шляхом створення належного фінансового, кадрового, матеріально-технічного забезпечення та забезпечення розумного пристосування, що враховує індивідуальні потреби таких осіб, визначені в індивідуальній програмі розвитку.

4. Для навчання, професійної підготовки або перепідготовки осіб з особливими освітніми потребами застосовуються види та форми здобуття освіти, що враховують їхні потреби та індивідуальні можливості.

5. Органи державної влади, органи місцевого самоврядування та заклади освіти створюють умови для здобуття освіти особами з особливими освітніми потребами шляхом забезпечення розумного пристосування та універсального дизайну.

6. Навчання та виховання осіб з особливими освітніми потребами, зокрема тими, що спричинені порушенням розвитку та інвалідністю, у закладах дошкільної, позашкільної та середньої освіти здійснюються за рахунок коштів освітніх субвенцій, державного та місцевих бюджетів, інших джерел, не заборонених законодавством, у тому числі з урахуванням потреб дитини, визначених в індивідуальній програмі розвитку.

7. Зарахування осіб з особливими освітніми потребами до спеціальних закладів освіти, переведення з одного типу закладу до іншого та відрухування таких осіб здійснюються у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

8. Категорії осіб з особливими освітніми потребами визначаються актами Кабінету Міністрів України.

Стаття 20. Інклюзивне навчання

1. Заклади освіти за потреби утворюють інклюзивні та/або спеціальні групи і класи для навчання осіб з особливими освітніми потребами. У разі звернення особи з особливими освітніми потребами або її батьків така група або клас утворюється в обов'язковому порядку.

2. Заклади освіти зі спеціальними та інклюзивними групами і класами створюють умови для навчання осіб з особливими освітніми потребами відповідно до індивідуальної програми розвитку та з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей.

3. Особи з порушеннями фізичного, психічного, інтелектуального розвитку і сенсорними порушеннями забезпечуються у закладах освіти допоміжними засобами для навчання.

4. Особам з особливими освітніми потребами надаються психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Психолого-педагогічні послуги — це комплексна система заходів з організації освітнього процесу та розвитку особи з особливими освітніми потребами, що передбачені індивідуальною програмою розвитку та надаються педагогічними працівниками закладів освіти, реабілітаційних установ системи охорони здоров'я, соціального захисту, фахівцями інклюзивно-ресурсного центру.

Корекційно-розвиткові послуги (допомога) — це комплексна система заходів супроводження особи з особливими освітніми потребами у процесі навчання, що спрямовані на корекцію порушень шляхом розвитку особистості, її пізнавальної діяльності, емоційно-вольової сфери та мовлення.

5. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування утворюють інклюзивно-ресурсні центри з метою забезпечення реалізації права на освіту та психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами.

Психолого-педагогічний супровід — це комплексна система заходів з організації освітнього процесу та розвитку дитини, передбачена індивідуальною програмою розвитку.

6. Будівлі, споруди і приміщення закладів освіти повинні відповідати вимогам доступності згідно з державними будівельними нормами і стандартами.

7. Проектування, будівництво та реконструкція будівель, споруд, приміщень закладів освіти здійснюються з урахуванням принципів універсального дизайну та/або розумного пристосування.

Стаття 21. Спеціалізована освіта

1. Спеціалізована освіта — це освіта мистецького, спортивного, військового чи наукового спрямування, яка може здобуватися в рамках формальної, неформальної, інформальної освіти, спрямована на здобуття компетентностей у відповідній сфері професійної діяльності під час навчання у безперервному інтегрованому освітньому процесі на кількох або всіх рівнях освіти та потребує раннього виявлення і розвитку індивідуальних здібностей.

Держава створює умови для здобуття освіти мистецького, спортивного, військового та наукового спрямування, у тому числі в закладах спеціалізованої освіти всіх рівнів.

2. Мистецька освіта передбачає здобуття спеціальних здібностей, естетичного досвіду і ціннісних орієнтацій у процесі активної мистецької діяльності, набуття особою комплексу професійних, у тому числі виконавських, компетентностей та спрямована на професійну художньо-творчу самореалізацію особистості і отримання кваліфікацій у різних видах мистецтва.

Мистецька освіта включає:

початкову мистецьку освіту, що здобувається одночасно з початковою та/або базовою середньою освіто

ОРІЄНТИР № 36

Освітні програми з військової підготовки розробляються закладами спеціалізованої освіти військового (військово-спортивного) профілю та затверджуються органами державної влади, до сфери управління яких належать відповідні заклади освіти.

До структури військової підготовки належать: допризовна підготовка, що передбачає здобуття особами первинних загальновійськових і спеціальних компетентностей; підготовка осіб за військово-технічними та військово-медичними спеціальностями; військово-професійна підготовка осіб рядового, сержантського (старшинського) складу строкової військової служби та військової служби за контрактом, яка здійснюється на основі базової, профільної середньої, професійної (професійно-технічної) чи фахової передвищої освіти; підготовка осіб сержантського (старшинського) складу військової служби за контрактом з одночасним здобуттям вищої освіти, яка здійснюється на основі повної загальної середньої освіти; підготовка осіб офіцерського складу, яка здійснюється на основі повної загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої чи вищої освіти для здобуття відповідних ступенів вищої освіти та рівнів військової освіти (тактичний, оперативно-тактичний або оперативно-стратегічний).

Особи, які здобувають військово освіту в закладах спеціалізованої освіти військового (військово-спортивного) профілю, безоплатно забезпечуються місцями у гуртожитках, харчуванням, спеціальним одягом та стипендіями згідно із законодавством.

Положення про заклади спеціалізованої освіти військового (військово-спортивного) профілю затверджуються органами державної влади, до сфери управління яких належать такі заклади освіти.

Положення про військові структурні підрозділи закладів освіти затверджуються центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки та центральним органом виконавчої влади у сфері оборони.

Засади військової освіти регулюються цим Законом, Законом України «Про військовий обов'язок і військову службу» та спеціальними законами.

5. Освіта наукового спрямування — це вид спеціалізованої освіти, що базується на дослідно-орієнтованому навчанні, спрямований на поглиблене вивчення профільних предметів та набуття компетентностей, необхідних для подальшої дослідно-експериментальної, конструкторської, винахідницької діяльності.

Освіта наукового спрямування здобувається на двох рівнях: базова освіта наукового спрямування здобувається у спеціалізованих закладах одночасно з базовою середньою освітою та полягає в набутті здобувачем початкових компетентностей для дослідно-експериментальної, конструкторської, винахідницької та раціоналізаторської діяльності;

профільна освіта наукового спрямування здобувається у спеціалізованих закладах одночасно з повною загальною середньою освітою та орієнтована на продовження навчання на наступних рівнях освіти.

Особи, які здобувають освіту наукового спрямування у закладах спеціалізованої освіти наукового профілю одночасно з базовою середньою освітою та повною загальною середньою освітою, безоплатно забезпечуються місцями у гуртожитках, харчуванням, навчальним обладнанням та стипендіями згідно з положеннями про заклади спеціалізованої освіти наукового профілю.

Положення про заклади спеціалізованої освіти наукового профілю затверджуються Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Держава створює умови для залучення учнівської молоді до наукової і науково-технічної діяльності, у тому числі через систему закладів спеціалізованої освіти наукового профілю, зокрема Малу академію наук України, статус та засади діяльності якої визначаються Законом України «Про наукову і науково-технічну діяльність».

6. Стандарти спеціалізованої освіти, крім стандартів вищої освіти, затверджуються центральними органами виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну політику у відповідних сферах.

7. Заклади спеціалізованої освіти здійснюють освітню діяльність за власними освітніми програмами, у тому числі наскрізними, або типовими освітніми програмами, що затверджуються центральними органами виконавчої влади, до сфери управління яких належать відповідні заклади освіти.

Акредитація освітніх програм спеціалізованої освіти, інституційний аудит та/або інституційна акредитація закладів спеціалізованої освіти здійснюються з обов'язковим залученням представників відповідної сфери.

Здобувачі спеціалізованої освіти, які здобувають освіту за наскрізними освітніми програмами, вступають на наступний рівень освіти в порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки за погодженням з центральними органами виконавчої влади, до сфери управління яких належать відповідні заклади освіти.

8. Фінансування здобуття спеціалізованої освіти здійснюється за рахунок коштів державного бюджету, у тому числі шляхом надання освітніх субвенцій місцевим бюджетам, коштів місцевого бюджету та інших джерел, не заборонених законодавством.

Розділ III
ЗАКЛАДИ ОСВІТИ

Стаття 22. Організаційно-правовий статус закладів освіти

1. Юридична особа має статус закладу освіти, якщо основним видом її діяльності є освітня діяльність.

Права та обов'язки закладу освіти, передбачені цим Законом та іншими законами України, має також фізична особа — підприємець або структурний підрозділ юридичної особи приватного чи публічного права, основним видом діяльності якого є освітня діяльність. Фізична особа — підприємець або структурний підрозділ юридичної особи приватного чи публічного права, освітня діяльність якого перестає бути основним видом його діяльності, втрачає права і обов'язки, у тому числі права на пільги, передбачені законодавством для закладу освіти.

Освітня діяльність вважається основним видом діяльності, якщо надходження на цей вид діяльності та/або від цього виду діяльності перевищують половину загальних надходжень цієї юридичної особи (фізичної особи — підприємця).

2. Заклад освіти як суб'єкт господарювання може діяти в одному з таких статусів: бюджетна установа; неприбутковий заклад освіти; прибутковий заклад освіти.

3. Заклад освіти залежно від засновника може діяти як державний, комунальний, приватний чи корпоративний.

4. Заклад освіти може здійснювати освітню діяльність одночасно на різних рівнях освіти та за різними видами освіти, утворюючи для цього структурні підрозділи.

5. Заклад освіти для здійснення статутної діяльності може на договірних засадах об'єднуватися з іншими юридичними особами, створюючи освітні, освітньо-наукові, наукові, освітньо-виробничі та інші об'єднання, кожен із учасників якого зберігає статус юридичної особи.

6. Статус, організаційно-правова форма, тип закладу освіти визначаються засновником і зазначаються в установчих документах закладу освіти.

7. Заклади освіти всіх форм власності мають рівні права і обов'язки у провадженні освітньої діяльності відповідно до законодавства.

8. Заклади освіти діють на підставі власних установчих документів, що затверджуються їх засновниками відповідно до законодавства.

Стаття 23. Автономія закладу освіти

1. Держава гарантує академічну, організаційну, фінансову і кадрову автономію закладів освіти.

2. Обсяг автономії закладів освіти визначається цим Законом, спеціальними законами та установчими документами закладу освіти.

Стаття 24. Управління закладом освіти

1. Система управління закладами освіти визначається законом та установчими документами.

Установчі документи закладу освіти повинні передбачати розмежування компетенції засновника (засновників), інших органів управління закладу освіти та його структурних підрозділів відповідно до законодавства.

2. Управління закладом освіти в межах повноважень, визначених законами та установчими документами цього закладу, здійснюють: засновник (засновники); керівник закладу освіти; колегіальний орган управління закладу освіти; колегіальний орган громадського самоврядування; інші органи, передбачені спеціальними законами та/або установчими документами закладу освіти.

Стаття 25. Права і обов'язки засновника закладу освіти

1. Права і обов'язки засновника щодо управління закладом освіти визначаються цим Законом та іншими законами України, установчими документами закладу освіти.

2. Засновник закладу освіти або уповноважена ним особа: затверджує установчі документи закладу освіти, їх нову редакцію та зміни до них; укладає строковий трудовий договір (контракт) з керівником закладу освіти, обра- ним (призначеним) у порядку, встановленому законодавством та установчими докумен- тами закладу освіти;

розриває строковий трудовий договір (контракт) з керівником закладу освіти з підстав та у порядку, визначених законодавством та установчими документами закладу освіти; затверджує кошторис та приймає фінансовий звіт закладу освіти у випадках та поряд- ку, визначених законодавством;

здійснює контроль за фінансово-господарською діяльністю закладу освіти; здійснює контроль за дотриманням установчих документів закладу освіти; забезпечує створення у закладі освіти інклюзивного освітнього середовища, універсального дизайну та розумного пристосування;

здійснює контроль за недопущенням привілеїв чи обмежень (дискримінації) за озна- ками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інва- лідності, етнічного та соціального походження, сімейного та майнового стану, місця про- живання, за мовними або іншими ознаками;

реалізує інші права, передбачені законодавством та установчими документами закла- ду освіти.

3. Засновник або уповноважена ним особа не має права втручатися в діяльність за- кладу освіти, що здійснюється ним у межах його автономних прав, визначених законом та установчими документами.

4. Засновник або уповноважена ним особа може делегувати окремі свої повноважен- ня органу управління закладу освіти та/або наглядовій (підкульовній) раді закладу освіти.

5. Засновник має право створювати заклад освіти, що здійснює освітню діяльність на кількох рівнях освіти.

6. Засновник закладу освіти зобов'язаний: забезпечити утримання та розвиток матеріально-технічної бази заснованого ним за- кладу освіти на рівні, достатньому для виконання вимог стандартів освіти та ліцензій- них умов;

у разі реорганізації чи ліквідації закладу освіти забезпечити здобувачам освіти можли- вість продовжити навчання на відповідному рівні освіти;

забезпечити відповідно до законодавства створення в закладі освіти безперешкодно- го середовища для учасників освітнього процесу, зокрема для осіб з особливими освіт- німи потребами.

Стаття 26. Керівник закладу освіти

1. Керівник закладу освіти здійснює безпосереднє управління закладом і несе відпові- дальність за освітню, фінансово-господарську та іншу діяльність закладу освіти.

Повноваження (права і обов'язки) та відповідальність керівника закладу освіти визна- чаються законом та установчими документами закладу освіти.

Керівник є представником закладу освіти у відносинах з державними органами, ор- ганами місцевого самоврядування, юридичними та фізичними особами і діє без дові- реності в межах повноважень, передбачених законом та установчими документами за- кладу освіти.

2. Керівник закладу освіти призначається засновником у порядку, визначеному зако- нами та установчими документами, з числа претендентів, які вільно володіють держав- ною мовою і мають вищу освіту.

Додаткові кваліфікаційні вимоги до керівника та порядок його обрання (призначен- ня) визначаються спеціальними законами та установчими документами закладу освіти.

3. Керівник закладу освіти в межах наданих йому повноважень: організовує діяльність закладу освіти;

виришує питання фінансово-господарської діяльності закладу освіти;

призначає на посаду та звільняє з посади працівників, визначає їх функціональні обов'язки;

забезпечує організацію освітнього процесу та здійснення контролю за виконанням освітніх програм;

забезпечує функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти;

забезпечує умови для здійснення дієвого та відкритого громадського контролю за ді- яльністю закладу освіти;

сприяє та створює умови для діяльності органів самоврядування закладу освіти;

сприяє здоровому способу життя здобувачів освіти та працівників закладу освіти;

здійснює інші повноваження, передбачені законом та установчими документами за- кладу освіти.

Стаття 27. Колегіальні органи управління закладів освіти

1. Основним колегіальним органом управління закладу освіти є вчена або педагогіч- на рада, яка створюється у випадках і порядку, передбачених спеціальними законами.

2. Основні повноваження, відповідальність, порядок формування і діяльності колегі- альних органів управління закладу освіти визначаються законодавством та установчими документами закладу освіти.

Стаття 28. Громадське самоврядування в закладі освіти

1. Громадське самоврядування в закладі освіти — це право учасників освітнього про- цесу як безпосередньо, так і через органи громадського самоврядування колективно ви- рішувати питання організації та забезпечення освітнього процесу в закладі освіти, захисту їхніх прав та інтересів, організації дозвілля та оздоровлення, брати участь у громадсько- му нагляді (контролі) та в управлінні закладом освіти у межах повноважень, визначених законом та установчими документами закладу освіти.

Громадське самоврядування в закладі освіти здійснюється на принципах, визначених частиною восьмою статті 70 цього Закону.

У закладі освіти можуть діяти:

органи самоврядування працівників закладу освіти;

органи самоврядування здобувачів освіти;

органи батьківського самоврядування;

інші органи громадського самоврядування учасників освітнього процесу.

2. Вищим колегіальним органом громадського самоврядування закладу освіти є за- гальні збори (конференція) колективу закладу освіти.

3. Повноваження, відповідальність, засади формування та діяльності органів громад- ського самоврядування визначаються спеціальними законами та установчими докумен- тами закладу освіти.

Стаття 29. Наглядова (підкульовна) рада закладу освіти

1. Наглядова (підкульовна) рада закладу освіти створюється за рішенням засновника відповідно до спеціальних законів. Порядок формування наглядової (підкульовної) ради, її відповідальність, перелік і строк повноважень, а також порядок її діяльності визнача- ються спеціальними законами та установчими документами закладу освіти.

2. Наглядова (підкульовна) рада закладу освіти сприяє вирішенню перспективних за- вдань його розвитку, залученню фінансових ресурсів для забезпечення його діяльно- сті з основних напрямів розвитку і здійсненню контролю за їх використанням, ефектив- ній взаємодії закладу освіти з органами державної влади та органами місцевого само- врядування, науковою громадськістю, громадськими організаціями, юридичними та фі- зичними особами.

3. Члени наглядової (підкульовної) ради закладу освіти мають право брати участь у роботі колегіальних органів закладу освіти з правом дорадчого голосу.

4. До складу наглядової (підкульовної) ради закладу освіти не можуть входити здобу- вачі освіти та працівники цього закладу освіти.

5. Наглядова (підкульовна) рада має право:

брати участь у визначенні стратегії розвитку закладу освіти та контролювати її ви- конання;

сприяти залученню додаткових джерел фінансування;

аналізувати та оцінювати діяльність закладу освіти та його керівника;

контролювати виконання кошторису та/або бюджету закладу освіти і вносити відпо- відні рекомендації та пропозиції, що є обов'язковими для розгляду керівником закла- ду освіти;

вносити засновнику закладу освіти подання про заохочення або відкликання керівни- ка закладу освіти з підстав, визначених законом;

здійснювати інші права, визначені спеціальними законами та/або установчими доку- ментами закладу освіти.

Стаття 30. Прозорість та інформаційна відкритість закладу освіти

1. Заклади освіти формують відкриті та загальнодоступні ресурси з інформацією про свою діяльність та оприлюднюють таку інформацію. Доступ до такої інформації осіб з порушенням зору може забезпечуватися в різних формах та з урахуванням можливос- тей закладу освіти.

2. Заклади освіти, що мають ліцензію на провадження освітньої діяльності, зобов'язані забезпечувати на своїх веб-сайтах (у разі їх відсутності — на веб-сайтах своїх засновни- ків) відкритий доступ до такої інформації та документів:

статут закладу освіти;

ліцензії на провадження освітньої діяльності;

сертифікати про акредитацію освітніх програм, сертифікат про інституційну акредитацію закладу вищої освіти;

структура та органи управління закладу освіти;

кадровий склад закладу освіти згідно з ліцензійними умовами;

освітні програми, що реалізуються в закладі освіти, та перелік освітніх компонентів, що передбачені відповідною освітньою програмою;

територія обслуговування, закріплена за закладом освіти його засновником (для за- кладів дошкільної та загальної середньої освіти);

ліцензований обсяг та фактична кількість осіб, які навчаються у закладі освіти;

мова (мови) освітнього процесу;

наявність вакантних посад, порядок і умови проведення конкурсу на їх заміщення (у разі його проведення);

матеріально-технічне забезпечення закладу освіти (згідно з ліцензійними умовами);

напрями наукової та/або містецької діяльності (для закладів вищої освіти);

наявність гуртожитків та вільних місць у них, розмір плати за проживання;

результати моніторингу якості освіти;

річний звіт про діяльність закладу освіти;

правила прийому до закладу освіти;

умови доступності закладу освіти для навчання осіб з особливими освітніми потре- бами;

розмір плати за навчання, підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації здо- бувачів освіти;

перелік додаткових освітніх та інших послуг, їх вартість, порядок надання та оплати;

інша інформація, що оприлюднюється за рішенням закладу освіти або на вимогу за- конодавства.

3. Заклади освіти, що отримують публічні кошти, та їх засновники зобов'язані опри- люднювати на своїх веб-сайтах кошторис і фінансовий звіт про надходження та викорис- тання всіх отриманих коштів, інформацію про перелік товарів, робіт і послуг, отриманих як благодійна допомога, із зазначенням їх вартості, а також про кошти, отримані з інших джерел, не заборонених законодавством.

4. Інформація та документи, передбачені частинами другою і третьою цієї статті, якщо вони не віднесені до категорії інформації з обмеженим доступом, розміщуються для від- критого доступу не пізніше ніж через десять робочих днів з дня їх затвердження чи вне- сення змін до них, якщо інше не визначено законом.

5. Перелік додаткової інформації, обов'язкової для оприлюднення закладами освіти, може визначатися спеціальними законами.

Стаття 31. Особливості відносин між закладами освіти та політичними партіями (об'єднаннями) і релігійними організаціями

1. Державні та комунальні заклади освіти відокремлені від церкви (релігійних органі- зацій), мають світський характер.

2. Приватні заклади освіти, зокрема засновані релігійними організаціями, мають право визначати релігійну спрямованість власної освітньої діяльності.

3. Політичні партії (об'єднання) не мають права втручатися в освітню діяльність за- кладів освіти.

У закладах освіти забороняється створення осередків політичних партій та функціону- вання будь-яких політичних об'єднань.

4. Керівництву закладів освіти, педагогічним, науково-педагогічним і науковим пра- цівникам, органам державної влади та органам місцевого самоврядування, їх посадовим особам забороняється залучати здобувачів освіти до участі в заходах, організованих релі- гійними організаціями (крім закладів освіти, визначених частиною другою цієї статті) чи політичними партіями (об'єднаннями), крім заходів, передбачених освітньою програмою.

5. Керівництву закладів освіти, органам державної влади та органам місцевого само- врядування, їх посадовим особам забороняється залучати працівників закладів освіти до участі в заходах, організованих релігійними організаціями (крім закладів освіти, визначе- них частиною другою цієї статті) чи політичними партіями (об'єднаннями).

6. Здобувачі освіти не можуть бути обмежені у праві на здобуття освіти в державних і комунальних закладах освіти за їх належність або неналежність до релігійних організацій чи політичних партій (об'єднань).

7. Додаткові вимоги до провадження педагогічної (науково-педагогічної) діяльності у закладах освіти, визначених частиною другою цієї статті, визначаються їхніми установ- чими документами.

Розділ IV

СТАНДАРТИ ОСВІТИ, ОСВІТНІ ПРОГРАМИ, КВАЛІФІКАЦІЇ

ТА ДОКУМЕНТИ ПРО ОСВІТУ

Стаття 32. Стандарти освіти

1. Стандарт освіти визначає: вимоги до обов'язкових компетентностей та результатів навчання здобувача освіти відповідного рівня;

загальний обсяг навчального навантаження здобувачів освіти;

інші складники, передбачені спеціальними законами.

2. Стандарти освіти розробляються відповідно до Національної рамки кваліфікацій.

3. Стандарти освіти розробляються та затверджуються у порядку, визначеному спеці- альними законами та іншими нормативно-правовими актами.

4. Центральні органи виконавчої влади, які згідно з цим Законом та спеціальними за- конами уповноважені на затвердження стандартів освіти, оприлюднюють на своїх веб- сайтах:

проекти відповідних стандартів з метою їх громадського обговорення; стандарти освіти не пізніше десяти днів з дня їх затвердження.

Стаття 33. Освітня програма

1. Основою для розроблення освітньої програми є стандарт освіти відповідного рів- ня (за наявності).

2. Освітня програма містить:

вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за програмою;

перелік освітніх компонентів та їх логічну послідовність;

загальний обсяг навчального навантаження та очікувані результати навчання здобу- вачів освіти.

3. Освітні програми розробляються закладами освіти, науковими установами, інши- ми суб'єктами освітньої діяльності та затверджуються відповідно до цього Закону та спе- ціальних законів.

Освітні програми повинні передбачати освітні компоненти для вільного вибору здо- бувачів освіти.

Заклади освіти можуть використовувати типові або інші освітні програми, які розро- бляються та затверджуються відповідно до цього Закону та спеціальних законів.

Заклади спеціалізованої освіти, освітні об'єднання та заклади освіти, що здійснюють освітню діяльність на різних рівнях освіти, можуть використовувати наскрізні освітні про- грами, які охоплюють різні рівні освіти та розробляються, затверджуються (акредитують- ся) відповідно до цього Закону та спеціальних законів.

4. Освітні програми можуть мати корекційно-розвитковий складник для осіб з особли- вими освітніми потребами.

Стаття 34. Кваліфікації

1. Кваліфікації за обсягом класифікуються на повні та часткові, за змістом — на освіт- ні та професійні.

2. Кваліфікація вважається повною в разі здобуття особою повного переліку компе- тентностей відповідного рівня Національної рамки кваліфікацій, що визначені відповід- ним стандартом.

3. Кваліфікація вважається частковою в разі здобуття особою частини компетентнос- тей відповідного рівня Національної рамки кваліфікацій, що визначені відповідним стан- дартом.

4. У цьому Законі, якщо не зазначено інше, під терміном «кваліфікація» розуміть- ся повна кваліфікація.

5. Освітня кваліфікація — це визнана закладом освіти чи іншим уповноваженим суб'єктом освітньої діяльності та засвідчена відповідним документом про освіту сукуп- ність встановлених стандартом освіти та здобутих особою результатів навчання (ком- петентностей).

6. Професійна кваліфікація — це визнана кваліфікаційним центром, суб'єктом освіт- ньої діяльності, іншим уповноваженим суб'єктом та засвідчена відповідним документом стандартизована

ОРІЄНТИР № 36

професійної діяльності або у процесі навчання, нести відповідальність за результати своєї діяльності та контролювати інших осіб у певних ситуаціях.

8. Шостий рівень Національної рамки кваліфікацій визначає здатність особи вирішувати типові спеціалізовані задачі в певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування положень і методів відповідних наук і характеризується певною невизначеністю умов, нести відповідальність за результати своєї діяльності та контролювати інших осіб у певних ситуаціях.

9. Сьомий рівень Національної рамки кваліфікацій визначає здатність особи вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

10. Восьмий рівень Національної рамки кваліфікацій визначає здатність особи розв'язувати складні задачі і проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

11. Дев'ятий рівень Національної рамки кваліфікацій визначає здатність особи розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цінних знань та/або професійної практики.

12. Десятий рівень Національної рамки кваліфікацій передбачає здатність особи визначати та розв'язувати соціально значущі системні проблеми у певній галузі діяльності, які є ключовими для забезпечення стійкого розвитку та вимагають створення нових системоутворювальних знань і прогресивних технологій.

Стаття 37. Національна система кваліфікацій

1. Національна система кваліфікацій — це сукупність інституцій і правових норм, які регулюють процеси формування освітніх та/або професійних вимог до осіб відповідно до потреб суспільства та ринку праці, оцінювання кваліфікаційного рівня.

2. Структура і функціонування Національної системи кваліфікацій визначаються законом.

Стаття 38. Національне агентство кваліфікацій

1. Національне агентство кваліфікацій є постійно діючим колегіальним органом, уповноваженим на реалізацію державної політики у сфері кваліфікацій.

Національне агентство кваліфікацій формується на паритетних засадах з представників центральних органів виконавчої влади у сфері освіти і науки, соціальної політики, економічного розвитку, спільного представницького органу всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців та спільного представницького органу репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок.

2. Національне агентство кваліфікацій:

бере участь у розробленні нормативно-правових актів у сфері кваліфікацій; забезпечує взаємодію, координацію та підвищення ефективності діяльності заінтересованих сторін у сфері кваліфікацій; супроводжує запровадження Національної рамки кваліфікацій з додержанням вимог цього Закону;

здійснює міжнародне співробітництво у сфері кваліфікацій, у тому числі з метою гармонізації Національної рамки кваліфікацій з аналогічними міжнародними документами; координує оцінювання ефективності державної політики у сфері кваліфікацій; забезпечує прогнозування потреб ринку праці у кваліфікаціях; здійснює супровід інформаційного забезпечення Національної системи кваліфікацій і Національної рамки кваліфікацій;

створює і веде Реєстр кваліфікацій; готує проект порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів і подає його на затвердження Кабінету Міністрів України; реєструє професійні стандарти та забезпечує відкритий доступ до стандартів; координує розроблення професійних стандартів; бере участь у розробленні стандартів освіти; здійснює акредитацію кваліфікаційних центрів; розробляє критерії та процедури визнання професійних кваліфікацій, здобутих в інших країнах;

формує вимоги до процедур присвоєння кваліфікацій, визнання результатів неформального та інформального навчання; взаємодіє з органами та установами забезпечення якості освіти; здійснює інші повноваження, передбачені законом.

3. Національне агентство кваліфікацій є юридичною особою публічного права, що утворюється Кабінетом Міністрів України та діє на основі статуту, затвердженого Кабінетом Міністрів України.

Стаття 39. Професійні стандарти

1. Професійний стандарт — це затверджені в установленому порядку вимоги до компетентностей працівників, що слугують основою для формування професійних кваліфікацій.

2. Професійні стандарти можуть розроблятися роботодавцями, їх організаціями та об'єднаннями, органами державної влади, науковими установами, галузевими радами, громадськими об'єднаннями, іншими зацікавленими суб'єктами.

3. Порядок розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів затверджується Кабінетом Міністрів України за поданням Національного агентства кваліфікацій.

Стаття 40. Документи про освіту

1. Після успішного завершення навчання за освітньою програмою здобувачі освіти (крім вихованців дошкільних закладів освіти) отримують відповідний документ про освіту.

За запитом здобувача освіти (особи з порушенням зору) документ про освіту виготовляється з урахуванням забезпечення доступності відтвореної на ньому інформації (з використанням шрифту Брайля).

2. Документи про освіту видаються закладами освіти та іншими суб'єктами освітньої діяльності.

Порядок виготовлення, видачі та обліку документів про освіту, вимоги до їх форми та/або змісту визначаються законодавством.

Порядок виготовлення, видачі та обліку документів про освіту, передбачених спеціальними законами, вимоги до їх форми та/або змісту затверджуються центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки з урахуванням вимог спеціальних законів.

3. Інформація про видані документи про середню, професійну (професійно-технічну), фахову передвищу та вищу освіту вноситься до Єдиного державного реєстру документів про освіту в порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Розділ V
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВИТИ

Стаття 41. Система забезпечення якості освіти

1. Метою збудови та функціонування системи забезпечення якості освіти в Україні є:

гарантування якості освіти; формування довіри суспільства до системи та закладів освіти, органів управління освітою;

постійне та послідовне підвищення якості освіти; допомога закладам освіти та іншим суб'єктам освітньої діяльності у підвищенні якості освіти.

2. Складовими системи забезпечення якості освіти є: система забезпечення якості в закладах освіти (внутрішня система забезпечення якості освіти); система зовнішнього забезпечення якості освіти; система забезпечення якості в діяльності органів управління та установ, що здійснюють зовнішнє забезпечення якості освіти.

3. Система забезпечення якості в закладах освіти (внутрішня система забезпечення якості освіти) може включати:

стратегію (політику) та процедури забезпечення якості освіти; систему та механізми забезпечення академічної доброчесності; оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання здобувачів освіти; оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання педагогічної (науково-педагогічної) діяльності педагогічних та науково-педагогічних працівників; оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання управлінської діяльності керівних працівників закладу освіти; забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, в тому числі для самостійної роботи здобувачів освіти; забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління закладом освіти; створення в закладі освіти інклюзивного освітнього середовища, універсального дизайну та розумного пристосування; інші процедури та заходи, що визначаються спеціальними законами або документами закладу освіти.

4. Система зовнішнього забезпечення якості освіти може включати:

1) інструменти, процедури та заходи забезпечення і підвищення якості освіти, зокрема: стандартизацію; ліцензування освітньої діяльності; акредитацію освітніх програм; інституційну акредитацію; громадську акредитацію закладів освіти; зовнішнє незалежне оцінювання результатів навчання; інституційний аудит; моніторинг якості освіти; атестацію педагогічних працівників; сертифікацію педагогічних працівників; громадський нагляд; інші інструменти, процедури і заходи, що визначаються спеціальними законами;

2) визначені цим Законом і спеціальними законами органи і установи, що відповідають за забезпечення якості освіти, та спеціально уповноважені державою установи, що проводять зовнішнє незалежне оцінювання;

3) незалежні установи оцінювання та забезпечення якості освіти.

5. Система забезпечення якості в діяльності органів управління та установ, що здійснюють зовнішнє забезпечення якості освіти, включає: політику та процедури забезпечення якості власної діяльності; необхідні ресурси для організації процесів і процедур; зовнішній незалежний аудит діяльності (процесів і процедур) відповідних органів і установ.

6. Особливості функціонування системи забезпечення якості на кожному рівні освіти визначаються спеціальними законами.

Стаття 42. Академічна доброчесність

1. Академічна доброчесність — це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

2. Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками передбачає:

посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;

контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти; об'єктивне оцінювання результатів навчання.

3. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

4. Порушенням академічної доброчесності вважається: академічний плагіат — оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

самоплагіат — оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

фабрикація — вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

фальсифікація — свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

спісування — виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

обман — надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формальний обман є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

хабарництво — надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

необ'єктивне оцінювання — свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

5. За порушення академічної доброчесності педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників закладів освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання;

позбавлення присудженого наукового (освітньо-творчого) ступеня чи присвоєного вченого звання;

відмова в присвоєнні або позбавлення присвоєного педагогічного звання, кваліфікаційної категорії;

позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади.

6. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із закладу освіти (крім осіб, які здобувають загальну середню освіту);

позбавлення академічної стипендії;

позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.

7. Види академічної відповідальності (у тому числі додаткові та/або деталізовані) учасників освітнього процесу за конкретні порушення академічної доброчесності визначаються спеціальними законами та/або внутрішніми положеннями закладу освіти, що мають бути затверджені (погоджені) основним колегіальним органом управління закладу освіти та погоджені з відповідними органами самоврядування здобувачів освіти в частині їхньої відповідальності.

8. Порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності визначається уповноваженим колегіальним органом управління закладу освіти з урахуванням вимог цього Закону та спеціальних законів.

Кожна особа, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності, має такі права:

ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності, подавати до них зауваження;

особисто або через представника надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності;

знати про дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення її до академічної відповідальності;

оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності до органу, уповноваженого розглядати апеляції, або до суду.

9. Форми та види академічної відповідальності закладів освіти визначаються спеціальними законами.

10. За дії (бездіяльність), що цим Законом визнані порушенням академічної доброчесності, особа може бути притягнута до інших видів відповідальності з підстав та в порядку, визначених законом.

Стаття 43. Ліцензування освітньої діяльності

1. Ліцензування освітньої діяльності — це процедура визнання спроможності юридичної або фізичної особи надавати освітні послуги на певному рівні освіти відповідно до ліцензійних умов.

2. Освітня діяльність провадиться на підставі ліцензії, що видається органом ліцензування відповідно до законодавства:

для закладів вищої, післядипломної, фахової передвищої, професійної (професійно-технічної) освіти — центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки;

для закладів дошкільної та загальної середньої освіти — Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями.

3. Ліцензійні умови визначаються окремо для кожного рівня освіти. Ліцензійні умови формуються з урахуванням спеціальних вимог щодо доступності для осіб з особливими освітніми потребами. Вимоги до ліцензійних умов визначаються спеціальними законами.

4. Ліцензування, контроль за дотриманням ліцензійних умов, видача та анулювання ліцензій на освітню діяльність здійснюються у порядку, визначеному законодавством.

Стаття 44. Акредитація освітньої програми

1. Акредитація освітньої програми — це оцінювання освітньої програми на предмет її відповідності стандарту освіти, а також спроможності закладу освіти забезпечити досягнення здобувачами освіти передбачених в освітній програмі результатів навчання.

2. Акредитація освітньої програми є добровільною і проводиться за ініціативою закладу освіти.

Освітня програма акредитується у разі, якщо це передбачено спеціальним законом. Засади акредитації освітніх програм визначаються спеціальними законами.

3. Освітня програма відповідного рівня освіти акредитується органом із забезпечення якості освіти, визначеним спеціальним законом, та/або акредитованими громадськими фаховими об'єднаннями чи іншими акредитованими юридичними особами, що здійснюють незалежне оцінювання якості освіти та освітньої діяльності закладів освіти.

Стаття 45. Інституційний аудит

1. Інституційний аудит — це комплексна зовнішня перевірка та оцінювання освітніх і управлінських процесів закладу освіти (крім закладів вищої освіти), які забезпечують його ефективну роботу та сталий розвиток.

2. Метою проведення інституційного аудиту є оцінювання якості освітньої діяльності закладу освіти та вироблення рекомендацій щодо:

підвищення якості освітньої діяльності закладу освіти та вдосконалення внутрішньої системи забезпечення якості освіти;

приведення освітнього та управлінського процесів у відповідність із вимогами законодавства та ліцензійними умовами.

3. Результати інституційного аудиту оприлюднюються на сайтах закладу освіти (за наявності), засновника (крім засновника приватного закладу освіти) та органу, що здійснив інституційний аудит.

4. Інституційний аудит проводиться центральним органом виконавчої влади із забезпечення якості освіти.

5. Інституційний аудит проводиться у плановому порядку, якщо це передбачено спеціальним законом.

Заклади освіти, що мають чинний сертифікат про громадську акредитацію закладу освіти, вважаються такими, що успішно пройшли інституційний аудит у плановому порядку.

6. Інституційний аудит проводиться у позаплановому порядку в закладі освіти, який має низьку якість освітньої діяльності.

Інституційний аудит також може бути проведений у позаплановому порядку за ініціативою засновника, керівника, колегіального органу управління, вищого колегіального органу громадського самоврядування або наглядової (підкульовної) ради закладу освіти.

7. За результатами проведення інституційного аудиту надаються висновки про якість освітньої діяльності закладу освіти, внутрішню систему забезпечення якості освіти, а також рекомендації щодо вдосконалення діяльності закладу освіти.

У разі виявлення невідповідності освітньої діяльності закладу освіти законодавству та/або ліцензійним умовам орган, який проводить аудит, визначає строк усунення недоліків та порушень у роботі закладу освіти. Після закінчення визначеного строку проводиться перевірка результатів усунення відповідних недоліків і порушень. У разі негативних результатів такої перевірки засновнику закладу освіти можуть бути надані рекомендації щодо зміни керівника закладу освіти, припинення чи реорганізації закладу освіти.

8. Особливості проведення інституційного аудиту на відповідному рівні освіти визначаються спеціальними законами.

Стаття 46. Інституційна акредитація

1. Інституційна акредитація — це оцінювання якості освітньої діяльності закладу вищої освіти.

2. Інституційна акредитація є добровільною і може бути проведена за ініціативою закладу вищої освіти.

3. Інституційна акредитація здійснюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти у співпраці з національними та міжнародними експертами, а також міжнародними інституціями, що здійснюють діяльність у сфері забезпечення якості вищої освіти та визнані Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

4. Засади інституційної акредитації визначаються спеціальним законом.

Стаття 47. Зовнішнє незалежне оцінювання

1. Зовнішнє незалежне оцінювання — це оцінювання результатів навчання, здобутих особою на певному рівні освіти, що проводиться спеціально уповноваженою державою установою (організацією).

2. Зовнішнє незалежне оцінювання здійснюється на основі програм зовнішнього незалежного оцінювання, затверджених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у відповідній сфері. Зміст програм зовнішнього незалежного оцінювання має відповідати стандартам освіти відповідного рівня і бути доступним для ознайомлення не пізніше ніж за 18 місяців до проведення зовнішнього незалежного оцінювання.

3. Зовнішнє незалежне оцінювання здійснюється на таких принципах: валідності (обґрунтованості та придатності методів і технологій оцінювання для конкретних цілей);

відкритості та прозорості;

об'єктивності;

надійності;

доступності;

відповідальності.

4. Процедури, форми та порядок проведення зовнішнього незалежного оцінювання визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у відповідній сфері, з урахуванням можливостей осіб з особливими освітніми потребами та мають бути оприлюднені не менш як за шість місяців до проведення зовнішнього незалежного оцінювання.

5. Зовнішнє незалежне оцінювання результатів навчання здійснюється за кошти державного бюджету та за рахунок інших джерел, не заборонених законодавством.

Зовнішнє незалежне оцінювання результатів навчання осіб, які завершують здобуття базової та профільної середньої освіти, здійснюється за кошти державного бюджету.

6. Положення про спеціально уповноважену державою установу (організацію) затверджується відповідно до законодавства.

7. Засади зовнішнього незалежного оцінювання, не встановлені цим Законом, визначаються спеціальними законами.

Стаття 48. Моніторинг якості освіти

1. Моніторинг якості освіти — це система послідовних і систематичних заходів, що здійснюються з метою виявлення та відстеження тенденцій у розвитку якості освіти в країні, на окремих територіях, у закладах освіти (інших суб'єктах освітньої діяльності), встановлення відповідності фактичних результатів освітньої діяльності заявленим цілям, а також оцінювання ступеня, напрямів і причин відхилень від цілей.

2. Моніторинг якості освіти може бути внутрішнім та зовнішнім. Внутрішній моніторинг якості освіти проводиться закладами освіти (іншими суб'єктами освітньої діяльності).

Зовнішній моніторинг якості освіти може проводитися будь-якими органами, підприємствами, установами, організаціями, іншими юридичними особами, що здійснюють незалежне оцінювання якості освіти та освітньої діяльності. Участь закладів освіти (інших суб'єктів освітньої діяльності) та учасників освітнього процесу у зовнішньому моніторингу якості освіти є добровільною, крім випадків, встановлених законодавством.

3. Порядок, види та форми проведення моніторингу якості освіти затверджуються центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

4. Центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки організовує участь закладів освіти у порівняльних міжнародних дослідженнях якості освіти.

Стаття 49. Громадська акредитація закладу освіти

1. Громадська акредитація закладу освіти — це оцінювання закладу освіти щодо ефективності внутрішньої системи забезпечення якості освіти та забезпечення досягнення здобувачами освіти результатів навчання, передбачених освітніми програмами і стандартами освіти.

Громадська акредитація закладу освіти здійснюється з метою визнання якості освітньої діяльності закладу освіти та формування його позитивного іміджу і репутації.

2. Громадська акредитація закладу освіти здійснюється на добровільних засадах за запитом закладу освіти.

3. Громадська акредитація закладу освіти здійснюється акредитованими в установленому порядку фаховими громадськими об'єднаннями, іншими акредитованими юридичними особами, що здійснюють незалежне оцінювання якості освіти та освітньої діяльності.

4. Результати громадської акредитації закладу освіти можуть враховуватися при акредитації освітніх програм та інституційній акредитації.

5. Успішні результати громадської акредитації закладу освіти засвідчуються відповідним сертифікатом, що видається на строк до десяти років.

Стаття 50. Атестація педагогічних працівників

1. Атестація педагогічних працівників — це система заходів, спрямованих на всебічне та комплексне оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників.

2. Атестація педагогічних працівників може бути черговою або позачерговою. Педагогічний працівник проходить чергову атестацію не менше одного разу на п'ять років, крім випадків, передбачених законодавством.

3. За результатами атестації визначається відповідність педагогічного працівника займаний посаді, присвоєнню кваліфікаційної категорії, педагогічного звання. Перелік категорій і педагогічних звань педагогічних працівників визначається Кабінетом Міністрів України.

4. Рішення атестаційної комісії може бути підставою для звільнення педагогічного працівника з роботи у порядку, встановленому законодавством.

5. Положення про атестацію педагогічних працівників затверджує центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки.

ОРІЄНТИР № 36

педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники; батьки здобувачів освіти; фізичні особи, які провадять освітню діяльність; інші особи, передбачені спеціальними законами та залучені до освітнього процесу у порядку, що встановлюється закладом освіти.

Стаття 53. Права та обов'язки здобувачів освіти

1. Здобувачі освіти мають право на:

- навчання впродовж життя та академічну мобільність; індивідуальну освітню траєкторію, що реалізується, зокрема, через вільний вибір видів, форм і темпу здобуття освіти, закладів освіти і запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін та рівня їх складності, методів і засобів навчання;
- якісні освітні послуги;
- справедливе та об'єктивне оцінювання результатів навчання;
- відзначення успіхів у своїй діяльності;
- свободу творчої, спортивної, оздоровчої, культурної, просвітницької, наукової і науково-технічної діяльності тощо;
- безпечні та нешкідливі умови навчання, утримання і праці; повагу людської гідності;
- захист під час освітнього процесу від приниження честі та гідності, будь-яких форм насильства та експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувача освіти;
- користування бібліотекою, навчальною, науковою, виробничою, культурною, спортивною, побутовою, оздоровчою інфраструктурою закладу освіти та послугами його структурних підрозділів у порядку, встановленому закладом освіти відповідно до спеціальних законів;
- доступ до інформаційних ресурсів і комунікацій, що використовуються в освітньому процесі та науковій діяльності;
- забезпечення стипендіями у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;
- трудоу діяльність у позанавчальний час;
- збереження місця навчання на період проходження військової служби за призовом та/або під час мобілізації, на особливий період;
- особисту або через своїх законних представників участь у громадському самоврядуванні та управлінні закладом освіти;
- інші необхідні умови для здобуття освіти, у тому числі для осіб з особливими освітніми потребами та із соціально незахищених верств населення.

2. На час виробничого навчання і практики здобувачам освіти забезпечуються робочі місця, безпечні та нешкідливі умови праці відповідно до освітніх програм і угод між закладами освіти та підприємствами, установами, організаціями, що надають місця для проходження виробничого навчання і практики. Під час проходження виробничого навчання і практики забороняється використовувати працю здобувачів освіти для цілей, не передбачених освітньою програмою.

3. Здобувачі освіти зобов'язані:

- виконувати вимоги освітньої програми (індивідуального навчального плану за його наявності), дотримуватись принципу академічної доброчесності, та досягти результатів навчання, передбачених стандартом освіти для відповідного рівня освіти;
- поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм;
- відповідально та добийливо ставитися до власного здоров'я, здоров'я оточуючих, до-вкілля;
- дотримуватися установчих документів, правил внутрішнього розпорядку закладу освіти, а також умов договору про надання освітніх послуг (за його наявності).

4. Здобувачі освіти мають також інші права та обов'язки, передбачені законодавством та установчими документами закладу освіти.

5. Залучення здобувачів освіти під час освітнього процесу до виконання робіт чи до участі у заходах, не пов'язаних з реалізацією освітньої програми, забороняється, крім випадків, передбачених рішенням Кабінету Міністрів України.

Стаття 54. Права та обов'язки педагогічних, науково-педагогічних і наукових працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу

1. Педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники мають право на:

- академічну свободу, включаючи свободу викладання, свободу від втручання в педагогічну, науково-педагогічну та наукову діяльність, вільний вибір форм, методів і засобів навчання, що відповідають освітній програмі;
- педагогічну ініціативу;
- розроблення та впровадження авторських навчальних програм, проектів, освітніх методик і технологій, методів і засобів, насамперед методик компетентнісного навчання;
- користування бібліотекою, навчальною, науковою, виробничою, культурною, спортивною, побутовою, оздоровчою інфраструктурою закладу освіти та послугами його структурних підрозділів у порядку, встановленому закладом освіти відповідно до спеціальних законів;
- підвищення кваліфікації, перепідготовки;
- вільний вибір освітніх програм, форм навчання, закладів освіти, установ і організацій, інших суб'єктів освітньої діяльності, що здійснюють підвищення кваліфікації та перепідготовку педагогічних працівників;
- доступ до інформаційних ресурсів і комунікацій, що використовуються в освітньому процесі та науковій діяльності;
- відзначення успіхів у своїй професійній діяльності;
- справедливе та об'єктивне оцінювання своєї професійної діяльності;
- захист професійної честі та гідності;
- індивідуальну освітню (наукову, творчу, мистецьку та іншу) діяльність за межами за-кладу освіти;
- творчу відпустку строком до одного року не більше одного разу на 10 років із зарахуванням до стажу роботи;
- забезпечення житлом у першочерговому порядку, пільгові кредити для індивідуального і кооперативного будівництва;
- забезпечення службовим житлом з усіма комунальними зручностями у порядку, пе-редбаченому законодавством;
- безпечні і нешкідливі умови праці;
- подовжену оплачувану відпустку;
- участь у громадському самоврядуванні закладу освіти;
- участь у роботі колегіальних органів управління закладу освіти.

2. Педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники зобов'язані:

- постійно підвищувати свій професійний і загальнокультурний рівні та педагогічну майстерність;
- виконувати освітню програму для досягнення здобувачами освіти передбачених нею результатів навчання;
- сприяти розвитку здібностей здобувачів освіти, формуванню навичок здорового спо-соби життя, дбати про їхнє фізичне і психічне здоров'я;
- дотримуватися академічної доброчесності та забезпечувати її дотримання здобувача-ми освіти в освітньому процесі та науковій діяльності;
- дотримуватися педагогічної етики;
- поважати гідність, права, свободи і законні інтереси всіх учасників освітнього процесу;
- настановленням і особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі та суспільних цінностей, зокрема правди, справедливості, патріотизму, гуманізму, толе-рантності, працелюбства;
- формувати у здобувачів освіти усвідомлення необхідності додержуватися Конституції та законів України, захищати суверенітет і територіальну цілісність України;
- виховувати у здобувачів освіти повагу до державної мови та державних символів України, національних, історичних, культурних цінностей України, добайливе ставлення до історико-культурного надбання України та навколишнього природного середовища;
- формувати у здобувачів освіти прагнення до взаєморозуміння, миру, злагоди між усі-ма народами, етнічними, національними, релігійними групами;
- захистити здобувачів освіти під час освітнього процесу від будь-яких форм фізичного та психічного насильства, приниження честі та гідності, дискримінації за будь-якою озна-кою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувача освіти, запобігати вживанню ними та іншими особами на території закладів освіти алкогольних напоїв, нар-котичних засобів, іншим шкідливим звичкам;
- додержуватися установчих документів та правил внутрішнього розпорядку закладу освіти, виконувати свої посадові обов'язки.

3. Педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники мають також інші права та обов'язки, передбачені законодавством, колективним договором, трудовим договором та/або установчими документами закладу освіти.

4. Права та обов'язки інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, визнача-ються законодавством, відповідними договорами та/або установчими документами за-кладу освіти.

5. Відвідування педагогічних, науково-педагогічних і наукових працівників від вико-нання професійних обов'язків не допускається, крім випадків, передбачених законодав-ством.

6. Особи, винні в порушенні цієї статті, несуть відповідальність згідно з законом.

Стаття 55. Права та обов'язки батьків здобувачів освіти

1. Виховання в сім'ї є першочисною рукозвитку дитини як особистості. Батьки мають рівні права та обов'язки щодо освіти і розвитку дитини.

2. Батьки здобувачів освіти мають право:

- захистити відповідно до законодавства права та законні інтереси здобувачів освіти;
- звертатися до закладів освіти, органів управління освітою з питань освіти;
- обирати заклад освіти, освітню програму, вид і форму здобуття дітьми відповідної освіти;
- брати участь у громадському самоврядуванні закладу освіти, зокрема обирати і бути обраними до органів громадського самоврядування закладу освіти;
- завчасно отримувати інформацію про всі заплановані у закладі освіти та позапланові педагогічні, психологічні, медичні, соціологічні заходи, дослідження, обстеження, педа-гогічні експерименти та надавати згоду на участь у них дитини;
- брати участь у розробленні індивідуальної програми розвитку дитини та/або індивіду-ального навчального плану;

отримувати інформацію про діяльність закладу освіти, результати навчання своїх ді-тей (дітей, законними представниками яких вони є) і результати оцінювання якості осві-ти у закладі освіти та його освітньої діяльності.

3. Батьки здобувачів освіти зобов'язані:

- виховувати у дітей повагу до гідності, прав, свобод і законних інтересів людини, за-конів та етичних норм, відповідальне ставлення до власного здоров'я, здоров'я оточую-чих і довкілля;
- сприяти виконанню дитиною освітньої програми та досягненню дитиною передбаче-них нею результатів навчання;
- поважати гідність, права, свободи і законні інтереси дитини та інших учасників освіт-нього процесу;
- дбати про фізичне і психічне здоров'я дитини, сприяти розвитку її здібностей, форму-вати навички здорового способу життя;
- формувати у дитини культуру діалогу, культуру життя у взаєморозумінні, мирі та зла-годі між усіма народами, етнічними, національними, релігійними групами, предста-никами різних політичних і релігійних поглядів та культурних традицій, різного соціального походження, сімейного та майнового стану;
- настановленням і особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі та суспільних цінностей, зокрема правди, справедливості, патріотизму, гуманізму, толе-рантності, працелюбства;
- формувати у дітей усвідомлення необхідності додержуватися Конституції та законів України, захищати суверенітет і територіальну цілісність України;
- виховувати у дитини повагу до державної мови та державних символів України, на-ціональних, історичних, культурних цінностей України, добайливе ставлення до історико-культурного надбання України;
- дотримуватися установчих документів, правил внутрішнього розпорядку закладу освіти, а також умов договору про надання освітніх послуг (за наявності).

4. Держава надає батькам здобувачів освіти допомогу у виконанні ними своїх обов'язків, захищає права сім'ї.

Органи державної влади та органи місцевого самоврядування мають поважати пра-во батьків виховувати своїх дітей відповідно до власних релігійних і філософських пере-конань, а суб'єкти освітньої діяльності мають враховувати відповідні переконання під час організації та реалізації освітнього процесу, що не повинно порушувати права, свободи та законні інтереси інших учасників освітнього процесу.

5. Інші права та обов'язки батьків здобувачів освіти можуть встановлюватися зако-нодавством, установчими документами закладу освіти і договором про надання освіт-ніх послуг (за наявності).

Стаття 56. Держанні гарантії здобувачам освіти

1. Особи, які здобувають повну загальну середню освіту в закладах освіти не за міс-цем проживання, на період навчання забезпечуються гуртожитками та/або підвезенням.

2. Органи місцевого самоврядування забезпечують пільговий проїзд учнів, вихован-ців, студентів та педагогічних працівників до місця навчання і додому у визначених ними порядку та розмірах за рахунок видатків відповідних місцевих бюджетів.

3. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, у підпорядкуванні яких перебувають державні і комунальні заклади освіти, забезпечують безоплатним га-ртячим харчуванням:

- дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей з особливими освітні-ми потребами, які навчаються у спеціальних та інклюзивних класах (групах), дітей із сі-мей, які отримують допомогу відповідно до Закону України «Про державну соціальну до-помогу малозабезпеченим сім'ям», які навчаються в закладах дошкільної, загальної се-редньої, професійної (професійно-технічної) чи фахової передвищої освіти;
- осіб інших категорій, визначених законодавством та/або рішенням органу місцево-го самоврядування.

4. Особи, які здобувають освіту в закладах професійної (професійно-технічної) осві-ти, на період навчання забезпечуються гуртожитками, стипендіями, спеціальним одяго-м у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

5. Особи, які здобувають освіту в закладах фахової передвищої та вищої освіти, на пе-ріод навчання забезпечуються гуртожитками та мають право на отримання стипендії у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

6. Особам, які навчаються, держава гарантує право на додаткову відпустку за місцем роботи, скорочений робочий час та інші пільги, передбачені законом для осіб, які поєд-нують роботу з навчанням.

7. З метою здобуття освіти здобувачі професійної (професійно-технічної), фахової пе-редвищої та вищої освіти можуть забезпечуватися відповідно до законодавства фінансо-вою державною підтримкою, пільговим кредитуванням, гарантіями для отримання кре-дитів, частковою компенсацією відсоткових ставок за кредитами тощо.

Стаття 57. Держанні гарантії педагогічним і науково-педагогічним працівникам

1. Держава забезпечує педагогічним і науково-педагогічним працівникам:

- належні умови праці та медичне обслуговування;
- оплату підвищення кваліфікації;
- правовий, соціальний, професійний захист;
- диференціацію посадових окладів (ставок заробітної плати) відповідно до кваліфі-каційних категорій, встановлення підвищених посадових окладів (ставок заробітної пла-ти) за педагогічнi звання, надбавок за почесні звання, доплат за наукові ступені та вче-ні звання;
- виплату педагогічним працівникам щорічної грошової винагороди в розмірі до одно-го посадового окладу (ставки заробітної плати) за сумлінну працю, зразкове виконання покладених на них обов'язків;
- виплату педагогічним і науково-педагогічним працівникам допомоги на оздоровлен-ня у розмірі місячного посадового окладу (ставки заробітної плати) при наданні щоріч-ної відпустки;
- надання пільгових довгострокових кредитів на будівництво (реконструкцію) чи при-дбання житла або надання службового житла у порядку, передбаченому Кабінетом Мі-ністрів України;
- пенсію за вислугу років;
- інші гарантії, визначені законом України.

2. У разі заховорювання педагогічного чи науково-педагогічного працівника, яке тим-часово унеможливило виконання ним посадових обов'язків і обмежує можливість пере-бування у колективі осіб, які навчаються, або тимчасового переведення за цих чи інших обставин на іншу роботу чи проходження військової служби за призовом під час мобі-лізації за таким працівником зберігається попередній середній заріботіок. У разі хвороби або каліцтва попередній середній заріботіок виплачується до відновлення працездатнос-ті або встановлення інвалідності.

3. Педагогічним працівникам, які працюють у сільській місцевості і селищах місько-го типу, а також пенсіонерам, які раніше працювали педагогічними працівниками в та-ких населених пунктах і проживають у них, держава відповідно до законодавства забез-печує безоплатне користування житлом з опаленням і освітленням у межах встановле-них норм. Зазначені пільги надаються за умови, що розмір середньомісячного сукупно-го доходу сім'ї в розрахунку на одну особу за попередні шість місяців не перевищує ве-личини доходу, який дає право на податкову соціальну пільгу, у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Зазначені працівники мають право на безоплатне одержання у власність земельної ді-лянки в межах земельної частки (паю) члена сільськогосподарського підприємства, сіль-ськогосподарської установи чи організації, розташованих на території відповідної ради, із земель сільськогосподарського підприємства, сільськогосподарської установи чи ор-ганізації, що приватизуються, або земель запасу чи резервного фонду, але не більше норм безоплатної передачі земельних ділянок громадянам, встановлених законом для веден-ня особистого селянського господарства.

Дія абзацу другого цієї частини не поширюється на громадян, які раніше набули право на земельну частку (пай) або земельні ділянки для ведення особистого підсобного госпо-дарства чи для ведення особистого селянського господарства, крім випадків успадкуван-ня права на земельну частку (пай), земельні ділянки для ведення особистого підсобного господарства чи для ведення особистого селянського господарства відповідно до закону.

4. За особливі трудові заслуги педагогічні та науково-педагогічні працівники можуть бути нагороджені державними нагородами, представлені до присудження державних премій України, відзначені знаками, грамотами, іншими видами морального та матері-ального заохочення.

Розділ VII
ОСВІТА, ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ТА ОПЛАТА ПРАЦІ ПЕДАГОГІЧНИХ І НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Стаття 58. Вимоги до освіти та професійної кваліфікації педагогічного працівника за-кладу освіти

1. Педагогічну діяльність у закладах освіти здійснюють особи, які працюють на поса-дах педагогічних працівників.

2. На посади педагогічних працівників приймаються особи, фізичний і психічний стан яких дозволяє здійснювати педагогічну діяльність та які мають освітню та/або профе-сійну кваліфікацію, що відповідає встановленим законодавством, зокрема професійним стандартам (за наявності), кваліфікаційним вимогам до відповідних посад педагогічних працівників.

3. Особам, які здобули вищу, фахову передвищу чи професійну (професійно-техніч-ну) освіту за педагогічною спеціальністю (педагогічну освіту), відповідний заклад осві-ти присвоює професійну кваліфікацію педагогічного працівника. Педагогічна освіта пе-редбачає підготовку особи, результатом якої є набуття компетентностей зі спеціальнос-ті (предметної спеціальності, спеціалізації), педагогіки, психології, у тому числі шляхом проходження педагогічної практики, необхідних для забезпечення процесу навчання, ви-ховання і розвитку особистості, у тому числі осіб з особливими освітніми потребами, мо-ніторингу педагогічної діяльності та аналізу педагогічного досвіду, проведення освітніх вимірювань, застосування освітніх технологій і методів навчання, ефективних способів взаємодії всіх учасників освітнього процесу.

4. Особам, які здобули у закладі освіти вищу, фахову передвищу чи професійну (про-фесійно-технічну) освіту за іншою спеціальністю, цей заклад може присвоїти професій-ну кваліфікацію педагогічного працівника у разі, якщо це передбачено відповідною освіт-ньою програмою.

5. Особи, які здобули вищу, фахову передвищу чи професійну (професійно-технічну) освіту за іншою спеціальністю та яким не було присвоєно професійну кваліфікацію педа-гогічного працівника, можуть бути призначені на посаду педагогічного працівника стро-ком на один рік.

Особи можуть продовжити працювати на відповідних посадах педагогічних працівни-ків системи дошкільної, позашкільної, професійної (професійно-технічної), фахової пе-редвищої, вищої та післядипломної освіти після їх успішної атестації у порядку, визначе-ному законодавством.

Особам, які забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти, професійна кваліфікація педагогічного працівника може бути присвоєна закладом вищої чи після-дипломної освіти або відповідним кваліфікаційним центром після одного року роботи на посадах педагогічних працівників, що забезпечують здобуття повної загальної серед-ньої освіти, за умови успішного складення кваліфікаційного іспиту відповідно до квалі-фікаційних вимог до педагогічного працівника чи відповідного професійного стандар-ту (за наявності).

Стаття 59. Професійний розвиток та підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників

1. Професійний розвиток педагогічних і науково-педагогічних працівників передба-чає постійну самоосвіту, участь у програмах підвищення кваліфікації та будь-які інші ви-ди і форми професійного зростання. Заклади освіти, в яких працюють педагогічні та на-уково-педагогічні працівники, сприяють їхньому професійному розвитку та підвищенню кваліфікації.

2. Підвищення кваліфікації може здійснюватися за різними видами (навчання за освітньою програмою, стажування, участь у сертифікаційних програмах, тренінгах, семі-нарах, семінарах-практикумах, семінарах-нарадах, семінарах-тренінгах, вебінарах, май-стер-класах тощо) та у різних формах (інституційна, дуальна, на робочому місці (на ви-робництві) тощо).

Педагогічні та науково-педагогічні працівники мають право підвищувати кваліфікацію у закладах освіти, що мають ліцензію на підвищення кваліфікації або провадять освітню діяльність за акредитованою освітньою програмою. Результати підвищення кваліфікації у таких закладах освіти не потребують окремого визнання і підтвердження.

Педагогічні та науково-педагогічні працівники мають право підвищувати кваліфіка-цію в інших суб'єктах освітньої діяльності, фізичних та юридичних осіб. Результати під-вищення кваліфікації педагогічного (науково-педагогічного) працівника у таких суб'єктах визнаються окремим рішенням педагогічної (вченої) ради. Умови і порядок визнання ре-зультатів підвищення кваліфікації у таких суб'єктах визначаються відповідно до части-ни шостої цієї статті.

Вид, форму та суб'єкта підвищення кваліфікації обирає педагогічний (науково-педа-гогічний) працівник.

3. Педагогічна (вчена) рада закладу освіти на основі пропозицій педагогічних (нау-ково-педагогічних) працівників затверджує щорічний план підвищення кваліфікації пе-дагогічних (науково-педагогічних) працівників (з відривом чи без відриву від освітньо-го процесу).

4. Підвищення кваліфікації є необхідною умовою атестації педагогічного працівника та враховується під час обрання за конкурсом на посаду науково-педагогічного працівника.

5. Загальна кількість годин, відведена на підвищення кваліфікації педагогічного (нау-ково-педагогічного) працівника, що оплачується за кошти відповідних бюджетів, визна-чається законодавством.

Кошти на підвищення кваліфікації педагогічних (науково-педагогічних) працівників отримує заклад освіти, який розподіляє їх за рішенням педагогічної (вченої) ради закла-ду освіти.

Підвищення кваліфікації педагогічного (науково-педагогічного) працівника може фі-нансуватися засновником закладу освіти, закладом освіти, в якому він працює, педаго-гічним (науково-педагогічним) працівником, а також іншими фізичними та юридични-ми особами.

На час підвищення кваліфікації з відривом від освітнього процесу в обсязі, визначено-му законодавством, за педагогічним (науково-педагогічним) працівником зберігається місце роботи (посада) із збереженням середньої заробітної плати.

6. Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, включаючи порядок оплати, умови і порядок визнання результатів підвищення кваліфіка-ції, затверджується Кабінетом Міністрів України.

Стаття 60. Робочий час педагогічних і науково-педагогічних працівників

1. Робочий час педагогічного працівника включає час виконання ним навчальної, виховної, методичної, організаційної роботи та іншої педагогічної діяльності, перед-баченої трудовим договором.

2. Робочий час за науково-педагогічного працівника включає час виконання ним на-вчальної, методичної, наукової, організаційної роботи.

3. Конкретний перелік та обсяг видів робіт педагогічного і науково-педагогічного працівника встановлюються трудовим договором відповідно до законодавства.

4. Норми педагогічного (навчального) навантаження педагогічних (науково-педа-гогічних) працівників на одну ставку встановлюються спеціальними законами.

5. Засновник або уповноважений ним орган, керівники закладів освіти та їх струк-турних підрозділів не мають права вимагати від педагогічних і науково-педагогічних працівників виконання роботи, не передбаченої трудовим договором.

Стаття 61. Оплата праці педагогічних і науково-педагогічних працівників

1. Оплата праці педагогічних і науково-педагогічних працівників здійснюється за рахунок коштів державного та/або місцевого бюджетів, коштів засновників, власних надходжень закладів освіти, грантів, а також інших джерел, не заборонених зако-нодавством.

2. Посадовий оклад педагогічного працівника найнижчої кваліфікаційної категорії встановлюється в розмірі трьох мінімальних заробітних плат.

Посадовий оклад педагогічного працівника кожної наступної кваліфікаційної кате-горії підвищується не менше ніж на 10 відсотків.

Найменший посадовий оклад науково-педагогічного працівника встановлюється на 25 відсотків вище від посадового окладу педагогічного працівника найнижчої ква-ліфікаційної категорії.

Кожний наступний посадовий оклад науково-педагогічного працівника підвищу-ється не менше ніж на 10 відсотків від попереднього.

Схеми посадових окладів (ставок заробітної плати) педагогічних і науково-педа-гогічних працівників державних і комунальних закладів освіти затверджуються Кабі-нетом Міністрів України з урахуванням норм цього Закону.

Засновник приватного закладу освіти має право встановлювати інші, ніж перед-бачено цим Законом, розмір і умови оплати праці, винагороди та допомоги для пе-дагогічних і науково-педагогічних працівників. Отримані приватним закладом освіти публічні кошти розподіляються у порядку, визначеному законодавством для держав-них і комунальних закладів освіти.

3. Науково-педагогічним, науковим та педагогічним працівникам закладів осві-ти встановлюється доплата за наукові ступені та вчені звання відповідно до закону.

4. Педагогічним і науково-педагогічним працівникам встановлюється щомісячні надбавки за вислугу років у розмірах:

- понад три роки — 10 відсотків;
- понад 10 років — 20 відсотків;
- понад 20 років — 30 відсотків посадового окладу.

5. Педагогічний працівник, який пройшов сертифікацію, отримує щомісячну до-плату в розмірі 20 відсотків посадового окладу (ставки заробітної плати) пропорцій-но до обсягу педагогічного навантаження протягом строку дії сертифіката.

6. Заклад освіти має право за рахунок власних надходжень та інших джерел, не заборонених законодавством, встановлювати педагогічним і науково-педагогічним працівникам доплати, надбавки, премії та інші види заохочень.

7. Керівник закладу освіти відповідно до законодавства, установчих документів та колективного договору має право встановлювати педагогічним і науково-педаго-гічним працівникам доплати, надбавки, премії за використання в освітньому процесі іноземних мов, сучасних технологій, реалізацію інноваційних проєктів тощо.

8. Педагогічним і науково-педагогічним працівникам за рахунок власних надхо-джень закладів освіти може надаватися матеріальна допомога для вирішення соці-ально-побутових питань. Умови надання такої допомоги визначаються установчими документами закладів освіти або колективним договором.

Розділ VIII
УПРАВЛІННЯ ТА КОНТРОЛЬ У СФЕРІ ОСВІТИ

Стаття 62. Органи управління у сфері освіти

1. До органів управління у сфері освіти належать:

- Кабінет Міністрів України;
- центральный орган виконавчої влади у сфері освіти і науки;
- центральный орган виконавчої влади із забезпечення якості освіти;
- постійно діючий колегіальний орган у сфері забезпечення якості вищої освіти;
- державні органи, яким підпорядковані заклади освіти;
- Верховна Рада Автономної Республіки Крим;
- Рада міністрів Автономної Республіки Крим;
- органи місцевого самоврядування.

Стаття 63. Повноваження Кабінету Міністрів України

1. Кабінет Міністрів України:

- вживає заходів щодо забезпечення конституційного права кожної особи на освіту;
- забезпечує проведення державної політики у сфері освіти;
- затверджує стратегію розвитку освіти України;
- розробляє, затверджує та виконує державні цільові програми у сфері освіти;
- здійснює повноваження засновника державних закладів освіти або доручає їх здійснення уповноваженому ним органу;
- забезпечує рівні умови розвитку закладів освіти всіх форм власності;
- визначає порядок формування і розподілу освітніх субвенцій між бюджетами від-повідно до цього Закону та з урахуванням статті 94 Бюджетного кодексу України;
- визначає порядок розподілу державного фінансування професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти;

ОРІЄНТИР № 36

затверджує державні пріоритети з підготовки фахівців, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів у розрізі галузей знань; затверджує перелік галузей знань та спеціальностей для підготовки фахівців вищої, фахової передвищої та професійної (професійно-технічної) освіти; затверджує перелік посад науково-педагогічних і педагогічних працівників закладів освіти;

затверджує ліцензійні умови провадження освітньої діяльності; затверджує індикатори оцінки стану освіти в Україні та регіонах; визначає органи ліцензування закладів дошкільної та загальної середньої освіти; здійснює інші повноваження, передбачені законом.

Стаття 64. Повноваження центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки

1. Центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки:

забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти і науки; розробляє стратегію розвитку освіти України, інші стратегічні документи, державні цільові програми у сфері освіти і науки та бере участь у їх реалізації;

здійснює нормативно-правове забезпечення функціонування системи освіти в межах повноважень, визначених законом;

організовує збір та обробку освітньої статистики, здійснює її аналіз та прогнозує розвиток системи освіти;

затверджує порядок, види та форми проведення моніторингу якості освіти; забезпечує функціонування Єдиної державної електронної бази з питань освіти та інших державних інформаційних систем освіти;

затверджує стандарти освіти та оприлюднює їх на своєму офіційному веб-сайті; здійснює міжнародне співробітництво у сфері освіти і науки;

затверджує порядок визнання здобутих в іноземних закладах освіти документів про освіту;

затверджує форму і зміст документів про освіту державного зразка; формує пропозиції про обсяг освітніх субвенцій, державного фінансування середньої, професійної, вищої освіти та стипендіального фонду;

розподіляє освітні субвенції та державне фінансування середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти та стипендіний фонд закладів освіти, що перебувають у сфері його управління;

надає методичні рекомендації щодо освітньої діяльності та управління закладами освіти;

за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері економічного розвитку, подає на розгляд Кабінету Міністрів України пропозиції про державні пріоритети з підготовки фахівців, педагогічних, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів у розрізі галузей знань;

розробляє та затверджує умови прийому до закладів освіти;

розробляє ліцензійні умови провадження освітньої діяльності та подає їх на затвердження Кабінету Міністрів України;

здійснює ліцензування освітньої діяльності закладів вищої, післядипломної, фахової передвищої, професійної (професійно-технічної) освіти, а також перевірку дотримання ними ліцензійних умов;

формує та забезпечує функціонування системи сертифікації педагогічних працівників, забезпечує умови для підвищення їх кваліфікації, затверджує положення про акредитацію центрів сертифікації педагогічних працівників;

забезпечує розвиток фізичного виховання та спорту в закладах освіти;

затверджує порядок проведення інституційного аудиту закладу освіти;

затверджує типові освітні програми;

затверджує порядок проведення акредитації освітніх програм, інших заходів щодо здійснення контролю якості освіти, визначених законами України;

за дорученням і в межах, встановлених Кабінетом Міністрів України, здійснює повноваження засновника щодо державних закладів освіти;

затверджує положення про власні постійні або тимчасові консультативні, дорадчі та інші допоміжні органи;

здійснює інші повноваження, передбачені Конституцією, цим Законом та іншими законами України.

2. Акти центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки, прийняті в межах його повноважень, є обов'язковими до виконання державними органами, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування, до сфери управління яких належать заклади освіти, а також закладами освіти незалежно від форми власності.

Стаття 65. Повноваження державних органів, до сфери управління яких належать заклади освіти

1. Державні органи, до сфери управління яких належать заклади освіти:

беруть участь у реалізації освітньої політики;

беруть участь у розробленні умов прийому до закладів професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти;

розподіляють державне фінансування та стипендіний фонд закладів освіти, що перебувають у сфері їх управління;

здійснюють аналіз, моніторинг якості освітньої діяльності закладів освіти, що перебувають у сфері їх управління;

беруть участь у формуванні стандартів освіти;

за дорученням і в межах, встановлених Кабінетом Міністрів України, здійснюють повноваження засновника щодо державних закладів освіти, що перебувають у їхньому підпорядкуванні;

здійснюють інші повноваження, передбачені цим Законом та іншими законами України.

Стаття 66. Повноваження органів місцевого самоврядування, Верховної Ради Автономної Республіки Крим

1. Верховна Рада Автономної Республіки Крим, обласні ради, Київська та Севастопольська міські ради:

відповідають за реалізацію державної політики у сфері освіти та забезпечення якості освіти на відповідній території, забезпечення доступності повної загальної середньої освіти та професійної (професійно-технічної) освіти;

планують та забезпечують розвиток мережі закладів профільної середньої, професійної (професійно-технічної) та позашкільної освіти, закладів спеціалізованої освіти, закладів післядипломної освіти, спеціальних закладів освіти для осіб з особливими освітніми потребами, науково-методичних та навчально-методичних установ;

мають право засновувати заклади освіти, у тому числі для осіб з особливими освітніми потребами, а також реорганізовувати та ліквідовувати їх;

забезпечують гуртожитками та/або перевезенням здобувачів профільної середньої та професійної (професійно-технічної) освіти, які навчаються не за місцем проживання (у разі потреби — транспортними засобами, пристосованими для перевезення осіб, які пересуваються на кріслах колісних);

оприлюднюють офіційну звітність про всі отримані та використані кошти, а також перелік і вартість товарів, робіт, послуг, спрямованих на потреби кожного із заснованих ними закладів освіти, та інші видатки у сфері освіти;

забезпечують рівні умови для розвитку закладів освіти всіх форм власності; здійснюють інші повноваження у сфері освіти, передбачені законом.

2. Районні, міські ради та ради об'єднаних територіальних громад:

відповідають за реалізацію державної політики у сфері освіти та забезпечення якості освіти на відповідній території, забезпечення доступності дошкільної, початкової та базової середньої освіти, позашкільної освіти;

планують та забезпечують розвиток мережі закладів дошкільної, початкової та базової середньої освіти, позашкільної освіти;

планують та забезпечують розвиток мережі закладів профільної середньої освіти академічного спрямування (міські ради міст з населенням більше 50 тисяч — самостійно; міські ради міст з населенням менше 50 тисяч — за погодженням з обласною радою);

мають право засновувати заклади освіти, реорганізовувати і ліквідовувати їх;

закріплюють за закладами початкової та базової середньої освіти територію обслуговування (крім випадків, встановлених спеціальними законами);

забезпечують доступність дошкільної та середньої освіти для всіх громадян, які проживають на відповідній території, та вживають заходів для забезпечення потреби у дошкільній та позашкільній освіті;

забезпечують та фінансують підвезення учнів і педагогічних працівників до закладів початкової та базової середньої освіти і у зворотному напрямку (у разі потреби — транспортними засобами, пристосованими для перевезення осіб, які пересуваються на кріслах колісних);

ведуть облік дітей дошкільного та шкільного віку у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України;

оприлюднюють офіційну звітність про всі отримані та використані кошти, а також перелік і вартість товарів, робіт, послуг, спрямованих на потреби кожного із заснованих ними закладів освіти, та інші видатки у сфері освіти;

забезпечують рівні умови розвитку закладів освіти всіх форм власності; здійснюють інші повноваження у сфері освіти, передбачені законом.

3. Сільські, селищні ради:

відповідають за реалізацію державної політики у сфері освіти та забезпечення якості освіти на відповідній території, забезпечення доступності дошкільної та початкової освіти;

мають право засновувати заклади освіти, реорганізовувати і ліквідовувати їх, забезпечують їх діяльність та розвиток;

оприлюднюють офіційну звітність про всі отримані та використані кошти, а також перелік і вартість товарів, робіт, послуг, спрямованих на потреби кожного із заснованих ними закладів освіти, та інші видатки у сфері освіти;

здійснюють інші повноваження у сфері освіти, передбачені законом.

Стаття 67. Повноваження органів із забезпечення якості освіти

1. Органами із забезпечення якості освіти є:

центральный орган виконавчої влади із забезпечення якості освіти;

постійно діючий колегіальний орган у сфері забезпечення якості вищої освіти — Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти.

2. Центральний орган виконавчої влади із забезпечення якості освіти та його територіальні органи:

проводять інституційний аудит закладів освіти;

надають рекомендації закладам освіти (крім закладів вищої освіти) щодо організації та функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти;

за результатами експертизи затверджують освітні програми дошкільної та загальної середньої освіти (крім типових і тих, що розроблені на основі типових);

проводять моніторинг якості освітньої діяльності та якості освіти у порядку, визначеному законодавством;

акредитують громадські фахові об'єднання та інших юридичних осіб, що здійснюють незалежне оцінювання якості освіти та освітньої діяльності закладів освіти (крім закладів вищої освіти), ведуть їх реєстр;

у межах повноважень, передбачених законом, здійснюють державний нагляд (контроль) за закладами освіти щодо дотримання ними законодавства;

за дорученням центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки здійснюють контроль за дотриманням вимог щодо організації зовнішнього незалежного оцінювання;

здійснюють інші повноваження, визначені законом.

3. Повноваження постійно діючого колегіального органу у сфері забезпечення якості вищої освіти визначаються спеціальним законом.

Стаття 68. Відкритість органів управління у сфері освіти

1. Органи управління у сфері освіти зобов'язані оприлюднювати всю публічну інформацію відповідно до вимог законів України «Про доступ до публічної інформації» та «Про відкритість використання публічних коштів».

2. Органи управління у сфері освіти забезпечують обов'язкове громадське обговорення проєктів нормативно-правових актів, що стосуються системи освіти, та участь представників громадськості у підготовці та прийнятті цих документів.

Стаття 69. Державний нагляд (контроль) у сфері освіти

1. Державний нагляд (контроль) у сфері освіти здійснюється з метою реалізації єдиної державної політики в цій сфері та спрямований на забезпечення інтересів суспільства щодо належної якості освіти та освітньої діяльності.

2. Державний нагляд (контроль) у сфері освіти здійснюється центральним органом виконавчої влади із забезпечення якості освіти та його територіальними органами.

3. Центральний орган виконавчої влади із забезпечення якості освіти та його територіальні органи діють на підставі, в межах повноважень та у спосіб, визначені цим Законом та іншими законами України.

4. Центральний орган виконавчої влади із забезпечення якості освіти та його територіальні органи проводять інституційний аудит закладів освіти відповідно до цього Закону і позапозаної перевірки у порядку, передбаченому Законом України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».

Стаття 70. Громадське самоврядування та державно-громадське управління у сфері освіти

1. Громадське самоврядування у сфері освіти — це право учасників освітнього процесу та громадських об'єднань, інших інститутів громадянського суспільства, установчими документами яких передбачена діяльність у сфері освіти та/або соціального захисту осіб з особливими освітніми потребами, вирішувати питання у сфері освіти як безпосередньо, так і через органи громадського самоврядування, брати участь в управлінні закладом освіти, місцевими і державними справами у сфері освіти з питань, що належать до їх компетенції.

2. Громадське самоврядування у сфері освіти реалізується:

у закладі освіти відповідно до статті 28 цього Закону;

на місцевому (територіальному) рівні;

на національному (всукраїнському) рівні.

3. Органи громадського самоврядування у сфері освіти створюються:

у закладі освіти — за ініціативою учасників освітнього процесу;

на місцевому (територіальному) рівні — за ініціативою фізичних осіб та/або громадських об'єднань, інших інститутів громадянського суспільства, установчими документами яких передбачена діяльність у сфері освіти та/або соціального захисту осіб з особливими освітніми потребами відповідно до законодавства;

на національному (всукраїнському) рівні — за ініціативою громадських об'єднань, інших інститутів громадянського суспільства, установчими документами яких передбачена діяльність у сфері освіти та/або соціального захисту осіб з особливими освітніми потребами відповідно до законодавства.

Органами громадського самоврядування у сфері освіти є:

органи громадського самоврядування закладу освіти;

конференції (форуми, з'їзди) учасників освітнього процесу, закладів освіти, їх об'єднань, що складаються на території відповідного населеного пункту, об'єднаної територіальної громади, району, області, Автономної Республіки Крим, держави;

всукраїнський з'їзд учасників освітнього процесу та їх об'єднань, що складається у порядку, затвердженому центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

На всукраїнському з'їзді учасників освітнього процесу та їх об'єднань схвалюється стратегія розвитку освіти України на відповідний період та вирішуються інші питання, передбачені спеціальними законами.

4. Органи громадського самоврядування мають права (повноваження), визначені спеціальними законами та/або установчими документами закладів освіти, та можуть здійснювати інші права, не заборонені законом.

5. Державно-громадське управління у сфері освіти — це взаємодія органів державної влади, органів місцевого самоврядування з громадськими об'єднаннями, іншими інститутами громадянського суспільства з метою прийняття ефективних управлінських рішень та задоволення суспільних інтересів у сфері освіти.

6. Для забезпечення державно-громадського управління у сфері освіти можуть утворюватися репрезентативні громадські об'єднання та інші інститути громадянського суспільства, що представляють, у тому числі:

педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників;

здобувачів освіти;

батьків;

заклади освіти;

роботодавців;

об'єднання зазначених категорій осіб.

7. Органи державно-громадського управління у сфері освіти утворюються за рішенням центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки, інших органів державної влади, органів місцевого самоврядування у формі робочих груп, дорадчих, громадських, експертних та інших органів.

Органи державно-громадського управління у сфері освіти мають повноваження, передбачені актами про їх утворення.

8. Громадське самоврядування та державно-громадське управління у сфері освіти здійснюються на принципах:

пріоритету прав і свобод людини і громадянина;

верховенства права;

взаємної поваги та партнерства;

репрезентативності органів громадського самоврядування, громадських об'єднань та інших інститутів громадянського суспільства і правоможності їх представників;

обов'язковості розгляду пропозицій сторін;

пріоритету узгоджувальних процедур;

прозорості, відкритості та гласності;

обов'язковості дотримання досягнутих домовленостей;

взаємної відповідальності сторін.

Стаття 71. Громадський нагляд (контроль) у сфері освіти

1. Громадський нагляд (контроль) у системі освіти здійснюється суб'єктами громадського нагляду (контролю) — громадськими об'єднаннями та іншими інститутами громадянського суспільства, установчими документами яких передбачено діяльність у сфері освіти та/або соціального захисту осіб з інвалідністю, професійними об'єднаннями педагогічних і науково-педагогічних працівників, об'єднаннями здобувачів освіти, об'єднаннями батьківських комітетів та органами, до яких вони делегують своїх представників.

2. Суб'єкти громадського нагляду (контролю) мають право:

1) ініціювати і брати участь у дослідженнях з питань освіти та оприлюднювати результати таких досліджень;

2) проводити моніторинг та оприлюднювати результати, зокрема, щодо:

якості результатів навчання, у тому числі моніторинг державної підсумкової атестації, екзаменів та інших форм оцінки результатів навчання;

якості підручників та інших навчальних матеріалів;

розподілу витрат на освіту та цільового використання коштів з державного та місцевих бюджетів, інших джерел, не заборонених законодавством;

3) брати участь у громадському обговоренні, громадських консультаціях та проводити громадську експертизу, у тому числі підручників (іх проєктів), відповідно до законодавства;

4) здійснювати інші заходи у сфері освіти відповідно до законодавства та реалізовувати інші права, не заборонені законом.

3. Безпосередньо в закладі освіти громадський нагляд (контроль) може проводитися виключно з дозволу керівника закладу освіти, крім випадків, встановлених законодавством.

Стаття 72. Освітня статистика

1. Освітня статистика включає:

статистичні дані центрального органу виконавчої влади у сфері статистики про систему освіти і ринок праці;

статистичні дані, отримані шляхом оброблення деперсоналізованої інформації про здобувачів освіти;

статистичну інформацію, отриману за результатами моніторингових досліджень якості освіти;

статистичні показники, що відображають стан системи освіти.

2. Центральний орган виконавчої влади у сфері статистики здійснює збір первинної статистичної інформації у сфері освіти та її оброблення. Перелік показників, порядок збо-

ру та методика оброблення статистичної інформації у сфері освіти погоджуються з центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

3. Деперсоналізовані статистичні дані розміщуються в мережі Інтернет для вільного доступу у форматі, зручному для копіювання та оброблення.

Стаття 73. Інститут освітнього омбудсмена

1. З метою забезпечення належних умов для реалізації права особи на освіту в системі освіти діє освітній омбудсмен. Освітній омбудсмен у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, а також положенням про освітнього омбудсмена, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

2. Освітній омбудсмен є посадовою особою, на яку Кабінетом Міністрів України покладается виконання завдань щодо захисту прав у сфері освіти.

3. Освітній омбудсмен призначається на посаду Кабінетом Міністрів України строком на п'ять років без права повторного призначення.

4. Освітній омбудсмен відповідно до покладених на нього завдань має право:

розглядати скарги та перевіряти факти, викладені у скаргах, поданих здобувачами освіти, їхніми батьками, законними представниками, а також педагогічними, науково-педагогічними і науковими працівниками;

отримувати від закладів освіти та органів управління освітою інформацію, необхідну для виконання своїх функцій, у тому числі інформацію з обмеженим доступом;

за результатами проведених перевірок приймати рішення щодо обґрунтованості чи необґрунтованості скарги і на його основі надавати рекомендації закладам освіти та органам управління освітою, повідомляти правоохоронні органи щодо виявлених фактів порушення законодавства;

безперешкодно у встановленому законом порядку відвідувати органи державної влади, органи місцевого самоврядування, заклади освіти всіх рівнів незалежно від форми власності, а також брати участь в установленому порядку у засіданнях державних органів з питань, що належать до його компетенції;

звертатися до органів державної влади, правоохоронних органів щодо виявлених фактів порушення права людини на освіту та законодавства у сфері освіти;

надавати консультації здобувачам освіти, їхнім батькам, законним представникам, а також особам, які навчають;

представляти інтереси особи у суді.

5. Забезпечення діяльності освітнього омбудсмена здійснює служба освітнього омбудсмена, порядок діяльності якої визначається положенням про освітнього омбудсмена.

6. Порядок та умови звернення до освітнього омбудсмена затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Розділ IX
ІНФРАСТРУКТУРА ОСВІТИ

Стаття 74. Єдина державна електронна база з питань освіти

1. У системі освіти діє Єдина державна електронна база з питань освіти — автоматизована система, функціями якої є збір, верифікація, оброблення, зберігання та захист інформації про систему освіти.

2. Обов'язковими складовими Єдиної державної електронної бази з питань освіти є Реєстр суб'єктів освітньої діяльності, Реєстр документів про освіту, Реєстр сертифікатів зовнішнього незалежного оцінювання та Реєстр студентських (учнівських) квитків. Перелік та обсяг відомостей, що містять реєстри, та порядок їх ведення встановлюються центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

3. Уся інформація, що міститься в Єдиній державній електронній базі з питань освіти, крім персональних даних та інформації з обмеженим доступом, є доступною у форматі відкритих даних, у тому числі з урахуванням потреб осіб з порушенням зору. Особа має повний доступ до всіх відомостей про себе, внесених до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

4. Безоплатний і вільний доступ осіб до інформації, що міститься в Єдиній державній електронній базі з питань освіти, здійснюється через офіційний веб-сайт центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки.

5. Розпорядником Єдиної державної електронної бази з питань освіти є центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки.

6. Положення про Єдину державну електронну базу з питань освіти затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Стаття 75. Наукове і методичне забезпечення освіти

1. Наукове і методичне забезпечення освіти здійснюють центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки, Національна академія наук України, національні галузеві академії наук України, органи із забезпечення якості освіти, центральні органи виконавчої влади, яким підпорядковані заклади освіти, академічні, галузеві науково-дослідні інститути, заклади освіти, інші науково-методичні та методичні установи у взаємодії з відповідними підприємствами, творчими спілками, асоціаціями, товариствами, громадськими об'єднаннями, у тому числі фаховими організаціями (професійними асоціаціями), об'єднаннями роботодавців, незалежними установами оцінювання та забезпечення якості освіти, які можуть:

1) розробляти пропозиції про засади освітньої політики, прогнози, інформаційно-аналітичні матеріали, рекомендації щодо гуманітарного розвитку держави та вдосконалення освітньої сфери;

2) брати участь у науково-методичному забезпеченні оцінювання і моніторингу якості освіти, зокрема за міжнародними програмами;

3) здійснювати соціологічні дослідження суспільного сприйняття освітньої політики;

4) організовувати видання підручників (посібників), у тому числі електронних;

5) реалізовувати інші функції, передбачені законодавством та їх установчими документами.

2. Національна академія педагогічних наук України є самоврядною науковою організацією у сфері освіти, заснованою на державній власності, яка:

1) здійснює фундаментальні і прикладні наукові дослідження та інноваційні розробки у сфері освіти, педагогіки та психології, бере участь у створенні наукових основ розвитку освіти з урахуванням науково-технічного та соціально-економічного прогресу суспільства, національно-культурних традицій, а також світових тенденцій розвитку та досвіду іноземних країн;

2) надає наукову, методичну, консультативну підтримку відповідним органам державної влади з метою виконання завдань, визначених державними пріоритетами у сфері освіти;

3) залучається до проведення незалежної наукової експертизи:

проєктів прогнозних та програмних документів, інших документів стратегічного планування, проєктів законів, державних рішень і програм, освітніх інновацій, надає висновки, які є обов'язковими для розгляду органами державної влади та органами місцевого самоврядування під час прийняття відповідних рішень;

навчальної та методичної літератури (крім літератури для вищої освіти), за результатами якої надає висновки (рекомендації) щодо доцільності її використання в освітньому процесі, які є обов'язковими для розгляду органами державної влади та органами місцевого самоврядування під час прийняття відповідних рішень;

4) бере участь у розробленні методів навчання, стандартів освіти, типових освітніх програм, підручників;

5) здійснює розроблення та експериментальну перевірку інноваційних моделей освіти;

6) проводить організаційні, координаційні та науково-методичні заходи щодо забезпечення практичної психології в освіті та соціальної педагогіки;

7) здійснює психологічну експертизу стандартів освіти, типових освітніх програм, підручників, методичних матеріалів тощо;

8) проводить освітню діяльність з підготовки і підвищення кваліфікації керівних, педагогічних і науково-педагогічних працівників освіти, пов'язану із здійсненням освітньої політики;

9) здійснює іншу діяльність, пов'язану з науковим та методичним забезпеченням освіти, визначену законодавством та установчими документами Національної академії педагогічних наук України.

3. Особливості розроблення та затвердження наукового і методичного забезпечення освіти для окремих рівнів освіти можуть визначатися спеціальними законами.

4. Наукове і методичне забезпечення освіти, створене за кошти державного та/або місцевих бюджетів, а також висновки за результатами незалежної наукової експертизи розміщуються у вільному доступі на офіційному веб-сайті розробника.

5. Центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки забезпечує створення та функціонування спеціального інформаційного ресурсу в мережі Інтернет, на якому у вільному доступі в повному обсязі розміщуються безкоштовні електронні версії підручників або електронні підручники для здобуття повної загальної середньої освіти.

Стаття 76. Психологічна служба та соціально-педагогічний патронаж у системі освіти

1. У системі освіти діє психологічна служба, положення про яку затверджує центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки. Психологічне забезпечення освітнього процесу в закладах освіти здійснюють практичні психологи.

2. Соціально-педагогічний патронаж у системі освіти сприяє взаємодії закладів освіти, сім'ї і суспільства у вихованні здобувачів освіти, їх адаптації до умов соціального середовища, забезпечує консультативну допомогу батькам. Соціально-педагогічний патронаж здійснюється соціальними педагогами.

3. За своїм статусом практичні психологи та соціальні педагоги закладів освіти належать до педагогічних працівників.

Стаття 77. Організація медичного обслуговування в системі освіти

1. Організація медичного обслуговування в системі освіти забезпечується відповідно до джерел фінансування закладів освіти кожного рівня освіти, визначених законодавством, здійснюється закладами центрального органу виконавчої влади, що здійснює формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я, та іншими закладами охорони здоров'я відповідно до законодавства.

Розділ X
ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ У СФЕРІ ОСВІТИ

Стаття 78. Фінансування системи освіти

1. Держава забезпечує асигнування на освіту в розмірі не менше ніж 7 відсотків валового внутрішнього продукту за рахунок коштів державного, місцевих бюджетів та інших джерел фінансування, не заборонених законодавством.

ОРІЄНТИР № 36

2. Фінансування закладів, установ і організацій системи освіти здійснюється за рахунок коштів відповідних бюджетів, а також інших джерел, не заборонених законодавством.

3. Державні та комунальні заклади освіти мають право надавати платні освітні та інші послуги, перелік яких затверджує Кабінет Міністрів України. Засновники відповідних закладів освіти мають право затверджувати переліки платних освітніх та інших послуг, що не увійшли до переліку, затвердженого Кабінетом Міністрів України.

4. Держава створює умови для забезпечення фінансування здобуття особами освіти в обсязі, необхідному для досягнення результатів навчання, передбачених стандартами освіти, та виконання закладами освіти державної та комунальної форм власності ліцензійних умов.

5. Фінансування дошкільної та позашкільної освіти здійснюється за рахунок коштів державного та/або місцевих бюджетів, а також за рахунок інших джерел, не заборонених законодавством. Держава може сприяти розвитку дошкільної та позашкільної освіти шляхом надання відповідних освітніх субвенцій.

6. Фінансування здобуття повної загальної середньої освіти здійснюється за рахунок коштів державного бюджету, у тому числі шляхом надання освітніх субвенцій місцевим бюджетам, коштів місцевого бюджету та інших джерел, не заборонених законодавством. Порядком розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами визначається згідно з формулою, в основі якій лежить кількість здобувачів освіти, які навчаються на відповідній території, з урахуванням таких факторів:

рівень освіти;

категорія території, на якій розташований заклад освіти;

наявність здобувачів освіти з особливими освітніми потребами;

особливості навчання здобувачів освіти з національних меншин;

необхідність підвезення здобувачів освіти до закладу освіти та у зворотньому напрямку;

інших факторів.

7. Фінансування професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти здійснюється за рахунок коштів державного бюджету, в тому числі шляхом надання відповідних освітніх субвенцій, місцевих бюджетів та інших джерел, не заборонених законодавством. Витрати, що покриваються за рахунок відповідних освітніх субвенцій, визначаються спеціальним законом.

8. Фінансування вищої і післядипломної освіти здійснюється за рахунок коштів державного, місцевого бюджетів та інших джерел, не заборонених законодавством. Підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників в обсязі, визначеному законодавством, здійснюється за кошти державного та місцевих бюджетів.

Обсяг коштів, що додатково виділяються з державного бюджету на підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників державних закладів освіти, не може бути меншим 2 відсотків фонду заробітної плати цих працівників.

Обсяг коштів, що додатково виділяються з державного бюджету на підвищення кваліфікації педагогічних працівників, заробітна плата яких виплачується за рахунок освітньої субвенції, не може бути меншим 2 відсотків відповідної освітньої субвенції. Обсяг коштів, що додатково виділяються з місцевих бюджетів на підвищення кваліфікації інших педагогічних і науково-педагогічних працівників комунальних закладів освіти, не може бути меншим 2 відсотків фонду заробітної плати цих працівників.

9. Держава здійснює фінансування освіти осіб з особливими освітніми потребами за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів шляхом передачі визначеного для таких осіб обсягу коштів закладу освіти, який обрала особа з особливими освітніми потребами та її батьки.

10. Держава здійснює фінансування здобуття особою загальної середньої освіти у приватному або корпоративному закладі освіти, що має ліцензію на провадження освітньої діяльності у сфері загальної середньої освіти, за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів шляхом передачі такому закладу освіти цільового обсягу коштів у розмірі фінансового нормативу (з урахуванням відповідних коригуючих коефіцієнтів) бюджетної забезпеченості одного учня, який здобуває повну загальну середню освіту, та в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

11. Особливості фінансування освіти різних рівнів визначаються спеціальними законами.

12. Заклади освіти мають право отримувати фінансування різних видів та з різних джерел, не заборонених законодавством. Державні і комунальні заклади освіти мають право розміщувати власні надходження на поточних рахунках, тимчасово вільні кошти — на депозитах у банках державного сектору, а також самостійно розпоряджатися надходженнями від зазначених коштів з метою провадження діяльності, передбаченої установчими документами.

Стаття 79. Фінансово-господарська діяльність закладів освіти та установ, організацій, підприємств системи освіти

1. Державляти фінансування суб'єктів освітньої діяльності відповідно до законодавства можуть бути:

державний бюджет;

місцеві бюджети;

плата за надання освітніх та інших послуг відповідно до укладених договорів;

плата за науково-дослідні роботи (послуги) та інші роботи, виконані на замовлення підприємств, установ, організацій, інших юридичних та фізичних осіб;

доходи від реалізації продукції навчально-виробничих майстерень, підприємств, цехів і господарств, від надання в оренду приміщень, споруд, обладнання;

гранти вітчизняних і міжнародних організацій;

дивіденди від цінних паперів, відсотки від депозитів і розміщення коштів спеціального фонду на поточних рахунках банків державного сектору;

добровільні внески у вигляді коштів, матеріальних цінностей, нематеріальних активів, одержаних від підприємств, установ, організацій, фізичних осіб;

інші джерела, не заборонені законодавством.

2. Фінансування освітньої діяльності з державного бюджету може здійснюватися шляхом надання освітніх субвенцій, які відповідно до Бюджетного кодексу України та закону про Державний бюджет України на відповідний рік можуть спрямовуватися на:

здобуття повної загальної середньої освіти;

здобуття професійної (професійно-технічної) освіти;

здобуття освіти на інших рівнях освіти;

здобуття спеціалізованої освіти;

здобуття позашкільної освіти;

здобуття освіти особами з особливими освітніми потребами;

підвищення кваліфікації педагогічних працівників;

інші цілі.

3. Фінансування у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку додаткових психолого-педагогічних і корекційно-розвиткових послуг, а також придбання спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку, визначених індивідуальною програмою розвитку особи з особливими освітніми потребами, здійснюється за рахунок коштів субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами, коштів місцевих бюджетів, інших джерел, не заборонених законодавством.

4. Плата за навчання, підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації здобувачів освіти, за надання додаткових освітніх послуг встановлюється суб'єктом освітньої діяльності у гривні. Для здобувачів освіти — нерезидентів України плата може встановлюватися в іноземній валюті.

5. Розмір та умови оплати за навчання, підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації, за надання додаткових освітніх послуг встановлюються договором.

Плата може вноситися за весь строк навчання, підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації, надання додаткових освітніх послуг повністю одноразово або частинами — щомісяця, щосеместру, щороку.

Заклад освіти має право змінювати плату за навчання (в частині залишку несплаченої суми) у порядку, передбаченому договором, не більше одного разу на рік і не більш як на офіційно визначений рівень інфляції за попередній календарний рік.

Договір укладається між закладом освіти і здобувачем освіти (його законними представниками) та/або юридичною чи фізичною особою, яка здійснює оплату.

Інші питання оплати навчання, підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації, додаткових освітніх послуг у закладах освіти регулюються законодавством.

6. Бюджетні асигнування на освіту, включаючи кошти освітніх субвенцій, позабюджетні кошти та кошти, отримані закладом освіти як плата за навчання, підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації кадрів, за надання додаткових освітніх послуг, не можуть бути вилучені в дохід держави або місцевих бюджетів. Зазначені кошти спрямовуються на діяльність, визначену установчими документами закладу освіти.

7. Кошти, матеріальні та нематеріальні активи, що надходять закладам і установам освіти та науки у вигляді безповоротної фінансової допомоги, інших надходжень, добровільних пожертвувань юридичних і фізичних осіб, у тому числі нерезидентів, для провадження освітньої, наукової, оздоровчої, спортивної, культурної діяльності, не вважаються прибутком.

8. У разі одержання коштів з інших джерел бюджетні та галузеві асигнування закладів освіти, підприємств, установ, організацій системи освіти не зменшуються.

9. Заклади освіти самостійно розпоряджаються надходженнями від провадження господарської та іншої діяльності, передбаченої їхніми установчими документами.

Стаття 80. Майно закладів освіти та установ, організацій, підприємств системи освіти

1. До майна закладів освіти та установ, організацій, підприємств системи освіти належать:

нерухоме та рухоме майно, включаючи будівлі, споруди, земельні ділянки, комунікації, обладнання, транспортні засоби, службове житло тощо;

майнові права, включаючи майнові права інтелектуальної власності на об'єкти права інтелектуальної власності, зокрема інформаційні системи, об'єкти авторського права та/або суміжних прав;

інші активи, передбачені законодавством.

Майно закладів освіти та установ, організацій, підприємств системи освіти належить їм на правах, визначених законодавством.

2. Порядок, умови та форми набуття закладами освіти прав на землю визначаються Земельним кодексом України.

3. Основні фонди, оборотні кошти та інше майно державних і комунальних закладів освіти не підлягають вилученню, крім випадків, встановлених законом.

4. Об'єкти та майно державних і комунальних закладів освіти не підлягають приватизації чи використанню не за освітніми призначенням.

5. Кошти, отримані від використання вивільнених приміщень ліквідованих державних та комунальних закладів освіти, використовуються виключно на освітні потреби.

Заклади освіти всіх форм власності, зареєстровані у встановленому законом порядку, мають рівні умови користування нерухомим майном державної або комунальної власності, що передається в оренду.

Усі кошти, отримані від оренди нерухомого майна державного чи комунального закладу освіти, використовуються виключно на потреби цього закладу освіти.

6. Майно закладів освіти, яке не використовується в освітньому процесі, може бути вкладом у спільну діяльність або використане відповідно до статті 81 цього Закону.

Стаття 81. Державно-приватне партнерство у сфері освіти і науки

1. Правові засади державно-приватного партнерства у сфері освіти і науки визначає Конституцією України, Цивільним кодексом України, Господарським кодексом України, Законом України «Про державно-приватне партнерство», цим Законом, іншими законами та міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

2. Державно-приватне партнерство у сфері освіти і науки здійснюється на основі договорів між органами державної влади та приватними партнерами, які укладаються у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

3. Державно-приватне партнерство у сфері освіти і науки може передбачати: спільне фінансування закладів освіти, а також юридичних і фізичних осіб, які провадять освітню діяльність;

утворення та/або спільне фінансування і розвиток баз практичної підготовки;

утворення та/або спільне фінансування і експлуатацію інноваційних підприємств (інноваційний центр, технопарк, технополіс, інноваційний бізнес-інкубатор тощо) на базі існуючих закладів освіти;

розроблення і розвиток сучасних технологій освіти, навчання;

професійно-практичну підготовку;

запровадження спільних програм фінансування підготовки фахівців тощо;

здійснення заходів щодо соціального захисту та поліпшення житлових умов працівників системи освіти та здобувачів освіти.

4. Фінансування державно-приватного партнерства у сфері освіти може здійснюватися за рахунок:

фінансових ресурсів приватного партнера;

фінансових ресурсів, записаних в установленому порядку;

коштів державного та місцевих бюджетів;

інших джерел, не заборонених законодавством.

5. Державно-приватне партнерство щодо об'єктів державної та комунальної власності здійснюється без зміни цільового призначення та форми власності цих об'єктів.

6. Передача в управління приватним партнером в оренду, в концесію, в оперативне управління тощо рухомого та/або нерухомого державного та/або комунального майна, у тому числі земельних ділянок, забороняється.

Рухоме та/або нерухоме державне та/або комунальне майно, у тому числі земельні ділянки, передані приватному партнерові в управління, не може бути предметом застави, стягнення, джерелом погашення боргу, і щодо такого майна не можуть вчинятися будь-які дії, наслідком яких може бути припинення державної чи комунальної власності на відповідні об'єкти.

Розділ XI

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Стаття 82. Міжнародне співробітництво у системі освіти

1. Заклади освіти, науки, науково-виробничі установи системи освіти, органи державного управління освітою мають право укладати договори про співробітництво, встановлювати прямі зв'язки із закладами освіти, підприємствами, установами, організаціями, науковими установами системи освіти іноземних країн, міжнародними підприємствами, установами, організаціями, фондами тощо.

2. Заклади освіти та наукові, науково-виробничі установи системи освіти, органи державної влади та органи місцевого самоврядування мають право провадити зовнішньоекономічну діяльність відповідно до законодавства на основі договорів, укладених ними з іноземними юридичними, фізичними особами, мати власний валютний рахунок, провадити спільну діяльність, у тому числі шляхом створення спільних підприємств (установ).

3. Центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки проводить роботу, пов'язану із встановленням еквівалентності атестатів і дипломів, міжнародним визнанням навчальних курсів, кваліфікацій, вчених звань і наукових ступенів, крім випадків, передбачених спеціальними законами.

4. Держава сприяє міжнародному співробітництву закладів освіти та органів управління освітою, виділяє їм відповідні валютні асигнування, звільняє від оподаткування, сплати мита і митного збору за навчальне, наукове та виробниче обладнання та приладдя, що надходять для них із-за кордону для навчальних і наукових цілей.

5. Валютні, матеріальні надходження від провадження зовнішньоекономічної діяльності використовуються закладами освіти, науковими, науково-виробничими установами системи освіти для забезпечення власної діяльності, визначеної установчими документами згідно із законодавством.

6. Заклади освіти, педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники, здобувачі освіти можуть брати участь у реалізації міжнародних проєктів і програм.

7. Держава сприяє міжнародному співробітництву у сфері освіти шляхом: здійснення заходів щодо розвитку та зміцнення міжнародного співробітництва; створення належних правових та фінансово-економічних умов для міжнародного співробітництва, зокрема, встановлення відповідних бюджетних призначень у державному бюджеті та фінансування внесків за членство в міжнародних організаціях, відраджень за кордон учасників міжнародних проєктів і програм відповідно до умов договорів; сприяння залученню коштів міжнародних фондів, установ, громадських організацій тощо для виконання наукових, освітніх та інших програм і проєктів; популяризації та координації діяльності, пов'язаної з міжнародним співробітництвом, створення відповідних інформаційних центрів, у тому числі за кордоном; надання консультативної підтримки з питань міжнародного співробітництва у сфері освіти і науки;

здійснення іншої діяльності відповідно до законодавства.

Стаття 83. Участь у міжнародних дослідженнях якості освіти

1. Держава з метою незалежного оцінювання якості освіти забезпечує участь у міжнародних порівняльних дослідженнях якості освіти.

2. Рішення про участь у міжнародних порівняльних дослідженнях якості освіти приймає Кабінет Міністрів України в межах відповідних бюджетних призначень.

3. Результати міжнародних порівняльних досліджень якості освіти обов'язково оприлюднюються та враховуються органами державної влади під час формування державної політики у сфері освіти.

Стаття 84. Міжнародна академічна мобільність

1. Держава створює умови для: реалізації права учасників освітнього процесу на міжнародну академічну мобільність; розроблення спільних освітніх і наукових програм з іноземними закладами освіти, науковими установами, організаціями;

залучення іноземців до навчання та викладання в закладах освіти України.

2. Держава сприяє участі у програмах двостороннього та багатостороннього міжнародного обміну здобувачів освіти, педагогічних, науково-педагогічних і наукових працівників.

Розділ XII

ПРИКІНЦІВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, крім: статті 38 та абзацу третього частини другої статті 59 цього Закону, які набирають чинності з 1 січня 2018 року;

абзаці першого і третього частини другої статті 61 цього Закону, які набирають чинності з 1 січня 2018 року та реалізуються відповідно до підпункту 1 пункту 6 цього розділу;

частини п'ятої статті 61 та частини десятої статті 78 цього Закону, які набирають чинності з 1 січня 2019 року;

частини третьої статті 43 Закону України «Про загальну середню освіту» (в редакції цього Закону), яка набирає чинності з 1 січня 2019 року;

абзацу другого підпункту 5 пункту 4 цього розділу, який набирає чинності з 1 січня 2030 року.

2. Визнати такими, що втратили чинність:

Закон України «Про освіту» (Відомості Верховної Ради УРСР, 1991 р., № 34, ст. 451 із наступними змінами);

Постанову Верховної Ради Української РСР «Про порядок введення в дію Закону Української РСР «Про освіту» (Відомості Верховної Ради УРСР, 1991 р., № 34, ст. 452; Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 12, ст. 168).

3. Установити, що:

1) до приведення законодавства і установчих документів закладів освіти у відповідність із цим Законом терміни «навчальний заклад» і «заклад освіти» є ідентичними, а всі суб'єкти владних повноважень і навчальні заклади керуються всіма положеннями цього Закону, що стосуються закладів освіти, а також положеннями законодавства, що стосуються навчальних закладів у частині, що не суперечить цьому Закону;

2) термін «заклад освіти», що вживається у цьому Законі та спеціальних законах, відповідає терміну «навчальний заклад», що вживається в Конституції України;

3) навчання учнів за програмами дванадцятирічної повної загальної середньої освіти починається:

для початкової освіти — з 1 вересня 2018 року;

для базової середньої освіти — з 1 вересня 2022 року;

для профільної середньої освіти — з 1 вересня 2027 року;

4) з 1 вересня 2027 року строк здобуття профільної середньої освіти усіма здобувачами освіти становить три роки. З цього терміну ліцеї функціонують як самостійні юридич-

ні особи, крім закладів спеціалізованої освіти. До 2027 року запровадження освітніх програм трирічної профільної школи можливе за рішенням центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки, за умови наявності відповідного стандарту профільної середньої освіти та відповідної типової освітньої програми;

5) до 2027 року положення цього Закону, що стосуються профільної середньої освіти, діють щодо закладів освіти, що забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти в межах дворічної старшої школи відповідно до законодавства;

6) державні і комунальні заклади системи дошкільної і загальної середньої освіти, що діють на день набрання чинності цим Законом, отримують ліцензію без проходження процедури ліцензування. Заклади освіти усіх форм власності, що створюються після набрання чинності цим Законом, ліцензуються на загальних засадах;

7) існуючі школи-інтернати для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, школи-інтернати для дітей, які потребують соціальної допомоги, перетворюються до 31 грудня 2021 року у дитячі будинки та переходять у підпорядкування центрального органу виконавчої влади у сфері соціального захисту або в заклади дошкільної, середньої освіти, інші заклади освіти чи соціального захисту за рішенням обласних рад, Верховної Ради Автономної Республіки Крим, міських рад міст Києва та Севастополя;

8) вищі навчальні заклади першого — другого рівнів акредитації, що здійснюють навчання за освітніми програмами вищої освіти та надають ступінь молодшого спеціаліста, фінансуються у порядку, що діє на день прийняття цього Закону;

9) заклади дошкільної та позашкільної освіти у населених пунктах, що не мають свого бюджету, фінансуються з районного бюджету до завершення процесу об'єднання територіальних громад;

10) за особами, які здобули середню спеціальну освіту до набрання чинності Законом України «Про освіту» від 23 травня 1991 року № 1060-XII, після набрання чинності цим Законом зберігаються існуючі професійні права;

11) за особами, які на день набрання чинності цим Законом обіймають посади педагогічних працівників, зберігаються існуючі професійні права;

12) після набрання чинності цим Законом розмір заробітної плати педагогічних і науково-педагогічних працівників не може зменшитися, якщо ці працівники продовжують обіймати відповідні посади, виконувати відповідні обов'язки та зберігають відповідну кваліфікаційну категорію;

13) переоформлення установчих документів закладів освіти з метою приведення їх у відповідність із цим Законом здійснюється протягом п'яти років з дня набрання чинності цим Законом;

14) з дня набрання чинності цим Законом припиняються повноваження членів Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, делегованих Національною академією наук України, національними галузевими академіями наук, обраних з'їздами з числа представників вищих навчальних закладів України державної, комунальної та приватної форми власності, спільним представницьким органом всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців, з'їздом представників органів студентського самоврядування вищих навчальних закладів з числа осіб, які здобувають вищу освіту;

15) до затвердження професійних стандартів педагогічних працівників, передбачених частинами другою і п'ятою статті 58 цього Закону, кваліфікаційні вимоги до педагогічних працівників визначаються Порядком присвоєння професійної кваліфікації педагогічного працівника, що затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки за погодженням із центральними органами виконавчої влади, у сфері управління яких перебувають відповідні заклади освіти;

16) освітня діяльність за освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста, що започаткована до набрання чинності цим Законом, продовжується у межах строку навчання за відповідною програмою з видачею диплома молодшого спеціаліста. Останній прийом на здобуття вищої освіти за освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста проводиться у 2019 році.

Особи, які розпочали навчання за програмою підготовки молодшого спеціаліста до 2019 року включно, у разі успішного завершення навчання отримують диплом молодшого спеціаліста, який прирівнюється до диплома молодшого бакалавра. Особи, які розпочали навчання за програмою підготовки молодшого спеціаліста, починаючи з 2020 року, у разі успішного завершення навчання отримують диплом молодшого спеціаліста, що засвідчує здобуття кваліфікації фахової передвищої освіти;

17) після набрання чинності цим Законом частина друга статті 26 Закону України «Про загальну середню освіту» застосовується до посад, що стали вакантними в установленому трудовим законодавством порядку;

18) особи, які належать до корінних народів, національних меншин України і розпочали здобуття загальної середньої освіти до 1 вересня 2018 року, до 1 вересня 2020 року продовжують здобувати таку освіту відповідно до правил, які існували до набрання чинності цим Законом, з поступовим збільшенням кількості навчальних предметів, що вивчаються українською мовою.

4. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) пункт «г» частини другої статті 92 Земельного кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 3—4, ст. 27) викласти в такій редакції:

«г) заклади освіти незалежно від форми власності»;

2) у Законі України «Про загальну середню освіту» (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 28, ст. 230 із наступними змінами):

частину третю статті 3 викласти в такій редакції:

«Загальна середня освіта спрямована на забезпечення всебічного розвитку особистості шляхом навчання, виховання та розвитку, які ґрунтуються на загальнолюдських цінностях та принципах, визначених Законом України «Про освіту»;

у частині третій статті 6 слова «Державного стандарту» замінити словами «державних стандартів»;

статті 8, 9, 10, 11, 14 і 15 викласти в такій редакції:

«Стаття 8. Заклад загальної середньої освіти

1. Заклад загальної середньої освіти — це заклад освіти, основним видом діяльності якого є освітня діяльність у сфері загальної середньої освіти.

Заклад освіти провадить освітню діяльність на певному рівні загальної середньої освіти, за умови наявності відповідної ліцензії, виданої в установленому законодавством порядку.

2. Заклад загальної середньої освіти діє на підставі статуту, який затверджується засновником або уповноваженим ним органом.

3. Заклади загальної середньої освіти можуть створювати у своєму складі класи (групи) з вечірньої (заочною), дистанційною формою навчання, класи (групи) з поглибленим вивченням окремих предметів, спеціальні та інклюзивні класи для навчання дітей з особливими освітніми потребами.

Заклади загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування, типів і форми власності можуть мати у своєму складі структурні підрозділи, у тому числі філії, інтернати з частковим або повним утриманням здобувачів освіти, у тому числі за рахунок засновника.

Заклад загальної середньої освіти для здійснення статутної діяльності може на договірних засадах об'єднуватися з іншими юридичними особами, створюючи освітні, освітньо-наукові, наукові, освітньо-виробничі та інші об'єднання, кожен із учасників якого зберігає статус юридичної особи.

Заклад загальної середньої освіти може входити до складу освітнього округу, а також мати статус опорного. Положення про освітній округ та опорний заклад загальної середньої освіти затверджується Кабінетом Міністрів України.

Стаття 9. Типи закладів освіти, що забезпечують здобуття загальної середньої освіти

1. Здобуття загальної середньої освіти забезпечують: початкова школа — заклад освіти I ступеня (або структурний підрозділ іншого закладу освіти), що забезпечує початкову освіту; гімназія — заклад середньої освіти II ступеня (або структурний підрозділ іншого закладу освіти), що забезпечує базову середню освіту; ліцей — заклад середньої освіти III ступеня (або структурний підрозділ іншого закладу освіти), що забезпечує профільну середню освіту.

Початкова школа, гімназія і ліцей можуть функціонувати як окремі юридичні особи або як структурні підрозділи іншого закладу освіти (зокрема закладу загальної середньої освіти I—II, II—III чи I—III ступенів). Ліцеї функціонують, як правило, як самостійні юридичні особи.

Заклад загальної середньої освіти, що реалізує освітні програми на декількох рівнях загальної середньої освіти, має тип закладу вищого рівня, на якому провадиться освітня діяльність.

2. Здобуття повної загальної середньої освіти забезпечують також такі заклади освіти: спеціальна школа — заклад загальної середньої освіти для дітей, які потребують корекції фізичного та/або розумового розвитку; санаторна школа — заклад загальної середньої освіти з відповідним профілем для дітей, які потребують тривалого лікування; школа соціальної реабілітації — заклад загальної середньої освіти для дітей, які відповідно до рішення суду потребують особливих умов виховання; навчально-реабілітаційний центр — заклад загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами, зумовленими складними порушеннями розвитку.

Зазначені заклади освіти можуть функціонувати на одному і на декількох рівнях загальної середньої освіти.

Положення про зазначені заклади освіти затверджуються Кабінетом Міністрів України.

3. Здобуття загальної середньої освіти також можуть забезпечувати заклади професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти та інші заклади освіти, зокрема міжшкільні ресурсні центри (міжшкільні навчально-виробничі компанії), що мають ліцензію на провадження освітньої діяльності у сфері загальної середньої освіти.

Положення про міжшкільний ресурсний центр затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

4. У системі спеціалізованої освіти здобуття загальної середньої освіти забезпечують: спеціалізована мистецька школа (школа-інтернат) — заклад спеціалізованої освіти I—III або II—III ступенів мистецького профілю; школа-інтернат (ліцей-інтернат) спортивного профілю — заклад спеціалізованої освіти I—III або II—III ступенів спортивного профілю (заклад із специфічними умовами навчання);

ОРІЄНТИР № 36

професійний коледж (коледж) спортивного профілю — заклад спеціалізованої освіти спортивного профілю (заклад із специфічними умовами навчання); професійний коледж (коледж) культурологічного або мистецького спрямування — заклад спеціалізованої освіти, який забезпечує здобуття професійної мистецької освіти; військовий (військово-морський) ліцей, ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою — заклад спеціалізованої освіти—III або III ступенів військового профілю для дітей з 13 років;

науковий ліцей, науковий ліцей-інтернат — заклад спеціалізованої освіти II—III або III ступеня наукового профілю.

Положення про заклади спеціалізованої освіти затверджуються Кабінетом Міністрів України за поданнями центральних органів виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну політику у відповідній сфері.

Стаття 10. Статус закладу загальної середньої освіти

1. Заклад загальної середньої освіти є юридичною особою. Форма власності закладу загальної середньої освіти визначається відповідно до законодавства. Заклади загальної середньої освіти можуть бути засновані на засадах державно-приватного партнерства (корпоративний заклад загальної середньої освіти).

2. Статус державного має заклад загальної середньої освіти, заснований на державній формі власності.

3. Статус комунального має заклад загальної середньої освіти, заснований на комунальній формі власності.

4. Статус приватного має заклад загальної середньої освіти, заснований на приватній формі власності.

5. Статус корпоративного має заклад загальної середньої освіти, заснований кількома суб'єктами різних форм власності на засадах державно-приватного партнерства, особливості управління яким визначаються засновницьким договором і статутом, у якому, зокрема, можуть визначатися питання управління рухомим і нерухомим майном.

Стаття 11. Створення, реорганізація, ліквідація та перепрофілювання закладу загальної середньої освіти

1. Рішення про створення, реорганізацію, ліквідацію чи перепрофілювання (зміну типу) закладу загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування, типу і форми власності приймає його засновник (засновники).

Засновником закладу загальної середньої освіти може бути орган державної влади від імені держави, відповідна рада від імені територіальної громади (громад), фізична та/або юридична особа (зокрема релігійна організація, статут (положення) якої зареєстровано у встановленому законодавством порядку), рішенням та за рахунок майна яких засновано заклад загальної середньої освіти або які в інший спосіб відповідно до законодавства набули прав і обов'язків засновника.

Заклади загальної середньої освіти створюються з урахуванням соціально-економічної та демографічної ситуації, а також відповідно до культурно-освітніх, соціально-економічних, національних і мовних потреб територіальної громади та/або суспільства.

З метою задоволення духовних потреб громадян приватні заклади освіти, зокрема засновані релігійними організаціями, статуту (положення) яких зареєстровано у встановленому законодавством порядку, мають право визначати релігійну спрямованість своєї освітньої діяльності.

Заклад загальної середньої освіти створюється відповідно до ліцензійних умов провадження освітньої діяльності у сфері загальної середньої освіти.

2. У разі реорганізації чи ліквідації закладу загальної середньої освіти засновник зобов'язаний забезпечити здобувачам освіти можливість продовжити здобуття загальної середньої освіти.

3. Заклади загальної середньої освіти можуть бути передані засновниками у комунальну чи державну власність відповідно до законодавства»;

«Стаття 14. Наповнюваність класів закладів загальної середньої освіти

1. Наповнюваність класів закладів загальної середньої освіти не може перевищувати 30 учнів.

2. У закладах загальної середньої освіти, розташованих у селах і селищах, кількість учнів у класах визначається демографічною ситуацією, але повинна становити не менше п'яти осіб. У разі меншої кількості учнів у класі заняття проводяться за індивідуальною або іншими формами навчання.

Заклад освіти може забезпечувати здобуття початкової освіти дітями (незалежно від їх кількості) одного або різного віку, які можуть бути об'єднані в один чи різні класи (групи). У такому разі освітній процес може організовуватися одним або кількома вчителями, або в будь-якій іншій формі, яка буде найбільш зручною та доцільною для забезпечення здобуття дітьми початкової освіти відповідно до стандарту освіти.

3. Порядок поділу класів на групи при вивченні окремих предметів встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері освіти, за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики.

4. Гранична наповнюваність класів у закладах загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами визначається положеннями про такі заклади освіти.

5. За письмовими зверненнями батьків, інших законних представників учнів та відповідно до рішення засновника у закладі освіти функціонують групи подовженого дня, фінансування яких здійснюється за кошти засновника та за інші кошти, не заборонені законодавством.

Порядок створення груп подовженого дня у державних і комунальних закладах загальної середньої освіти визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти.

Стаття 15. Освітня програма

1. Освітня програма — це єдиний комплекс освітніх компонентів, спланиованих і організованих закладом загальної середньої освіти для досягнення учнями визначених відповідним Державним стандартом загальної середньої освіти результатів навчання.

Основою для розроблення освітньої програми є відповідний Державний стандарт загальної середньої освіти.

2. Освітня програма має містити: загальний обсяг навчального навантаження та очікувані результати навчання здобувачів освіти;

вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за програмою; перелік, зміст, тривалість і взаємозв'язок освітніх галузей та/або предметів, дисциплін тощо, логічну послідовність їх вивчення; форми організації освітнього процесу;

опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти; інші освітні компоненти (за рішенням закладу загальної середньої освіти).

3. Освітня програма схвалюється педагогічною радою закладу освіти та затверджується його керівником.

4. Освітня програма має передбачати освітні компоненти для вільного вибору здобувачів освіти.

5. Освітні програми, що розробляються на основі типових освітніх програм, не потребують окремого затвердження центральним органом забезпечення якості освіти.

6. Освітня програма може бути розроблена для одного і для декількох рівнів освіти (наскрізна освітня програма).

7. Кожна освітня програма має передбачати досягнення здобувачами освіти результатів навчання (компетентностей), визначених відповідним Державним стандартом загальної середньої освіти.

8. На основі освітньої програми заклад освіти складає та затверджує навчальний план, що конкретизує організацію освітнього процесу»;

частину третю — п'яту статті 16 викласти в такій редакції:

«3. Структура навчального року (за чвертями, півріччями, семестрами), тривалість навчального тижня, дня, заняття, відпочинку між ними, інші форми організації освітнього процесу встановлюються закладом загальної середньої освіти у межах часу, передбаченого освітньою програмою.

Організація освітнього процесу не повинна призводити до переважання учнів та має забезпечувати безпечні та нешкідливі умови здобуття освіти.

4. Режим роботи закладу загальної середньої освіти визначається таким закладом освіти на основі відповідних нормативно-правових актів.

5. Тривалість уроків у закладах освіти становить: у перших класах — 35 хвилин, у других — четвертих класах — 40 хвилин, у п'ятих — одинадятих класах — 45 хвилин. Заклад освіти може обрати інші, крім уроку, форми організації освітнього процесу.

Різнця в часі навчальних годин перших — четвертих класів обов'язково обліковується і компенсується проведенням додаткових, індивідуальних занять та консультацій з учнями»;

у статті 18:

частину другу після слів «на підставі заяви» доповнити словами «копії свідоцтва про народження дитини»;

частину третю викласти в такій редакції:

«3. Порядок зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти.

Порядки зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів спеціалізованої освіти затверджуються центральними органами виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну політику у відповідній сфері.

Порядок зарахування, відрахування та переведення учнів до приватних і корпоративних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти визначається засновником (засновниками)»;

частину шосту виключити;

частину сьому викласти в такій редакції:

«7. Зарахування учнів до ліцеїв, приватних закладів загальної середньої освіти і закладів спеціалізованої освіти дозволяється проводити на конкурсних засадах.

Зарахування учнів до інших закладів загальної середньої освіти дозволяється на конкурсних засадах лише у випадках, якщо кількість поданих заяв на відповідний рівень загальної середньої освіти перевищує спроможність цього закладу. Право на першочерго-

ве зарахування до початкової школи мають діти, які проживають на території обслуговування цієї школи»;

частину другу статті 20 після слова «визначаються» доповнити словами «Законом України «Про освіту»»;

статтю 24 викласти в такій редакції:

«Стаття 24. Педагогічні працівники

1. Педагогічним працівником повинна бути особа з високими моральними якостями, яка має відповідну педагогічну освіту та/або професійну кваліфікацію педагогічного працівника, належний рівень професійної підготовки, здійснює педагогічну діяльність, забезпечує результативність та якість своєї роботи, фізичний та психічний стан здоров'я якої дозволяє виконувати професійні обов'язки в закладах системи загальної середньої освіти. Перелік посад педагогічних працівників системи загальної середньої освіти встановлюється Кабінетом Міністрів України.

2. Посаду керівника закладу загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування, типу і форми власності може обіймати особа, яка є громадянином України, має вищу освіту ступеня не нижче магістра та стаж педагогічної роботи не менше трьох років, а також організаторські здібності, фізичний і психічний стан якої не перешкоджає виконанню професійних обов'язків»;

у частині першій статті 25:

в абзаці десятому слово «загальноосвітньої» виключити;

абзац дванадцятій викласти в такій редакції:

«Розподіл педагогічного навантаження у закладі загальної середньої освіти затверджується його керівником»;

частину другу статті 26 викласти в такій редакції:

«2. Керівник закладу загальної середньої освіти призначається на посаду та звільняється з посади рішенням засновника (засновників) закладу або уповноваженого ним (ними) органу.

Керівник державного, комунального закладу загальної середньої освіти призначається на посаду за результатами конкурсного відбору строком на шість років (строком на два роки — для особи, яка призначається на посаду керівника закладу загальної середньої освіти вперше) на підставі рішення конкурсної комісії, до складу якої входять представники засновника (засновників), трудового колективу, громадського об'єднання батьків учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти та громадського об'єднання керівників закладів загальної середньої освіти відповідної адміністративно-територіальної одиниці. До участі у роботі комісії з правом дорадчого голосу можуть залучатися представники громадських об'єднань та експерти у сфері загальної середньої освіти.

Положення про конкурс на посаду керівника державного, комунального закладу загальної середньої освіти розробляє та затверджує засновник на підставі типового положення, затвердженого центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Одна і та сама особа не може бути керівником відповідного закладу загальної середньої освіти більше ніж два строки підряд (до першого строку включається дворічний строк перебування на посаді керівника закладу загальної середньої освіти, призначеного вперше). Після закінчення другого строку перебування на посаді особа має право брати участь у конкурсі на заміщення вакансії керівника в іншому закладі загальної середньої освіти або продовжити роботу в тому самому закладі на іншій посаді.

Заступник керівника, педагогічні та інші працівники закладу загальної середньої освіти призначаються на посади та звільняються з посад керівником цього закладу. Керівник закладу загальної середньої освіти має право оголосити конкурс на вакантну посаду.

У разі находження до засновника закладу загальної середньої освіти обґрунтованого звернення піклувальної ради або органу самоврядування закладу загальної середньої освіти щодо звільнення керівника цього закладу засновник зобов'язаний розглянути його і прийняти обґрунтоване рішення у найкоротший строк»;

у статті 27:

назву викласти в такій редакції:

«Стаття 27. Атестація та підвищення кваліфікації педагогічних працівників»;

доповнити частиною третьою такого змісту:

«3. Щорічне підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти здійснюється відповідно до Закону України «Про освіту». Загальна кількість академічних годин для підвищення кваліфікації педагогічного працівника впродовж п'яти років не може бути меншою за 150 годин, з яких певна кількість годин має бути обов'язково спрямована на вдосконалення знань, вмінь і практичних навичок у частині роботи з дітьми з особливими освітніми потребами»;

у статті 29:

частину третю виключити;

доповнити частиною четвертою такого змісту:

«4. Інші права та обов'язки батьків і осіб, які їх замінюють, визначаються Законом України «Про освіту»»;

у статті 30:

у частині першій слова «рівні початкової, базової і повної» замінити словами «відповідному рівні»;

частину другу викласти в такій редакції:

«2. Виконання Державних стандартів початкової, базової і профільної загальної середньої освіти є обов'язковим для закладів освіти, що забезпечують здобуття відповідної освіти»;

статті 31—33 викласти в такій редакції:

«Стаття 31. Розроблення та затвердження Державних стандартів загальної середньої освіти

1. Державні стандарти загальної середньої освіти розробляються центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки, затверджуються Кабінетом Міністрів України і переглядаються не менше одного разу на 10 років.

Зміна змісту і обсягу Державних стандартів загальної середньої освіти іншими органами виконавчої влади не допускається.

2. Навчально-методичне забезпечення реалізації Державних стандартів загальної середньої освіти здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти.

Навчально-методичне забезпечення реалізації стандартів спеціалізованої освіти здійснюється центральними органами виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну політику у відповідних сферах.

3. До розроблення Державних стандартів загальної середньої освіти долучаються Національна академія наук України, Національна академія педагогічних наук України, органи із забезпечення якості освіти, центральні органи виконавчої влади, яким підпорядковані заклади загальної середньої освіти, академічні, галузеві науково-дослідні інститути, заклади освіти, інші науково-методичні та методичні установи, громадські об'єднання, у тому числі фахові організації (професійні асоціації), об'єднання роботодавців, незалежні установи оцінювання та забезпечення якості освіти, інші інститути громадського суспільства, експерти тощо.

Стаття 32. Зміст Державних стандартів загальної середньої освіти

1. Державні стандарти загальної середньої освіти визначають:

вимоги до обов'язкових результатів навчання та компетентностей здобувача загальної середньої освіти відповідного рівня;

загальний обсяг навчального навантаження здобувачів освіти на відповідному рівні загальної середньої освіти;

форми державної атестації здобувачів освіти.

Стаття 33. Додержання Державних стандартів загальної середньої освіти

1. Обов'язком закладу освіти, що забезпечує здобуття загальної середньої освіти, є створення умов для досягнення здобувачами освіти результатів навчання, передбачених у відповідному Державному стандарті загальної середньої освіти.

2. Процедура досягнення здобувачами освіти результатів навчання, передбачених у відповідному Державному стандарті загальної середньої освіти, визначається освітньою програмою закладу освіти.

3. Держава зобов'язана забезпечити здобуття повної загальної середньої освіти на рівні Державних стандартів загальної середньої освіти.

4. Для забезпечення досягнення особами з особливими освітніми потребами результатів навчання, передбачених у відповідному Державному стандарті загальної середньої освіти, до штату закладу освіти вводиться посада асистента вчителя»;

частину п'яту статті 34 викласти в такій редакції:

«5. Випускникам закладів освіти, що забезпечують здобуття базової та профільної середньої освіти, видається відповідний документ про освіту. Зразки документів про загальну середню освіту затверджує центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки. Виготовлення документів про загальну середню освіту здійснюється за рахунок коштів державного бюджету»;

у статті 36:

абзац третій викласти в такій редакції:

«прогнозування розвитку загальної середньої освіти, мережі закладів освіти, що забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти, відповідно до освітніх потреб громадян»;

абзац четвертий виключити;

абзаци п'ятий — восьмий викласти в такій редакції:

«ліцензування закладів загальної середньої освіти»;

контроль за додержанням Державних стандартів загальної середньої освіти, навчально-методичне керівництво та державне інспектування закладів освіти, що забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти, незалежно від підпорядкування, типів і форми власності;

забезпечення соціального захисту, охорони життя, здоров'я та захисту прав педагогічних працівників, психологів, бібліотекарів, інших спеціалістів, які беруть участь в освітньому процесі, учнів (вихованців);

сприяння розвитку самоврядування у закладах освіти, що забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти»;

частину третю статті 37 викласти в такій редакції:

«3. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування у галузі загальної середньої освіти в межах їх компетенції:

забезпечують реалізацію державної політики у сфері загальної середньої освіти на відповідній території;

виконують функції засновника закладів загальної середньої освіти на відповідній території;

створюють умови для здобуття громадянами повної загальної середньої освіти; створюють умови для розвитку закладів освіти усіх форм власності»;

у разі ліквідації в установленому законодавством порядку комунального закладу загальної середньої освіти вживають заходів щодо влаштування учнів (вихованців) до інших закладів загальної середньої освіти;

організують нормативне, програмне, матеріальне, науково-методичне забезпечення, перепідготовку, підвищення кваліфікації, атестацію педагогічних працівників; забезпечують педагогічних працівників підручниками, посібниками, методичною літературою;

сприяють проведенню інноваційної діяльності в системі загальної середньої освіти; забезпечують соціальний захист педагогічних працівників, спеціалістів, які беруть участь в освітньому процесі, учнів (вихованців);

здійснюють інші повноваження відповідно до Конституції України, Конституції Автономної Республіки Крим, законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про освіту» та положень про них»;

у статті 38:

абзац п'ятий викласти в такій редакції:

«формує освітню (освітні) програму (програми) закладу освіти»;

в абзаці сьомому слова «Державному стандарту» замінити словами «Державним стандартом»;

в абзаці десятому слова «(крім педагогічних працівників державного і комунального загальноосвітнього навчального закладу)» виключити;

після абзацу десятого доповнити двома новими абзацами такого змісту:

«планує власну діяльність та формує стратегію розвитку закладу освіти; відповідно до статуту утворює, реорганізує та ліквідує структурні підрозділи».

У зв'язку з цим абзаци одинадцяті — чотирнадцяті вважати відповідно абзацами тринадцятим — шістнадцятим;

статті 39 і 40 викласти в такій редакції:

«Стаття 39. Управління та громадське самоврядування закладу загальної середньої освіти

1. Керівництво закладом загальної середньої освіти здійснює директор, повноваження якого визначаються законом, статутом закладу освіти та трудовим договором.

2. Колегіальним органом управління закладу загальної середньої освіти є педагогічна рада, повноваження якої визначаються цим Законом і статутом закладу освіти.

Педагогічна рада створюється в усіх закладах освіти, що забезпечують здобуття загальної середньої освіти, незалежно від підпорядкування, типів і форми власності за наявності не менше трьох педагогічних працівників. Усі педагогічні працівники закладу освіти мають брати участь у засіданнях педагогічної ради.

Педагогічна рада закладу загальної середньої освіти:

планує роботу закладу;

схвалює освітню (освітні) програму (програми) закладу та оцінює результативність її (їх) виконання;

формує систему та затверджує процедури внутрішнього забезпечення якості освіти, включаючи систему та механізми забезпечення академічної доброчесності;

розглядає питання щодо вдосконалення і методичного забезпечення освітнього процесу;

приймає рішення щодо переведення учнів (вихованців) до наступного класу і їх випуску, видачі документів про відповідний рівень освіти, нагородження за успіхи у навчанні; обговорює питання підвищення кваліфікації педагогічних працівників, розвитку їхньої творчої ініціативи, визначає заходи щодо підвищення кваліфікації педагогічних працівників, затверджує щорічний план підвищення кваліфікації педагогічних працівників;

розглядає питання впровадження в освітній процес найкращого педагогічного досвіду та інновацій, участі в дослідницькій, експериментальній, інноваційній діяльності, співпраці з іншими закладами освіти, науковими установами, фізичними та юридичними особами, які сприяють розвитку освіти;

ухвалює рішення щодо відзначення, морального та матеріального заохочення учнів (вихованців), працівників закладу та інших учасників освітнього процесу;

розглядає питання щодо відповідальності учнів (вихованців), працівників закладу та інших учасників освітнього процесу за невиконання ними своїх обов'язків;

має право ініціювати проведення позапланового інституційного аудиту закладу та проведення громадської акредитації закладу;

розглядає інші питання, віднесені законом та/або статутом закладу до її повноважень. Рішення педагогічної ради закладу загальної середньої освіти вводяться в дію рішеннями керівника закладу.

3. У закладі загальної середньої освіти можуть діяти:

органи самоврядування працівників закладу освіти;

органи самоврядування здобувачів освіти;

органи батьківського самоврядування;

інші органи громадського самоврядування учасників освітнього процесу.

Вищим колегіальним органом громадського самоврядування закладу загальної середньої освіти є загальні збори (конференція) колективу закладу освіти.

4. У закладах загальної середньої освіти можуть функціонувати методичні об'єднання, що охоплюють учасників освітнього процесу та спеціалістів певного професійного спрямування.

Стаття 40. Державний нагляд (контроль) у сфері загальної середньої освіти

1. Державний нагляд (контроль) у сфері загальної середньої освіти здійснюється відповідно до Закону України «Про освіту».

</

ОРІЄНТИР № 36

Кабінету Міністрів України упродовж трьох місяців з дня набрання чинності Законом України «Про освіту» затвердити Положення про ресурсний центр підтримки інклюзивної освіти та інклюзивно-ресурсний центр»;

у тексті Закону слова «загальноосвітній навчальний заклад» і «навчально-виховний процес» в усіх відмінках і числах замінити відповідно словами «заклад загальної середньої освіти» і «освітній процес» у відповідному відмінку і числі;

3) у Законі України «Про позашкільну освіту» (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 46, ст. 393 із наступними змінами):

у статті 1:

абзац другий доповнити словами «інші суб'єкти освітньої діяльності, що надають освітні послуги у системі позашкільної освіти»;

абзац третій викласти в такій редакції:

«позашкільна освіта — сукупність знань, умінь та навичок, що здобувають вихованці, учні і слухачі в закладах позашкільної освіти, інших суб'єктах освітньої діяльності за програмами позашкільної освіти»;

після абзацу четвертого доповнити двома новими абзацами такого змісту:

«заклад спеціалізованої позашкільної освіти — заклад позашкільної освіти, що надає спеціалізовану освіту мистецького, спортивного, військового або наукового спрямування;

мистецька школа — заклад спеціалізованої мистецької освіти: музична, художня, хо-реографічна, хорова, школа мистецтв тощо, який надає початкову мистецьку освіту».

У зв'язку з цим абзаци п'ятий — десятий вважати відповідно абзацами сьомим – двадцятим;

статтю 4 доповнити частиною другою такого змісту:

«У системі позашкільної освіти можуть здобуватися часткові кваліфікації нульового — третього рівнів Національної рамки кваліфікацій»;

у частині другій статті 6:

після абзацу першого доповнити новим абзацом такого змісту:

«Позашкільна освіта може здобуватися одночасно із здобуттям дошкільної, повної загальної середньої та професійної освіти. Компетентності, здобуті за програмами по-зашкільної освіти, можуть враховуватися та визнаватися на відповідному рівні освіти».

У зв'язку з цим абзац другий вважати абзацом третім;

в абзаци третьому слово «організації» замінити словом «об'єднань»;

статтю 8 після абзацу сьомого доповнити новим абзацом такого змісту:

«Здобуття учнями, вихованцями, слухачами первинних професійних навичок і вмінь, необхідних для їхньої соціалізації, подальшої самореалізації та/або професійної діяль-ності».

У зв'язку з цим абзаци восьмий — шістнадцятий вважати відповідно абзацами дев'ятим — сімнадцятим;

у частині першій статті 9:

абзац п'ятий викласти в такій редакції:

«науковості»;

після абзацу п'ятого доповнити новим абзацом такого змісту:

«Світового характеру освіти у державних і комунальних закладах позашкільної осві-ти».

У зв'язку з цим абзац шостий вважати абзацом сьомим;

доповнити абзацом восьмим такого змісту:

«інших принципах, визначених Законом України «Про освіту»;

у статті 10:

назву викласти в такій редакції:

«**Стаття 10.** Органи управління позашкільною освітою. Державний нагляд (контроль) у сфері позашкільної освіти»;

частину четверту викласти в такій редакції:

«4. Державний нагляд (контроль) у сфері позашкільної освіти здійснюється відповід-но до Закону України «Про освіту»;

частину п'яту виключити;

абзаци десятий та одинадцятий частини шостої викласти в такій редакції:

«виконують функції засновників щодо заснованих ними закладів позашкільної освіти, узгаляють та поширюють досвід їх роботи;

створюють умови для розвитку закладів освіти усіх форм власності»;

частини першу та другу статті 11 викласти в такій редакції:

«1. Керівництво закладом позашкільної освіти здійснює його директор. Колегіальним органом управління закладу позашкільної освіти є педагогічна рада, по-вношенаження якої визначається статутом цього закладу.

Педагогічна рада створюється в усіх закладах освіти, що забезпечують позашкільну освіту, незалежно від підпорядкування, типів і форми власності.

Педагогічна рада закладу позашкільної освіти:

планує роботу закладу;

схвалює освітню (освітні) програму (програми) закладу та оцінює результативність її (їх) виконання;

формує систему та затверджує процедури внутрішнього забезпечення якості освіти, включаючи систему та механізми забезпечення академічної доброчесності;

приймає рішення щодо видачі документів про освіту;

розглядає актуальні питання організації, забезпечення та розвитку освітнього процесу в закладі, його структурних підрозділах;

обговорює питання та визначає заходи щодо підвищення кваліфікації педагогічних працівників, затверджує щорічний план підвищення кваліфікації педагогічних працівни-ків;

ухвалює рішення щодо відзначення, морального та матеріального заохочення учнів, вихованців, слухачів, працівників закладу та інших учасників освітнього процесу;

розглядає питання щодо відповідальності учнів, вихованців, слухачів, працівників за-кладу та інших учасників освітнього процесу за невиконання ними своїх обов'язків;

має право ініціювати проведення позапланового інституційного аудиту закладу та проведення громадської акредитації закладу;

розглядає інші питання, віднесені законом та/або статутом закладу освіти до її по-вношення».

Рішення педагогічної ради закладу позашкільної освіти вводяться в дію рішеннями керівника закладу.

2. У закладі позашкільної освіти можуть діяти:

органи самоврядування працівників закладу освіти;

органи учнівського самоврядування;

органи батьківського самоврядування;

інші органи громадського самоврядування учасників освітнього процесу.

Вищим колегіальним органом громадського самоврядування закладу позашкільної освіти є загальні збори (конференція) колективу закладу позашкільної освіти»;

у статті 12:

частину першу викласти в такій редакції:

«1. Заклад позашкільної освіти є юридичною особою. Форма власності закладу поза-шкільної освіти визначається відповідно до законодавства»;

частину другу доповнити абзацом четвертим такого змісту:

«Права та обов'язки закладу позашкільної освіти, передбачені Законом України «Про освіту», цим Законом та іншими законами, мають також фізична особа — підприємець або структурний підрозділ юридичної особи приватного чи публічного права, основним видом діяльності яких є освітня діяльність у сфері позашкільної освіти»;

частину третю після слів «шкіл мистецтв» доповнити словами «малих академій мис-тецтв (народних ремесел), малих академій наук»;

абзац перший частини четвертої викласти в такій редакції:

«4. Заклади позашкільної освіти можуть бути комплексними, профільними та спеці-алізованими»;

статті 13 і 14 викласти в такій редакції:

«**Стаття 13.** Установчі документи закладу позашкільної освіти

1. Заклад позашкільної освіти діє на підставі статуту, що затверджується засновни-ком закладу.

Фізична особа — підприємець або структурний підрозділ юридичної особи приват-ного чи публічного права, основним видом діяльності яких є освітня діяльність, діють на підставі власних положень про них.

2. Установчі документи розробляються відповідно до Конституції України, Закону України «Про освіту», цього Закону, положень про заклади позашкільної освіти, які за-тверджуються центральними органами виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну політику у відповідній сфері, інших нормативно-правових актів.

3. Положення про заклади спеціалізованої позашкільної освіти затверджуються централь-ними органами виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну по-літику у відповідній сфері. Положення про спеціалізовані заклади позашкільної освіти є під-ставою для розроблення статутів таких закладів.

Стаття 14. Створення, реорганізація, ліквідація та перепрофілювання закладу позашкіль-ної освіти

1. Рішення про створення, реорганізацію, ліквідацію та перепрофілювання закладу поза-шкільної освіти незалежно від підпорядкування, типів і форми власності приймає його засно-вник (засновники).

Засновником закладу позашкільної освіти може бути орган державної влади від імені дер-жави, відповідна рада від імені територіальної громади (громад), фізична та/або юридична особа (зокрема релігійна організація, статут (положення) якої зареєстровано у встановленому законодавством порядку), рішенням та за рахунок майна яких засновано заклад позашкільної освіти або які в інший спосіб відповідно до законодавства набули прав і обов'язків засновника.

2. Заклади позашкільної освіти створюються з урахуванням соціально-економічних, на-ціональних, культурно-освітніх, духовних і мовних потреб за наявності необхідної навчально-методичної та матеріально-технічної бази, педагогічних кадрів, а також з дотриманням вимог санітарного законодавства.

3. Заклади позашкільної освіти незалежно від підпорядкування, типів і форми власнос-ті мають рівні права і несуть однакові зобов'язання щодо дотримання вимог законодавства України.

Заклади позашкільної освіти мають право створювати свої структурні підрозділи, у то-му числі відокремлені структурні підрозділи (філії)»;

статтю 15 після абзацу другого доповнити новим абзацом такого змісту:

«мистецький, який забезпечує набуття здобувачами спеціальних мистецьких виконав-ських компетентностей у процесі активної мистецької діяльності».

У зв'язку з цим абзаци третій — двадцятій вважати відповідно абзацами четвер-тим — тринадцятим;

статтю 16 викласти в такій редакції:

«**Стаття 16.** Освітня програма та планування діяльності закладу позашкільної освіти

1. Освітня програма — це єдиний комплекс освітніх компонентів, спланованих і орга-нізованих закладом позашкільної освіти для досягнення учнями, вихованцями, слухача-ми результатів навчання (набуття компетентностей).

Освітня програма містить вимоги до вихованців, учнів, слухачів, які можуть розпо-чати навчання за цією програмою; перелік освітніх компонентів та їх логічну послідов-ність; загальний обсяг навчального навантаження та очікувані результати навчання здо-бувачів освіти.

2. Освітня програма схвалюється педагогічною радою закладу позашкільної освіти та затверджується керівником закладу.

3. Освітня програма розробляється з урахуванням особливостей соціально-економіч-ного розвитку регіону, інтересів вихованців, учнів і слухачів, потреб сім'ї, запитів інших закладів освіти, молодіжних і дитячих громадських організацій, має передбачати освітні компоненти для вільного вибору здобувачів освіти.

4. Типові освітні програми закладу позашкільної освіти затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти і науки, іншими центральними органами виконавчої влади, у сфері управлін-ня яких перебувають заклади позашкільної освіти.

5. Заклади позашкільної освіти можуть використовувати типові освітні програми або розробляти свої освітні програми на основі типових освітніх програм.

6. На основі освітньої програми заклад позашкільної освіти складає та затверджує річний план роботи закладу та навчальний план закладу, що конкретизують організа-цію освітнього процесу.

7. Державні та комунальні заклади позашкільної освіти можуть планувати роботу гуртків, секцій, відділів, відділень за освітніми програмами з позашкільної освіти, затвер-дженнями у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпе-чує формування та реалізує державну політику у сфері освіти і науки, іншими централь-ними органами виконавчої влади, у сфері управління яких перебувають заклади поза-шкільної освіти, а також за іншими освітніми програмами, за умови їх затвердження від-повідними місцевими органами виконавчої влади.

8. Експериментальні навчальні плани складаються закладами позашкільної освіти з урахуванням типових освітніх програм (навчальних планів).

Зaproвадження експериментальних освітніх програм (навчальних планів) можливе лише за рішеннями центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти, або іншого центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у відповідній сфері»;

частину першу статті 17 викласти в такій редакції:

«1. Структура навчального року, тривалість навчального тижня, уроків, занять, відпо-чинку між ними, інші форми організації освітнього процесу встановлюються закладом позашкільної освіти у межах часу, передбаченого освітньою програмою.

Тривалість занять у закладі позашкільної освіти визначається освітньою програмою, навчальними планами і програмами з урахуванням психофізіологічного розвитку та до-пустимого навантаження для різних вікових категорій і становить для вихованців, учнів і слухачів:

віком від 3 до 6 років — 30 хвилин;

віком від 6 до 7 років — 35 хвилин;

інших — 45 хвилин»;

у статті 18:

в абзаци четвертому частини другої слова «Типовими навчальними планами» замінити словами «типовими освітніми програмами (навчальними планами)»;

абзац третій частини третьої викласти в такій редакції:

«Зразки документів про позашкільну освіту затверджуються центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки. Зразки документів про спеціалізовану поза-шкільну освіту мистецького, спортивного, військового, наукового спрямування затвер-джуються центральними органами виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну політику у відповідних сферах»;

частину третю статті 21 викласти в такій редакції:

«3. Посаду керівника державного та комунального закладу позашкільної освіти може обіймати особа, яка є громадяниною України, має вищу освіту та стаж педагогічної робо-ти не менше трьох років, а також організаторські здібності, фізичний і психічний стан якої не перешкоджає виконанню посадових обов'язків»;

в абзаци восьмому частини першої статті 22 слова «і затверджується відповідним ор-ганом управління» виключити;

статті 23 і 25 викласти в такій редакції:

«**Стаття 23.** Трудові відносини в системі позашкільної освіти

1. Трудові відносини в системі позашкільної освіти регулюються законодавством України про працю, Законом України «Про освіту», цим Законом та іншими норматив-но-правовими актами.

2. Керівника закладу позашкільної освіти призначає на посаду та звільняє з посади зас-новник (засновники) або уповноважений ним (ними) орган.

3. Інших працівників закладу позашкільної освіти призначає на посади та звільняє з посади його керівник у порядку, передбаченому установчими документами закладу осві-ти відповідно до законодавства»;

«**Стаття 25.** Атестація педагогічних працівників закладу позашкільної освіти

1. Атестація педагогічних працівників закладу позашкільної освіти незалежно від підпорядкування, типу і форми власності здійснюється, як правило, один раз на п'ять років відповідно до положень про атестацію педагогічних працівників, затвер-дження відповідними центральними органами виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну політику у відповідній сфері»;

у частині другій статті 26:

абзац третій доповнити реченням такого змісту: «Порядок компенсації коштів з державного та/або місцевих бюджетів за здобуття позашкільної освіти дітьми за-значених категорій затверджується Кабінетом Міністрів України»;

абзац п'ятий викласти в такій редакції:

«Місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування компен-сують кошти на навчання дітей пільгових категорій та мають право встановлювати додаткові пільги з плати за навчання з урахуванням можливостей місцевих бю-джетів, у тому числі для осіб з інвалідністю, які навчаються за денною формою на-вчання у закладах вищої, фахової передвищої та/або професійної (професійно-тех-нічної) освіти, до закінчення цих закладів освіти, але не більше ніж до досягнен-ня ними 23 років»;

у статті 28:

частину першу викласти в такій редакції:

«Державні та комунальні заклади позашкільної освіти можуть надавати платні освіт-ні та інші послуги, перелік яких затверджує Кабінет Міністрів України. Засновники відпо-відних закладів освіти мають право затверджувати переліки платних освітніх та інших по-слуг, що не увійшли до переліку, затвердженого Кабінетом Міністрів України»;

частину другу виключити;

частину третю після слова «визначеної» доповнити словами «освітніми програмами»;

розділ VIII «Прикріпче положення» доповнити пунктом 3¹ такого змісту:

«3¹. Установити, що:

1) до приведення законодавства і установчих документів початкових спеціалі-зованих мистецьких навчальних закладів (шкіл естетичного виховання) у відпові-дність із цим Законом терміни «початковий спеціалізований мистецький навчальний заклад (школа естетичного виховання)» і «мистецька школа» є ідентичними, а всі суб'єкти владних повноважень і початкові спеціалізовані мистецькі навчальні за-клади (школи естетичного виховання) керуються всіма положеннями цього Зако-ну, що стосуються мистецьких шкіл, а також положеннями законодавства, що сто-суються спеціалізованих мистецьких навчальних закладів (шкіл естетичного вихо-вання) в частині, що не суперечить цьому Закону;

2) за особами, які обіймають посади педагогічних працівників початкових спеціалі-зованих мистецьких навчальних закладів (шкіл естетичного виховання) або мистецьких шкіл, зберігаються існуючі професійні права та соціальні гарантії;

3) розмір заробітної плати педагогічних працівників початкових спеціалізованих мис-тецьких навчальних закладів (шкіл естетичного виховання) або мистецьких шкіл не мо-же зменшитися, якщо ці працівники продовжують обіймати відповідні посади, викону-вати відповідні обов'язки та зберігають відповідну кваліфікаційну категорію та/або пе-дагогічні знання;

4) до приведення законодавства у відповідність із цим Законом на мистецькі школи поширюється умови та порядок фінансування, передбачені для шкіл ес-тетичного виховання дітей і початкових спеціалізованих мистецьких навчальних за-кладів (шкіл естетичного виховання)»;

у тексті Закону:

слова «позашкільний навчальний заклад» в усіх відмінках і числах замінити сло-вами «заклад позашкільної освіти» у відповідному відмінку і числі;

слова «навчальні заклади» в усіх відмінках замінити словами «заклади освіти» у відповідному відмінку;

слова «навчально-виховний процес» в усіх відмінках замінити словами «освіт-ний процес» у відповідному відмінку;

слова «загальноосвітній навчальний заклад» в усіх відмінках і числах замінити словами «заклад загальної середньої освіти» у відповідному відмінку і числі;

слова і цифри «професійно-технічні та вищі навчальні заклади І—ІІ рівнів акре-дитації» в усіх відмінках замінити словами «заклади професійної (професійно-тех-нічної) та фахової передвищої» у відповідному відмінку;

слова «початковий спеціалізований мистецький навчальний заклад (школа ес-тетичного виховання)» в усіх відмінках і числах замінити словами «мистецька шко-ла» у відповідному відмінку і числі;

слова «у позаурочний та позанавчальний час» виключити;

4) у Законі України «Про дошкільну освіту» (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 49, ст. 259 із наступними змінами):

у статті 4:

назву викласти в такій редакції:

«**Стаття 4.** Дошкільна освіта. Базові етапи становлення особистості дитини»;

в абзаци другого частини другої слово «різнобічного» замінити словом «всебічного»;

частини третю і четверту викласти в такій редакції:

«3. Базовими етапами фізичного, психічного та соціального становлення особистості дитини є вік немовляти, ранній вік, передшкільний вік.

4. Вікова періодизація:

немовлята (до одного року);

ранній вік (від одного до трьох років);

передшкільний вік (від трьох до шести (семи) років);

молодший дошкільний вік (від трьох до чотирьох років);

середній дошкільний вік (від чотирьох до п'яти років);

старший дошкільний вік (від п'яти до шести (семи) років)»;

у статті 6:

абзац сьомий доповнити словами «у державних і комунальних закладах дошкільної освіти»;

доповнити абзацом одинадцятим такого змісту:

«інші принципи, визначені Законом України «Про освіту»;

частину п'яту статті 9 викласти в такій редакції:

«5. Діти можуть здобувати дошкільну освіту за бажанням батьків або осіб, які їх за-мінюють:

у закладах дошкільної освіти незалежно від підпорядкування, типів і форми власності; у структурних підрозділах юридичних осіб приватного і публічного права, у тому чис-лі закладів освіти;

у сім'ї — за сімейною (домашньою) формою здобуття дошкільної освіти;

за допомогою фізичних осіб, які мають педагогічну освіту та/або професійну квалі-фікацію педагогічного працівника, у тому числі які провадять незалежну професійну ді-яльність»;

за допомогою фізичних осіб — підприємців, основним видом діяльності яких є освіт-ня діяльність»;

у статті 11:

частину другу після абзацу восьмого доповнити чотирма новими абзацами такого змісту:

«планує свою діяльність та формує стратегію розвитку закладу;

формує освітню програму закладу;

забезпечує добір і розстановку кадрів;

відповідно до установчих документів утворює, реорганізує та ліквідує структурні під-розділи (відділення, групи)».

У зв'язку з цим абзаци дев'ятий і десятий вважати відповідно абзацами тринадцятим і чотирнадцятим;

у частині третій слова «Дошкільний навчальний заклад, заснований на приватній фор-мі власності» замінити словами «Заклад дошкільної освіти»;

в абзаци першому частини четвертої слова «за погодженням з відповідними органами управління освітою та відповідними органами управління охорони здоров'я» виключити;

частину п'яту виключити;

абзац другий частини шостої викласти в такій редакції:

«У приватних закладах дошкільної освіти та закладах дошкільної освіти, заснованих релігійними організаціями, статuti яких зареєстровані в установленому законодавством порядку, допускається діяльність відповідних релігійних організацій»;

у статті 12:

у частині першій:

в абзацах другому і третьому слова «двох місяців» замінити словом «одного»;

в абзаци п'ятому слова «дітей віком від двох до семи (восьми) років, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, тривалого лікування та реабілітації» за-мінити словами «дітей з особливими освітніми потребами віком від двох до семи (вось-ми) років»;

в абзаци шостому слова «з вадами фізичного та (або) розумового розвитку» замінити словами «з фізичними та (або) інтелектуальними порушеннями»;

в абзаци дев'ятому слова «від двох місяців до шести (семи) років» замінити словами «від одного до шести (семи, восьми) років», а після слів «компенсуючого типу» доповни-ти словом «інклюзивні»;

абзаци перший, третій і четвертий частини третьої викласти в такій редакції:

«3. Для задоволення освітніх потреб громадян заклад дошкільної освіти може входи-ти до складу об'єднання з іншими закладами освіти»;

«Діти з особливими освітніми потребами можуть перебувати до семи (восьми) ро-ків у спеціальних закладах дошкільної освіти (групах) та інклюзивних групах закладів до-шкільної освіти.

Для задоволення освітніх, соціальних потреб, організації корекційної та лікувально-відновувальної роботи при спеціальних школах (школах-інтернатах), санаторних шко-лах (школах-інтернатах), навчально-реабілітаційних центрах можуть створюватися їхні структурні підрозділи — дошкільні групи»;

у статті 13 викласти в такій редакції:

«**Стаття 13.** Установчі документи суб'єктів освітньої діяльності у сфері дошкільної освіти

1. Заклад дошкільної освіти діє на підставі статуту.

Фізична особа — підприємець або структурний підрозділ юридичної особи приват-ного чи публічного права, основним видом діяльності яких є освітня діяльність, діють на підставі власних положень про них.

2. Установчі документи розробляються відповідно до Конституції України, Закону України «Про освіту», цього Закону, положення про заклади дошкільної освіти, що за-тверджуються центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки, інших нор-мативно-правових актів»;

у статті 14:

у частині першій слова «сімейними, родинними» виключити;

частину другу після абзацу сьомого доповнити новим абзацом такого змісту:

«в інклюзивних групах — до 15 осіб (з них не більше трьох дітей з особливими освіт-німи потребами)».

У зв'язку з цим абзаци восьмий і дев'ятий вважати відповідно абзацами дев'ятим і десятим;

в абзаци дев'ятому слово «дітьми» виключити;

частину третю викласти в такій редакції:

«3. Порядок зарахування, відрухування та переведення вихованців до державних та комунальних закладів освіти для здобуття дошкільної освіти затверджується централь-ним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну полі-тику у сфері освіти.

Порядок зарахування, відрухування та переведення вихованців до приватних і корпо-ративних закладів освіти для здобуття дошкільної освіти визначається засновником (за-сновниками)»;

у статті 15:

назву та частину першу викласти в такій редакції:

«**Стаття 15.** Статус закладу дошкільної освіти та інших суб'єктів освітньої діяльності у сфері дошкільної освіти

1. Заклад дошкільної освіти є юридичною особою.

Форма власності закладу дошкільної освіти визначається відповідно до законодав-ства. Заклади дошкільної освіти можуть бути засновані на засадах державно-приватного партнерства (корпоративний заклад дошкільної освіти)»;

доповнити частинами п'ятою і шостою такого змісту:

«5. Статус корпоративного має заклад дошкільної освіти, заснований кількома суб'єктами різних форм власності на засадах державно-приватного партнерства, осо-бливості управління яким визначаються засновницьким договором та статутом.

6. Права та обов'язки закладу дошкільної освіти, передбачені Законом України «Про освіту», цим та іншими законами, мають також фізична особа — підприємець або стру-ктурний підрозділ юридичної особи приватного чи публічного права, основним видом ді-яльності яких є освітня діяльність у сфері дошкільної освіти»;

статтю 16 викласти в такій редакції:

«**Стаття 16.** Утворення, реорганізація, ліквідація та перепрофілювання закладу до-шкільної освіти

1. Рішення про утворення, реорганізацію, ліквідацію чи перепрофілювання (зміну ти-пу) закладу дошкільної освіти незалежно від підпорядкування, типів і форми власності приймає його засновник (засновники).

Засновником закладу дошкільної освіти може бути орган державної влади від іме-ні держави, відповідна рада від імені територіальної громади (громад), фізична та/або юридична особа (зокрема релігійна організація, статут (положення) якої зареєстровано у встановленому законодавством порядку), рішенням та за рахунок майна яких заснова-но заклад дошкільної освіти або які в інший спосіб відповідно до законодавства набули прав і обов'язків засновника.

2. Заклади дошкільної освіти утворюються з урахуванням соціально-економічних, на-ціональних, культурно-освітніх, духовних і мовних потреб за наявності дітей відповідно-го віку, необхідної навчально-методичної та матеріально-технічної бази, педагогічних ка-дрів, а також з дотриманням вимог санітарного законодавства.

3. Вивільнені приміщення ліквідованих державних та комунальних закладів дошкіль-ної освіти використовуються виключно для роботи з дітьми.

Майно, яке є державною або комунальною власністю (земельні ділянки, будівлі, спо-руди, обладнання тощо), придбання чи відокремлення якого призначене для здобуття ді-тьми дошкільної освіти, використовується виключно для роботи з дітьми.

4. Заклади дошкільної освіти можуть бути передані засновниками у комунальну чи державну власність відповідно до законодавства»;

у статті 18:

абзаци другий і четвертий викласти в такій редакції:

ОРІЄНТИР № 36

«створення умов для здобуття дітьми, у тому числі з особливими освітніми потребами, дошкільної освіти»;

«ліцензування освітньої діяльності у сфері дошкільної освіти відповідно до законодавства»;

абзац п'ятий виключити;

у статті 19:

у частині першій:

абзац третій виключити;

абзац одинадцятий викласти в такій редакції:

«розробляє та затверджує примірні переліки матеріально-технічного оснащення закладів дошкільної освіти, ігрового, навчально-дидактичного обладнання»;

у частині другій:

абзац третій викласти в такій редакції:

«забезпечують реалізацію державної політики у сфері дошкільної освіти на відповідній території, у тому числі розвиток мережі закладів дошкільної освіти всіх форм власності відповідно до потреб населення, поліпшення матеріально-технічної бази та господарське обслуговування комунальних закладів дошкільної освіти»;

абзац третій виключити;

абзац четвертий викласти в такій редакції:

«виконують функції засновника закладів дошкільної освіти на відповідній території»;

в абзаці шостому слово «громадянами» замінити словами «дітьми, у тому числі з особливими освітніми потребами»;

в абзаці восьмому слова «державних і» виключити;

абзац дев'ятий викласти в такій редакції:

«створюють умови для розвитку закладів дошкільної освіти усіх форм власності»; статті 20, 21, 22 і 23 викласти в такій редакції:

«Стаття 20. Управління та громадське самоврядування закладу дошкільної освіти

1. Керівництвом закладом дошкільної освіти здійснює його директор.

2. Колегіальним постійно діючим органом управління закладом дошкільної освіти є педагогічна рада, повноваження якої визначаються установчими документами цього закладу. Педагогічна рада створюється в усіх закладах дошкільної освіти незалежно від підпорядкування, типів і форми власності за наявності не менше трьох педагогічних працівників. До складу педагогічної ради закладу дошкільної освіти входять усі педагогічні працівники закладу, медичні працівники, інші спеціалісти. До складу педагогічної ради закладу дошкільної освіти можуть входити голови батьківських комітетів, фізичні особи, які провадять освітню діяльність у сфері дошкільної освіти.

На засідання педагогічної ради можуть бути запрошені представники громадських об'єднань, педагогічні працівники закладів середньої освіти, батьки або особи, які їх замінюють. Особи, запрошені на засідання педагогічної ради, мають право дорадчого голосу.

Головою педагогічної ради закладу дошкільної освіти є його директор. Педагогічна рада обирає зі свого складу секретаря на навчальний рік.

Педагогічна рада закладу дошкільної освіти:

схвалює освітню програму закладу, оцінює результативність її виконання та виконання Базового компонента дошкільної освіти, хід якісного виконання програм розвитку, виховання і навчання дітей у кожній віковій групі;

формує систему та затверджує процедури внутрішнього забезпечення якості освіти, зокрема систему та механізми забезпечення академічної доброчесності;

розглядає питання вдосконалення організації освітнього процесу у закладі;

визначає план роботи закладу та педагогічне навантаження педагогічних працівників;

затверджує заходи щодо зміцнення здоров'я дітей;

обговорює питання підвищення кваліфікації педагогічних працівників, розвитку їхньої творчої ініціативи;

затверджує щорічний план підвищення кваліфікації педагогічних працівників;

заслуховує звіти педагогічних працівників, які проходять атестацію;

розглядає питання впровадження в освітній процес найкращого педагогічного досвіду та інновацій, участі в дослідницькій, експериментальній, інноваційній діяльності, співпраці з іншими закладами освіти, науковими установами, фізичними та юридичними особами, які сприяють розвитку освіти;

визначає шляхи співпраці дошкільного навчального закладу з сім'єю;

ухвалює рішення щодо відзначення, морального та матеріального заохочення учнів (вихованців), працівників закладу та інших учасників освітнього процесу;

розглядає питання щодо відповідальності працівників закладу та інших учасників освітнього процесу за невиконання ними своїх обов'язків;

має право ініціювати проведення позапланового інституційного аудиту закладу та проведення громадської акредитації закладу;

розглядає інші питання, віднесені законом та/або установчими документами закладу до її повноважень.

Рішення педагогічної ради закладу дошкільної освіти вводяться в дію рішеннями керівника закладу.

3. У закладі дошкільної освіти можуть діяти:

органи самоврядування працівників закладу освіти;

органи батьківського самоврядування;

інші органи громадського самоврядування учасників освітнього процесу.

Вищим колегіальним органом громадського самоврядування закладу дошкільної освіти є загальні збори (конференція) колективу закладу дошкільної освіти.

Загальні збори (конференція) заслуховують звіти керівника закладу дошкільної освіти з питань статутної діяльності та дають оцінку його професійно-педагогічній діяльності, розглядають питання навчально-виховної, методичної, економічної і фінансово-господарської діяльності закладу дошкільної освіти.

Стаття 21. Державний нагляд (контроль) у сфері дошкільної освіти

1. Державний нагляд (контроль) у сфері дошкільної освіти здійснюється відповідно до Закону України «Про освіту»;

«Стаття 22. Базовий компонент дошкільної освіти

1. Базовий компонент дошкільної освіти — це державний стандарт, що містить норми і положення, які визначають державні вимоги до рівня розвиненості та вихованості дитини дошкільного віку, а також умови, за яких вони можуть бути досягнуті.

Виконання вимог Базового компонента дошкільної освіти є обов'язковим для всіх закладів дошкільної освіти незалежно від підпорядкування, типів і форми власності, інших форм здобуття дошкільної освіти.

Процедура досягнення здобувачами дошкільної освіти результатів навчання (набуття компетентностей), передбачених Базовим компонентом дошкільної освіти, визначається освітньою програмою закладу освіти.

Базовий компонент дошкільної освіти розробляється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти, затверджується в установленому порядку і переглядається не менше одного разу на 10 років.

2. Навчально-методичне забезпечення реалізації Базового компонента дошкільної освіти здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти.

3. До розроблення Базового компонента дошкільної освіти долучаються Національна академія педагогічних наук України, органи із забезпечення якості освіти, академічні, галузеві науково-дослідні інститути, заклади освіти, інші науково-методичні та методичні установи, громадські об'єднання, у тому числі фахові організації (професійні асоціації), інші інститути громадянського суспільства, експерти тощо.

Стаття 23. Освітня програма

1. Освітня програма — це єдиний комплекс освітніх компонентів, спланованих і організованих закладом дошкільної освіти для досягнення вихованцями результатів навчання (набуття компетентностей), визначених Базовим компонентом дошкільної освіти.

Основою для розроблення освітньої програми є Базовий компонент дошкільної освіти.

2. Освітня програма має містити:

загальний обсяг навантаження та очікувані результати навчання здобувачів освіти;

перелік, зміст, тривалість і взаємозв'язок освітніх галузей та/або предметів, дисциплін тощо, логічну послідовність їх вивчення;

форми організації освітнього процесу;

опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;

інші освітні компоненти (за рішенням закладу дошкільної освіти).

3. Зміст освітньої програми повинен передбачати:

формування основ соціальної адаптації та життєвої компетентності дитини;

виховання елементів природооцінювального світогляду, розвиток позитивного емоційно-ціннісного ставлення до довкілля;

утвердження емоційно-ціннісного ставлення до практичної та духовної діяльності людини;

розвиток потреби в реалізації власних творчих здібностей.

4. Освітня програма схвалюється педагогічною радою закладу дошкільної освіти та затверджується його керівником.

5. Освітні програми, що розробляються на основі типових освітніх програм, не потребують окремого затвердження центральним органом забезпечення якості освіти.

6. Кожна освітня програма має передбачати набуття дитиною компетентностей, визначених Базовим компонентом дошкільної освіти.

7. На основі освітньої програми заклад дошкільної освіти складає та затверджує план роботи, що конкретизує організацію освітнього процесу.

8. Зaproвадження експериментальних освітніх програм можливе лише за рішенням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти.

9. Здобуття дошкільної освіти дітьми, які потребують корекції фізичного та/або розумового розвитку, тривалого лікування та реабілітації, здійснюється за окремими програмами і методиками, розробленими на основі Державної базової програми центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти, за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

10. Додаткові освітні послуги, які не визначені Базовим компонентом дошкільної освіти, вводяться лише за згодою батьків дитини або осіб, які їх замінюють, за рахунок ко-

штів батьків або осіб, які їх замінюють, фізичних та юридичних осіб на основі угоди між батьками або особами, які їх замінюють, та дошкільним навчальним закладом у межах гранично допустимого навантаження дитини»;

у статті 24:

частину другу викласти в такій редакції:

«2. План роботи закладу дошкільної освіти незалежно від типу та форми власності затверджується керівником такого закладу»;

частину третю виключити;

статтю 25 доповнити абзацом шостим такого змісту:

«інші суб'єкти, що здійснюють наукове і методичне забезпечення відповідно до статті 75 Закону України «Про освіту»;

у статті 27:

в абзаці третьому слово «директори» замінити словами «педагогічні працівники: директори», а після слів «старші вихователі» доповнити словами «асистенти вихователів»; в абзаці четвертому слова «у будинках дитини, яслах та яслах-садках» виключити; після абзацу сьомого доповнити новим абзацом такого змісту:

«асистенти дітей з особливими освітніми потребами».

У зв'язку з цим абзац восьмий вважати абзацом дев'ятим;

абзац дев'ятий викласти в такій редакції:

«фізичні особи, які мають право здійснювати освітню діяльність у сфері дошкільної освіти»;

в абзаці п'ятому частини другої статті 28 слова «державних і комунальних» виключити;

у статті 30:

частину першу після слів «вищу педагогічну освіту» доповнити словами «та/або професійну кваліфікацію педагогічного працівника»;

у частині третій:

абзац третій після слова «вихователя» доповнити словами «інклюзивної групи»;

після абзацу третього доповнити новим абзацом такого змісту:

«асистента вихователя інклюзивної групи — 36 годин».

У зв'язку з цим абзаці четвертий — чотирнадцятий вважати відповідно абзацями п'ятим — п'ятнадцятим;

абзац сьомий після слів «компенсуючого типу» доповнити словами «та з інклюзивними групами»;

після абзацу десятого доповнити новим абзацом такого змісту:

«керівник гуртка — 18 годин».

У зв'язку з цим абзаці одинадцятий — п'ятнадцятий вважати відповідно абзацями дванадцятим — шістнадцятим;

у статті 31:

частини другу і третю викласти в такій редакції:

«2. На посаду керівника закладу дошкільної освіти незалежно від підпорядкування, типу і форми власності призначається особа, яка є громадянином України, має вищу освіту не нижче ступеня бакалавра, стаж педагогічної роботи не менш як три роки, а також організацьорські здібності, фізичний і психічний стан якої не перешкоджає виконанню професійних обов'язків.

3. Керівника закладу дошкільної освіти призначає на посаду та звільняє з посади засновник (засновники) або уповноважений ним (ними) орган.

Інших працівників закладу дошкільної освіти призначає на посади та звільняє з посади його керівник у порядку, передбаченому установчими документами закладу, відповідно до законодавства»;

частину четверту виключити;

частину четверту статті 33 викласти в такій редакції:

«4. Дітям, які потребують корекції фізичного та/або розумового розвитку, тривалого лікування та реабілітації, гарантовано право на:

відвідування державних і комунальних закладів дошкільної освіти з гнучким режимом роботи та їх утримання у цих закладах за рахунок держави;

отримання психолого-педагогічної допомоги в інклюзивно-ресурсних центрах, що діють відповідно до положення, затвердженого Кабінетом Міністрів України»;

у статті 36:

частину першу доповнити абзацом шостим такого змісту:

«бути на громадських засадах асистентом дитини з особливими освітніми потребами або визначити особу, яка виконуватиме обов'язки асистента дитини»;

доповнити частиною третьою такого змісту:

«3. Інші права та обов'язки батьків і осіб, які їх замінюють, визначаються Законом України «Про освіту»;

у статті 37:

частину другу викласти в такій редакції:

«2. Утримання та розвиток матеріально-технічної бази закладів дошкільної освіти фінансуються за рахунок коштів засновника (засновників) цих закладів»;

доповнити частинами третьою — шостою такого змісту:

«3. Джерелами фінансування закладу дошкільної освіти незалежно від форми власності можуть бути кошти:

засновника (засновників);

державного та місцевих бюджетів;

батьків або осіб, які їх замінюють;

добровільних пожертвування та цільові внески фізичних і юридичних осіб;

інші кошти, не заборонені законодавством.

4. Джерелами фінансування закладів дошкільної освіти (відділень, груп), заснованих на умовах державно-приватного партнерства, є кошти засновників.

Обсяги співфінансування визначаються засновниками на умовах договору.

5. Державні та комунальні заклади дошкільної освіти можуть надавати платні освітні та інші послуги, перелік яких затверджує Кабінет Міністрів України. Засновники відповідних закладів освіти мають право затверджувати переліки платних освітніх та інших послуг, що не уійшли до переліку, затвердженого Кабінетом Міністрів України.

6. Порядок діловодства і бухгалтерського обліку в закладі дошкільної освіти визначається керівником закладу відповідно до законодавства. За рішенням керівника закладу дошкільної освіти бухгалтерський облік може здійснюватися самостійно закладом освіти або через централізовану бухгалтерію»;

у статті 38:

частину другу викласти в такій редакції:

«2. Вимоги до матеріально-технічної бази закладу дошкільної освіти визначаються відповідними будівельними та санітарно-гігієнічними нормами і правилами. Примірні переліки матеріально-технічного оснащення закладів дошкільної освіти, ігрового, навчально-дидактичного обладнання закладу дошкільної освіти затверджуються центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки»;

частину третю виключити;

у статті 41:

частину другу викласти в такій редакції:

«2. Невиконання закладами дошкільної освіти ліцензійних умов може бути підставою для позбавлення їх ліцензії на провадження освітньої діяльності у сфері дошкільної освіти»;

частину третю виключити;

у тексті Закону:

слова «дошкільний навчальний заклад» в усіх відмінках і числах замінити словами «заклад дошкільної освіти» у відповідному відмінку і числі;

слова «навчально-виховний процес» в усіх відмінках замінити словами «освітній процес» у відповідному відмінку;

слова «директор (завідуючий)» в усіх відмінках і числах замінити словом «директор» у відповідному відмінку і числі;

слова «діти, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, тривалого лікування та реабілітації» в усіх відмінках замінити словами «діти з особливими освітніми потребами» у відповідному відмінку;

слова «відповідна вища педагогічна освіта» в усіх відмінках замінити словами «вища педагогічна освіта за відповідною спеціальністю» у відповідному відмінку;

слова «засновник (власник)» в усіх відмінках і числах замінити словами «засновник (засновники)» у відповідному відмінку і числі;

слова «надання освітніх послуг» замінити словами «провадження освітньої діяльності»;

5) у Законі України «Про військовий обов'язок і військову службу» (Відомості Верховної Ради України, 2006 р., № 38, ст. 324 із наступними змінами):

у частині першій статті 15 цифри «18» замінити цифрами «19»;

у статті 17:

частину десяту виключити;

у частині одинадцятій слова і цифри «за станом здоров'я або сімейними обставинами, для догляду за близькими родичами, зазначеними в абзаці третьому частини одинадцятій статті 15 цього Закону» замінити словами «реалізують право на академічну мобільність, а також які поновлені у закладі вищої освіти»;

6) у Законі України «Про культуру» (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., № 24, ст. 168):

у частині другій статті 8 слова «позашкільних закладів освіти» замінити словами «закладів спеціалізованої позашкільної освіти»;

у частині третій статті 9 слова «початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів (шкіл естетичного виховання) та студій» замінити словами «мистецьких шкіл, студій»;

в абзаці четвертому частини першої статті 16 слова «початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів (шкіл естетичного виховання та студій)» замінити словами «мистецьких шкіл, студій»;

у частині четвертій статті 20 слова «позашкільних закладів естетичного виховання і дозволя і дітей та юнацтва» замінити словами «мистецьких шкіл, центрів дозволя дітей та юнацтва»;

у частині другій статті 23 слова «початкові спеціалізовані мистецькі навчальні заклади (школи естетичного виховання та студії)» замінити словами «мистецькі школи, студії»;

7) у Законі України «Про вищу освіту» (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 37—38, ст. 2004 із наступними змінами):

у частині першій статті 1:

доповнити пунктом 1¹ такого змісту:

«1¹) академічна доброчесність — сукупність етичних принципів та визначених Законом України «Про освіту», цим Законом та іншими законами України правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень»;

у пункті 17 слова «освітня (освітньо-професійна чи освітньо-наукова) програма» замінити словами «освітня (освітньо-професійна, освітньо-наукова чи освітньо-творча) програма»;

пункт 19 викласти в такій редакції:

«19) результати навчання — знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів»;

у пункті 20 слова «освітньо-професійну чи освітньо-наукову» замінити словом «освітньо»;

пункт 23 викласти в такій редакції:

«23) якість вищої освіти — відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом вищої освіти та/або договором про надання освітніх послуг»;

у статті 3:

у частині другій:

пункт 6 після слова «науково-педагогічної» доповнити словом «мистецької»;

пункт 7 після слова «науково-технічної» доповнити словом «мистецької»;

у частині третій:

пункт 1 після слова «науки» доповнити словом «мистецтва»;

пункт 7 після слова «науково-технічної» доповнити словом «мистецької»;

у статті 5:

у частині першій:

абзац перший викласти в такій редакції:

«1. Підготовка фахівців з вищою освітою здійснюється за відповідними освітніми чи навчальними програмами на таких рівнях вищої освіти»;

абзац п'ятий викласти в такій редакції:

«третьої (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень»;

в абзаці сьомому слова «п'ятому кваліфікаційному» замінити словом «шостому»;

в абзаці восьмому слова «шостому кваліфікаційному» замінити словом «сьомому»;

в абзаці дев'ятому слова «сьомому кваліфікаційному» замінити словом «восьмому»;

абзац десятий викласти в такій редакції:

«Третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень вищої освіти відповідає дев'ятому рівню Національної рамки кваліфікації»;

після абзацу десятого доповнити двома новими абзацами такого змісту:

«Освітньо-науковий рівень вищої освіти передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Освітньо-творчий рівень вищої освіти передбачає оволодіння методологією мистецької та мистецько-педагогічної діяльності, здійснення самостійного творчого мистецького проєкту, здобуття практичних навичок продукування нових ідей і розв'язання теоретичних та практичних проблем у творчій мистецькій сфері».

У зв'язку з цим абзац одинадцятий вважати абзацом тринадцятим;

в абзаці тринадцятому слова «дев'ятому кваліфікаційному» замінити словом «десятому»;

у частині другій:

в абзаці першому слова «(освітньо-професійної чи освітньо-наукової)» виключити;

пункт 4 викласти в такій редакції:

«4) доктор філософії/доктор мистецтва»;

в абзаці першому частини третьої:

цифри «90—120» замінити цифрами «120—150»;

доповнити реченням такого змісту: «Обсяг освітньо-професійної програми для здобуття ступеня молодшого бакалавра на основі ступеня молодшого спеціаліста визначається закладом освіти»;

абзац перший частини четвертої після слів «молодшого бакалавра» доповнити словами «або молодшого спеціаліста»;

частину шосту доповнити абзацами п'ятим — сьомим такого змісту:

«Доктор мистецтва — це освітньо-творчий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра. Особа має право здобувати ступінь доктора мистецтва у творчій аспірантурі. Першим етапом здобуття ступеня доктора мистецтва може бути асистентура-стажування, яка є формою підготовки мистецьких виконавських кадрів вищої кваліфікації. Порядок здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва та навчання в асистентурі-стажуванні затверджується Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади у сфері культури за погодженням з центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Ступінь доктора мистецтва присуджується спеціалізованою радою з присудження ступеня доктора мистецтва вищого навчального закладу мистецького спрямування за результатом успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньо-творчої програми та публічного захисту творчого мистецького проєкту в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Нормативний строк підготовки доктора мистецтва у творчій аспірантурі становить три роки. Обсяг освітньої складової освітньо-творчої програми підготовки доктора мистецтва становить 30—60 кредитів ЄКТС»;

частину третю статті 6 доповнити абзацом другим такого змісту:

«Атестація осіб, які здобувають ступінь доктора мистецтва, здійснюється постійно діючою або разовою спеціалізованою радою з присудження ступеня доктора мистецтва вищого навчального закладу мистецького спрямування, акредитованою Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, на підставі публічного захисту мистецьких досягнень у формі творчого мистецького проєкту. Здобувач ступеня доктора мистецтва має право на вибір спеціалізованої ради з присудження ступеня доктора мистецтва»;

у статті 7:

абзац п'ятий частини другої викласти в такій редакції:

«диплом доктора філософії/доктора мистецтва»;

частину четверту викласти в такій редакції:

«4. У дипломі доктора філософії/доктора мистецтва, доктора наук зазначається назва закладу вищої освіти (наукової установи), в якому (якій) здійснювалася підготовка, назва закладу вищої освіти (наукової установи), у спеціалізованій вченій раді (спеціалізованій раді з присудження ступеня доктора мистецтва) якого (якої) захищено науковий/мистецький досягнення, а також назва кваліфікації.

У назві кваліфікації доктора філософії зазначається назва ступеня, галузі знань та/або спеціальності. У разі якщо дисертаційне дослідження виконано в суміжних галузях знань, ступені доктора філософії і доктора наук присуджуються у провідній галузі із зазначенням міжгалузевого характеру роботи.

У назві кваліфікації доктора мистецтва зазначаються назва ступеня, спеціальності та в окремих випадках — назва спеціалізації»;

в абзаці першому частини п'ятої слова «доктора філософії» замінити словами «доктора філософії/доктора мистецтва»;

у статті 8:

частину першу викласти в такій редакції:

«1. У сфері вищої освіти Єдина державна електронна база з питань освіти включає Реєстр вищих навчальних закладів, Реєстр документів про вищу освіту, Реєстр сертифікатів зовнішнього незалежного оцінювання та Реєстр студентських (учнівських) квитків»;

після частини четвертої доповнити новою частиною такого змісту:

«5. Реєстр студентських (учнівських) квитків містить відомості про видані навчальними закладами дійсні студентські (учнівські) квитки, що підтверджують права студентів (учнів), передбачені законодавством».

У зв'язку з цим частини п'яту — восьму вважати відповідно частинами шостою — дев'ятою;

частину дев'яту викласти в такій редакції:

«9. Положення про Єдину державну електронну базу з питань освіти затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки»;

частину четверту статті 10 викласти в такій редакції:

«4. Заклад вищої освіти на підставі відповідної освітньої програми за кожною спеціальністю розробляє навчальний план, який визначає перелік та обсяг навчальних дисциплін у кредитах ЄКТС, послідовність вивчення дисциплін, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю.

На основі навчального плану у визначеному закладом вищої освіти порядку розробляються та затверджуються індивідуальні навчальні плани студентів, що мають містити, у тому числі, обрані здобувачами вищої освіти навчальні дисципліни»;

у частині першій статті 13:

пункти 9, 21 і 22 викласти в такій редакції:

«9) здійснює ліцензування освітньої діяльності у сфері вищої освіти та контроль за дотриманням вимог ліцензійних умов відповідно до законодавства»;

«21) за поданням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти затверджує положення про акредитацію освітніх програм та порядок проведення інституційної акредитації»;

«22) розробляє ліцензійні умови провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти та подає їх на затвердження Кабінету Міністрів України»;

доповнити пунктом 22¹ такого змісту:

«22¹) розробляє порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) та подає їх на затвердження Кабінету Міністрів України»;

пункт 8 частини другої статті 16 викласти в такій редакції:

«8) забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками закладів вищої освіти та здобувачами вищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату»; у статті 18: у частині першій: пункти 3 і 9 викласти в такій редакції: «3) проводить інституційну акредитацію»; «9) розробляє положення про акредитацію спеціалізованих вчених рад (спеціалізованих рад з присудження ступеня доктора мистецтва) та подає його на затвердження центральному органу виконавчої влади у сфері освіти і науки, акредитує спеціалізовані вчені ради (спеціалізовані ради з присудження ступеня доктора мистецтва) та контролює їх діяльність»; пункт 10 доповнити словами «веде їх реєстр»; статтю 19 викласти в такій редакції: «**Стаття 19.** Склад Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти 1. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти складається з двадцяти трьох осіб, які призначаються Кабінетом Міністрів України на підставі рішення Конкурсної комісії за результатами конкурсного відбору, що відбувається з дотриманням принципів гендерного балансу та галузевого представництва. 2. Склад Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти формується із забезпеченням представництва не більше однієї особи від галузі знань та включає: 1) три особи, які обираються з числа представників всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців; 2) дві особи з числа здобувачів вищої освіти першого або другого рівня; 3) не менше одного представника з числа осіб, які працюють за основним місцем роботи у: Національній академії наук України; національній галузевій академії наук (по одному представнику від кожної академії); вищому навчальному закладі державної форми власності; вищому навчальному закладі комунальної форми власності; вищому навчальному закладі приватної форми власності. Особа може бути висунута кандидатом у члени Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти суб'єктами, зазначеними у частині другій цієї статті, або шляхом самовисування. 3. Не може бути членом Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти та Конкурсної комісії особа, яка: 1) за рішенням суду визнана недієздатною або дієздатність якої обмежена; 2) має судимість за вчинення злочину, якщо така судимість не погашена або не знята в установленому законом порядку; 3) за вироком суду позбавлена права обіймати певну посаду або займатися певною діяльністю; 4) за рішенням суду визнана винною у вчиненні корупційного правопорушення — протягом року з дня набрання відповідним рішенням суду законної сили; 5) піддавався адміністративному стягненню за правопорушення, пов'язане з корупцією, — протягом року з дня набрання відповідним рішенням суду законної сили; 6) підпадає під дію частини третьої або четвертої статті 1 Закону України «Про очищення влади»; 7) відомості про яку внесені до Єдиного державного реєстру осіб, щодо яких застосовано положення Закону України «Про очищення влади». До складу Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти не можуть входити члени Конкурсної комісії, керівники і заступники керівників Національної академії наук України та національних галузевих академії наук, вищих навчальних закладів, наукових установ, засновники приватних вищих навчальних закладів, державні службовці. 4. Строк повноважень членів Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти становить три роки. Одна і та сама особа не може бути членом Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти більше двох строків. 5. Голова та заступники голови Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти обираються на першому засіданні Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти строком на три роки. Голова та заступники голови Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти призначаються на посади і звільняються з посад Кабінетом Міністрів України за поданням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти та працюють на постійній основі. 6. Організацію та проведення конкурсного відбору членів Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти здійснює Конкурсна комісія, яка утворюється Кабінетом Міністрів України якдорадчий орган. Конкурсна комісія складається з дев'яти осіб, з яких чотири міжнародні представники делегуються від об'єднань Європейського простору вищої освіти (European Higher Education Area) і по одному представнику — від центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки, спільного представницького органу всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців, Національної академії наук України, Національної академії педагогічних наук України, національного об'єднання студентів України, що є членом Європейського союзу студентів (ESU). Строк повноважень членів Конкурсної комісії становить три роки без права перезатвердження на другий строк. Членами Конкурсної комісії можуть бути особи, які мають науковий ступінь та/або вчене звання або досвід фахової роботи не менше п'яти років, крім представників студентів та міжнародних представників. Персональний склад Конкурсної комісії та Положення про Конкурсну комісію затверджуються Кабінетом Міністрів України. Члени Конкурсної комісії виконують свої функції на громадських засадах. Рішення Конкурсної комісії вважається прийнятим, якщо воно підтримано більшістю від кількісного складу з числа міжнародних представників та від кількісного складу з числа національних представників. Організаційною формою роботи Конкурсної комісії є засідання, участь у яких міжнародні представники можуть брати за допомогою засобів електронного відеозв'язку. Міжнародні представники, які беруть участь у засіданні за допомогою засобів електронного відеозв'язку, підтверджують результати власного голосування письмово. Засідання Конкурсної комісії проходять відкрито. Інформація про засідання Конкурсної комісії оприлюднюється на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки. Конкурсна комісія розробляє Положення про конкурс щодо обрання членів Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, що затверджується Кабінетом Міністрів України, та формує кваліфікаційні вимоги до кандидатів, що мають передбачати наявність наукового ступеня або досвід фахової роботи не менше п'яти років, крім представників органів студентського самоврядування. 7. Повноваження члена Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти припиняються у разі: 1) закінчення строку, на який його призначено; 2) подання ним особистої заяви про складення повноважень; 3) набрання законної сили обвинувальним вироком щодо нього; 4) припинення ним громадянства України; 5) визнання його безвісно відсутнім або оголошення померлим; 6) смерті; 7) виявлення обмежень, передбачених цією статтею; 8) у випадках, передбачених законом. 8. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти залучає до участі у своїй діяльності міжнародних експертів, представників провідних іноземних вищих навчальних закладів та/або експертів інституцій, які забезпечують якість вищої освіти в інших країнах. 9. У складі Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти утворюються Комітет з питань етики, Апеляційний комітет, а також інші комітети, що формуються з числа членів Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Комітет з питань етики розглядає питання академічного плагіату і вносить відповідні подання до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, а також виконує інші повноваження, покладені на нього Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти. Апеляційний комітет розглядає звернення, заяви і скарги щодо діяльності та рішень спеціалізованих вчених рад і вносить відповідні подання до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, а також виконує інші повноваження, покладені на нього Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти. 10. Рішення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти може бути оскаржене вищим навчальним закладом у порядку, визначеному Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, який має бути оприлюднений. За результатами розгляду скарги Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти приймає обґрунтоване рішення»; статтю 25 доповнити частиною восьмою такого змісту: «8. В Україні визнаються сертифікати про акредитацію освітніх програм, виданих іноземними акредитаційними агентствами чи агентствами забезпечення якості вищої освіти, перелік яких затверджується Кабінетом Міністрів України»; розділ V доповнити статтею 25¹ такого змісту: «**Стаття 25¹.** Інституційна акредитація закладу вищої освіти 1. Заклад вищої освіти, який бажає пройти інституційну акредитацію, подає Національному агентству із забезпечення якості вищої освіти письмову заяву та документи, що підтверджують відповідність його системи внутрішнього забезпечення якості вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти. 2. Інституційна акредитація закладу вищої освіти є добровільною і може проводитися за ініціативою керівника та колегіального органу управління закладу вищої освіти. 3. Сертифікат про інституційну акредитацію видається строком на п'ять років. 4. Результат інституційної акредитації засвідчується сертифікатом, що надає закладу вищої освіти право на самоакредитацію освітніх програм (крім тих освітніх програм, що акредитуються вперше в межах відповідної галузі знань). Заклад вищої освіти, який здійснив самоакредитацію освітньої програми, подає Національному агентству із забезпечення якості вищої освіти письмову заяву, на підставі якої отримує сертифікат про акредитацію освітньої програми. 5. Порядок проведення інституційної акредитації затверджує центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки за поданням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти»;

частину першу статті 27 викласти в такій редакції: «1. Заклад вищої освіти як суб'єкт господарювання може діяти в одному із таких статусів: бюджетна установа; неприбутковий заклад вищої освіти; прибутковий заклад вищої освіти. У приватному закладі вищої освіти його структура, склад, порядок роботи і повноваження органів управління, робочих і дорадчих органів, органів громадського та студентського самоврядування, наукових товариств, процедури обрання чи призначення керівників закладу та його підрозділів можуть визначатися статутом закладу без дотримання вимог цього Закону»; пункт 3 частини першої статті 28 викласти в такій редакції: «3) коледж — заклад вищої освіти або структурний підрозділ університету, академії чи інституту, що провадить освітню діяльність, пов'язану із здобуттям ступеня бакалавра та/або молодшого бакалавра, проводить прикладні наукові дослідження та/або творчу мистецьку діяльність. Коледж також має право відповідно до ліцензії (ліцензій) забезпечувати здобуття профільної середньої, професійної (професійно-технічної) та/або фахової передвищої освіти. Статус коледжу отримує заклад освіти (структурний підрозділ закладу освіти), в якому ліцензований обсяг підготовки здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра та/або молодшого бакалавра становить не менше 30 відсотків загального ліцензованого обсягу»; у частині другій статті 32: пункт 6 після слів «доктора філософії» доповнити словами «/доктора мистецтва»; пункт 7 після слова «освітніх» доповнити словом «мистецьких»; пункт 9 після слова «освітньої» доповнити словом «мистецької»; пункт 12 доповнити словами «(ступеня доктора мистецтва акредитованими спеціалізованими радами з присудження ступеня доктора мистецтва)»; пункт 13 викласти в такій редакції: «13) утворювати заклади загальної середньої освіти за погодженням з органами місцевого самоврядування»; доповнити пунктом 13¹ такого змісту: «13¹) виступати засновником чи співзасновником закладів професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти, коледжів»; у статті 33: частину першу доповнити реченням такого змісту: «Структура закладу вищої освіти, що не є бюджетною установою, може визначатися статутом закладу без дотримання вимог цієї статті»; у частині третій слова «вищого навчального закладу» замінити словами «закладів вищої освіти (крім коледжів, які не здійснюють підготовку бакалаврів)»; у частині восьмій: в абзаці першому слова «медичного та фармацевтичного профілів» замінити словами «у сфері охорони здоров'я», а слова «медичної освіти» — словами «освіти у сфері охорони здоров'я»; в абзацах другому та третьому слова «медичної освіти» замінити словами «освіти у сфері охорони здоров'я»; у статті 36: у частині другій: у пункті 7 слово «деканів» виключити; доповнити пунктом 14¹ такого змісту: «14¹) приймає остаточні рішення про визнання документів про вищу освіту, виданих закладами вищої духовної освіти, статуту (положення) яких зареєстровано у встановленому законодавством порядку, під час зарахування вступників на навчання»; в абзаці першому частини третьої слова «клінічних ординаторів» виключити; у статті 37: частини першу і третю викласти в такій редакції: «1. Наглядова рада закладу вищої освіти створюється за рішенням засновника (засновників) для здійснення нагляду за управлінням майном закладу вищої освіти, дотриманням мети його створення». «3. Члени наглядової ради мають право: брати участь у роботі вищого колегіального органу громадського самоврядування закладу вищої освіти з правом дорадчого голосу; брати участь у визначенні стратегії розвитку закладу вищої освіти та контролювати її виконання; сприяти залученню додаткових джерел фінансування; аналізувати та оцінювати діяльність закладу вищої освіти та його керівника; контролювати виконання кошторису та/або бюджету закладу вищої освіти і вносити відповідні рекомендації та пропозиції, що є обов'язковими для розгляду керівником закладу вищої освіти; вносити засновнику закладу вищої освіти подання про заохочення або відкликання керівника закладу вищої освіти з підстав, визначених законом; здійснювати інші права, визначені установчими документами закладу вищої освіти»; частину четверту після слів «громадського самоврядування» доповнити словами «та/або засновнику (засновникам)»; частину п'яту після слів «не можуть входити» доповнити словами «здобувачі вищої освіти та»; абзац перший частини першої статті 42 після слів «науковий ступінь» доповнити словами «(для вищих навчальних закладів мистецького спрямування — вчене звання та науковий ступінь або ступінь доктора мистецтва)»; частину першу статті 43 викласти в такій редакції: «1. Керівник факультету (навчально-наукового інституту) обирається вченою радою факультету (навчально-наукового інституту) закладу вищої освіти більшістю голосів від її складу з урахуванням пропозицій трудового колективу факультету (навчально-наукового інституту). Інші питання щодо порядку обрання керівника факультету (навчально-наукового інституту) визначаються статутом закладу вищої освіти. Керівник закладу вищої освіти призначає керівника факультету (навчально-наукового інституту) строком на п'ять років та укладає з ним відповідний контракт. Керівник закладу вищої освіти має право обґрунтовано відмовити у призначенні на посаду та укладенні контракту. Вчена рада факультету (навчально-наукового інституту) закладу вищої освіти має право двома третинами голосів від свого складу підтвердити попереднє рішення, після чого керівник закладу вищої освіти зобов'язаний протягом 10 робочих днів призначити відповідну особу на посаду та укласти з нею відповідний контракт. Керівник факультету (навчально-наукового інституту) здійснює свої повноваження на постійній основі»; друге речення частини десятої статті 44 викласти в такій редакції: «Особа може вступити до закладу вищої освіти для здобуття ступеня магістра на основі ступеня бакалавра чи магістра, здобутих за іншою спеціальністю, за умови успішного проходження додаткових вступних випробувань з урахуванням середнього бала документа про вищу освіту бакалавра чи магістра»; у статті 45: абзац перший частини другої викласти в такій редакції: «2. Зовнішнє незалежне оцінювання здійснюється на основі програм зовнішнього незалежного оцінювання, затверджених центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки. Зміст програм зовнішнього незалежного оцінювання має бути доступним для ознайомлення особами, які проходять таке оцінювання, на початку здобуття ними освіти відповідного рівня»; частину сьому викласти в такій редакції: «7. Фінансування заходів з проведення зовнішнього незалежного оцінювання здійснюється за рахунок коштів державного бюджету в установленому законодавством порядку та за рахунок інших джерел, не заборонених законодавством»; пункт 4 частини першої статті 46 після слова «невиконання» доповнити словом «індивідуального»; статтю 58 доповнити пунктом 3¹ такого змісту: «3¹) дотримуватися в освітньому процесі та науковій (творчій) діяльності академічної доброчесності та забезпечувати її дотримання здобувачами вищої освіти»; у частині другій статті 59 цифри «20» замінити цифрами «25»; частину першу статті 60 доповнити абзацом другим такого змісту: «Післядипломна освіта включає здобуття другої (наступної) вищої освіти — здобуття ступеня бакалавра (магістра) за іншою спеціальністю на основі здобутої вищої освіти не нижче ступеня бакалавра та практичного досвіду»; у статті 61: у частині другій: пункт 3 доповнити словами «/доктора мистецтва»; доповнити пунктом 6 такого змісту: «6) асистент-стажист — особа, яка має вищу освіту ступеня магістра, навчається в асистентурі-стажуванні закладу вищої освіти за мистецькими спеціальностями з метою вдосконалення творчої майстерності»; у частині третій: пункт 2 виключити; пункт 4 після слова «кафедрах» доповнити словами «або базях резидентури»; пункт 5 виключити; у частині першій статті 62: пункт 8 після слова «гуртожитком» доповнити словами «та цілодобовим доступом до нього»; у пункті 15 слово «робочим» виключити; у пункті 19 слова «клінічний ординатори» виключити; пункт 3 частини першої статті 63 викласти в такій редакції: «3) виконувати вимоги освітньої (наукової) програми (індивідуального навчального плану (за наявності), дотримуючись академічної доброчесності, та досягати визначених для відповідного рівня вищої освіти результатів навчання»; назву розділу XI викласти в такій редакції:

«Розділ XI НАУКОВА, НАУКОВО-ТЕХНІЧНА, МИСТЕЦЬКА ТА ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ»; у статті 65: назву після слова «науково-технічної» доповнити словом «мистецької»; частину першу доповнити абзацом другим такого змісту: «Мистецька діяльність є невід'ємною складовою освітньої діяльності закладів вищої освіти культурологічного та/або мистецького спрямування і провадиться з метою поглиблення професійних компетентностей, інноваційної діяльності в мистецтві, що сприяє створенню нового культурно-мистецького продукту»; частину другу після слова «науково-технічної» доповнити словом «мистецької», а після слова «науково-технічну» — словом «мистецьку»; частину шосту статті 69 викласти в такій редакції: «6. Заклади вищої освіти та наукові установи здійснюють заходи із запобігання академічному плагіату — оприлюдненню (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворенню опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства»; у розділі XV «Прикінцеві та перехідні положення»: у пункті 2: друге речення підпункту 3 викласти в такій редакції: «Останній прийом на здобуття вищої освіти за освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста проводиться у 2019 році»; підпункти 5 і 6 викласти в такій редакції: «5) заклади вищої освіти, що здійснюють підготовку фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста, мають право продовжити освітню діяльність з підготовки фахівців освітньо-професійного ступеня молодшого бакалавра, за умови отримання відповідної ліцензії. При цьому вимоги ліцензійних умов щодо наявності науково-педагогічних працівників і відповідного стажу науково-педагогічної роботи можуть застосовуватися до зазначених закладів вищої освіти з моменту отримання ними відповідно до підпункту 12¹ цього пункту права на включення до свого штатного розпису посад науково-педагогічних працівників. Для потреб ліцензування стаж педагогічної роботи у закладах вищої освіти працівників, які мають науковий ступінь та/або вчене звання, зараховується як стаж науково-педагогічної роботи. Акредитація освітніх програм для підготовки фахівців освітньо-професійного ступеня молодшого бакалавра здійснюється на загальних засадах згідно з цим Законом; 6) вищі навчальні заклади, які в системі вищої освіти здійснюють підготовку фахівців виключно освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста і до 2020 року не отримали ліцензії на підготовку освітньо-професійного ступеня молодшого бакалавра та/або ступеня бакалавра, можуть продовжити підготовку молодших спеціалістів у системі фахової передвищої освіти»; доповнити підпунктами 6¹ та 6² такого змісту: «6¹) вищі навчальні заклади І—ІІ рівнів акредитації, протягом двох років з моменту отримання ліцензії на підготовку молодшого бакалавра мають привести тип і статут вищого навчального закладу у відповідність із цим Законом; 6²) абзац другий пункту 3 частини першої статті 28 цього Закону набирає чинності з 1 січня 2020 року. При цьому вимога щодо ліцензованого обсягу підготовки здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра та/або молодшого бакалавра діє: з 1 січня 2020 року в розмірі 10 відсотків; з 1 січня 2021 року в розмірі 20 відсотків; з 1 січня 2022 року в розмірі 30 відсотків»; підпункт 7 викласти в такій редакції: «7) підготовка кандидатів та докторів наук, що здійснюється вищими навчальними закладами та науковими установами і започаткована до 1 вересня 2016 року, продовжується в межах передбаченого строку підготовки відповідно до законодавства, чинного на момент набрання чинності цим Законом. За результатами захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук та наукового ступеня доктора наук у спеціалізованих вчених радах, утворених центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки, здобувачам наукових ступенів присуджується науковий ступінь кандидата або доктора наук відповідно до законодавства, чинного до набрання чинності цим Законом, та видається диплом кандидата або доктора наук центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки до 31 грудня 2020 року. Цей строк може бути подовжено на час академічної або соціальної відпустки, військової служби або тривалої хвороби»; доповнити підпунктом 12¹ такого змісту: «12¹) коледжі (у тому числі коледжі як структурні підрозділи університетів, академій, інститутів), які отримали ліцензію на підготовку фахівців ступеня молодшого бакалавра або ступеня бакалавра, включають до свого штатного розпису відповідні посади науково-педагогічних працівників. На науково-педагогічних працівників таких коледжів та осіб, які здобувають у них вищу освіту ступеня молодшого бакалавра чи бакалавра, поширюються умови оплати праці, пенсійного забезпечення, норми педагогічного навантаження, норми stipendіального забезпечення на рівні вищих навчальних закладів ІІІ—IV рівнів акредитації. Педагогічні працівники цих коледжів, які відповідають вимогам цього Закону до науково-педагогічних працівників та забезпечують підготовку фахівців ступеня молодшого бакалавра або бакалавра, отримують статус науково-педагогічних працівників і переводяться на відповідні науково-педагогічні посади з початку реалізації відповідної освітньої програми або з 1 вересня 2017 року, якщо освітня програма підготовки фахівців ступеня бакалавра вже реалізується»; у підпункті 16: слова «набрання чинності цим Законом» замінити словами «створення у коледжі науково-педагогічних посад», а слова «вченого звання» — словами «вченого (почесного) звання»; слова та цифри «частини першої статті 43» замінити словами та цифрами «частин другої та шостої статті 35, частини першої статті 42»; доповнити підпунктом 20 такого змісту: «20) до затвердження в установленому цим Законом порядку положення про акредитацію освітніх програм таку акредитацію здійснює центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки в порядку, передбаченому для акредитації напрямів і спеціальностей»; в абзаці шостому підпункту 6 пункту 5 слова «на день набрання чинності цим Законом» замінити словами і цифрами «до 1 вересня 2018 року»; у тексті Закону слова «вищий навчальний заклад» і «вищий духовний навчальний заклад» в усіх відмінках і числах замінити відповідно словами «заклад вищої освіти» і «заклад вищої духовної освіти»; у відповідному відмінку і числі; 8) пункт 6 частини першої статті 7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» (Відомості Верховної Ради України, 2015 р., № 23, ст. 158) викласти в такій редакції: «6) освітня діяльність, яка ліцензується з урахуванням особливостей, визначених спеціальними законами у сфері освіти»; 9) у Законі України «Про наукову і науково-технічну діяльність» (Відомості Верховної Ради України, 2016 р., № 3, ст. 25): абзац другий частини другої статті 26 після слова «відповідних» доповнити словами «державного та/або»; у статті 59: частину першу після слова «конкурентоспроможності» доповнити словами «закладів спеціалізованої освіти наукового профілю (наукових ліцеїв, наукових ліцеїв-інтернатів)»; абзац другий частини третьої доповнити словами «а також заклади спеціалізованої освіти наукового профілю (наукові ліцеї, наукові ліцеї-інтернати)». 5. Рекомендувати засновникам закладів освіти протягом п'яти років привести установчі документи закладів освіти у відповідність із цим Законом. 6. Кабінету Міністрів України: 1) забезпечити до 2023 року поетапну реалізацію положення частини другої статті 61 цього Закону, передбачивши при цьому щорічне збільшення посадового складу педагогічного працівника найнижчої кваліфікаційної категорії до чотирьох прожиткових мінімумів для працездатних осіб пропорційно розміру збільшення доходів Державного бюджету України порівняно з попереднім роком, і затвердити відповідні схеми посадових окладів (ставок заробітної плати); 2) протягом одного року з дня набрання чинності цим Законом: підготувати та подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законів України у відповідність із цим Законом; підготувати та подати на розгляд Верховної Ради України проект закону про фахову передвищу освіту; підготувати та подати на розгляд Верховної Ради України проекти законів про внесення змін до Податкового та Митного кодексів України з метою звільнення закладів освіти та наукових установ від оподаткування, сплати мита і митного збору за навчальне, наукове та виробниче обладнання та приладдя, що переміщуються через митний кордон України для освітніх і наукових цілей; забезпечити розроблення методики нормативного фінансування закладів освіти; утворити Національне агентство кваліфікацій; привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом, забезпечити приведення нормативно-правових актів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади у відповідність із цим Законом; забезпечити прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом; 3) протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом: із залученням спільного представницького органу сторони роботодавців на національному рівні і спільного представницького органу сторони професійних спілок на національному рівні, професійних асоціацій національного рівня підготувати та подати на розгляд Верховної Ради України проект закону про національну систему кваліфікації; утворити на основі Державної інспекції навчальних закладів України Державну службу якості освіти та її територіальні органи.

Президент України П.ПОРОШЕНКО

м. Київ
5 вересня 2017 року
№ 2145-VIII

НКРЕКП ПОВІДОМЛЯЄ

НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ (НКРЕКП)

27.07.2017 ПОСТАНОВА Київ № 976

Про затвердження Процедури встановлення тарифу на послугу з централізованого диспетчерського управління об'єднаною енергетичною системою України

Відповідно до законів України «Про електроенергетику», «Про природні монополії», «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» та «Про ринок електричної енергії» Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, **ПОСТАНОВЛЯЄ:**

1. Затвердити Процедуру встановлення тарифу на послугу з централізованого диспетчерського управління об'єднаною енергетичною системою України, що додається.
2. Ця постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її опублікування в офіційному друкованому виданні — газеті «Урядовий кур'єр».

Голова НКРЕКП Д. Вовк

ЗАТВЕРДЖЕНО

Постанова Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг 27.07.2017 № 976

ПРОЦЕДУРА

встановлення тарифу на послугу з централізованого диспетчерського управління об'єднаною енергетичною системою України

1. Загальні положення

1.1. Ця Процедура встановлює порядок встановлення Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі — НКРЕКП), тарифу на послугу з централізованого диспетчерського управління об'єднаною енергетичною системою України.

1.2. У цій Процедурі терміни вживаються в таких значеннях:
базовий період — період тривалістю календарний рік, який передуює прогнозованому періоду;

встановлення тарифу — затвердження НКРЕКП рівня тарифу на послугу з централізованого диспетчерського управління об'єднаною енергетичною системою України, розрахованого відповідно до Порядку визначення необхідного доходу та тарифу на послугу з централізованого диспетчерського управління об'єднаною енергетичною системою України;

допоміжна послуга — послуга, яку суб'єкт господарювання придбаває в постачальників допоміжних послуг для забезпечення сталої та надійної роботи об'єднаної енергетичної системи України та відповідної якості електричної енергії;
заявник — суб'єкт господарювання, який виконує функцію з централізованого диспетчерського управління об'єднаною енергетичною системою України відповідно до Закону України «Про електроенергетику» та який подає заяву про встановлення або перегляд тарифу на послугу з централізованого диспетчерського управління об'єднаною енергетичною системою України;

нецільове або необгрунтоване використання коштів, передбачених затвердженням тарифом — використання коштів на цілі або у розмірах, не передбачених встановленою структурою тарифу та/або схваленою інвестиційною програмою;
структура тарифу — структура обгрунтованих витрат заявника (операційних витрат та витрат з прибутку) на здійснення ліцензованої діяльності, що групуються за економічними елементами і на основі яких розраховується та встановлюється тариф;

перегляд тарифу — зміна раніше встановленого тарифу на послугу з централізованого диспетчерського управління об'єднаною енергетичною системою України, у тому числі його структури, за заявою суб'єкта господарювання або ініціативою НКРЕКП;

прогнозовий період — період тривалістю календарний рік, на який заявник здійснює розрахунок тарифу.

1.3. Заявник зобов'язаний обгрунтувати відповідність структури його витрат структурі тарифу.

1.4. Суб'єкт господарювання, що здійснює діяльність з централізованого диспетчерського управління об'єднаною енергетичною системою України, зобов'язаний використовувати кошти, отримані внаслідок здійснення ліцензованої діяльності, виключно на витрати, передбачені встановленою структурою тарифу.

1.5. Закупівля будь-яких товарів, виконання робіт та послуг, передбачених структурою тарифу, здійснюється на конкурсних засадах згідно з діючими нормативними актами.

2. Вимоги до оформлення заяв

2.1. Для встановлення тарифу на послугу з централізованого диспетчерського управління об'єднаною енергетичною системою України заявник подає до НКРЕКП заяву за встановленою формою (додаток 1) і такі документи у друкованій та електронній формах в одному примірнику:

- 1) пояснювальну записку щодо необхідності встановлення тарифу, що включає обгрунтування прогнозованих витрат компанії за їх складовими;
- 2) розрахунок тарифу на прогнозовний період, що включає розрахунок витрат заявника на послугу з централізованого диспетчерського управління об'єднаною енергетичною системою України та розрахунок прибутку від здійснення ліцензованої діяльності (додаток 2);
- 3) фінансову звітність за базовий та останній звітний періоди;
- 4) розрахунок витрат на оплату праці за базовий та прогнозовний період;
- 5) розрахунок амортизаційних відрахувань на прогнозовний період, здійснений відповідно до Податкового кодексу України;
- 6) інші обгрунтовуючі матеріали.

2.2. Для перегляду тарифу на послугу з централізованого диспетчерського управління об'єднаною енергетичною системою України заявник подає до НКРЕКП заяву за встановленою формою (додаток 1) і такі документи у друкованій та електронній формах в одному примірнику:

- 1) пояснювальну записку щодо необхідності перегляду тарифу, що включає обгрунтування прогнозованих витрат компанії за їх складовими;
 - 2) розрахунок тарифу на прогнозовний період, що включає розрахунок витрат заявника на послугу з централізованого диспетчерського управління об'єднаною енергетичною системою України та розрахунок прибутку від здійснення ліцензованої діяльності (додаток 2);
 - 3) фінансову звітність за базовий та останній звітний періоди;
 - 4) інші обгрунтовуючі матеріали.
- 2.3. Вартісні показники в розрахунках надаються в тис. грн з округленням до цілого числа, обсяг передачі електричної енергії магістральними та міждержавними електричними мережами — у тис. МВт-год з округленням до цілого числа, тарифи — у грн/МВт-год з округленням до двох знаків після коми.

3. Умови перегляду тарифу за зверненням заявника

3.1. Суб'єкт господарювання, що здійснює діяльність з централізованого диспетчерського управління об'єднаною енергетичною системою України, має право звернутися до НКРЕКП із заявою про перегляд рівня тарифу на послугу з централізованого диспетчерського управління об'єднаною енергетичною системою України.

3.2. Перегляд тарифів на послугу з централізованого диспетчерського управління об'єднаною енергетичною системою України здійснюється в разі наявності таких умов:

- 1) необхідності оновлення (реконструкції) основних фондів стратегічно важливих об'єктів, які забезпечують вирішення загальносистемних завдань централізованого диспетчерського управління, погодженої з центральним органом виконавчої влади, що здійснює управління в електроенергетиці;
- 2) зміни витрат на здійснення діяльності з централізованого диспетчерського управління об'єднаною енергетичною системою України, що склалася з причин, незалежних від діяльності заявника, якщо це призводить до зміни тарифів більше ніж на 5% від затвердженого рівня на базовий період;
- 3) збитковості діяльності суб'єкта господарювання за базовий період, що склалася з причин, незалежних від діяльності суб'єкта.

4. Умови встановлення (перегляду) тарифу за ініціативою НКРЕКП

4.1. НКРЕКП може ініціювати встановлення (перегляд) тарифу суб'єкта господарювання, що здійснює діяльність з централізованого диспетчерського управління об'єднаною енергетичною системою України, як засіб державного регулювання в електроенергетиці в разі:

- 1) закінчення періоду, на який розраховувався тариф та його структура (або закінчення терміну врахування окремих витрат у структурі тарифу);
 - 2) встановлення факту нецільового або необгрунтованого використання коштів, передбачених затвердженням тарифом на послугу з централізованого диспетчерського управління об'єднаною енергетичною системою України;
 - 3) надання суб'єктом господарювання, що здійснює діяльність з централізованого диспетчерського управління об'єднаною енергетичною системою України, до НКРЕКП недостовірної інформації щодо здійснення діяльності;
 - 4) зміни витрат на здійснення ліцензованої діяльності з централізованого диспетчерського управління об'єднаною енергетичною системою України, що склалася з причин, незалежних від заявника, якщо це призводить до зміни тарифу більше ніж на 5% від затвердженого рівня;
 - 5) в інших випадках, передбачених нормативно-правовими актами НКРЕКП.
- 4.2. При невиконанні суб'єктом господарювання інвестиційної програми НКРЕКП може зменшити діючий тариф, вилучивши зі структури тарифу невикористані кошти, які були передбачені на реалізацію інвестиційної програми, або врахувати ці кошти як джерело фінансування інвестиційної програми на прогнозовний період.

5. Порядок та строки розгляду заяви

5.1. Для встановлення тарифу на послугу з централізованого диспетчерського управління об'єднаною енергетичною системою України заява та додані до неї документи згідно з положеннями, передбаченими главою 2 цієї Процедури, подаються для реєстрації до НКРЕКП не пізніше ніж за 60 календарних днів до початку прогнозного періоду.

5.2. Для перегляду тарифу на послугу з централізованого диспетчерського управління об'єднаною енергетичною системою України заява та додані до неї документи згідно

з положеннями, передбаченими главою 2 цієї Процедури, подаються для реєстрації до НКРЕКП не частіше одного разу на квартал.

5.3. Якщо заява та додані до неї документи не відповідають вимогам глави 2 цієї Процедури, заява залишається без розгляду, про що НКРЕКП письмово повідомляє заявника протягом 20 робочих днів з дати реєстрації заяви.

5.4. У разі відповідності заяви та доданих до неї документів вимогам глави 2 цієї Процедури НКРЕКП розглядає їх не більше 60 календарних днів з дня надходження до НКРЕКП.

5.5. НКРЕКП може запросити у заявника письмові обгрунтування наданих матеріалів та/або іншу додаткову інформацію, необхідну для розгляду заяви. Заявник надає всі необхідні матеріали протягом трьох робочих днів з дня отримання письмового запиту НКРЕКП.

Директор Департаменту із регулювання відносин у сфері енергетики К. Сушко

Додаток 1

до Процедури встановлення тарифу на послугу з централізованого диспетчерського управління об'єднаною енергетичною системою України
Голови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг

ЗАЯВА

про встановлення (перегляд) тарифу на послугу з централізованого диспетчерського управління об'єднаною енергетичною системою України

(назва заявника)

Прошу розглянути заяву та додані до неї матеріали щодо встановлення тарифу на послугу з централізованого диспетчерського управління об'єднаною енергетичною системою України.

Підтверджую, що додані до заяви документи містять достовірну інформацію.
До заяви додаються:

(перелік документів згідно з вимогами Процедури)

Керівник суб'єкта господарювання (підпис) (П. І. Б.)
або особа, що його заміщує

«__» 20__ р. (у разі наявності) М. П.

Додаток 2

до Процедури встановлення тарифу на послугу з централізованого диспетчерського управління об'єднаною енергетичною системою України

Розрахунок тарифу на послугу з централізованого диспетчерського управління об'єднаною енергетичною системою України

на 20__ рік

(назва заявника)

№ з/п	Одиниця виміру	Базовий період (передбачено тарифом)	Базовий період (факт)	Прогнозовий період
1	Операційні витрати	тис. грн		
1.1	Матеріальні витрати	тис. грн		
1.1.1	Послуги виробничого характеру	тис. грн		
1.1.2	Сировина та допоміжні матеріали	тис. грн		
1.1.3	Витрати на купівлю палива	тис. грн		
1.1.4	Витрати на ремонт	тис. грн		
1.1.5	Витрати на купівлю енергії	тис. грн		
1.2	Витрати на оплату праці	тис. грн		
1.3	Відрахування на соціальні заходи	тис. грн		
1.4	Амортизація	тис. грн		
1.5	Інші витрати	тис. грн		
1.5.1	На дослідження та розробки	тис. грн		
1.5.2	Інші	тис. грн		
2	Фінансові витрати	тис. грн		
3	Витрати з прибутку	тис. грн		
3.1	Капітальні інвестиції	тис. грн		
3.2	На повернення залучених кредитних коштів	тис. грн		
3.3	Інші витрати з прибутку	тис. грн		
3.4	Відрахування частини чистого прибутку	тис. грн		
3.5	Податок на прибуток	тис. грн		
4	Усього витрат (реалізація), у тому числі:	тис. грн		
4.1	I квартал	тис. грн		
4.2	II квартал	тис. грн		
4.3	III квартал	тис. грн		
4.4	IV квартал	тис. грн		
5	Обсяг передачі електричної енергії магістральними та міждержавними електричними мережами, у тому числі:	тис. МВт-год		
5.1	I квартал	тис. МВт-год		
5.2	II квартал	тис. МВт-год		
5.3	III квартал	тис. МВт-год		
5.4	IV квартал	тис. МВт-год		
6	Тариф, у тому числі:	грн/МВт-год		
6.1	I квартал	грн/МВт-год		
6.2	II квартал	грн/МВт-год		
6.3	III квартал	грн/МВт-год		
6.4	IV квартал	грн/МВт-год		

Керівник суб'єкта господарювання (підпис) (П. І. Б.)
(або особа, що його заміщує)

«__» 20__ р. (у разі наявності) М. П.

НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ (НКРЕКП)

27.07.2017 ПОСТАНОВА Київ № 977

Про затвердження Порядку визначення необхідного доходу та тарифу на послугу з централізованого диспетчерського управління об'єднаною енергетичною системою України

Відповідно до законів України «Про електроенергетику», «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» та «Про ринок електричної енергії» Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, **ПОСТАНОВЛЯЄ:**

1. Затвердити Порядок визначення необхідного доходу та тарифу на послугу з централізованого диспетчерського управління об'єднаною енергетичною системою України, що додається.

2. Ця постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її опублікування в офіційному друкованому виданні — газеті «Урядовий кур'єр».

Голова НКРЕКП Д. Вовк

ЗАТВЕРДЖЕНО

Постанова Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг 27.07.2017 № 977

Порядок визначення необхідного доходу та тарифу на послугу з централізованого диспетчерського управління об'єднаною енергетичною системою України

1. Загальні положення

1.1. Дія цього Порядку поширюється на суб'єкта господарювання, який виконує функцію з централізованого диспетчерського управління об'єднаною енергетичною системою України.

1.2. Цей Порядок визначає основні положення формування тарифу на послугу з централізованого диспетчерського управління об'єднаною енергетичною системою України і враховує принципи відшкодування всіх економічно обгрунтованих витрат на здійснення діяльності з централізованого диспетчерського управління об'єднаною енергетичною системою України, стимулювання суб'єкта господарювання до оптимізації витрат та отримання обгрунтованого рівня прибутку.

1.3. У цьому Порядку терміни вживаються в таких значеннях:
амортизація — систематичний розподіл вартості основних засобів, інших необоротних та нематеріальних активів, які використовуються при здійсненні діяльності з централізованого диспетчерського управління об'єднаною енергетичною системою України, що амортизується протягом строку їх корисного використання (експлуатації). Розраховується відповідно до Податкового кодексу України;

заявник — суб'єкт господарювання, який виконує функцію з централізованого диспетчерського управління об'єднаною енергетичною системою України відповідно до Закону України «Про електроенергетику» та подає заяву щодо встановлення або перегляду тарифу на послугу з централізованого диспетчерського управління об'єднаною енергетичною системою України;

інвестиційна програма — план використання коштів для підвищення рівня надійності та економічності роботи основних фондів, який містить комплекс зобов'язань суб'єкта господарювання на період її виконання щодо розвитку суб'єкта господарювання, джерела її фінансування, графік виконання та пояснювальну записку;

період регулювання — період, що дорівнює календарному року, на який НКРЕКП встановлює тариф;

прогнозований необхідний дохід — сума доходу, який повинен отримувати суб'єкт господарювання при провадженні діяльності з централізованого диспетчерського управління об'єднаною енергетичною системою України в період регулювання відповідно до структури тарифу, встановленої НКРЕКП на період регулювання;

розрахунковий прибуток — розрахункова сума прибутку заявника від провадження діяльності з централізованого диспетчерського управління об'єднаною енергетичною системою України, включена до складу прогнозованого доходу відповідно до структури тарифу, встановленої НКРЕКП на період регулювання;

структура тарифу — перелік обгрунтованих витрат на провадження діяльності з централізованого диспетчерського управління об'єднаною енергетичною системою України, що групуються за економічними елементами, та складових розрахункового прибутку, на основі яких розраховується та встановлюється тариф;

тариф на послугу з централізованого диспетчерського управління об'єднаною енергетичною системою України (далі — тариф) — розмір плати в розрахунок на одиницю обсягу передачі електричної енергії магістральними та міждержавними електричними мережами визначеної якості, що забезпечує відшкодування заявнику обгрунтованих витрат на здійснення діяльності, а також отримання прибутку.

Інші терміни вживаються у значеннях, наведених у Законі України «Про електроенергетику». Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затвердженому наказом Міністерства фінансів України від 31 грудня 1999 року № 318 (далі — П(С) БО 16 «Витрати»).

1.4. Вартісні показники в розрахунках надаються у тис. грн з округленням до цілого числа, обсяг передачі електричної енергії магістральними та міждержавними електричними мережами — у тис. МВт-год з округленням до цілого числа, тарифи — у грн/МВт-год з округленням до двох знаків після коми.

2. Порядок формування тарифу

2.1. Розрахунок тарифу здійснюється відповідно до структури тарифу, встановленої НКРЕКП. В основу формування тарифу на відповідний період регулювання покладено розрахунок прогнозованого доходу, який включає обгрунтовані витрати заявника та розрахунковий прибуток, і розмір якого є достатнім для забезпечення діяльності з централізованого диспетчерського управління об'єднаною енергетичною системою України, та виконання інвестиційних програм у період регулювання.

2.2. Витрати, які можуть бути віднесені до витрат діяльності з централізованого диспетчерського управління об'єднаною енергетичною системою України, визначаються та відображаються згідно з Законом України «Про природні монополії», П(С)БО 16 «Витрати», Галузовими методичними рекомендаціями з формування собівартості виробництва, передачі та постачання електричної і теплової енергії, розробленими АТ «ЛьвівОРРЕС» та затвердженими наказом Міністерства палива та енергетики України від 20 вересня 2001 року № 447. Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 року № 291 (далі — План рахунків), рішеннями суб'єкта господарювання щодо принципів і методів планування, ведення обліку витрат та калькулювання виробничої собівартості з урахуванням особливостей, установлених цим Порядком.

3. Прогнозований необхідний дохід заявника

3.1. Прогнозований необхідний дохід заявника на провадження діяльності з централізованого диспетчерського управління об'єднаною енергетичною системою України в період регулювання повинен забезпечувати покриття в межах провадження діяльності всіх економічно обгрунтованих витрат, які входять до складу виробничої собівартості, адміністративних витрат, інших операційних витрат, фінансових витрат, розрахункового прибутку, і розраховується за формулою

$$ПД = OB + FB + PЧП + СБР, \quad (1)$$

де ПД — прогнозований необхідний дохід від провадження діяльності з централізованого диспетчерського управління об'єднаною енергетичною системою України в період регулювання, тис. грн;

OB — операційні витрати на провадження діяльності з централізованого диспетчерського управління об'єднаною енергетичною системою України в період регулювання, тис. грн;

FB — фінансові витрати при провадженні діяльності з централізованого диспетчерського управління об'єднаною енергетичною системою України в період регулювання, тис. грн;

РЧП — розрахунковий прибуток від провадження діяльності з централізованого диспетчерського управління об'єднаною енергетичною системою України в період регулювання, тис. грн;

СБР — складова, що враховує доходи/витрати від функціонування балансууючого ринку, тис. грн.

З метою недопущення перехресного субсидювання при розрахунку прогнозованого доходу заявника не враховуються витрати та доходи заявника за іншими, крім діяльності з централізованого диспетчерського управління об'єднаною енергетичною системою України, видами діяльності.

3.2. Витрати суб'єкта господарювання на провадження діяльності з централізованого диспетчерського управління об'єднаною енергетичною системою України визначаються, виходячи з фактичних витрат заявника в попередньому періоді регулювання та його обгрунтованих пропозицій.

4. Операційні витрати

Визначення операційних витрат:

- 1) операційні витрати складаються з витрат на надання послуги з централізованого диспетчерського управління, які визначаються за наступними економічними елементами та їх окремими складовими, і розраховуються за формулою

$$OB = MB + OP + BC + A + IB, \quad (2)$$

де MB — матеріальні витрати на провадження діяльності з централізованого диспетчерського управління об'єднаною енергетичною системою України в період регулювання, тис. грн;

OP — витрати на оплату праці в період регулювання, тис. грн;

BC — відрахування на соціальні заходи в період регулювання, тис. грн;

A — амортизація в період регулювання, тис. грн;

IB — інші операційні витрати в період регулювання, тис. грн.

$$MB = CD + PB + DP + PC + P + EC + BO, \quad (3)$$

де CD — витрати сировини і допоміжних матеріалів у період регулювання, тис. грн;

PB — витрати на охорону праці та техніку безпеки в період регулювання, тис. грн;

DP — витрати на придбання допоміжних послуг, тис. грн;

PC — витрати палива (пального) зі сторони в період регулювання, тис. грн;

P — витрати на ремонт в період регулювання, тис. грн;

EC — витрати на купівлю енергії в період регулювання, тис. грн;

BO — витрати на охорону праці та техніку безпеки в період регулювання, тис. грн;

<

ДОКУМЕНТИ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА
від 6 вересня 2017 р. № 717
Київ

Про реалізацію пілотного проекту
щодо організації електронних торгів
(аукціонів) з використанням електронної
торгової системи ProZorro.Продажі

Кабінет Міністрів України **ПОСТАНОВЛЯЄ:**

1. Погодитися з пропозицією Міністерства економічного розвитку і торгівлі стосовно реалізації пілотного проекту щодо організації електронних торгів (аукціонів) з використанням електронної торгової системи ProZorro.Продажі (далі — пілотний проект).

2. Затвердити Порядок реалізації пілотного проекту щодо організації електронних торгів (аукціонів) з використанням електронної торгової системи ProZorro.Продажі, що додається.

3. Установити, що:

1) для цілей пілотного проекту до замовників належать: казенні підприємства, державні комерційні підприємства (їх об'єднання), державні установи та організації, а також господарські організації, у статутному капіталі яких органи державної влади, органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування, державні компанії володіють часткою (акціями, паями) в розмірі 50 відсотків і більше або володіють більшістю голосів у вищому органі суб'єкта господарювання чи правом призначати більше половини складу виконавчого органу або наглядової ради суб'єкта господарювання;

2) замовники самостійно приймають рішення щодо участі в пілотному проекті;

3) з метою продажу майна замовники, що прийняли рішення про участь у пілотному проекті, використовують електронну торгову систему ProZorro.Продажі на безоплатній основі;

4) у разі продажу об'єктів державної власності (матеріальних активів, які відповідно до законодавства визнаються основними фондами (засобами), шляхом проведення електронного аукціону з використанням електронної торгової системи ProZorro.Продажі положення пунктів 13 і 15 розділу «Загальні вимоги щодо процедури відчуження майна», розділів «Підготовка до проведення аукціону», «Умови участі покупців в аукціоні», «Проведення аукціону» та пункту 45, абзацу четвертого пункту 47 розділу «Розрахунки за придбане майно» Порядку відчуження об'єктів державної власності, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 6 червня 2007 р. № 803 (Офіційний вісник України, 2007 р., № 43, ст. 1714), на період дії пілотного проекту не застосовуються;

5) супроводження та координація пілотного проекту здійснюється Міністерством економічного розвитку і торгівлі.

4. Взяти до відома, що на період дії пілотного проекту адміністратором електронної торгової системи ProZorro.Продажі є громадська організація «Трансперенсі Інтернешнл Україна», яка володіє зазначеною системою та зобов'язується передати її державі України після завершення реалізації пілотного проекту.

5. Рекомендувати органам державної влади, органам місцевого самоврядування, комунальним підприємствам та організаціям, не визначеним підпунктом 1 пункту 3 цієї постанови, які мають намір долучитися до пілотного проекту, використовувати електронну торгову систему ProZorro.Продажі для здійснення продажу майна на умовах, визначених Порядком, затвердженим цією постановою.

6. Міністерству економічного розвитку і торгівлі: подати до 1 серпня 2018 р. Кабінетові Міністрів України звіт про результати реалізації пілотного проекту;

оприлюднити інформацію про реалізацію пілотного проекту на власному офіційному веб-сайті.

Прем'єр-міністр України В. ГРОЙСМАН
ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 6 вересня 2017 р. № 717

ПОРЯДОК
реалізації пілотного проекту щодо організації електронних
торгів (аукціонів) з використанням електронної торгової
системи ProZorro.Продажі

Загальна частина

1. Цей Порядок визначає загальні умови реалізації пілотного проекту щодо організації електронних торгів (аукціонів) з використанням електронної торгової системи ProZorro. Продажі під час продажу об'єктів державної власності (матеріальних активів, які відповідно до законодавства визнаються основними фондами (засобами), а також іншого майна (активів) замовників (далі — майно).

2. Терміни, що вживаються у цьому Порядку, мають таке значення: адміністратор — юридична особа, що володіє центральною базою даних електронної торгової системи ProZorro.Продажі та забезпечує її функціонування; електронна торгова система ProZorro.Продажі (далі — електронна торгова система) — інформаційно-телекомунікаційна система, що забезпечує можливість створення, роз-

міщення, оприлюднення та обмін інформацією і документами в електронному вигляді, необхідними для проведення публічних торгів. Електронна торгова система повинна бути загальнодоступною та гарантувати недискримінацію, рівні права під час реєстрації всім заінтересованим особам та рівний доступ до інформації всім користувачам, обмін і збереження інформації та документів повинні здійснюватися з гарантуванням непорушності даних про учасників і їх пропозицій під час проведення електронних торгів (аукціонів) та їх конфіденційності до моменту розкриття цінових пропозицій учасників;

електронні торги (аукціони) — спосіб відчуження майна шляхом проведення електронних торгів (аукціонів) в електронній торговій системі через електронні майданчики організаторів електронних торгів (аукціонів);

електронний майданчик — апаратно-програмний комплекс, який функціонує в Інтернеті, підключений до електронної торгової системи та забезпечує організатору електронних торгів (аукціонів), замовнику та учасникам можливість користуватися сервісами такої системи з автоматичним обміном інформацією щодо процесу проведення публічних електронних торгів (аукціонів);

оголошення щодо продажу майна — відомості та інформація, що містять дані про майно та умови його продажу, що публікується в електронній торговій системі та на веб-сайтах організаторів електронних торгів (аукціонів);

організатор електронних торгів (аукціонів) — юридична особа, зареєстрована в установленому законодавством порядку на території України, що має право на використання електронного майданчика, який підключено до електронної торгової системи (оператор електронного майданчика).

3. Пілотний проект реалізується за такими принципами: добросовісна конкуренція серед учасників; відкритість та прозорість під час проведення електронних торгів (аукціонів); недискримінація учасників; об'єктивна та неупереджена оцінка пропозицій учасників; запобігання корупційним діям і зловживанням.

4. Порядок функціонування електронної торгової системи для підготовки та проведення електронних торгів (аукціонів) визначається адміністратором.

5. Прийняття рішення про відчуження майна здійснюється відповідно до Порядку відчуження об'єктів державної власності, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 6 червня 2007 р. № 803 (Офіційний вісник України, 2007 р., № 43, ст. 1714), або в іншому порядку, встановленому законодавством.

Підготовка до електронних торгів (аукціону)

6. Замовник самостійно та безоплатно через авторизовані електронні майданчики оприлюднює в електронній торговій системі оголошення щодо продажу майна не пізніше ніж за сім днів до дати аукціону.

7. У оголошенні щодо продажу майна замовником визначаються умови його продажу, що повинні містити:

1) інформацію про власника майна та/або його балансоутримувача, який здійснює продаж майна;

2) порядок оформлення участі в електронних торгах (аукціонах), строк проведення електронних торгів (аукціонів);

3) кінцевий строк прийняття заяв про участь в електронних торгах (аукціонах);

4) відомості про майно, його склад, характеристики, опис за родовими чи індивідуальними ознаками;

5) місцезнаходження майна, його фотографічні зображення (за наявності);

6) початкову ціну реалізації майна;

7) істотні умови договору купівлі-продажу майна або проект відповідного договору купівлі-продажу майна;

8) крок електронних торгів (аукціонів), що визначається в діапазоні від 1 до 10 відсотків початкової ціни реалізації майна;

9) розмір гарантійного внеску, що визначається в діапазоні від 2 до 10 відсотків початкової ціни реалізації майна.

Умови продажу майна шляхом проведення електронних торгів (аукціонів) з використанням електронної торгової системи можуть містити інші додаткові відомості.

8. Доступ до інформації, оприлюдненої в електронній торговій системі, є безоплатним та вільним.

9. Після оприлюднення оголошення щодо продажу майна потенційні покупці, які мають наміри взяти участь в електронних торгах (аукціонах), сплачують гарантійний внесок на рахунок оператора електронного майданчика та подають заяву про участь в електронних торгах (аукціонах) через електронну торгову систему. Заява про участь в електронних торгах (аукціонах) подається в електронному вигляді шляхом заповнення електронних форм з окремими полями, де зазначається інформація про цінову пропозицію, про учасника та завантажуються необхідні документи, що визначені замовником в оголошенні щодо продажу майна.

10. За подання заяви про участь в електронних торгах (аукціонах) оператором електронного майданчика з учасника справляється плата у такому розмірі:

1) початкова ціна продажу становить не більш як 20 тис. гривень — один неоподатковуваний мінімум доходів громадян;

2) початкова ціна продажу становить не більш як 50 тис. гривень — сім неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

3) початкова ціна продажу становить не більш як 200 тис. гривень — двадцять неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

4) початкова ціна продажу становить не більш як 1 млн. гривень — тридцять неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

5) початкова ціна продажу становить більш як 1 млн. гривень — сто неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Розмір плати оператору електронного майданчика, встановлений у цьому пункті, визначений з урахуванням податку на додану вартість.

11. До участі в електронних торгах (аукціонах) допускаються учасники, що подали через електронний майданчик заяву про участь в електронних торгах (аукціонах), здійснили плату у розмірі, визначеному пунктом 10 цього Порядку, та гарантійний внесок у розмірі, зазначеному в умовах продажу майна.

12. Якщо в момент закінчення кінцевого строку прийняття заяв про участь в електронних торгах (аукціонах) подано менш як дві заяви, електронні торги (аукціони) вважаються такими, що не відбулися.

Електронні торги (аукціони)

13. Оператор електронного майданчика повинен забезпечувати на безоплатній основі рівний доступ усім користувачам до інформації про проведення електронних торгів (аукціонів), включаючи надання можливості спостерігати за перебігом аукціону в інтерактивному режимі реального часу.

14. Електронні торги (аукціони) проходять в електронній торговій системі та полягають в повторювальному процесі підвищення ціні, що проводиться у три раунди в інтерактивному режимі реального часу. Для проведення електронних торгів (аукціонів) ціни всіх пропозицій учасників розташовуються у порядку від найнижчої до найвищої без зазначення найменувань учасників. Якщо учасники подали пропозиції з однаковим значенням ціни, першим в електронному аукціоні підвищення ціни буде здійснювати учасник, який подав свою пропозицію пізніше, ніж інші учасники з аналогічним значенням цінової пропозиції. Стартовою ціною аукціону визначається найнижча заповнювана серед учасників цінова пропозиція у відповідному раунді. Перед початком кожного наступного раунду аукціону визначається нова стартова ціна раунду за результатами попереднього раунду аукціону.

У кожному раунді учасники протягом трьох хвилин, кожен в порядку від менших до більших, а у разі збігу цінових пропозицій — від пізніших до більш ранніх, мають право зробити крок аукціону.

Відсутність цінової пропозиції протягом трьох хвилин від учасника вважається такою, що здійснена у поточному раунді за попередню цінову пропозицію цього учасника. Відсутність цінової пропозиції учасника в першому раунді за умови подання ним закритої цінової пропозиції, яка перевищує початкову ціну не менш як на один крок аукціону, вважається поданою ним ціною пропозицією.

Учасник може протягом одного раунду електронних торгів (аукціонів) один раз підвищити ціну своєї пропозиції не менш як на один крок від своєї попередньої ціни.

15. Протягом кожного раунду електронних торгів (аукціонів) всім учасникам забезпечується рівний доступ до перебігу аукціону, зокрема до інформації про місця розташування їх цін в електронній торговій системі від найнижчої до найвищої у кожному раунді проведення аукціону та інформації про кількість учасників у даному раунді аукціону без зазначення їх найменувань.

16. Якщо за результатами електронних торгів (аукціонів) жоден учасник не зробив крок аукціону, електронні торги (аукціони) вважаються такими, що не відбулися, крім випадку, визначеного абзацом третім пункту 14 цього Порядку.

Результати аукціону

17. Протокол про результати електронних торгів (аукціонів) формується та оприлюднюється в електронній торговій системі автоматично в день завершення електронних торгів (аукціонів).

18. Переможцем електронних торгів (аукціонів) вважається учасник, що подав найвищу цінову пропозицію за виставлене на продаж майно, а у разі відмови ним від підписання протоколу про результати електронних торгів (аукціонів) або договору за результатами проведення електронних торгів (аукціонів) — учасник з наступною за величиною ціною пропозицією, а у разі коли учасники подали пропозиції з однаковим значенням ціни, — учасник, який подав свою пропозицію раніше, ніж інші учасники з аналогічним значенням цінової пропозиції, за умови, якщо такими учасниками був зроблений щонайменше один крок аукціону або подано закриту цінову пропозицію, яка перевищує початкову ціну не менш як на один крок аукціону.

19. Після завершення електронних торгів (аукціонів) копія протоколу про результати електронних торгів (аукціонів), підписаного переможцем та організатором електронних торгів (аукціонів), надсилається замовнику, який здійснює продаж майна, для підписання та публікації підписаного протоколу про результати електронних торгів (аукціонів) в електронній торговій системі.

20. Договір за результатами проведення електронних торгів (аукціонів) укладається між замовником та переможцем електронних торгів (аукціонів) у формі, передбаченій законодавством, та опубліковується замовником в електронній торговій системі протягом 20 робочих днів з дати формування протоколу про результати електронних торгів (аукціонів).

21. Переможцю електронних торгів (аукціонів) сплачує оператору електронних торгів винагороду у розмірі, що становить 1 відсоток ціни продажу майна. Розмір винагороди оператора електронного майданчика, встановлений у цьому пункті, визначений з урахуванням податку на додану вартість.

22. Замовник має право відмінити електронні торги (аукціони) на будь-якому етапі до дати проведення аукціону.

23. У разі відміни електронних торгів (аукціонів) або визнання їх такими, що не відбулися, відповідно до пунктів 12 і 16 цього Порядку оператором електронного майданчика повертається учасникам плата за подання заяви про участь в аукціоні та гарантійний внесок.

24. Якщо на електронних торгах (аукціонах) майно не було реалізоване або електронні торги (аукціони) визнані такими, що не відбулися, нереалізоване майно виставляється на повторні електронні торги (аукціони) за рішенням замовника.

ОГОЛОШЕННЯ ♦ ОГОЛОШЕННЯ ♦ ОГОЛОШЕННЯ ♦ ОГОЛОШЕННЯ ♦ ОГОЛОШЕННЯ ♦ ОГОЛОШЕННЯ ♦ ОГОЛОШЕННЯ

ЗАЯВА ПРО НАМІРИ

1. Інвестор (замовник) ТОВ «АКЦЕНТ_ПЛЮС»
Поштова і електронна адреса 43010, м. Луцьк, вул. Кременецька, 38
2. Місце розташування майданчиків (трас) будівництва (варіанти) м. Київ, вул. Крайна, 1
3. Характеристика діяльності (об'єкта) об'єкт з підвищеною екологічною безпекою
Технічні і технологічні дані АЗГП
4. Соціально-економічна необхідність планованої діяльності обслуговування (заправка) транспорту м. Києва та транзитного транспорту

5. Потреба в ресурсах при будівництві і експлуатації:
земельних існуюча АЗС
енергетичних (паливо, електроенергія, тепло) електроенергія 4,3 кВт
водних додатково не потрібні
трудових 2 чол. (можливо)
6. Можливі впливи планованої діяльності (при будівництві й експлуатації) на навколишнє середовище:
клімат і мікроклімат не впливає
повітряне незначний залишковий вплив
водне не впливає
грунтне впливає
рослинний і тваринний світ, заповідні об'єкти не впливає
навколишнє соціальне середовище (населення) позитивний (нові робочі місця, підвищення якості обслуговування)
навколишнє техногенне середовище не впливає

7. Відходи виробництва і можливість їх повторного використання, утилізації, знешкодження або безпечного захоронення забезпечено основним проектом АЗС
8. Обсяг виконання ОВНС у повному обсязі згідно ДБН-А.2.2-1-2003
12. Участь громадськості публікація у ЗМІ, громадські слухання (за адресою замовника).

ПрАТ «Укрграфіт» 09.10.2017 р. проводить тендер на закупівлю (постачання) коксу нафтового з наступними показниками:

- вміст сірки, не більше 1,5%;
- зольність, не більше 0,6%;
- леткі, не більше 11,0%;
- вміст вологи, не більше 3,0%;
- масова частка коксу з розміром шматка більше 8 мм, не менше 45,0%.

Кількість до 8000 т. Термін постачання — жовтень—листопад 2017 р. Оплата за фактом постачання, інші умови постачання згідно з угодою.

Пропозиції направляти до 09.10.2017 р.:

- на електронну пошту: tender@ukrgrafit.com.ua;
- факс +38 061 289 29 29;
- поштою «Україна, 69600, м. Запоріжжя, вул. Північ-не шосе, 20, ПрАТ «Укрграфіт», комісія із закупівель.

В провадженні Бердянського міськрайонного суду знаходиться цивільна справа № 310/5376/17 за позовом Заступника прокурора Запорізької області в інтересах держави в особі органу, уповноваженого державою здійснювати відповідні функції у спірних правовідносинах, в особі Фонду державного майна України до Роман Тетяни Миколаївни про витребування нерухомого майна із чужого незаконного володіння вартістю 1 950 334.

Розгляд справи призначено на 19.10.2017 р. о 10 годині 00 хвилин у приміщенні Бердянського міськрайонного суду за адресою: Запорізька область, м. Бердянськ, вул. Консульська, 64, каб. 501, **суддя Крамаренко А. І.**, тел. (06153)3-63-75.

Суд викликає Роман Тетяну Миколаївну як відповідачку.

Явка відповідачки до суду обов'язкова. В разі неявки відповідачки справа буде розглянута за наявними матеріалами.

Товарна біржа «Українська енергетична біржа» проводить біржовий аукціон № 75CF-UEB з продажу скрапленого газу для внутрішнього ринку
Аукціон відбудеться 11 жовтня 2017 року о 13:30 год. за адресою: м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 55.

АУКЦІОННИЙ БЮЛЕТЕНЬ
Продавець ПАТ «Укргазвидобування»: скраплений газ (ДСТУ 4047-2001, ДСТУ 42578-87) загальним обсягом 9 025,000 т, ресурс жовтня—листопада 2017 р. Виробництво Тимофіївської УПВВ філії ГПУ «Полтавагазвидобування»; Позиція № 1: 34 лоти, обсяг 1 лота — 40 т, заг.обсяг — 1360 т, транспортування автотранспортом. Стартова ціна за 1 тону — 18742,83 грн. в т.ч. ПДВ. **Газ вуглеводневий скраплений для автомобільного транспорту марки ПБА (відповідає вимогам ДСТУ 25758-87) виробництва філії Управління з переробки газу та газового конденсату (ЦПСК Базилівщина);** Позиція № 2: 69 лотів, обсяг 1 лота — 40 т, заг.обсяг — 2760 т, транспортування залізницею/автотранспортом. Стартова ціна за 1 тону — 18719,57 грн. в т.ч. ПДВ. **Газ вуглеводневий скраплений паливний для комунально-побутового споживання марки СІБТ (відповідає вимогам ДСТУ 4047-2001) виробництва філії Управління з переробки газу та газового конденсату (Ялпунівське ВПГ);** Позиція № 3: 108 лотів, обсяг 1 лота — 40 т, заг.обсяг — 4320 т, транспортування залізницею/автотранспортом. Стартова ціна за 1 тону — 18795,91 грн. в т.ч. ПДВ. **Газ скраплений БТ (відповідає вимогам ДСТУ 4047-2001) виробництва філії Управління з переробки газу та газового конденсату (ШВПГКН);** Позиція № 4: 5 лотів, обсяг 1 лота — 40 т, заг.обсяг — 200 т, транспортування автотранспортом. Стартова ціна за 1 тону — 18563,43 грн. в т.ч. ПДВ. **Газ вуглеводневий скраплений паливний для комунально-побутового споживання марки СІБТ (відповідає вимогам ДСТУ 4047-2001) виробництва Юліївського ЦВНГК ГПУ «Шебелинкагазвидобування»;** Позиція № 5: 11 лотів, обсяг 1 лота — 35 т, заг. обсяг — 385 т, транспортування залізницею/автотранспортом. Стартова ціна за 1 тону — 18731,16 грн. в т.ч. ПДВ. Термін відвантаження — 12.10.2017—05.11.2017 р. За результатами аукціону переможці і продавець укладають двосторонні договори купівлі-продажу. Постачання скрапленого газу здійснюється у вересні 2017 року на умовах EXW франко-завод. Покупець самостійно забезпечує та оплачує послуги по наливу та транспортуванню скрапленого газу. Покупці для участі в аукціоні сплачують гарантійний внесок в розмірі 5 % вартості заявленого обсягу закупівлі на один з рахунків біржі, подають на біржу: 1) заяву на участь в аукціоні; 2) завірену банком копію платіжного доручення, що підтверджує сплату гарантійного внеску; 3) документ, що посвідчує уповноважену особу покупця та його повноваження. Прийом документів проводиться за адресою: м. Київ, вул. Хрещатик, 44 А, оф. 8 та закінчується 10.10.2017 року о 18.00 год. Рахунки біржі: 1) № 26006500211904 в ПАТ «Креді Агріколь Банк», МФО 300614, код ЄДРПОУ 37027819; 2) № 26001010105760 в ПАТ «Вернум Банк», код ЄДРПОУ 37027819. Для участі в аукціоні покупці повинні укласти з біржею договори про надання послуг та надати відповідні документи, згідно Регламенту організації та проведення біржових аукціонів з продажу скрапленого газу на внутрішнього ринку. Додаткову інформацію можна отримати за місцезнаходженням ТБ «Українська енергетична біржа»: м. Київ, вул. Хрещатик, 44А, оф. 8, тел. +38 (044) 234-79-90, 591-11-77. e-mail: auction@ueex.com.ua, та на сайті www.ueex.com.ua. Режим роботи біржі: з 09.00 до 18.00 год., крім святкових та вихідних днів.

В провадженні Бердянського міськрайонного суду Запорізької області знаходиться обвинувальні акти у кримінальному провадженні за обвинуваченням Борисова А. О. у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 3 ст. 258, ч. 2 ст. 146, ч. 2 ст. 127, ч. 2 ст. 122 КК України, Біркова І. О. у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 258 КК України, Новікова О. І. у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 258 КК України, Кіма С. Ф. у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 258 КК України.

Як обвинувачені викликаються: Борисов Андрій Олександрович, Бірков Іван Олегович, Новіков Олексій Іванович, Кім Станіслав Федорович у підготовке судово засідання, яке призначено на 10 год. 00 хв. з листопада 2017 року та відбудеться в приміщенні Бердянського міськрайонного суду за адресою: Запорізька область, м. Бердянськ, вул. Консульська, 64.

Суддя Богомолова Л. В.

Державне агентство резерву України оголошує аукціон з реалізації палива ТС-1 для реактивних двигунів*, метизів, інструменту різного, труб катаних та обсадних, прокату та копілів алюмінієвих, паперу, сплавів та сумішей твердих, плівки ПВХ, рукавиць гумових, пиломатеріалів, щіток малярних, протигазів.

Аукціон відбудеться 26 жовтня 2017 р. о 15:00 год.

Контактні телефони осіб, відповідальних за проведення аукціону: Горошко І. Я. (235-17-42), Шкляр Л. П. (234-32-28).

Детальна інформація про умови проведення аукціону розміщена на офіційному веб-сайті Держрезерву України — www.gosrezerv.gov.ua.

* - паливо ТС-1 для реактивних двигунів не відповідає вимогам ГСТУ 320.00149943.011-99; відлукс матеріальних цінностей буде здійснено після закладення до державного резерву аналогічної кількості.

ОГОЛОШЕННЯ

Оголошення щодо продажу активів (майна) ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ІМЕКСБАНК»	
Номер лота	Короткий опис активів (майна) в лоті
Q80842b19796	Нежитлові офісні приміщення першого поверху загальною площею 393,4 кв.м., які знаходяться за адресою: Запорізька обл., м. Запоріжжя, Дніпропетровське шосе, буд. 30 та інші основні засоби у кількості 236 шт.
Дата проведення відкритих торгів (аукціону)/електронного аукціону	
Перші відкриті торги (аукціон) – 11.10.2017 Другі відкриті торги (аукціон) – 26.10.2017 Треті відкриті торги (аукціон) – 09.11.2017 Четверті відкриті торги (аукціон) – 23.11.2017	
Номер лота	Короткий опис активів (майна) в лоті
Q82642b19737	Право вимоги за кредитними договорами про відкриття кредитної лінії: №33/13 від 27.03.2013, №16/13 від 27.02.2013, №91/13 від 25.11.2013, №49/13 від 27.05.2013, №68/13 від 23.08.2013, №77/12 від 17.09.2012, №88/13 від 21.11.2013, №15/13 від 27.02.2013, №94/13 від 18.12.2013
Q82742b19738	Право вимоги за кредитними договорами про відкриття кредитної лінії: №97/13 від 19.12.2013, №11/14 від 20.03.2014
Q82842b19739	Право вимоги за кредитним договором про відкриття кредитної лінії: №99/13 від 20.12.2013
Q82942b19740	Право вимоги за кредитними договорами про відкриття кредитної лінії: №93/13 від 18.12.2013, №87/13 від 19.11.2013, №2/14 від 27.01.2014
Q83042b19741	Право вимоги за кредитним договором про відкриття кредитної лінії: №82/13 від 22.10.2013
Q83142b19742	Право вимоги за кредитним договором про відкриття кредитної лінії: №38/13 від 22.04.2013
Q83242b19743	Право вимоги за кредитним договором про відкриття кредитної лінії: №80/12 від 24.09.2012
Дата проведення відкритих торгів (аукціону)/електронного аукціону	
Перші відкриті торги (аукціон) – 11.10.2017 Другі відкриті торги (аукціон) – 26.10.2017 Треті відкриті торги (аукціон) – 09.11.2017 Четверті відкриті торги (аукціон) – 23.11.2017 П'яті відкриті торги (аукціон) – 07.12.2017 Шості відкриті торги (аукціон) – 21.12.2017 Сьомі відкриті торги (аукціон) – 05.01.2018 Восьмі відкриті торги (аукціон) – 22.01.2018 www.prozorro.sale	
Електронна адреса для доступу до відкритих торгів (аукціону)/електронного аукціону Час проведення відкритих торгів (аукціону)/електронного аукціону	
Детальна інформація щодо лота	
Точний час початку проведення відкритих торгів (аукціону)/електронного аукціону по кожному лоту вказується на веб-сайті www.prozorro.sale http://www.fq.gov.ua/assets-selling	

Жовтневий районний суд міста Запоріжжя викликає Ісаченка Дениса Геннадійовича, 05.08.1985 року народження, у судові засідання в кримінальному провадженні № 1-кп/331/394/2017 за обвинуваченням Ісаченка Дениса Геннадійовича у скоєнні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 258-3 КК України, яке відбудеться 23.10.2017 року о 09 годині 30 хвилин у приміщенні суду за адресою: місто Запоріжжя, вулиця Олександрівська, 6, зал № 3.

Суддя Пивоварова Ю. О.

З метою залучення громадськості до обговорення питань щодо прийняття рішень, які можуть впливати на стан довкілля, **Державна інспекція ядерного регулювання України** з 2 жовтня по 1 листопада 2017 року проводить публічне громадське обговорення можливості продовження експлуатації ядерної установки – енергоблоку №3 Запорізької АЕС.

В рамках обговорення Держатомрегулювання за участю ДП НАЕК «Енергоатом» 24 жовтня 2017 року о 13:00 проводить громадські слухання за адресою: Запорізька обл., м. Энергодар, вул. Центральна, 6, Культурно-діловий центр Запорізької АЕС. Телефони для довідок: (06139) 6-21-81, (044) 277-12-02.

Апеляційний суд Запорізької області викликає Філіна Ігоря Віталійовича на 09.10.2017 року о 10 год. 15 хв. як обвинуваченого у кримінальному провадженні за ч. 1 ст. 258-3, ч. 1 ст. 263 КК України.

Судове засідання відбудеться в приміщенні суду за адресою: м. Запоріжжя, пр. Соборний, 162.

Суддя М. С. Тютюнник

Уманський міськрайонний суд Черкаської області викликає в судові засідання відповідачку Пустову Лідію Олександрівну, відповідача Абакелія В'ячеслава Важиловича, жителів: м. Умань, вул. Кооперативна, 48, по справі № 705/2442/17 за позовом Радченка Богдана Леонідовича до Пустової Лідії Олександрівни, Абакелія В'ячеслава Важиловича про визнання особи такою, що втратила право користування жилим приміщенням та зняття з реєстрації місця проживання.

Судове засідання відбудеться 15 листопада 2017 року о 14 год. 00 хв. у приміщенні Уманського міськрайонного суду за адресою: м. Умань, вул. Садова, 5.

У разі неявки відповідачів справа буде розглянута без вашої участі.

Суддя К. Г. Ребрина

Старобільський районний суд Луганської області викликає відповідачів по цивільній справі за провадженням: 2/431/910/17: Луначова Олега Миколайовича, який зареєстрований та мешкає за адресою: вул. Кальницького, буд. 5, кв. 54, м. Антрацит Луганської області, у судові засідання по цивільній справі за позовом ПАТ «Державний ощадний банк України» в особі філії — Луганського обласного управління АТ «Ощадбанк» до Луначова Олега Миколайовича, Луначової Лариси Хамбілівни про стягнення заборгованості за кредитним договором.

Судове засідання відбудеться 17 жовтня 2017 року об 11 годині 30 хвилин у приміщенні суду за адресою: Луганська область, м. Старобільськ, вул. Миру, 38-а, судової зала №4.

У разі неявки на вказане судове засідання, суд розглядатиме справу без вашої участі на підставі ст. 169 ЦПК України.

Суддя В. О. Озеров

Жовтневий районний суд міста Запоріжжя викликає Литвиненка Віталія Миколайовича, 28.12.1983 року народження, у підготовче судові засідання в кримінальному провадженні № 1-кп/331/333/2017 за обвинуваченням Литвиненка Віталія Миколайовича у скоєнні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 258-3 КК України, яке відбудеться 23.10.2017 року о 09 годині 00 хвилин у приміщенні суду за адресою: місто Запоріжжя, вулиця Олександрівська, 6, зал № 1.

Суддя Стратій Є. В.

Жовтневий районний суд міста Запоріжжя викликає Очеретяка Ігоря Валерійовича, 09.08.1970 року народження, та Федотова Михайла Вікторовича, 21.06.1969 року народження, в судові засідання у кримінальному провадженні № 1-кп/331/13/2017 за обвинуваченням Очеретяка Ігоря Валерійовича, Федотова Михайла Вікторовича у скоєнні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 5 ст. 191, ч. 3 ст. 28 ч. 2 ст. 366 КК України, яке відбудеться 27.10.2017 року о 10 годині 00 хвилин у приміщенні суду за адресою: м. Запоріжжя, вулиця Олександрівська, 6, зал № 1.

Суддя Стратій Є. В.

Жовтневий районний суд міста Запоріжжя викликає Земляного Владислава Олеговича, 21.01.1994 року народження, у підготовче судові засідання в кримінальному провадженні № 1-кп/331/332/2017 за обвинуваченням Земляного Владислава Олеговича у скоєнні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 258-3 КК України, яке відбудеться 23.10.2017 року о 13 годині 15 хвилин у приміщенні суду за адресою: місто Запоріжжя, вулиця Олександрівська, 6, зал № 2.

Суддя Антоненко М. В.

Вознесенський міськрайонний суд Миколаївської області викликає в судові засідання на 09 год. 00 хв. 13 жовтня 2017 року як відповідачів: Гасанова Олександра Гасановича (останнє відоме місце проживання: вул. Андреева, 88, смт Олександрівка Вознесенського району Миколаївської області), Тікан Ольгу Іванівну (останнє відоме місце проживання: вул. Миру, 2, кв. 66, м. Южноукраїнськ Миколаївської області), Гасанова Віталія Вікторовича (останнє відоме місце проживання: вул. Миру, 2, кв. 66, м. Южноукраїнськ Миколаївської області) у справі за позовом Рубан В. О. до Тікан Г. І., Тікан О. І., Гасанова О. Г., Гасанова В. В., Гасанова О. Г. про визнання договору купівлі-продажу нерухомого майна дійсним.

Засідання відбудеться в приміщенні Вознесенського міськрайонного суду за адресою: м. Вознесенськ Миколаївської області, вул. Кібрика, 11, каб. № 14.

В разі неявки відповідачів у судове засідання, справа буде розглянута без їхньої участі на підставі наявних в ній матеріалів.

Суддя О. В. Вуїв

Сватівський районний суд Луганської області, розташований за адресою: Луганська область, м. Сватове, пл. 50-річчя Перемоги, 34, викликає відповідача Альтман Зінаїду Григорівну, третю особу, яка не заявляє самостійних вимог — Фермерське господарство «Квіточка» у судові засідання на 1 листопада 2017 року о 16.30 годині по цивільній справі №426/12646/17 за позовом ПАТ «Державний ощадний банк України» в особі філії — Луганського обласного управління АТ «Ощадбанк» до Альтман З. Г. про звернення стягнення на майно в рахунок погашення заборгованості за договором кредитної лінії № 4 від 30.06.2011 року, до зали судових засідань Сватівського районного суду Луганської області.

У разі неявки на вказане судове засідання, суд розглядатиме справу без вашої участі на підставі ст. 169 ЦПК України.

Суддя В. О. Половинка

Подільський районний суд м. Києва викликає обвинувачену Філатову Євгенію Володимирівну, 15.11.1955 року народження (останнє відоме місце проживання: АР Крим, м. Сімферополь, вул. Павленка, 2) у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 111 КК України у підготовче судові засідання, яке відбудеться 11 жовтня 2017 року о 08 год. 30 хв.

Явка до суду обов'язкова. При собі необхідно мати паспорт або документ, який посвідчує особу.

Слухання кримінального провадження відбудеться в приміщенні Подільського районного суду м. Києва за адресою: 04071, м. Київ, вул. Хорива, 21, зал № 5, каб. 28, **під головуванням судді Павленко О. О.**

У разі неявки обвинуваченої до суду, оголошення вважається належним повідомленням, а кримінальне провадження буде здійснюватись за відсутності обвинуваченої в порядку спеціального судового провадження.

Подільський районний суд м. Києва викликає обвинувачену Притуленку Олену Володимирівну, 05.03.1962 року народження (останнє відоме місце проживання: АР Крим, м. Сімферополь, вул. Павленка, 2) у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 111 КК України у підготовче судові засідання, яке відбудеться 11 жовтня 2017 року о 09 год. 00 хв.

Явка до суду обов'язкова. При собі необхідно мати паспорт або документ, який посвідчує особу.

Слухання кримінального провадження відбудеться в приміщенні Подільського районного суду м. Києва за адресою: 04071, м. Київ, вул. Хорива, 21, зал № 5, каб. 28, **під головуванням судді Павленко О. О.**

У разі неявки обвинуваченої до суду, оголошення вважається належним повідомленням, а кримінальне провадження буде здійснюватись за відсутності обвинуваченої в порядку спеціального судового провадження.

Оболонський районний суд м. Києва викликає як відповідача Тихонова Сергія Сергійовича по цивільній справі № 2/756/2675/17 за позовом Тихонової Тетяни Миколаївни до Тихонова Сергія Сергійовича про розірвання шлюбу, розгляд якої призначено на 09.11.2017 р. о 09.05 год.

Адреса суду: м. Київ, вул. Тимошенка, 2-Є, каб. №18, суддя Васалатій К.А. У разі неявки, справу буде розглянуто у відсутності відповідача.

Суддя К. А. Васалатій

Личаківський районний суд м. Львова викликає Василева Романа Григоровича, як відповідача по цивільній справі за позовом Гульоватого Степана Романовича до Василеєва Романа Григоровича про стягнення курсової різниці та інфляційних втрат, справа призначена в судові засідання на 24 жовтня 2017 р. о 14 год. 00 хв. у приміщенні Личаківського районного суду м. Львова за адресою: 79007, м. Львів, вул. Б. Лепкого, 16. У разі неявки відповідача в судові засідання справу буде розглянуто за наявними в ній матеріалами. Про поважність причин відсутності у судовому засіданні повідомити Личаківський районний суд м. Львова.

У разі неявки на вказане судове засідання, суд розглядатиме справу без вашої участі на підставі ст. 169 ЦПК України.

Суддя Шеремета Г. І.

Орджонікідзевський районний суд м. Запоріжжя викликає в судові засідання (провадження № 335/8559/15-к, 1-кп/335/23/2017) обвинуваченого Сербу Володимира Івановича, 08.01.1960 р.н., останнє відоме місце реєстрації: м. Запоріжжя, вул. Розваги, 27, кв. 19, по кримінальному провадженню № 4201408000000272 за обвинуваченням Сєрби В. І. у вчиненні злочинів, передбачених ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 294, ч. 3 ст. 27, ч. 2 ст. 365 КК України, яке відбудеться 12 жовтня 2017 року об 11.00 годині за адресою: м. Запоріжжя, вул. Перемоги, 51.

З моменту опублікування повістки про виклик у засобах масової інформації загальнодержавної сфери розповсюдження, обвинувачений вважається належним чином ознайомленим з її змістом.

Суддя Шалагінова А. В.

Сватівський районний суд Луганської області, розташований за адресою: Луганська область, м. Сватове, пл. 50-річчя Перемоги, 34, викликає відповідачів: Шатунова Вячеслава Геннадійовича, Нечитайлова Валерія Юрійовича в судові засідання на 1 листопада 2017 року о 15.30 годині по цивільній справі №426/12794/17 за позовом ПАТ «Державний ощадний банк України» в особі філії — Луганського обласного управління АТ «Ощадбанк» до Шатунова В. Г., Нечитайлова В. Ю. про стягнення заборгованості за договором про іпотечний кредит № 485 від 17.12.2010 року, до зали судових засідань Сватівського районного суду Луганської області.

У разі неявки на вказане судове засідання, суд розглядатиме справу без вашої участі на підставі ст. 169 ЦПК України.

Суддя В. О. Половинка

Слов'янський міськрайонний суд Донецької області (84112, м. Слов'янськ, вул. Добровольського, 2) розглядає цивільну справу за позовом Горячих Ірини Леонідівни до Воска Сергія Володимировича, третя особа: Територіальний сервісний центр 1443 Регіонального сервісного центру МВС в Донецькій області, про визнання недійсним правочину купівлі-продажу транспортного засобу та скасування реєстрації на транспортний засіб.

Відповідач по справі: Воско Сергій Володимирович, зареєстрований за адресою: Донецька область, м. Горлівка, вул. Жукова, б. 8, кв. 116, викликається на 14.00 годину 27 жовтня 2017 року до суду, для участі у розгляді справи по суті.

Відповідачу пропонується надати свої заперечення щодо позову та докази. У випадку неприбуття, відповідач повинен повідомити суд про причини неявки, інакше справа буде розглянута за його відсутності.

Суддя І. О. Сидоренко

Городенківський районний суд Івано-Франківської області повідомляє Лемко Галину Іванівну, 26.12.1981 року народження, останнє відоме місце проживання: с. Незвисько, вул. Білогірська, 18, Городенківський район, Івано-Франківська область, що вона як відповідач, викликається в судові засідання 17.10.2017 року на 11 год. 00 хв. по справі № 342/703/17 за позовом Служби у справах дітей Городенківської РДА в інтересах малолітньої Лемко В. І. до Лемко Галини Іванівни про позбавлення батьківських прав.

З опублікуванням оголошення про виклик Лемко Г. І., вона вважатиметься належним чином повідомлена про час і місце проведення розгляду справи. Явка до суду обов'язкова. В разі неявки, справу буде розглянуто за її відсутності.

Адреса суду: м. Городенка, вул. Героїв Євромайдану, 7, Івано-Франківська область.

Суддя Федів Л. М.

Жовтневий районний суд міста Запоріжжя викликає Сабодаша Максима Анатолійовича, 01.05.1979 року народження, у судові засідання в кримінальному провадженні № 1-кп/331/204/2017 за обвинуваченням Сабодаша Максима Анатолійовича у скоєнні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 258-3 КК України, яке відбудеться 23.10.2017 року о 10 годині 00 хвилин у приміщенні суду за адресою: місто Запоріжжя, вулиця Олександрівська, 6, зал № 3.

Суддя Пивоварова Ю. О.

Оржицький районний суд Полтавської області викликає як відповідача Єднака Петра Петровича, останнє відоме зареєстроване місце проживання: м. Київ, вул. Драгоманова, 14, кв. 118, у судові засідання по цивільній справі за позовом Єднак Яни Олександрівни до Єднака Петра Петровича про розірвання шлюбу, яке відбудеться 19 жовтня 2017 року о 15 годині 00 хвилин у приміщенні Оржицького районного суду Полтавської області (адреса: смт Оржиця, вул. Центральна, 74 Полтавської області).

У разі неявки відповідача, справа буде розглянута без його участі.

Суддя Гришко О. Я.

Державний акт на право власності на земельну ділянку, серія ЯМ №114814, виданий Карпенку Юрію Олексійовичу, який проживає за адресою: Київська область, Бородянський район, с. Бабинці, вул. Лісова, 4. Земельна ділянка, кадастровий номер 3222486601:01:031:5019, для будівництва і обслуговування житлового будинку, господарських будівель і споруд (присадибна ділянка) площею 0,0707 га, розташована за адресою: Київська область, Києво-Святошинський район, с. Тарасівка, вул. Айвазовського, **вважати втраченим.**

Краснолиманський міський судом Донецької області (84406, м. Лиман, вул. Незалежності, 13) розглядається цивільна справа за заявою Публічного акціонерного товариства «Перший український міжнародний банк» до Миранової Ольги Борисівни, Сацури Олександра Володимировича про відновлення втраченого судового провадження по цивільній справі №261/7670/13-ц у частині рішення Петровського районного суду м. Донецька від 12.02.2014 року.

Відповідачі по справі — Миранова Ольга Борисівна, Сацура Олександр Володимирович викликаються до каб. № 18 суду на 09.10.2017 року о 08 годині 30 хвилин для участі у розгляді справи по суті.

У разі неявки відповідачів справа буде розглянута в їхню відсутність за наявними доказами.

Суддя Біквізіна О. В.

Автокооператив по будівництву та експлуатації гаражів «Мінський» **повідомляє:**

У зв'язку з відновленням будівництва великої кільцевої дороги, яка буде пролягати по території кооперативу, ГАРАЖІ:

1, 2, 3, 205, 314, 315, 318, 319, 320, 321, 451, 452, 453, 454, 483, 487, 488, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 800, 801, 802, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909,

ПІДЛЯГАЮТЬ ДЕМОНТАЖУ.

З даного приводу власникам вищезазначених гаражів, потрібно звернутися в правління кооперативу.

ОГОЛОШЕННЯ

Северодонецький міський суд Луганської обл. (адреса суду: 93400, Луганська обл., м. Северодонецьк, вул. Леніна, 19) викликає відповідача за позовом ПАТ КБ «Приватбанк» про стягнення заборгованості, у судове засідання, яке відбудеться:

18.10.2017 о 08:40 до Лалак Сергій Михайлович (останнє відоме місце реєстрації: 93404, Луганська обл., м. Северодонецьк, вул. Першотравнева, буд. 43, кв. 121) справа № 428/3995/17, **суддя Юзефович І. О.**

18.10.2017 о 08:30 до Щербакова Юлія Олександрівна (останнє відоме місце реєстрації: 93411, Луганська обл., м. Северодонецьк, вул. Курчатова, буд. 8, кв. 166) справа № 428/3931/17, **суддя Юзефович І. О.**

18.10.2017 о 08:50 до Лінник Ірина Геннадіївна (останнє відоме місце реєстрації: 93404, Луганська обл., м. Северодонецьк, вул. Маяковського, буд. 7а, кв. 85) справа № 428/3993/17, **суддя Юзефович І. О.**

18.10.2017 о 08:20 до Воронова Любов Андріївна (останнє відоме місце реєстрації: 93493, Луганська обл., м. Северодонецьк, вул. Спартак, буд. 29) справа № 428/3928/17, **суддя Юзефович І. О.**

18.10.2017 о 08:10 до Лесняк Сергій Олександрович (останнє відоме місце реєстрації: 93401, Луганська обл., м. Северодонецьк, вул. Паркомуні, буд.18а, секц. 23, к. 1-5) справа № 428/3926/17, **суддя Юзефович І. О.**

24.10.2017 о 15:00 до Ткаченко Юрій Леонідович (останнє відоме місце реєстрації: 93482, Луганська обл., м. Северодонецьк, пр. Гвардійський, буд. 556, кв. 30) справа № 428/3813/17, **суддя Юзефович І. О.**
У разі неявки відповідача у призначений час або неповідомлення про причини неявки справа буде розглянута за його відсутності за наявними доказами на підставі ст. 169 ЦПК України. З опублікуванням цього оголошення відповідачу по справі вважається належним чином повідомленим про час, день та місце проведення судового засідання.

Вільнянський районний суд Запорізької області викликає Дем'янова Віталія Володимировича, 18.09.1980 року народження, який зареєстрований за адресою: 70002, Україна, Запорізька область, м. Вільнянськ, вул. Горького, 9, кв. 51, останнє відоме суду місце мешкання: Україна, 70002, Запорізька область, м. Вільнянськ, вул. Першотравнева, 33, у судові засідання по спеціальному кримінальному провадженню № 1-кп/314/121/2017 (№ 314/8121/16-к) за обвинуваченням у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 258-3 КК України, яке відбудеться 9 жовтня 2017 року о 14.30 год. у приміщенні Вільнянського районного суду Запорізької області за адресою: 70002, Запорізька область, м. Вільнянськ, вул. Бочарова, 4, кабінет № 5, для участі у розгляді спеціального кримінального провадження. **Головуючий суддя Кіяшко В. О., судді Беспалько Т. Д., Кофанов А. В.**
Відповідно до ч. 3 ст. 323 КПК України з моменту опублікування повістки про виклик у засобах масової інформації загальнодержавної сфери розповсюдження обвинувачений вважається належним чином ознайомленим з її змістом.

Шевченківський районний суд м. Запоріжжя викликає як відповідача Фурсова Олега Івановича у цивільній справі за позовом Середницької Ірини Олександрівни до Фурсова Олега Івановича, Публічного акціонерного товариства «Банк «Таврика» про визнання договору іпотеки недійсним та скасування заборони відчуження нерухомого майна в судове засідання, призначене на 15 годину 00 хвилин 18 жовтня 2017 року, яке відбудеться в приміщенні Шевченківського районного суду м. Запоріжжя за адресою: м. Запоріжжя, вул. Чарівна, 6. 117 «а», каб. 17.
Суддя Галущенко Ю. А.

Святошинський районний суд м. Києва (вул. Жилианська, 142) у зв'язку з розглядом справи Крупко Н.Г. до Пундика В.А., третя особа: ВРАЦС Святошинського РУЮ у м. Києві, про визнання шлюбу недійсним, викликає відповідача Пундика Василя Антоновича в судове засідання на 07.11.2017р. о 09 год. 50 хв. та повідомляє, що в разі неявки справа буде розглянута у його відсутність.
Суддя Уліяновська О. В.

Сватівський районний суд Луганської області, розташований за адресою: Луганська область, м. Сватове, пл. 50-річчя Перемоги, 34, викликає Проскурку Ірину Володимирівну, Проскурка Віталія Ігоровича в судове засідання по цивільній справі № 426/10579/17 за позовом ТОВ «Українська факторингова компанія» до Проскурки Ірини Володимирівни, Проскурка Віталія Ігоровича про стягнення заборгованості, що відбудеться 17 жовтня 2017 року о 16.00 год.
У разі неявки у вказане судове засідання суд розглядатиме справу без вашої участі на підставі ст. 169 ЦПК України.
Суддя Л. М. Осіпенко

Повістка про виклик обвинуваченого до суду
Вінницький міський суд Вінницької області повідомляє, що за адресою: м. Вінниця, вул. Грушевського, 17, у залі судових засідань №40, 17 жовтня 2017 року о 10.00 год. відбудеться судове засідання у кримінальному провадженні за обвинуваченням Євтодія Андрія Вікторовича, 1 січня 1983 року народження, у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 1 ст. 111, ч. 1 ст. 408 КК України.

У судове засідання викликаються сторона обвинувачення: обвинувачений Євтодій Андрій Вікторович та захисник Берегович Оксана Олександрівна.
Явка учасників процесу обов'язкова. В разі неможливості з'явитися до суду просимо повідомити про причини неможливості прибуття в судове засідання.
Справу розглядає колегія суддів у складі **головуючого судді Каленяка Р. А., суддів: Короля О. П., Сичука М. М.**

Повістка про виклик обвинуваченого при здійсненні спеціального судового провадження
Вінницький міський суд Вінницької області викликає обвинуваченого Гавриша Миколу Михайловича, 25.01.1964 року народження, уродженця м. Джанкої, АР Крим, проживаючого за адресою: АР Крим, м. Джанкой, вул. Московська, 134, кв. 17, у підготовчє судове засідання, яке відбудеться 11.10.2017р. о 12 год. 00 хв. у залі судового засідання № 19, вул. Грушевського, 17, м. Вінниця, по кримінальному провадженню по обвинуваченню Гавриша М.М. у вчиненні злочинів, передбачених ч. 1 ст. 111, ч. 2 ст. 402, ч. 1 ст. 408 КК України.
Явка обвинуваченого Гавриша Миколи Михайловича в зазначене судове засідання обов'язкова. В разі неможливості з'явитися до суду просимо повідомити про причини неможливості прибуття в судове засідання.
Справу розглядатиметься колегією суддів у складі **головуючого судді Шлапака Д. О., суддів: Бар'яка А. С., Ковальчук Л. В.**

Суворовський районний суд м. Одеси викликає як відповідача Серіка Віктора Олександровича за позовом Кісельової Олени Григорівни до Пулова Івана Івановича, Серіка Віктора Олександровича про визнання договору купівлі-продажу недійсним. Судове засідання відбудеться 09.10.2017р. об 11 год. 00 хв. у приміщенні Суворовського районного суду м. Одеси за адресою: м. Одеса, вул. Чорноморського козацтва, 68, зала судових засідань № 17. У разі неявки Серіка Віктора Олександровича судове засідання буде проведене у його відсутність.
Суддя Н. В. Виноградова

Бородянський районний суд Київської області по цивільній справі за позовом Кліношнина Сергія Вікторовича до Савицького Едуарда Костянтиновича, треті особи: Савицька Юрія Юлії, Бородянський районний відділ державної реєстрації актів цивільного стану Головного територіального управління юстиції у Київській області, про виключення запису про визнання батьківства, викликає до суду (адреса: Київська область, смт Бородянка, вул. Центральна, 315) Савицького Едуарда Костянтиновича, який проживав за останньою відомою суду адресою: вул. Козацька, 42, смт Бабинці, як відповідача на 18 жовтня 2017 року о 10 годині 30 хвилин. У разі неявки справа буде розглянута за вашої відсутності.
Суддя Міланіч А. М.

Арцизький районний суд Одеської області викликає Мітраня Марію Василівну, 4 травня 1986 року народження, як відповідачку по цивільній справі № 492/220/16-ц за позовом Качо Сергія Михайловича до Мітраня Марії Василівни про стягнення аліментів. Розгляд справи призначено на 19.10.2017 року о 09 год. 30 хв., 30.10.2017 року о 13 год. 30 хв. у залі № 1 Арцизького районного суду Одеської області за адресою: м. Арциз Одеської області, вул. Соборна, 29, **суддя Варгара С. М.**, тел./факс: (04845) 3-11-33, 3-14-38 та пропонує надати заперечення проти позову та докази, якими вони обґрунтовуються.
Суд роз'яснює Мітраня М. В., що відповідно до ст. 74 ЦПК України, з опублікуванням оголошення по виклик її до суду, вона вважається повідомленою про час і місце розгляду справи. У разі неявки Мітраня М. В. у судове засідання або неповідомлення про причину неявки суд може ухвалити заочне рішення на підставі наявних у справі доказів.

Марківський районний суд Луганської області викликає відповідача Товариство з обмеженою відповідальністю «Інтерграндкапітал» у судове засідання для розгляду цивільної справи за позовною заявою Мірошніченка Артема Сергійовича до Товариства з обмеженою відповідальністю «Інтерграндкапітал» про визнання договору недійсним та застосування наслідків недійсності.
Судове засідання відбудеться в приміщенні Марківського районного суду Луганської області 20.10.2017 р. о 10.00 год. за адресою: смт Марківка, пл. Соборна, буд. 31 Луганської області. У разі неявки в судове засідання суд розглядатиме справу без вашої участі на підставі ст. 169 ЦПК України.
Суддя А. Е. Дідоренко

Вишгородський районний суд Київської області повідомляє, що Горова Наталія Іванівна викликається в судове засідання, яке відбудеться 15.11.2017 року об 11.30 годині (м. Вишгород, вул. Кургузова, 7, каб. 7), як відповідачка по цивільній справі № 363/271/17 за позовом Товариства з обмеженою відповідальністю «Кей-Колект» до Горової Наталії Іванівни про звернення стягнення на предмет іпотеки, шляхом визнання за ТОВ «Кей-Колект» права власності на предмет іпотеки.
В разі неявки відповідача в судове засідання справа буде розглянута за наявними в ній матеріалами.
Суддя О. Д. Рудюк

Повістка про виклик обвинуваченого до суду
Вінницький міський суд Вінницької області повідомляє, що за адресою: м. Вінниця, вул. Грушевського, 17, у залі судових засідань №40, 17 жовтня 2017 року о 10.15 год. відбудеться підготовчє судове засідання у кримінальному провадженні за обвинуваченням Солода Андрія Володимировича, 19 червня 1976 року народження, у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 1 ст. 111, ч. 1 ст. 408 КК України.

У судове засідання викликаються сторона обвинувачення: обвинувачений Солод Андрій Володимирович та захисник Гавриленко Микола Кирилович.
Явка учасників процесу обов'язкова. В разі неможливості з'явитися до суду просимо повідомити про причини неможливості прибуття в судове засідання.
Справу розглядає колегія суддів у складі **головуючого судді Каленяка Р. А., суддів: Прокопчук А. В., Іванченка Я. М.**

10 жовтня 2017 року о 10 годині 30 хвилин у Апеляційному суді Кіровоградської області (каб. 212) відбудеться розгляд апеляційної скарги Публічного акціонерного товариства «Акціонерний комерційний банк «Новий» на рішення Ленінського районного суду м. Кіровограда від 22 березня 2017 року у справі за позовом Приходька Володимира Володимировича до Публічного акціонерного товариства «Акціонерний комерційний банк «Новий», третя особа: фізична особа — підприємець Ключенко Сергій Анатолійович, про усунення перешкод у здійсненні права власності та припинення дії іпотечного договору, та за зустрічним позовом Публічного акціонерного товариства «Акціонерний комерційний банк «Новий» до Приходька Володимира Володимировича, третя особа: фізична особа — підприємець Ключенко Сергій Анатолійович, про звернення стягнення на предмет іпотеки.
У зв'язку з розглядом справи викликаємо в судове засідання фізичну особу — підприємця Ключенка Сергія Анатолійовича, останнє відоме місце його проживання: проспект Комуністичний, 22/12, кв. 57, м. Кропивницький.
Суддя О. А. Письменний

Ухвалою Бердянського міськрайонного суду Запорізької області від 9 березня 2017 року відкрито провадження по спеціальному досудовому розслідуванню за обвинуваченням Варвашені Тетяни Миколаївни у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 1 ст. 258-3 КК України та призначено підготовчє судове засідання.
До суду як обвинувачена викликається Варвашеня Тетяна Миколаївна. Підготовчє судове засідання відбудеться 30 жовтня 2017 року о 9 годині 30 хвилин у приміщенні Бердянського міськрайонного суду за адресою: Запорізька область, м. Бердянськ, вул. Консульська, 64.
Суддя Богомолова Л. В.

Рожнятівський районний суд Івано-Франківської області викликає Яремчука Володимира Михайловича, як відповідача у справі № 350/829/17 за позовом ПАТ КБ «ПриватБанк» до Яремчука Володимира Михайловича про стягнення заборгованості, яке відбудеться об 11 год. 00 хв. 10 жовтня 2017 року в приміщенні Рожнятівського районного суду за адресою: смт Рожнятів, вул. Шкільна, 15. Останнє відоме місцезнаходження відповідача: с. Верхній Струтин, вул. Стуса, 36 Рожнятівського району Івано-Франківської обл.
Місцезнаходження відповідача на даний час невідоме. Згідно з ч. 2 ст. 77 ЦПК України сторони зобов'язані повідомляти суд про причини неявки в судове засідання.
Суддя І. В. Максимів

Калинівський районний суд Вінницької області викликає Кострицького Віталія Володимировича, 08.11.1974 року народження, місцезнаходження якого невідоме (зарєстрованого за адресою: с. Червоний Степ, пров. Некрасова, 7 Калинівського району Вінницької області) по цивільній справі за позовом Кострицької Валентини Володимирівни до Кострицького Віталія Володимировича, Калинівського районного відділу Державної виконавчої служби Головного територіального управління юстиції у Вінницькій області міністерства юстиції України про обчислення розміру заборгованості за аліментами.
Судове засідання відбудеться 31 жовтня 2017 року о 10 год. 00 хв. у приміщенні суду за адресою: м. Калинівка, вул. В. Нестерчука, 70 Вінницької області.
У разі неявки відповідач повинен повідомити суд про причини неявки, інакше справа буде розглянута за його відсутності.
Суддя Павленко І. В.

10.05.2016 року Білокуракинським районним судом Луганської області було винесено рішення по цивільній справі №409/698/16-ц за позовом ПАТ «Державний ощадний банк України» в особі філії – Луганського обласного управління АТ «Ощадбанк» до Вербицької Любові Михайлівни, Ветчинникова Миколи Федоровича, Колтакова Володимира Яковича, Прокопович Ольги Володимирівни про стягнення заборгованості. Вимоги позивача задоволено в повному обсязі.
Суддя Полено В. С.

Міловський районний суд Луганської області повідомляє, що 6 жовтня 2017 року о 09 годині 00 хвилин у приміщенні Міловського районного суду відбудеться попереднє судове засідання з розгляду цивільної справи №418/509/17 за позовом Шкоркіної Олени Вікторівни до Гармаша Олексія Валерійовича про стягнення аліментів. У разі неявки відповідача в попереднє судове засідання або неповідомлення причин неявки, справу буде призначено до розгляду на 09 годину 00 хвилин 12 жовтня 2017 року та буде винесено заочне рішення у вашу відсутність за наявними по справі доказами.
Суддя С. І. Чехов

Повістка про виклик обвинуваченого до суду
Вінницький міський суд Вінницької області повідомляє, що за адресою: м. Вінниця, вул. Грушевського, 17, у залі судових засідань №40, 17 жовтня 2017 року о 10.30 год. відбудеться розгляд кримінального провадження по обвинуваченню Жарка Сергія Олександровича, 19 січня 1982 року народження, у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 1 ст. 111, ч. 1 ст. 408 КК України.

У судове засідання викликаються сторона обвинувачення: обвинувачений Жарко Сергій Олександрович та захисник Гавриленко Микола Кирилович.
Явка учасників процесу обов'язкова. В разі неможливості з'явитися до суду просимо повідомити про причини неможливості прибуття в судове засідання.
Справу розглядає колегія суддів у складі **головуючого судді Каленяка Р. А., суддів: Бойка В. М., Волошина С. В.**

Васильківський районний суд Дніпропетровської обл. (адреса суду: 52600, Дніпропетровська обл., смт Васильківка, вул. Комсомольська, 16) викликає відповідача за позовом ПАТ КБ «Приватбанк» про стягнення заборгованості, у судове засідання, яке відбудеться:
24.10.2017 о 13:30 до Радченко Тетяна Євгенівна (останнє відоме місце реєстрації: 52630, Дніпропетровська обл., Васильківський р-н, с. Солонці, вул. Весела, буд. 27) справа № 172/808/17, **суддя Битяк І. Г.**
24.10.2017 о 08:30 до Азімов Андрій Константинович (останнє відоме місце реєстрації: 52632, Дніпропетровська обл., Васильківський р-н, с. Вербіське, вул. Молодіжна, буд. 31) справа № 172/848/17, **суддя Битяк І. Г.**
У разі неявки відповідача у призначений час або неповідомлення про причини неявки справа буде розглянута за його відсутності за наявними доказами на підставі ст. 169 ЦПК України. З опублікуванням цього оголошення відповідач по справі вважається належним чином повідомленим про час, день та місце проведення судового засідання.

Бородянський районний суд Київської області по цивільній справі за позовом Савицької-Юртаєвої Юлії Юріївни до Савицького Едуарда Костянтиновича, треті особи: Кліношнин Сергій Вікторович, Бородянський районний відділ державної реєстрації актів цивільного стану Головного територіального управління юстиції у Київській області, про виключення запису про батька з актового запису про народження дитини, викликає до суду (адреса: Київська область, смт Бородянка, вул. Центральна, 315) Савицького Едуарда Костянтиновича, який проживав за останньою відомою суду адресою: вул. Козацька, 42, смт Бабинці, як відповідача на 18 жовтня 2017 року о 10 годині 00 хвилин. У разі неявки справа буде розглянута за вашої відсутності.
Суддя Міланіч А. М.

ПОВІСТКА ПРО ВИКЛИК
Обвинувачений Оскома Дмитро Васильович, 25.12.1987 року народження, відповідно до ст.ст. 134, 135, 323 КПК України викликається в судове засідання на 14 год. 00 хв. 19 жовтня 2017 року до Хмельницького міськрайонного суду Хмельницької області (м. Хмельницький, вул. Героїв Майдану, 54, каб. 203, **головуючий суддя Піндрак О. О.**, конт. тел. (0382) 76-28-40) для проведення судового розгляду в кримінальному провадженні № 2201524000000012 про обвинувачення Оскоми Дмитра Васильовича за ч. 1 ст. 258-3 КК України. Поважні причини та наслідки неприбуття на виклик передбачені ст.ст. 138, 139 КПК України.

В провадженні Бориспільського міськрайонного суду Київської області перебуває цивільна справа за позовом Пінчак Ольги Євгенівни до Пінчака Сергія Григоровича, 3-тя особа: Служба у справах дітей та сім'ї Бориспільської РДА Київської області, Служба у справах дітей Прилуцької РДА Чернігівської області, про позбавлення батьківських прав та стягнення аліментів.
Розгляд вищезазначеної справи відбудеться о 14.00 год. 9 листопада 2017р. за адресою: м. Бориспіль, вул. Героїв Небесної Сотні, 10, каб. №6.
У зв'язку з розглядом справи суд викликає в судове засідання на вищевказаний час відповідача – Пінчака Сергія Григоровича, 10.02.1980 р.н.
Одночасно повідомляємо, що у випадку неявки відповідача в судове засідання на вищевказаний час, справа буде розглянута в його відсутність на підставі доказів наданих позивачем.
Суддя Журавський В. В.

Сватівський районний суд Луганської області, розташований за адресою: Луганська область, м. Сватове, пл. 50-річчя Перемоги, 34, викликає Павлюченка Сергія Владиславовича, Павлюченко Ганну Миколаївну в судове засідання по цивільній справі № 426/11564/17 за позовом ПАТ «Державний ощадний банк України» до Павлюченка Сергія Владиславовича, Павлюченко Ганни Миколаївни про стягнення заборгованості, що відбудеться 27 жовтня 2017 року о 09.00 год.
У разі неявки у вказане судове засідання суд розглядатиме справу без вашої участі на підставі ст. 169 ЦПК України.
Суддя Л. М. Осіпенко

Судовий квиток
№ 3-805047, виданий РЕГІСТР СУДНОПРАВСТВА УКРАЇНИ та Свідцтво № 2260/09 KS, видане 04.09.2009 р.
Київським центром підготовки фахівців водного транспорту на ім'я – Лепський Володимир Миколайович, **вважати недійсним.**
у зв'язку з втратою.

ВІСТІ ЗВІДУСІЛЬ

Спортарена і адмінцентр за євростандартами

НОВОСІЛЛЯ. Радість відкриття буде підкріплено щоденною користю для Тячева

Спортивна арена «Тячів» прийняла перших гостей...

Василь БЕДЗІР,
«Урядовий кур'єр»

Закарпатське місто Тячів відзначило 688-річчя першої письмової згадки про нього. Тож і поринуло у святкову атмосферу, яку з місцевими приїхали розділити перший заступник міністра регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства В'ячеслав Негода, український футболіст і тренер, легендарний гравець київського «Динамо» і збірної колишнього Радянського Союзу Леонід Буряк, гості з міст-побратимів Бардієво (Словаччина), Негрешть-Оаш (Румунія), Нодькалло, Вац і Балмазуйварош (Угорщина), Яблунков (Чехія), Буча (Київська область), консули генеральних консульств Угорщини в Ужгороді та Береговому. Безумовно, не могли оминути святкових подій і керівники області — голови Закарпатських облдержадміністрації та облради Геннадій Москаль і Михайло Рівис.

Головним подарунком будівельників до свята став новий спорткомплекс. Його споруджували шість років (із дворічною перервою через брак коштів), але таки завершили.

... а центр надання адміністративних послуг — перших відвідувачів

— Спільними зусиллями центральних органів виконавчої влади, області та об'єднаної територіальної громади ми звели сучасний спорткомплекс, — сказав на відкритті голова місцевої ОТГ Іван Ковач. — Ця споруда дасть змогу проводити матчі міжнародного рівня з ігрових видів спорту, різноманітні форуми і фестивалі.

Арена «Тячів» ввійшла до трійки найкращих в області критих споруд для занять фізкультурою і спортом.

Про комфортність, зручність спортарени говорив Леонід Буряк, який подарував міському голові книжку з автографами всіх гравців золотого скла-

ду «Динамо» (Київ), кубок, а також футболку зі своїм номером 7. Одразу ж на майданчику відбулася гра жіночих команд «Карпати» з Ужгорода і міста Вац (Угорщина) з гандболу.

Радість від вселення в нове приміщення продовжилася перерізанням стрічки до іншого важливого соціального об'єкта — Центру надання адміністративних послуг Тячівської об'єднаної територіальної громади. У його створенні брали участь українські та шведські експерти, його обладнано за підтримки Програми U-LEAD.

ЦНАП, у якому постійно працюватимуть 8 ек-

спертів, надаватиме 60 адміністративних послуг, серед яких призначення житлових субсидій, реєстрація і зняття з реєстрації місця проживання особи, земельні, реєстрація нерухомості. Першою в Україні Тячівська об'єднана територіальна громада тут, на місці, видаватиме паспорти у вигляді ID-карток.

День міста запам'ятається і відкриттям виставки закарпатських художників у галереї ім. Ш. Голлоші, угорським національним святом врожаю «Сюретібал», перегонами, які влаштовували учасники новоствореного клубу шанувальників велоспорту.

«Радіо громад» розпочнеться із Сумщини

Олександр ВЕРТИЛЬ,
«Урядовий кур'єр»

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОСТІР. Сумська область стане першою в Україні, де розпочнеться реалізація проекту «Радіо громад», спрямованого на розбудову телерадіопростору прикордоння.

Про це стало відомо під час виїзного засідання з означеного питання, що відбулося в Пу-

тивлі. Як наголосив керівник апарату Сумської ОДА Дмитро Живицький, насамперед потрібно окреслити коло конкретних питань для оперативного вирішення, а вже потім братися за безпосередню реалізацію вкрай актуального і потрібного проекту.

За словами члена Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення Сергія Костинського, незаба-

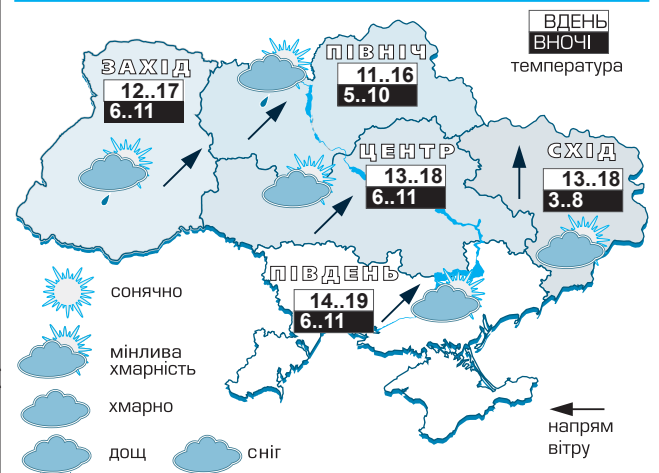
ром для Сумщини буде оголошено конкурс на 5 вільних радіочастот, тому важливо підготувати пакет відповідних документів та отримати цей частотний ресурс.

Що стосується «Радіо громад», то Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення готова розробити план дій, аби місцеве FM-мовлення стало першим помічником в інформуванні міс-

цевого населення. Адже через стрімку втрату позицій дрогового радіо утворилися численні «білі плями» українських телерадіосигналів.

Означений проект довгостроковий і розрахований на те, щоб радіо FM було в кожному районі і кожній домівці. А Сумщина має розпочати історію розвитку «мовлення громад», і стати прикладом для інших областей.

ПОГОДА НА ЗАВТРА

ТЕМПЕРАТУРА ПО ОБЛАСТЯХ УКРАЇНИ НА 5 ЖОВТНЯ

Область	Ніч	День	Область	Ніч	День
Київська	+5 +10	+11 +16	Черкаська	+5 +10	+13 +18
Житомирська	+5 +10	+11 +16	Кіровоградська	+6 +11	+15 +20
Чернігівська	+4 +9	+10 +15	Полтавська	+5 +10	+13 +18
Сумська	+4 +9	+10 +15	Дніпропетровська	+4 +9	+14 +19
Закарпатська	+7 +12	+13 +18	Одеська	+7 +12	+15 +20
Рівненська	+6 +11	+10 +15	Миколаївська	+7 +12	+15 +20
Львівська	+6 +11	+13 +18	Херсонська	+7 +12	+14 +19
Івано-Франківська	+6 +11	+13 +18	Запорізька	+3 +8	+14 +19
Волинська	+6 +11	+10 +15	Харківська	+4 +9	+12 +17
Хмельницька	+6 +11	+13 +18	Донецька	+3 +8	+13 +18
Чернівецька	+6 +11	+13 +18	Луганська	+1 +6	+13 +18
Тернопільська	+6 +11	+13 +18	Крим	+5 +10	+15 +20
Вінницька	+6 +11	+12 +17	Київ	+8 +10	+13 +15

Укргідрометцентр

Діаспора Торонто подякувала нескореним

Оксана ГОЛОВКО,
«Урядовий кур'єр»

СЛАВА НАЦІ! Активісти української громади в канадському Торонто зустрілися з учасниками української команди «Ігор нескорених-2017» перед відльотом наших спортсменів додому, щоб подякувати за гідне представлення України в світі, повідомляє vidia.ua.

Лідер Конгресу українців Канади Павло Грод наголосив: команда «зробила величезну службу для українського народу не лише тому, що так успішно змагалася і виборола стільки медалей, а тому, що підносить імідж України». — Люди за кордоном із перших вуст чують про те, що в Україні йде війна із російським агресором. І це дуже добре з огляду на інформаційну боротьбу, яка ведеться», — зазначив він.

Капітан української команди Олександр Писаренко висловив подяку українській громаді за підтримку, без якої важко було розраховувати на успіх. Він також повідомив, що команда продовжуватиме підготовку до наступних «Ігор нескорених», які відбудуться в Австралії.

Напевне, естафету гідної підтримки наших воєнних спортсменів прийме і чисельна українська діаспора Зеленого континенту.

Та, як зазначила віце-прем'єр-міністр із питань європейської та євроатлантичної інтеграції України Іванна Климпуш-Цинцадзе, яка перебувала разом із командою в Торонто, свою головну перемогу українці здобули ще до старту, коли дуже наполегливо готувалися до Ігор-2017, перемагаючи усі життєві обставини.

Оголошення про продовження роботи XIV позачергового з'їзду суддів України після перерви

13 листопада 2017 року о 10 год. 00 хв., у Міжнародному центрі культури та мистецтв профспілок України (м. Київ, Алея Героїв Небесної Сотні, 1) відбудеться продовження роботи XIV позачергового з'їзду суддів України після перерви. Дату продовження роботи XIV позачергового з'їзду суддів України після перерви визначено рішенням Ради суддів України від 07 вересня 2017 року №48.

Рада суддів України